

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ISPARTA KENT MERKEZİ
KONUT BAHÇELERİNDEKİ
BİTKİSEL MATERYALİN İNCELENMESİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Candan KUŞ ŞAHİN

Danışman: Prof. Dr. M. Atilla AŞKIN

**DOKTORA TEZİ
BAHÇE BİTKİLERİ ANABİLİM DALI
ISPARTA – 2008**

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından BAHÇE BİTKİLERİ ANABİLİM DALI'nda oybirliği ile DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:Prof. Dr. M. Atilla AŞKIN

İmza

(Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü)

Üye: Prof Dr. Ekmel TEKİNTAŞ

İmza

Adnan Menderes Üniveristesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü

Üye: Prof. Dr. M. Ilgar KIRZIOĞLU

İmza

(Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü)

Üye:Doç. Dr. Atila GÜL

İmza

(Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Halil ÖZGÜNER

İmza

(Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü)

ONAY

Bu tez 16/06/2008. tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda, yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

...../...../20...

Prof. Dr. Fatma KOYUNCU

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
1.GİRİŞ	1
2. KAYNAK ÖZETLERİ	3
2.1. Konut Kavramı	3
2.2. Konut Kavramının Tarihsel Gelişimi	4
2.3. Konutta Kullanıcı Gereksinimleri	4
2.3.1. Konutta Fiziksel Kullanıcı Gereksinimleri	8
2.3.2. Konutta Psiko-sosyal Kullanıcı Gereksinimleri	9
2.4. İnsan ve Yapay Çevre İlişkisi	11
2.5. Konut Çevresi	11
2.5.1. Konut Çevresi ve Kullanıcı Etkileşimi	14
2.6. Türklerde Konut Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci	15
2.6.1. Geleneksel Türk Konut Tipinin Gelişimi	16
2.6.2. Günümüz Türk Konut Tipleri	17
2.6.2.1. Müstakil Konut Tipleri	17
2.6.2.2. Apartman ve Toplu Konut Tipleri	18
2.6.3. Ülkemizde Bölgelere Göre Konut Tipleri ve Kullanılan Malzemeler	19
2.7. Bahçe Kavramı	20
2.8. Konut-Bahçe İlişkisi ve Geçmişten Günümüze Bahçe Anlayışı	22
2.8.1. Eski Çağ Bahçeleri	22
2.8.2. Orta Çağ Bahçeleri	24
2.8.3. Yeni Çağ (Rönesans) Bahçeleri	25
2.8.4. İslam Bahçeleri	25
2.9. Türklerde Bahçe Kavramı	26

2.9.1. Türk Bahçesinin Bitkisel Düzenleme Özellikleri	29
2.9.2. Türk Bahçelerinin Yurtdışı Örnekleriyle Karşılaştırılması.....	35
2.10. Konut ve Bahçe Planlaması	36
2.10.1. Ön Bahçe Alanının (Esas Giriş Alanının) Planlanması	40
2.10.2. Çalışma ve Servis Alanının Planlaması	41
2.10.3. Arka Bahçe (Genel Yaşama Alanı) Planlanması	41
2.10.4. Özel Yaşama Alanı Planlanması.....	43
2.11. Konutta İç-Dış Mekan Planlaması	43
2.12. Ülkemizde Bahçe Düzenlemeye İlgili Yasal Durum.....	45
3. MATERYAL VE YÖNTEM	59
3.1. Materyal	59
3.1.1. Çalışma Alanının Tanıtılması ve Genel Özellikleri	59
3.1.1.1. Coğrafi Konumu ve İklim Özellikleri	59
3.1.1.2. Jeolojik Özellikler ve Toprak Yapısı	62
3.1.1.3. Nüfus	62
3.1.1.4. Kentsel Yerleşim Özellikleri.....	63
3.1.1.5. Isparta Yerel Mimari Özellikleri.....	65
3.1.1.6. Isparta Kent Merkezindeki Konut ve Bahçeler	68
3.2. Yöntem.....	69
3.2.1. Veri Toplama Yönteminin Seçimi	70
3.2.1.1. Anket Tasarımı.....	71
3.2.1.2. Örnekleme Metodu ve Örnek Büyüklüğü	75
3.2.1.3. Anket Çalışmalarının Gerçekleştirilmesi	80
3.2.1.4. Veri Analizi	83
3.2.1.5. Etik Konular	83
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	85
4.1. Isparta Kent Merkezindeki Müstakil Konut Bahçelerine İlişkin Anket	
Sonuçları	85
4.1.1. Denek Profili	87
4.1.2. Konutlar İle İlgili Bilgileri	89
4.1.3. Bahçe Düzenlemesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri	91
4.1.4. Bahçenin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler	93

4.1.5. Deneklerin Bahçeleriyle İlgili Algı ve Tercihleri	99
4.1.6. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler	103
4.1.7. Müstakil Konut Bahçeleri İle İlgili Gözlemler	113
4.1.8. Doğa İle İlgili Bilgiler	115
4.2. Isparta Kent Merkezindeki Apartman Bahçelerine İlişkin Anket Sonuçları	117
4.2.1. Apartman İle İlgili Bilgiler	120
4.2.2. Apartman Bahçe Düzenlemesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri	121
4.2.3. Apartman Bahçelerinin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler	122
4.2.4. Apartman Bahçelerinin Algılanması.....	125
4.2.5. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler.....	126
4.2.6. Apartman Bahçeleri İle İlgilenenlerin Doğaya Bakışları.....	130
4.2.7. Apartman Bahçelerinde Gözlem Bilgileri.....	132
4.3. Isparta Kent Merkezindeki Toplu Konut Bahçelerine İlişkin Anket Sonuçları	135
4.3.1. Toplu Konut İle İlgili Bilgiler.....	137
4.3.2. Toplu Konut Bahçe Düzenlemesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri.....	138
4.3.3. Toplu Konut Bahçelerinin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler.....	139
4.3.4. Toplu Konut Bahçelerindeki Tercihler ve Nedenleri İle İlgili Bilgiler.....	140
4.3.5. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler.....	140
4.3.6. Toplu Konut Bahçelerinde Gözlem Bilgileri	145
4.4. Isparta Kent Merkezi'ndeki Müstakil Konut, Apartman ve Toplu Konut Bahçelerinin Bitkisel Tasarım Açısından Değerlendirilmesi.....	148
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	173
6. KAYNAKLAR	184
EKLER.....	191
ÖZGEÇMİŞ	271

ÖZET

Doktora Tezi

ISPARTA KENT MERKEZİ KONUT BAHÇELERİNDEKİ BİTKİSEL MATERYALİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Candan KUŞ ŞAHİN

**Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı**

Juri: Prof. Dr. M. Atilla AŞKIN (Danışman)

Prof. Dr. M. Ilgar KIRZIOĞLU

Prof. Dr. F. Ekmel TEKİNTAŞ

Doç. Dr. Atila GÜL

Yrd. Doç. Dr. Halil ÖZGÜNER

Bu tez çalışmasında, Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri, apartman bahçeleri ve toplu konut bahçelerinde kullanılan bitkisel materyaller ayrıntılı olarak ve yerinde incelenmiş; değişik tipte konutlarda ikamet eden konut sakinlerinin sosyo-ekonomik özellikleri ve bunların bahçelerine yansıtılması ile bahçe düzenlenmesindeki tercihleri niteliksel ve niceliksel yöntemler yardımıyla ortaya konulmuştur.

Konutlarda uygulanmış herhangi bir yeşil alan standardının olmadığı, ayrıca konut bahçelerinde genellikle otopark, yol gibi amaçlarla yapılan sert zeminin toprak zemine baskın olduğu görülmüştür. Bahçelerde kullanılan bitkisel materyallerin amaca uygun olacak şekilde değil de, çoğunlukla konut sahiplerinin bilinçsizce ve ekonomik düzeyi doğrultusunda kullanıldığı; ancak son yıllarda sınırlı da olsa bazı konut bahçelerinin bilinçli bir şekilde düzenlendiği gözlemlendi.

Çalışma sonucunda, toplu konut oluşumunun Isparta kent merkezi için henüz yeni olduğundan kullanımlarında bir benzerlik veya farklılıktan söz etmenin mümkün olmadığı, müstakil konutların ve apartmanların bahçe kullanımlarıyla ilgili bir genelleme yapıldığında ise, çoğunlukla ön bahçelerde, estetik ağırlıklı bitkilerin, özellikle güzel çiçekli çalılarının tercih edildiği, yan ve arka bahçelerin ise daha çok fayda bahçesi olarak ayrıldığı ve buralarda genellikle meyvesinden yararlanılan ağaçların dikildiği ve ağaç altlarında ihtiyaca göre çeşitli sebzelerin yetiştirildiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra bazı konutların arka bahçelerinde süs bitkilerine de rastlandığı, ayrıca arka bahçelerin herhangi bir şekilde kullanımlarının söz konusu olmadığı, terkedilmişliğe bırakıldığı, gelişigüzel bitkilendirme yapıldığı bahçelerin de mevcut olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konut, müstakil konut, apartman, toplu konut, bahçe, konut bahçesi, bitkisel materyal, bitkisel tasarım, yeşil alan

2008, 287 sayfa

ABSTRACT

Ph.D. Thesis

A RESEARCH ON STUDY OF PLANT MATERIALS IN HOME GARDEN OF THE ISPARTA CITY

Candan KUŞ ŞAHİN

**Süleyman Demirel University Graduate School of Applied and Natural Sciences
Department of Horticulture**

Thesis Committee: Prof. Dr. M. Atilla AŞKIN (Supervisor)
Prof. Dr. M. Ilgar KIRZIOĞLU
Prof. Dr. F. Ekmel TEKİNTAŞ
Assoc. Prof. Dr. Atila GÜL
Asst. Prof. Halil ÖZGÜNER

This research examines the thought of Isparta residences in individual houses, multiple block apartments and collected houses towards utilization of plants in their gardens. It was used qualitative and quantitative methods to describe attitudes of the various type home residents and their socio-economic features towards their own gardens as well as its land use and arrangements.

The results of this study led to the following conclusions: there is no any distinguish standards for utilization of home gardens. However, many of gardens had prepared as hard layer for utilizing as parking lot, road. But land use and planting were not carefully considered. The home gardens had usually utilized as randomly laid plants and economically some benefits achieved with planting fruit and vegetables on areas. Moreover, it has become some conscious planting and garden arrangement for limited home gardens.

Due to new idea for collected home projects in Isparta, there were no any distinguished differences realized for collected home gardens. However, individual homes and multiple block apartments have characteristic garden arrangements. Front gardens of that houses usually planted with aesthetically important species especially well seen flowers. But side and back gardens have usually used for planting fruit trees and various vegetables. In addition, back gardens have usually abandoned and considered as low value places. For that reason it has planted with randomly chosen plants.

Key words: House, individual house, apartment, collected houses, garden, homegarden, plant material, plant design, green space

2008, 287 pages

TEŞEKKÜR

Bu konuda bana doktora yapma fırsatı veren, bilimsel danışmanlığımı üstlenerek çalışmamın başlatılması, gerçekleştirilmesi ve sonuca ulaştırılmasında yardımlarını esirgemeyen, her konuda desteğini gördüğüm değerli hocam Sayın Prof. Dr. M. Atilla AŞKIN'a (Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü), TİK üyeleri Sayın Prof. Dr. Ekmel TEKİNTAŞ'a (Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü) ve Sayın Prof. Dr. M. Ilgar KIRZIOĞLU'na (Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü) teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

TİK üyesi olmadığı halde çalışmamın her aşamasında yardımlarını gördüğüm, tezimde büyük katkıları bulunan, kaynaklarından faydalanma imkanı sağlayan, manevi danışmanlığımı üstlenen değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Halil ÖZGÜNER'e (Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü), tezin yazılması sırasında kaynaklarından yararlanmamı sağlayan Sayın Yrd. Doç. Dr. Ulvi Erhan EROL'a (Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü), doktora ders aşamasında aldığım lisans ve doktora dersleri sırasında yardımlarını gördüğüm Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü öğretim üyelerine, doktoramın başarıyla tamamlanması için her aşamada teşvik edici olan, destekleyen S.D.Ü. Eğirdir Meslek Yüksekokulu Müdürleri Sayın Prof. Dr. Mustafa ACAR'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Nazmi AVCI'ya ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Hasan KALYONCU'ya gösterdikleri anlayış ve her türlü yardım için teşekkürlerimi sunuyorum.

S.D.Ü. Eğirdir Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan idari ve akademik personelden değerli mesai arkadaşlarıma, çalışmalarımı ilgi ile destekledikleri için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu tez çalışması, SDÜ Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri, 1370 – D – 06 No’lu “İsparta Kent Merkezi Konut Bahçelerindeki Bitkisel Materyalin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı proje kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmam sırasında dünyaya merhaba diyerek, beni ve eşimi meşgul eden ve çalışmamın biraz gecikmesine sebep olan; ancak verdiği mutluluk ve huzur sebebiyle minik kuzum, yaşama sevincim, biricik oğlum Alim Berkay’ıma, çalışmamın her safhasında moral ve desteğiyle her zaman yanımda olan, sabrına ve hoşgörüsüne sığındığım, tüm sıkıntılarımı paylaştığım sevgili eşim Halil Turgut ŞAHİN’e, yakın ilgi, özveri ve destekleri ile yanımda olan Annem Şükriye KUŞ’a, Annem Fehime ŞAHİN’e, kardeşlerim Aysun EROL’a ve Fethi Ahmet KUŞ’a, ablam Şirin DAŞKIRAN’a ve Babam Hikmet KUŞ’a sonsuz teşekkürler. Benden esirgemediğiniz, sevginiz, anlayışınız ve desteğiniz sayesinde dünyanın en şanslı insanlarından biri oldum. Bu çalışmamı sizlere ithaf ediyorum...

Candan KUŞ ŞAHİN
İSPARTA, 2008

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Ev ve bahçe planlamasında dört ana yaşam fonksiyonu.....	42
Şekil 2.2 Ev bahçeleri planlamasında dört ana yaşama fonksiyonuna göre çeşitli kullanımların dağılımı	43
Şekil 3.1 Isparta il haritası ve çevresi	60
Şekil 3.2 Eski Isparta evleri	67
Şekil 4.1 Isparta kent merkezindeki müstakil konut türleri.....	89
Şekil 4.2 Bahçede mevcut olan ve kullanılmayan yapılar.....	95
Şekil 4.3 Bahçede yapılan uygulamalar	98
Şekil 4.4 Müstakil konut sakinlerinin kendi bahçelerini tanımlamaları	100
Şekil 4.5 Isparta kent merkezindeki müstakil konut sakinlerinin bitki yetiştirme ve bahçe düzenleme konularında kendilerini tanımlamaları	100
Şekil 4.6 Güzel görüldüğü ve meyvesi olduğu için tercih edilen bitkiler.....	103
Şekil 4.7 Bahçelerde en fazla yetiştirilen bitkiler.....	109
Şekil 4.8 Bahçelerde en fazla yetiştirilen tıbbi bitkiler.....	112
Şekil 4.9 Müstakil konut bahçelerinin genel görünüşleri.....	114
Şekil 4.10 Bahçelerin genel görünüşleri.....	114
Şekil 4.11 Müstakil konut bahçelerindeki bitkilerin genel görünüşleri.....	115
Şekil 4.12 Isparta kent merkezinde anket yapılan apartmanların yaşları.....	120
Şekil 4.13 Oyun ve otopark amaçlı kullanılan bahçeler.....	124
Şekil 4.14 Apartman bahçelerinde beslenen hayvanlar.....	125
Şekil 4.15 Isparta kent merkezindeki apartman sakinlerinin bahçelerini tanımlamaları	126
Şekil 4.16 Estetik amaçlı bitkilendirilmiş apartman bahçeleri.....	126
Şekil 4.17 Apartman bahçelerinde rastlanılan bitkilere örnekler	128
Şekil 4.18 Isparta kent merkezindeki bazı apartman bahçelerinin genel görünüşleri.....	133
Şekil 4.19 Apartman bahçesindeki bitkilerin genel görünüşü.....	134
Şekil 4.20 Toplu konut bahçesinin kullanım amaçları; oyun ve otopark.....	140

Şekil 4.21 Bahçelerde rastlanılan bitkisel materyaller.....	143
Şekil 4.22 Isparta kent merkezindeki bazı toplu konut bahçelerinin genel görünüşleri.....	146
Şekil 4.23 Bloklar şeklinde (a) ve bütün olarak (b) düzenlenmiş toplu konut bahçeleri.....	147
Şekil 4.24 Bitkilerle sardırılmış müstakil konut çevreleme elemanı	150
Şekil 4.25 Müstakil konut bahçesinde bitkilendirilmiş çevreleme elemanı ...	151
Şekil 4.26 Çevreleme elemanı bitkilerle sarılmış müstakil konut bahçesi	151
Şekil 4.27 Müstakil konut bahçesinde basamak korkuluğuna sardırılmış bitkiler	151
Şekil 4.28 Apartman bahçesinde bitkilerle sardırılmış çevreleme elemanı ...	152
Şekil 4.29 Soğuk görüntü sunan, bitkilendirilmemiş apartman bahçesi çevreleme elemanı	152
Şekil 4.30 Soğuk görüntü sunan ve bitkilerle sardırılmamış toplu konut bahçesi çevreleme elemanı	153
Şekil 4.31 Müstakil konut bahçesinde yapraklarının renk etkisi nedeniyle kullanılmış zeytin bitkisi.....	153
Şekil 4.32 Apartman bahçesinde yapraklarının renk etkisi nedeniyle kullanılmış zeytin bitkisi	154
Şekil 4.33 Müstakil konut bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı	154
Şekil 4.34 Apartman bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı	155
Şekil 4.35 Toplu konut bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı	155
Şekil 4.36 Müstakil konut bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir bitki	156
Şekil 4.37 Müstakil konut bahçesinde soliter olarak kullanılmış ibreli ağaç..	156
Şekil 4.38 Apartman bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir bitki.....	157
Şekil 4.39 Apartman bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir meyve ağacı.	157
Şekil 4.40 Müstakil konut bahçesinde güllerle yapılan grup bitkilendimesi..	158
Şekil 4.41 Apartman bahçesinde gelişimleri engellenmiş bitkisel materyaller	158
Şekil 4.42 Müstakil konut bahçesinde gölge etkisi yapan bir ağaç	159
Şekil 4.43 Müstakil konut bahçesindeki iğne yapraklı ağaçlar	159
Şekil 4.44 Apartman bahçesinde gölge etkisi yapan bir ağaç	159

Şekil 4.45 Müstakil konut bahçesinde ağaçlarla oluşturulmuş yarım kuşatma	160
Şekil 4.46 Apartman bahçesinde ağaçlarla oluşturulmuş yarım kuşatma	160
Şekil 4.47 Birçok müstakil konut bahçesinde süs bitkisi olarak kullanılan gül bitkisi	161
Şekil 4.48 Apartman bahçesinde yer alan, aşı yapılmış Isparta gülü	161
Şekil 4.49 Özenilmemiş müstakil konut arka bahçesi	162
Şekil 4.50 Müstakil konut bahçesinde meyve ağaçları ve altlarında sebzeler	162
Şekil 4.51 Özenilmemiş apartman arka bahçesi örneği	163
Şekil 4.52 Sebze bahçesi şeklinde düzenlenmiş apartman arka bahçesi	163
Şekil 4.53 Müstakil konut bahçesinde süs bitkileriyle yaratılmış mekan	164
Şekil 4.54 Müstakil konut yan bahçesindeki çiçekler	164
Şekil 4.55 Apartman arka bahçesindeki süs havuzuna yerleştirilmiş çiçekler	164
Şekil 4.56 Müstakil konut bahçesinin girişindeki çiçekler	165
Şekil 4.57 Düzenli ve bakımlı bir konut bahçesi örneği	165
Şekil 4.58 Aynı müstakil konutun bahçesinde yetiştirilen bitkiler	166
Şekil 4.59 Bitkilendirilmiş apartman bahçesi	166
Şekil 4.60 Düzenlenmiş villa bahçesi	167
Şekil 4.61 Düşük nitelikli konut bahçesi bitkilendirmesi	168
Şekil 4.62 Estetikten uzak apartman bahçesi	168
Şekil 4.63 Bakımlı bir apartman bahçesi	169
Şekil 4.64 Apartman bahçesinde kümes	169
Şekil 4.65 Apartman bahçesinde çalı kitlesi	170
Şekil 4.66 Isparta koşullarında nadir yetişen bitkilere örnek; toplu konut ön bahçesi	170
Şekil 4.67 Saksıda doğu mazısı bitkisi	171
Şekil 4.68 Çit olarak kullanılmış taflan.....	171
Şekil 4.69 Apartman bahçesinde diğer çalılar ve çiçeklerle şimşirin birlikte kullanılması	171
Şekil 4.70 Sebze bahçesi şeklinde düzenlenmiş toplu konut bahçesi örneği	172

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Türk bahçelerinde kullanılmış olan ağaç ve ağaççıklar	32
Çizelge 2.2 Türk bahçelerinde kullanılmış olan çalılar	33
Çizelge 2.3 Türk bahçelerinde kullanılmış olan sarılıcı ve tırmanıcılar	33
Çizelge 2.4 Türk bahçelerinde kullanılmış olan mevsimlik bitkiler	34
Çizelge 3.1 Isparta kenti mahalle bazında 2000 yılı nüfus sayımı sonuçları	63
Çizelge 3.2 Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	77
Çizelge 3.3 Isparta kent merkezindeki apartman bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	78
Çizelge 3.4 Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	80
Çizelge 3.5 Isparta kent merkezindeki müstakil konutlarda ankete katılanların bahçe ile ilgilenme durumları	82
Çizelge 4.1 Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	85
Çizelge 4.2 Müstakil konutlarda ikamet edenlerden ankete katılanların genel profili.....	87
Çizelge 4.3 Müstakil konutlarda ikamet edenlerin boş zamanlarındaki aktiviteleri	89
Çizelge 4.4 Müstakil konutlarla ilgili genel bulgular	91
Çizelge 4.5 Müstakil konut bahçelerinin düzenlemesinde deneklerin zaman ve masraf bilgileri	92
Çizelge 4.6 Müstakil konut bahçelerinin düzenlemesinde etkiler ve bahçede bakım yapılamama nedenleri	93
Çizelge 4.7 Müstakil konut bahçelerinin alanları, kullanan kişiler ve kullanım zamanları	94
Çizelge 4.8 Müstakil konut bahçelerinin kullanım amaçları	95
Çizelge 4.9 Müstakil konut bahçelerinde yapılmak istenenler	96

Çizelge 4.10 Müstakil konut bahçelerinde yapılmak istenilen değişikliklerin şimdiye kadar gerçekleştirilememe nedenleri	97
Çizelge 4.11 Müstakil konut bahçelerindeki bazı olağan dışı uygulamalar ve olağan dışı yetiştirilen bitkiler	99
Çizelge 4.12 Müstakil konut bahçelerinde ikamet edenlerin bahçelerinde sevdikleri, sevmedikler ve olmasını istedikleri şeyler	101
Çizelge 4.13 Müstakil konut sakinlerinin bahçelerinde arzularını gerçekleştirememe nedenleri	102
Çizelge 4.14 Müstakil konut sakinlerinin bahçelerindeki bitkileri tercih nedenleri	103
Çizelge 4.15 Müstakil konut sakinlerinin temin edemediğini belirttikleri bitkiler	104
Çizelge 4.16 Müstakil konut sakinlerinin bahçelerinde tercih ettikleri bitkiler	105
Çizelge 4.17 Deneklere göre Isparta şartlarında yetişebilen bitkiler	106
Çizelge 4.18 Müstakil konut bahçelerinde en iyi yetiştiği ifade edilen bitkiler	107
Çizelge 4.19 Müstakil konut bahçelerinde en fazla yetiştirilen bitkiler	108
Çizelge 4.20 Deneklerin bitkileri bir arada kullanma konusundaki tecrübeleri	110
Çizelge 4.21 Deneklerin bahçelerinde bulunmasından hoşlanmadıkları bitkiler	111
Çizelge 4.22 Müstakil konut bahçelerinde yetiştirilen tıbbi/şifalı olarak belirtilen bitkiler	112
Çizelge 4.23 Anket yapılan konutların bahçelerinde rastlanılan hayvanlar	116
Çizelge 4.24 Müstakil konut bahçelerinde bulunmasından rahatsızlık duyulan hayvanlar	116
Çizelge 4.25 Isparta kent merkezindeki apartman bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	117
Çizelge 4.26 Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinin bakım/masraf bilgileri	121
Çizelge 4.27 Apartman bahçelerinde düzenli bakım yapılamamasının nedenleri	122
Çizelge 4.28 Apartman bahçelerinin alanları	122
Çizelge 4.29 Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerini en çok	

kullanılanlar	123
Çizelge 4.30 Isparta apartman bahçelerinin mevsimlere göre ve gün içindeki kullanımı	123
Çizelge 4.31 Apartman bahçelerinin genel kullanım amaçları	124
Çizelge 4.32 Apartman bahçelerinde beslenen hayvanlar	125
Çizelge 4.33 Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde bulunan bitkisel materyaller ve rastlanma sıklıkları	127
Çizelge 4.34 Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde görülen hayvanlar ve rahatsız olunan hayvanlar	131
Çizelge 4.35 Apartman bahçelerinin genel görünüşleri	132
Çizelge 4.36 Apartman bahçelerindeki bitkisel materyalin genel görünüşleri ..	133
Çizelge 4.37 Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı	135
Çizelge 4.38 Toplu konutların yaşı ve bahçeleri ile ilgilenenler kişiler	137
Çizelge 4.39 Toplu konut bahçeleri alan büyüklükleri	138
Çizelge 4.40 Toplu konutların genel bahçe düzenlenme durumları	138
Çizelge 4.41 Toplu konut bahçelerinin en fazla kulanlar ve kullanım zamanı	139
Çizelge 4.42 Apartman bahçelerinin genel kullanım amaçları	140
Çizelge 4.43 Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçelerinde bulunan bitkisel materyaller ve toplam bulunma sayıları	141
Çizelge 4.44 Toplu konut bahçelerinin bitkisel materyalin genel durumu	146

1. GİRİŞ

Kent kavramı, devamlı toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun barınma, yerleşme, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, çok az kişinin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere göre nüfus yönünden daha yoğun olan yerleşme birimidir (Keleş, 1980).

Kent tanımında önemli bir kriter olan nüfus yoğunluğu, barınma sorununu da beraberinde getirmiştir. Barınma ise; göçler, nüfus artışı, hızlı kentleşme vb. faktörler nedeniyle çözümü giderek güçleşen sorunlar arasında yer almış ve bunun sonucunda konut açığı ortaya çıkmıştır. Konut gereksinimini karşılamak için kentlerde konut yapımları devam ederken, aynı zamanda düşük nitelikli konut yerleşim alanları ortaya çıkmış ve bu gelişmeler de kentin değişmesine neden olmuştur.

İnsanların konutlarında rahat, güvenli, mutlu bir şekilde yaşayabilmeleri için, konutun olduğu kadar çevresinin de düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Günümüzde yeşil alanların giderek azalması sonucunda insanların yeşile olan özlemlerini gidermek, doğayla olan ilişkilerini arttırmak, aynı zamanda konutlara estetik değer kazandırmak için konut bahçeleri önem kazanmıştır.

Kentsel açık yeşil alanların birimlerinden biri olarak kabul edilen konut ve toplu konut ölçeğindeki bahçelerin estetik ve işlevsel açıdan olduğu kadar, kullanılan bitkisel materyaller konusunda da farklı yaklaşımlar söz konusudur. Günümüzde söz konusu bahçelerin, sosyal, ekonomik, kültürel ve yasal faktörler nedeniyle estetik ve işlevsel yönden önemli eksikliklerinin bulunduğu ve çeşitli sorunlar yaşadığı da bilinmektedir.

Bu çalışmada, Isparta kent merkezindeki konut bahçelerinde kullanılan bitkisel materyallerin, konut sahiplerinin veya sakinlerinin sosyo-ekonomik özellikleri ile olan ilişkisi ve etkileri tespit edilerek ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırma esnasında Isparta kent merkezindeki konutlarla ilgili olarak daha önce yapılmış az sayıda çalışmaya veya bilgiye ulaşılmış olmasına rağmen özellikle konut bahçeleri hakkında yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışma bölgedeki konut bahçe düzenlenmesinde insanların tercihlerini yansıtmaları bakımından temel bir çalışma olup, gelecekte bahçe tasarımlarında hangi bitkilerin kullanılabileceği konusunda çözüm önerileri getirmiştir.

Araştırmada ilk olarak konutlar ve bahçelerle ilgili kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Bunlardan yola çıkılarak Isparta kent merkezindeki konutlar; müstakil konut, apartman ve toplu konutlar olmak üzere üç grup altında toplanmış, değişik tipte konutlarda bahçe ile ilgilenen kişilere anket uygulanmıştır. Isparta kent merkezindeki 43 mahallede rast gele örnekleme yöntemi ile belirlenen konut bahçelerindeki anket uygulaması yardımıyla müstakil konutlarda ikamet eden konut sakinlerinin bahçeleri ile ilgili tercihleri ile sosyo-ekonomik özelliklerinin bahçelerine yansımaları, ayrıca apartman ve toplu konut bahçelerinin kullanım amaç ve şekilleri ile bakım koşullarının nitel ve nicel yöntemler yardımıyla ortaya konulması amaçlanmıştır. Ayrıca konut bahçelerinde yer alan bitkisel materyaller tespit edilerek, bunların yoğunluğu, kullanım amacı ve bitkisel tasarım yönünden değerlendirilmesi yapılmış ve farklı konut bahçelerindeki bitkisel materyaller karşılaştırılarak çalışma sonuçlandırılmıştır.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

2.1. Konut Kavramı

Konut, insanoğlunu varoluşundan günümüze kadar, bulunduğu çevre ve toplum yapısı ile bütünleştiren, çevre ile uygunluk sağlayan ve günlük yaşam deneyimlerini şekillendirdiği bir öge olarak algılanabilir. Özellikleri nedeniyle de konutlar, korunmuş alana sahip, özel kimlik taşıyan ve kişisel değer taşıyan mekanlar olarak da ifade edilebilir.

Çoğu zaman konut ve ev kavramı birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Hasol (1993) konutu bir veya daha fazla insanın ikamet ettiği yer, mesken, ikametgâh olarak; evi ise sadece bir ailenin yaşamını sürdürebileceği konut olarak tanımlamaktadır. Rapoport (1980) ise konutu bir korunmuş alana sahip olan özel bir yer, bir kimlik, bir kişisel değer ve işlevsel gereksinimlerin bir yansıması olarak tanımlamıştır. Birbirine oldukça yakın özellikler taşıyan bu iki kavramın temelde ayrılması oldukça zordur.

Konutların en temel işlevi, insanların ihtiyaç duyduğu gereksinimlerini özellikle de barınma ihtiyacını karşılamaktır. Bu bakımdan en kısa şekliyle, bireylerin barınma ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yararlandıkları mekanlar konut olarak tanımlanabilir.

Konutlar, barınma ihtiyacını karşılaması yanında bireylerin farklı sosyo-kültürel yapılarının çevre ile uyumlu olmasını sağlayan bir ara malzeme durumundadır. Bu yönden bakıldığında konutlar, sadece insan gereksinimlerinin karşılandığı fiziksel bir nesne değil, aynı zamanda o mekanda yaşayan insanların kimliğinin yer aldığı sosyal ve kültürel bir birim olarak da görülebilir.

Teymur (1996)'a göre insan için yaşamsal önemi olan birkaç olgudan birisi olan konut; varoluşundan bu yana barınmanın mekandaki görüntüsü, günlük yaşam deneyimlerinin şekillendiği, sürdürüldüğü kabuk olarak farklı kültür ve toplumlarda yapılaşmış çevrenin en önemli ögesidir.

Hayward (1975) ise konutun sadece barınak değil, aynı zamanda ben kimliğinin yer aldığı sosyal ve kültürel bir birim olarak organizasyonsal sistemlerin karmaşık hiyerarşisinin bir parçası olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda konut, biyolojik bir varlık, bir nesne ve çevrenin bir parçası olarak insan gereksinmelerini karşılamakla beraber ihtiyaç duyulan çevre koşullarını da sağlamak durumundadır. Çünkü böyle bir mekan, sadece insanların standart ve temel ihtiyaçlarına değil, aynı zamanda farklı sosyo-kültürel yapıya sahip kullanıcıların zaman içinde değişebilecek gereksinmelerine de cevap verecek nitelikte olmalıdır (Lang, 1994).

2.2. Konut Kavramının Tarihsel Gelişimi

İnsanoğlu ilk varoluşundan itibaren, doğa ve hayatın tehlikelerinden korunmak, yaşamını kendisini daha güvenli hissedeceği özel mekanlarda, daha sağlıklı bir şekilde sürdürmek istemiştir. Farklı davranış kalıplarına ve ideallerine sahip insan grupları, zamanla değişen yaşam koşullarına bağlı olarak, kendi yapısal çevrelerini tasarlamışlardır. İnsanoğlu, zaman içinde kendisi için en ideal yaşam ortamını oluştururken, tarımsal devrim ile yerleşik düzene geçmiş ve günümüze kadar sürecek olan kent kültürü kavramı içinde yerini almıştır.

Tarihte ilk toplu barınma alanı uygulamasına M.Ö.2500 yılında Mısır'da Kahun yerleşmesinde rastlanmıştır. Piramitlerin inşası sırasında işçiler için planlandığı tahmin edilen bu alanlar birbirine çok benzeyen konutlardan oluşmuştur. Benzer konut şemasının beş yüzyıl sonra yine Mısır'da Tell el Amarna yerleşmesinde işçi aileleri için planlandığı gözlenmiştir (Bölen, 1997).

Zamanla konut ile bireyler arasında ilişkiler değişmiştir. 18. ve 19. yüzyıllarda Avrupa ve Amerika'da görülen Sanayi Devrimi ile birlikte gelişen kentleşme olgusu konut-çevre ilişkisi üzerine önemli etkiler yaratmıştır. Gelişen ekonomik koşullar ve yaşam standartları, kentlerde kalabalık insan topluluklarının oluşmasına neden olmuş, aniden yükselen nüfus baskısı sonucu sağlıklı olmayan konutlarda barınma koşulları oluşmuştur. Bu duruma bir çözüm önerisi olarak, çok sayıda ailenin barınma gereksinimini karşılamayı amaçlayan büyük toplu konut fikri gündeme gelmiştir. Modern mimarlığın ilk toplu konut örneklerinden birisi, konut birimi ve

konut çevrelerinin yeni uygulama anlayışına göre değişen özelliği ile Wessinhof yerleşiminde görülmektedir (Tutal, 2001).

Kentsel koşulların giderek düzensiz hal almasıyla ortaya çıkan sağlıksız koşullar, 20. yüzyılın başından itibaren dünyanın birçok ülkesinde görülmeye başlanmıştır. Ülkemizde de halen daha altyapısı tamamlanamamış; su, kanalizasyon, elektrik gibi sorunları olan birçok şehir bulunmaktadır. Özellikle son yıllarda şehir merkezlerinde hızla artan nüfus ve kırsal bölgelerden kent merkezlerine olan talep, beraberinde bazı problemleri getirmiştir. Dar alanlarda daha yüksek nüfus yoğunluğunun barınabilmesi için son yıllarda artan oranda çok katlı binalarla giderilmeye çalışılmaktadır. Bu durum, insanlarda doğal ve ekolojik çevre bilincinin yerleşmesini sağlamış, sıkışık şehir merkezlerinden uzak, kentlerin kenarlarında çok katlı veya müstakil konut merkezlerinin oluşumuna katkı sağlamıştır.

Coleman (1985)'a göre artan nüfus ve teknolojik alandaki değişimler gittikçe artan oranda toplumsal sınıf farklılıklarının oluşmasına, siyasal ve ekonomik düzensizliklerin artmasına, adaletli olmayan yönetim anlayışlarının insanların kent yaşamı üzerine olan düşüncelerini değiştirmesine, “ideal bir kentte” yeni konut biçiminin geliştirilmesine neden olmuştur. Bir tepki olarak gelişen “ideal bir kentte” yeni konut fikrinin çıkış nedenleri arasında;

- Kentlerin sağlıksız koşullarına karşı, insan ve doğa arasında kurulan anlamlı ilişki kurma ve doğa ile bütünleşme,
- Ekonomik durumu iyi olmayan sınıfların (işçi sınıfları) barınma koşullarının iyileştirilmesinin sağlanması söylenebilir.

Konutlar birçok kritere göre, farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Aydemir ve arkadaşlarının (2004) kat sayısına, mülkiyet durumuna ve formuna göre yaptığı sınıflandırma, basit ve anlaşılır olması bakımından bu çalışmada temel alınmıştır. Bu sınıflandırma şekline göre konutlar;

- **Kat sayısına göre;** az katlı (1-3 kat), çok katlı (4-6 kat) ve yüksek bloklar (7+kat),
- **Mülkiyete göre;** tek sahipli, birden fazla sahipli ve lojmanlar olarak,

- **Formuna / kütlesine göre;** eklenemeyen ve yüksek bloklar, eklenebilen bloklar, bir katta bir veya daha fazla daireyi barındıran bloklar olarak sınıflandırılabilir.

2.3. Konutta Kullanıcı Gereksinimleri

Arcan ve Evcı (1992) insan gereksinmelerini; “insanların fizyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan, rahatsızlık duymadan yaşamlarını sürdürmelerine ve yaptıkları işlerde verimli olmalarına yardımcı olan tüm toplumsal ve çevresel koşullardır” şeklinde açıklamışlardır (Erata, 1998).

Kullanıcı gereksinmelerini Atasoy (1973); “kullanıcı eylemlerinin etkin bir biçimde yerine getirilmesi için sağlanması gereken koşullar” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu gereksinimler, birçok bina türünde eylemlere bağlı olarak benzer görünümde olmalarına karşın, farklı kültürel ve iklimsel koşullarda nicelik ve nitelik yönünden farklılaşmaktadır (Fırat, 2001).

Kullanıcı gereksinimleri ile konut ve yakın çevresi arasındaki uygunluğu sağlamak, sonuçta da konut ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla; sosyo-kültürel, fiziksel, ekonomik, görsel ve teknolojik gereksinimler bir bütün halinde ele alınmalıdır (Aydınlı, 1993).

Maslow (1987); temel gereksinimlerin tatmin edilebilmesi için, bazı koşulların olması gerektiğini ifade etmektedir. Bunlar arasında (Fırat, 2001);

- Konuşma özgürlüğü
- Kendini ifade etme özgürlüğü
- Başkalarına zarar vermediği sürece isteklerini gerçekleştirme özgürlüğü ve
- Kendini savunma, adalet, dürüstlük ve düzen özgürlüğünü saymaktadır.

Temel gereksinimlerle yakın ilişkide olan bu koşullar, kendi içlerinde de bir amaç sayılabilirler. Özgürlüklerin kısıtlanmasına yol açacak herhangi bir duruma hemen tepki verilir. Bunun nedeni ise, belirtilen ön şartlar olmadan temel ihtiyaçların tatmininin mümkün olmayacağıdır (Fırat, 2001).

Maslow (1987) temel gereksinimler hiyerarşisini açıklarken ihtiyaçları fizyolojik, güvenlik, aidiyet, saygınlık ve kendini gerçekleştirme olmak üzere beş temelde sınıflandırmaktadır.

Cooper (1975), Maslow'un (1987) yaptığı temel ihtiyaç hiyerarşisini; kullanıcıların konuttan temel beklentilerinin ne olması gerektiği şeklinde düzenlemiştir. Bunlar:

- Barınma
- Güvenlik
- Konfor
- Toplumsallık ve kendini ifade (bireysel farklılık)
- Estetik (düzen, simetri, çevreleme, sistem ve strüktür ihtiyacı) olarak sıralanırken, bir düzeyin sonraki için ön koşul olarak alınması gerektiğini savunanlar da vardır (Fırat, 2001).

Lang (1994), fizyolojik gereksinimleri (temel insani gereksinimler) sağlıklı yaşam, bedensel gelişim, konfor ve güvende olma ve korunma gereksinimi olmak üzere 5 ana grupta incelemektedir (Fırat, 2001). Lang (1994), bunlardan güvende olma ve korunma gereksinimini iki ana başlıkta irdelemiştir (Fırat, 2001):

1. Fizyolojik Korunma

- Tabiattan Korunma
- Makinelerden Korunma

2. Psikolojik Korunma

- Mahremiyet
- Egemenlik Alanı
- Sınırlar
- Kişisel Alan

Kişinin kendini korunma altında ve güvende hissedebilmesi için bazı fizyolojik gereksinimleri vardır. Lang (1994), insanların kendilerini güvende hissetmeleri için egemenlik alanına, mahremiyete ve sınırlarının tariflenmesine ihtiyaçları olduğunu ifade etmektedir. Toplumla koyduğu sınırlar doğrultusunda insanlar kendilerini ifade

ederler, konumlarını belirler, korur ve güvende hissederler. Bu konum, insanların korunma ve güvende olma gereksinimini gidermektedir (Fırat, 2001).

Konuttaki kullanıcı gereksinimleri 2 ana başlıkta toplanabilir. Bunlar:

1. Fiziksel kullanıcı gereksinimleri
2. Psiko-sosyal kullanıcı gereksinimleri

2.3.1. Konutta Fiziksel Kullanıcı Gereksinimleri

Susuzluk, açlık gibi insanın yaşamını sürdürmesi için gerekli olan gereksinimler; fiziksel gereksinimlerdir. Konutlarda kullanıcılar oturma, yemek yeme, yatma vb. eylemlerini gerçekleştirirken, mekanların kullanıcıları rahatsız etmemesi için uygun koşulların sağlanması gerekir (Armağan, 1997).

Konuttaki fiziksel kullanıcı gereksinimleri 6 grupta sınıflandırılabilir (Erata, 1998; Fırat, 2001):

- Mekansal Gereksinimler: İnsanın konut içinde, statik ve dinamik antropometrik boyutları, eylemleri ve bunların yapılış biçimleridir. Mekanın boyutları, kullanıcının mekansal gereksinimleri sonucu ortaya çıkar. Kullanıcının boyutsal gereksinimleri, bir eylemi rahatça yapabilmesi için gerekli olan büyüklüklerdir.
- Isısal Gereksinimler: Mekan içindeki eylemlerin yerine getirilebilmesi için, konutun sahip olması gereken uygun nem, sıcaklık, radyasyon vb. iklimsel değerlerdir.
- İşitsel Gereksinimler: Yaşanılan konutta, gürültüden arınmış, konuşma anlaşılabilirliğini sağlayan ve gerektiğinde akustik gizliliği gerçekleştiren koşulların sağlanmasıdır.
- Görsel Gereksinimler: Yaşanılan mekandaki uygun ışık şiddeti ve aydınlatma düzeyidir. Kullanıcının görsel gereksinmesini sağlaması için; yeterli aydınlığın

sağlanması, parlaklık ve renk örüntülerinin dikkatle planlanmış olması, iyi bir modelleme ve doku çalışması ve parıltı ve kamaşmanın kontrollü olmasıdır.

- **Sağlık Gereksinimleri:** Mekanda, dış ve hava koşullarına karşı rüzgar, toz, kar ve yağmurdan korunma, tabi havalandırma ile temiz havanın sağlanması, su yalıtımı ile rutubetin kesilmesi, temiz suyun getirilmesi, çöp ve artıkların atılması vb. özelliklerin sağlanmasıdır.
- **Güvenlik Gereksinimleri:** Kullanıcıların yaşamlarını sürdürdükleri konutun yapısal açıdan sağlam olması, hırsız, yangın, doğal afetler ve eylem anındaki kazalara karşı korunmasıdır.

2.3.2. Konutta Psiko-sosyal Kullanıcı Gereksinimleri

Kültür grubuna bağlı olarak değişen, kullanıcıların kişisel istek ve arzularına ilişkin özelliklerdir. Kullanıcının eylemlerini gerçekleştirirken bulunduğu ortamda psikolojik açıdan bir rahatsızlık duymaması için gerekli olan koşulların tamamıdır (Armağan, 1997). Bunlar; işitsel ve görsel gizlilik, toplumsal çevrenin insan davranışlarına ilişkin özellikleri, insanın içinde yer aldığı mekana ilişkin doku, renk form gibi estetik koşullardır (Erata, 1998).

Lang (1994)'ın düşüncesine paralel olarak, konutta psiko-sosyal kullanıcı gereksinimleri; mahremiyet, kişisel mekan, egemenlik alanı ve ortak kullanım alanları olmak üzere üç başlıkta toplanabilir (Fırat, 2001):

1. Mahremiyet: Gür (1996) mahremiyeti; “Bir kişinin veya bir grubun ortamıyla, kurmak istediği toplumsal ilişkilerde denetim hakkını elde tutması veya elde tutma isteğidir. Kurduğu ve kurmak zorunda kaldığı ilişkilerde denetimini kaybeden insan, gereğinden fazla insanla etkileşime maruz kalır. Bu durumdaki bir insan kendisini kalabalık bir ortamda ve baskı altında hisseder. Diğer yandan eğer maruz kalınan ilişki derecesi zihinsel kurgusunda beklenenin altında ise o zamanda kendini soyutlanmış hisseder” şeklinde tanımlamaktadır. Keleş (1980)'e göre ise mahremiyet; bir konutta oturanların, dışarıdan ve komşu yapılardan belli bir görünme uzaklığında,

sessizlik ve barış içinde bulunmalarını sağlayan niteliği olarak tanımlanmaktadır (Fırat, 2001).

2. Kişisel Mekan: Bu konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalara bakıldığında, kişiler arası ilişkilerde, kişinin kendisini diğer bireylere daha az veya daha çok ulaşılabilir kılma çabası içinde olduğu görülmektedir (Fırat, 2001). Mesafe, bireylerin sosyal ilişkilerinde, kendilerini daha zor ya da daha kolay ulaşılır kılmak ve sahip olunan mahremiyeti kontrol altında tutmak için kullandıkları temel mekanizmalardan birisidir. Fakat bu, sosyal ilişkide başkalarıyla olan yaklaşma alanı cinsiyet, sosyal durum, yaş vb. faktörlere bağlı olarak kültürden kültüre farklılık göstermektedir (Başkaya, 1996).

3. Egemenlik Alanı ve Ortak Kullanım Alanı: Egemenlik alanı, başkalarına kısıtlı geçiş imkanı tanıyarak, dış dünyaya karşı bariyerlerin teşkilidir (Başkaya, 1996). Ayrıca grubun ya da kişinin kullandığı, mülkiyet duyduğu, sınırları belirlenmiş özel bir mekan parçası olarak da tanımlanabilir (Fırat, 2001). Fiziksel korunma isteğini tatmin etmek ve huzur içinde yaşayabilmek için kişiler etraflarını aşılması güç kalın duvarlarla çevirirler. Bu sınırların kurulması; savunma, egemenlik alanı ve barınma ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilebilir. Kültürel ve fiziksel egemenlik alanları arasındaki farklılıklar, mekanda komşuluk ilişkilerinin doğasını açıklama açısından bir anahtar rolü üstlenir. Bunlar, birbirinden farklı mekanların tanımlanmasını ve sosyal geçişin düzenlenmesini sağlayan birbirleriyle ilişkili sosyo-fiziksel oluşumlardır (Fırat, 2001).

Ortak kullanım alanları, yüksek katlı yapılarda ve az katlı binalarda olmak üzere ayrı olarak irdelenebilir. Az katlı binalarda ortak kullanım alanlarının kontrolü ve gözetiminin daha iyi yapılabilmesi nedeniyle, güvenli alan kavramına uygunluk göstermektedir. Bina yüksekliği arttıkça tasarımda gözetim unsurunun göz ardı edilmesiyle, merdiven boşluğu, koridorlar ve asansör gibi insansız alanlar yaratılmakta, bu alanlarda çeşitli saldırı, soygun ve tecavüz olayları gerçekleşebilmektedir. Günümüzde izleyici kameralarla, çok katlı kullanımlarda

gözden uzak ortak kullanım alanlarının denetimi ve güvenliği sağlanabilmektedir (Fırat, 2001).

2.4. İnsan ve Yapay Çevre İlişkisi

Canlılar, bulundukları ortamla sürekli, aynı zamanda karşılıklı bir etkileşim halindedirler. Canlı ve cansız tüm oluşumlar birleşerek çevreyi oluşturmaktadır. Sürekli bir değişim içinde olan çevrenin, kendisini oluşturan etmenleri dengede tutması gerekir.

İnsanlar, doğanın bir parçası olması yanında, aynı zamanda doğayla sürekli bir ilişki, etkileşim halindedirler. İçinde bulundukları çevreyi ihtiyaçları doğrultusunda olumlu yönde etkiledikleri gibi, ağaç ürünlerine duyulan ihtiyaçtan dolayı ağaçların kesilmesi, fabrika atıklarının arıtılmadan nehirlerle, göllere ve denizlere verilmesi dolayısıyla su canlılarının zarar görmesi vb. şeklinde olumsuz yönde de etkilememektedirler. (Yeşil, 2003).

Çevre ve insan birbirlerini karşılıklı etkilerler. İnsanın çevresinden bağımsız yaşaması mümkün değildir. Nasıl bir çevre oluşturduğumuz, çevremizin ne yönde değişmekte olduğu, bizlerin de ne yönde değişmekte, gelişmekte olduğumuza işaret eder (İmamoğlu, 1995; Yeşil, 2003).

2.5. Konut Çevresi

İnsanların iş dışındaki günlük yaşamlarının önemli bir bölümünün geçtiği konut alanları, sadece barınma ihtiyacını karşılayan bina dokularına veya fiziksel mekanlara indirgenmemelidir. Konut alanları, hem belli fiziksel hem de sosyal ilişkilerin yaşandığı, kendilerine özgü sosyo-kültürel dokulara sahip yerleşim yerleridir. Konut dokusunun fiziksel niteliği ve sosyal karakteristikleri açısından bakıldığında, fiziksel ve sosyal dokunun bir farklılaşma içinde olduğu, bu farklılaşmanın rastlantısal bir şekilde dağılım göstermediği, belirli bazı özelliklere göre yığılmaların, kümelenmelerin gerçekleştiği, her bir alanın kendi içinde fiziksel

ve sosyal olarak benzeşim göstererek diğerlerinden ayrıldığı ifade edilebilir (Demir, 1998).

Konut çevresi; aynı özelliklere sahip, yani birbirine benzer insanların kümелendiği ve diğerlerinden ayrıştığı, coğrafi ve toplumsal çevre anlamına gelmektedir. Birbirine benzer özellikler gösteren bir topluluk belli bir mekanı paylaşmaktadır. Bunların dışında başka bazı faktörlerin de kentin konut alanlarına dağılımı eşitsiz bir görünüm sergileyebilir. Belli alanlarda değişik yaş gruplarının yaygın olması örnek olarak verilebilir. Bir kentin büyüklüğü arttıkça, bölünme ve farklılaşma olasılığı da o kadar yüksektir denilebilir. (Demir, 1998).

İngilizce neighbourhood terimi ile dile getirilen konut çevresi, Türkçe’de mahalle veya komşuluk birimi terimleriyle de karşılanabilmektedir. Türkçe’de mahalle sözcüğü üç ayrı anlamda kullanılmaktadır. İlk olarak “sınırları idari olarak belirlenmiş yerleşim alanı” şeklinde tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre ise mahalle; “geleneksel yaşam örüntülerini sürdüren konut çevreleri” olarak ta tanımlanmaktadır. Son olarak mahalle; “insanların yaşadıkları konutun yakın çevresini içine alan oturma mekanıdır” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımlara göre mahalle; konut dokusunun niteliğinden öte sınırları belli fiziksel bir mekanı belirtir ve benzer kümeleri barındırma olasılığı yüksek olsa da farklı doku ve sosyal grupları barındırabilir. Tanımlamalar ayrıca, herkesin birbirini tanıdığı, komşuluk ilişkilerinin yoğun olarak yaşandığı ve mahalle sakinleri arasında daha sık etkileşimin olduğu bir konut çevresini de ifade eder (Keleş, 1980; Demir, 1998).

Kentin ayırt edici bir parçası olarak konut çevresi, konut dokusunun ya da toplumsal dokunun belli bir homojenlik sağlayarak diğerlerinden ayırt edilmesidir. Yani bu homojenlik, bina dokusunun fiziksel öğeleri ya da sakinlerin sınıfsal ve diğer toplumsal özellikleriyle kendisini gösterir. Örneğin, Türkiye’de kentlerde genellikle konut dokuları fiziksel olarak; geleneksel konut dokusu, bitişik-düzen apartman, siteler ve gecekondü alanları şeklinde ayrılmıştır. Ancak, bunlar da kendi içlerinde, çevre ve konut standardı açısından ve toplumsal olarak, çeşitli sosyo-ekonomik ve kültürel dokular açısından farklılıklar taşıyabilir (Demir, 1998).

Günümüz kentlerinde konut alanlarına bakıldığında, bu yerleşmelerin mahalle, semt, site gibi bölümlere ayrıldığı görülmektedir. Türkiye’de konut alanlarına ilişkin birimleri tanımlamada eskiden yaygın olarak “mahalle” kavramı kullanılırken, kentlerin büyümesiyle semt kavramı daha çok kullanılır hale gelmiştir. Halbuki semtler, ayırt edici özelliklere sahip olsalar da, mahalleye ya da komşuluk birimine göre oldukça geniş bir alanı ve sayıca fazla nüfusu temsil etmektedirler. Konut alanları arasında çok keskin geçişlerin ve ayrışmaların yaşanmadığı yerlerde dahi, semtlerin kendisini oluşturan mahallelere göre daha heterojen olma özellikleri söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle, mahallenin kentin konut alanlarının daha özgün ve homojen parçasını oluşturması söz konusudur (Demir, 1998).

Kentlerdeki konut alanlarını statik olarak değil, değişen / dönüşen bir süreçte görmek gerekir. Kentler büyüdükçe yeni konut alanları oluşmakta, eski konut alanlarında da dönüşüm söz konusu olmaktadır. Bu süreçlerle ilgili olarak, kentsel mobilité ve süzme (filtering) kuramından söz edilebilir. H. Hoyt’un dilimler kuramında açıklandığı şekilde, kent merkezden çepere doğru giderek büyümekte, bu büyüme sırasında varlıklı sınıf, kendi ihtiyacına uygun daha nitelikli konut alanlarına yerleşmektedir. Yeni konut alanlarının yönü ise kentin dışına doğrudur. Yeni konut alanlarına yerleşen varlıklı sınıfın boşalttığı konut alanlarına da orta sınıf yerleşir, bu yerleşim, eskiden varlıklı sınıfın oturduğu bu konut alanlarına yoksul sınıfların yerleşimine ve sosyal prestijini yitirene kadar devam edebilmektedir. Bu konuda önemli olan, bu dolaşımı sağlayacak olan dinamiklerdir. Hoyt’a göre bu dinamikler, nüfus kompozisyonunda değişimler, topluluğun nüfus artışı, yeni konut alanlarının standardı ve sosyo-ekonomik grupların ve yeni konut alanlarının mekansal niteliğidir. Sosyal grupların merkezden çepere doğru akışkanlığı, yani bir konut alanının sınıflar arasındaki değiş tokuşu sırasındaki ayıklama “filtering” olarak adlandırılmıştır (Demir, 1998).

Türkiye’de kentlerde konut alanlarının oluşumuyla ilişkili olarak; gecekondulaşma, apartmanlaşma ve banliyöleşme olmak üzere üç fiziksel-sosyal süreç söz konusudur. Kentleşme ve kapitalistleşme süreçleri, kentin “geleneksel” ya da “eski konut dokusu” olarak tanımlanabilen çekirdek konut alanını artık yetersiz kılınca, farklı

konut alanları ortaya çıkmıştır. Bu konut alanları da kendi içlerinde sınıfsal (alt, orta ve üst grupları) olduğu gibi, bazı durumlarda kültürel kümeleşmeye de (kentliler-eski kentliler, Karadenizliler, Erzurumlular, Kürtler, Balkan göçmenleri, Romanlar ya da dinselliğin güçlü olduğu mahalleler vb.) sahne olmuşlardır (Demir, 1998).

Bu konuda en yaygın olan düşünce, kentlerin değişme süreci içinde, konut alanlarının da devamlı değişme halinde olduğudur. Yeni kurulan konut alanlarına yeni sosyal kesimlerin yerleşmesi olabildiği gibi, eski konut alanlarının da sosyal dokusu süreç içinde değişebilmektedir (Demir, 1998).

2.5.1. Konut Çevresi ve Kullanıcı Etkileşimi

Kişinin çevresine katkıda bulunması, kendi bireysel özellikleri ile çevresini daha çok etkileme şansı verir. İnsanlar çevrelerinin biçimlenmesi ve bakımı ile ne kadar ilgiliyse, çevresi onun için o kadar uyumlu hale gelir. Bunun sonucunda birey ile çevresi arasında bir etkileşim yaşanır; birey çevresini, çevre de bireyi sahiplenir. Çevre, karşılıklı etkileşimlerle yaşam çevresini değiştirerek, onunla etkin bir ilişki kurabilen insanların, kişiliğini ortaya koyabilmesine olanak tanır (Özmen Yanar, 1994).

Konut çevresi ile kullanıcı etkileşimine yönelik gereksinimler ve bunların karşılanmaması sonucunda ortaya çıkan sorunlar, pek çok araştırmanın konusu olmuş, bu araştırmalar, konutun insani gereksinimler ve isteklerin karşılanması ile insanın gelişmesi ve sağlığını korumasını kolaylaştırıcı düzeyde olmaları yönünden ele alınmıştır. Bu sorunlardan ortaya çıkan ve çevre psikolojisi alanında geliştirilmiş; görsel ve işitsel mahremiyet ihtiyacı, kendini güvende hissetme, konut mekanlarının bireyselleştirilmesi, kendini ifade etme, sosyalleşme, alansal korunma, konut alanlarının kullanıcının istek ve ihtiyaçlarına göre esnek düzenlemelere olanak vermesi, suç işlemeye ve yıkıcılığa teşvik edici mekanların önlenmesi ya da yeniden tasarımı gibi bazı kavramlar da planlamacı ve mimarlar tarafından incelenmeye başlamıştır (Özmen Yanar, 1994).

2.6. Türklerde Konut Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci

Türkler Anadolu'ya gelmeden önce Orta Asya steplerindeki yaşamlarının temelini göçebelik oluşturmuştur. İklim şartlarının özellikle kışların uzun ve sert geçmesi, aynı yerde uzun süreli yerleşimi elverişsiz kılmıştır. Bu nedenle Türkler sürekli yer değiştirmiş, kışların daha ılıman ve sıcak geçtiği bölgelere göç etmişlerdir. Bu dönemde, başlıca geçim kaynağını hayvancılık oluşturmuş, bu durum onları verimli otlaklara doğru kendi ve hayvan barınakları ile birlikte sürekli yer değiştirmeye zorlamıştır. Bu, ancak hafif strüktürlü konutların ve içindeki tüm araç ve gereçlerin portatif olması ile gerçekleşmiştir (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Türklerde yerleşik yaşamın Göktürklerden önce başladığı, ancak ilk yerleşimlerin yine çadırlarda olduğu tahmin edilmektedir. 'Topak ev' ya da 'alaçık' adı verilen Türk çadırı, Türk evinin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Çadır yaşamı, tek mekanda insan yaşamı ile ilgili tüm gereksinimlerin karşılanmasını da gerektirmiştir. Türklerde göçebelik Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ve hatta daha sonrasına kadar devam etmiştir (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Türklerin Anadolu'ya yerleşmelerinden önceki düzenleri, tipik olarak göçebeliliğin bütün özelliklerini taşımaktaydı. Bu durum, değişik bir mekan kavramının oluşmasını, steplerin elverişsiz doğal etkilerinden "koruyucu bir yaşama çevresi" oluşturma kavramının gelişmesini ve daha sonra Güneydoğu Anadolu'da Türk evinin açık orta mekanlarının oluşmasını sağlamıştır (Küçükerman, 1973).

Türkler, Anadolu'ya gelerek yerleşik düzene geçtiklerinde henüz İslam dinini kabul etmişlerdi. Anadolu'ya yerleşenlerin bir kısmı, eski geleneklerine bağlı olarak, çadırlarda ve yılın bazı mevsimlerinde yer değiştirerek göçebe yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Batıya doğru göçleri, verimli topraklarda yerleşik düzenin Türk-İslam kültür sentezi içinde gelişmesini sağlamıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Selçuklu evleri ile ilgili çok fazla bir bilgi olmamakla birlikte Anadolu'nun bazı kesimlerinde bugüne kadar ulaşan kervansaraylar, medreseler, camiler vb. mimari eserler o dönemin ev düzeni hakkında bazı ipuçları vermektedir. Selçuklu devletinin

yıkılması ve Anadolu'daki beylik döneminin ardından Osmanlı Devleti kurulmuştur. Bu yeni devletin büyüme döneminde Başkent Bursa evleri, daha sonraki başkentler olan Edirne ve İstanbul'da yeni ev şekilleri oluşmuştur (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

2.6.1. Geleneksel Türk Konut Tipinin Gelişimi

Türklerin göçebe yaşamları sırasında sürekli yer değiştirmesinden dolayı hafif ve portatif malzemelerden evlerini oluşturmaları, daha sonraki dönemlerde yerleşik yaşama geçilmesi esnasında konutlarının tasarımını ve kullanılacak malzemeleri etkilemiştir.

Türk konutları, çeşitli uygarlıkların sanatsal izlerini taşımaktadır. Bu konutlarının iç ve dış mekanlarının biçimlenmesinde; topoğrafya, iklim ve sosyal yapı önemli rol oynamıştır. Kıvrılarak uzanan, daralıp genişleyen sokaklar, sık dokulu kentsel sokak kapıları, evlerin cumbaları sayesinde tekdüzelikten kurtulmaktadır. Kent sakinlerinin yaşamını sürdürdüğü dış dünya olan sokaklardaki konut kapısından içeri girildiğinde ortam değişmektedir (Avcı, 2005).

Türk konut tipinin orijini çadırdan geldiği için, en basit Türk Evi tıpkı çadır da olduğu gibi tek mekanlı ve sofasızdı. Zamanla yan yana odalar ve aralarındaki bağlantılar oluşmuş, iki ve daha fazla katlı evler yapılmıştır. Daha sonra odalar arasında bağlantıyı sağlayan sofalar oluşturulmuş ve oda sayıları çoğalmıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Türk evinin en önemli kısımlarını odalar oluşturmaktadır. Odalar arasındaki bağlantının sofalarla kurulması biçimi ve sofaların etrafındaki düzenlemeler dört plan tipini, Türk konut planının temelini oluşturmaktadır. Bunlar;

- Sofasız konutlar
- Dış sofalı konutlar
- İç sofalı konutlar
- Orta sofalı konutlar

Sofa kavramının ortaya çıkması ile Türk evi evrimini sürdürebilmiştir. Sofanın taşıdığı biçimsel nitelikler ve sofa aracılığı ile geleneksel Türk evinde, farklı plan tipleri oluşturulmuştur. Doğa ile uyumlu geleneksel Türk evi, sofa aracılığı ile hem arzu edilen etkilerden yararlanmayı hem de doğal koşulların istenmeyen etkilerinden korunmayı benzer mekan düzenleme ilkeleri çerçevesinde sağlamaktadır (Eyüce, 2005).

Dış sofalı plan tipinde; biri sokağa bakan dış cephe, diğeri ise avluya bakan iç cephe olmak üzere birbirinden farklı iki cephe bulunmaktadır. İç cephenin ilişkilendiği avlu yüksek duvarlarla çevrelenmiş, dışa kapalı, her eve özel açık bir mekan sağlamıştır. Dış cephe ise; pencereleri ile yola bakan fakat yol düzleminden yüksekte olduğundan yol ile dolaylı olarak ilişkilenen, yolu gören ama yoldan geçenlerin iç mekanları göremeyeceği şekilde düzenlenmiştir. Bu cephe odaların yol ile görsel bağlantısını sağlarken, bazen de sofanın bir bölümü de yol ile ilişkilenebilmektedir (Eyüce, 2005).

2.6.2. Günümüz Türk Konut Tipleri

Günümüzde kullanılan modern Türk konut tipleri; müstakil konut ile apartman ve toplu konut tipi olmak üzere iki ana başlık altında incelenebilir.

2.6.2.1. Müstakil Konut Tipleri

Sofa bulunup bulunmaması temel alınarak açıklanan eski konut tasarımları günümüzde de modern geleneksel konut şeklinin oluşmasına katkı sağlamıştır. Eski Türk konut tiplerinden bazıları halen Anadolu’da uygulanmaktadır. Bazı tiplere genellikle belli bölgelerde rastlanılmaktadır. Örneğin dış sofalı konut tipi Anadolu’nun Güney kesiminde, Orta sofalı konutlar ise çoğunlukla İstanbul merkez olmak üzere Marmara Bölgesinin bazı şehirlerinde rastlanılmaktadır. Güneybatı Anadolu yörelerindeki köy evleri incelendiğinde plan tipinin iki mekanlı Yörük çadırına çok benzediği görülür. Köy evinin farklılığı çadırdaki açık hizmet alanı yerine sofanın plandaki yerini almasıdır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Günümüzde, geleneksel Türk konut mimarisinin en belirgin özelliği olarak, gereğinden fazla gösterişten uzak, sade, insani boyutlarda ve işlevsel olması verilebilir.

Genellikle taştan yapılan zemin katlar, ev içi mahremiyetin sağlanması için sağır olarak inşa edilmiş, evle sokağın ilişkisi bahçe duvarı ile kesilmiştir. Ayrıca tek katlı konutlar çoğunlukla zeminden yükseltilerek, yaşama alanının rutubet ve gürültüden korunması sağlanmıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004). .

Türk evinin en önemli ögesi olan odaların şekli ve sayısı, ailenin büyüklüğüne ve maddi durumuna göre değişmektedir. Genellikle sokağa bakan odalardan birisi diğerlerinden daha büyük ve gösterişlidir. Bu oda misafir odası veya baş oda olarak belirtilmektedir. Odalar arasında sirkülasyonu sağlayan sofalar ise ortak yaşama mekanıdır ve oturma, dinlenme gibi birçok işleve yanıt vermektedir.

Avlu veya bahçe, evin sokakla bağlantısını sağladığı için önemlidir. Havuz, çeşme, kuyu, tandır gibi öğelerin bulunduğu bahçe ve avlular, evin en hareketli ve fonksiyonel alanlarını oluşturmaktadır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

2.6.2.2. Apartman ve Toplu Konut Tipleri

Hızla artan nüfus ve kırsal kesimlerden şehir merkezlerine olan göçün etkisi sonucu kentin ‘geleneksel konut dokusu’nun yetersiz kalmasıyla, kentlerde genel olarak gecekondulaşma, halk konutları, şehir içi bitişik-düzen apartman, şehir içi site ve uydu kent siteleri biçiminde tanımlayabileceğimiz konut alanları ortaya çıkmıştır.

Demir (1998)’e göre, ülkemizde şehir merkezlerindeki konut alanlarının oluşumuna ilişkin olarak, gecekondulaşma, apartmanlaşma ve toplu konutlaşma (banliyöleşme) olmak üzere üç ayırt edici fiziksel-sosyal süreçten söz edilmektedir.

Ülkemizde özellikle 1950’li yıllardan itibaren hızlı bir kentleşme süreci başlamış, küçük merkezlerden (köy, mezra) kent merkezlerine büyük göçler oluşmuştur. Kent

merkezlerine göç edenler, ekonomik nedenlerden dolayı kenar mahallelere rastgele yerleşerek çarpık kentleşme ve gecekondu bölgelerinin oluşmasına neden olmuştur.

Apartman bölgeleri, nüfus artışı ve kentin genişlemesine bağlı olarak kenar boş alanlar üzerinde veya merkezdeki gecekondu alanlarında olmuştur. Konut ve çevre standartlarına göre farklılaşan apartman çevreleri, çoğunlukla toplumun orta ve orta alt bütün kesimlerini barındırmaktadır.

Toplu konut alanları, şehir merkezindeki sıkışıklıktan kaçan insanların, kentin yakın alanlarına yerleşmesi ile oluşmuştur. Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası hızlanan kent kenarlarına göç ve yeni toplu konut alanlarının oluşumu, daha sağlıklı çevre ve yaşam alanı isteği fikrini geliştirmiştir. Ülkemizde, 1970'li yıllarda yavaş yavaş başlayan toplu konut alanların oluşumu, günümüzde bütün hızıyla devam etmektedir. Bugün kentler artık modern teknolojinin, ulaşım ve iletişim olanaklarının izin verdiği ölçüde uç noktalara doğru yayılmaktadır. Bu yayılma içinde yeni konut projelerinin oranı da giderek artmaktadır.

2.6.3. Ülkemizde Bölgelere Göre Konut Tipleri ve Kullanılan Malzemeler

Ülkemizin değişik bölgelerindeki farklı iklim ve kültürel özelliklerin, konutların biçimlendirilmesinde etkili olduğu açık olarak gözlenebilmektedir. Olumsuz hava şartları kuzeyde soğuk hava, rüzgar ve yağış olarak hissedilirken, güneyde rüzgarsız ve sıcak hava ortamı daha belirgindir.

Akdeniz ikliminin hissedildiği Ege ve Akdeniz bölgesindeki evler çoğunlukla açık sofalı ve bahçe-kapalı alan oranı yaklaşık olarak eşit şekilde yapılmaktadır. Bu bölgedeki evlerde zemin katın bahçeye açık olması iç-dış mekan bütünleşmesine olumlu katkı yapmaktadır. Ilıman iklim bölgesi olarak tanımlanan Marmara ve Karadeniz bölgelerinde kışların, Akdeniz iklim bölgesine göre daha soğuk geçmesi, iç ve orta sofa (kapalı sofa) tipi evlerin yaygın olmasını sağlamıştır. İklimi nispeten daha yumuşak olan Doğu Karadeniz'de, evlerin içinde açık sofalı olanlara da rastlanılmaktadır. Karasal iklim bölgesi olarak tanımlanan İç Anadolu ve Doğu

Anadolu bölgelerinde evler genellikle iç sofalıdır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sofa oldukça küçülmüş ve Divanhane adını almıştır. Mekanlar, küçük pencere ve yönlenmede güneşli yönlerin tercih edildiği evler çoğunluktadır. Karasal Akdeniz ikliminin bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinde kışlar karlı ve soğuk, yazlar ise kurak geçmektedir. Bu bakımdan evlerdeki mekan düzeni, büyükçe bir avlu etrafında yer alan eyvanlı mekanlar şeklindedir. Düz arazideki evler için odaların uygun yönü doğu ve güneydir (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Konutlarda bahçe oluşumunu etkileyen faktörler kısaca; iklim ve arazi yapısı, yerel yapı malzemesi ve ikamet edecek bireylerin geleneksel ev kültürü olarak özetlenebilir. Anadolu'nun her bölgesinde özellikle kırsal kesimlerdeki müstakil konutlar, çoğunlukla arsa alanına bağlı olarak değişik büyüklükte bahçeye sahiptirler. Bazı yörelerde bahçede mutfak bulunmaktadır. Bu uygulamaya Marmara ve Kuzey Anadolu bölgelerinde ender rastlanır.

Anadolu'da geleneksel olarak kullanılan yerel malzemeleri çoğunlukla ahşap, taş ve kerpiçtir. Bu malzemelerin bir veya birden fazlasının seçilmesi o bölgenin malzeme olanakları ile ilgilidir. Bu malzemelerin birbirleri ile olan kombinasyonu bazı yörelerde kendine özgü bir mimari değerin oluşmasını sağlamaktadır. Doğu Anadolu'da taş malzeme, ahşaptan daha fazla kullanım imkanı bulmaktadır. Buralardaki evlerde taş duvarlar iç mekanın yan yüzeylerini oluşturmakta, giriş, döşeme ve tavan yatay yüzeylerinde ahşap kullanılmaktadır. Orta Anadolu'da ahşap ve taş kerpiçten daha az bulunduğu için, ana yapı malzemesi olarak kerpiç yaygın olarak kullanılmaktadır. Kuzey Anadolu'da ahşap, Güney ve Güneybatı Anadolu'da ahşap ve taş, Güneydoğu Anadolu'da ise taş çoğunlukla konut yapımında esas yapı malzemesi olarak tercih edilmiştir (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

2.7. Bahçe Kavramı

Bahçe, insanların zamanının büyük bir kısmını geçirdiği, çeşitli zevkleri tattığı yer anlamına gelmektedir (Gültekin, 1991). Kısaca bahçe; çiçek, sebze ya da her ikisinin birlikte yetiştirildiği toprak parçası olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre ise bahçe; insanların yararlanması ve hoşça vakit geçirmesi için çiçek, sağlığa yararlı

otlar, meyve, sebze, çalı ve ağaç gibi çeşitli bitkilerin belirli bir düzen içinde yetiştirilmesine ayrılmış alandır. Bahçecilik ise, bu ayrılmış alanda bitki yetiştirmek ve bahçenin bakımını yapmak olarak tanımlanabilir (Anonim, 1988).

Klasik edebiyatımızda “bahçe” teriminin karşılığı olarak kullanılan eşanlamlı bazı kelimeler bulunmaktadır. Bağ, gülzar, gülşen, gülistan, butsan Farsça ve ravza, riyaz, hadika ise Arapça karşılıklarıdır. Bahçe kelimesi “küçük bağ” anlamına gelen “bağçe” kelimesinden türetilmiştir. Bahçeler, laleazar, sünbülzar gibi çiçeklerin türlerine göre de isimler alabilmektedirler. Çemenzar ise, yeşil otlarla, yabancı çiçeklerle bezenmiş kırlar için kullanılmaktadır (Ayvazoğlu, 1995).

İngilizce’de bahçenin karşılığı olan “Garden” kelimesi, İbrani dilindeki “Gar” korunma ve “Den” zevk alan anlamına gelen sözcüklerden türetilmiş olabilir. İlk bahçe fikirleri büyük ihtimalle dinsel felsefeye ve mitolojiye dayanmaktadır. İslamiyet’te bahçe ile Cennet eşdeğerde yani aynı mekanlar olarak anlatılmaktadır. İslamiyet’le vaat edilen “Cennet”; dalları sulara değen büyük ağaçlar ile coşkun akarsuların, neşe ile öten bülbüllerin ve gezinen meleklerin içinde dolaştığı, zevklerin ebedi olduğu, her türlü gıdanın bulunabildiği bir bahçe mekanı olarak tarif edilmektedir (Gültekin, 1991).

Yapıların dışında kalan, aynı zamanda yapının mülkiyeti altında olan alanlar kentte “bahçe” olarak adlandırılmıştır. Bu alanlar, yapılardan sonra kent içinde çok yer kaplayan, yapılarda oturan veya çalışan kişilerin kullandığı, günlük yaşamları ile bütünlük sağlayan mekanlardır. Çoğunlukla yeşille donatılan bu alanlar, doğaya olan özlemin giderildiği, doğa ile bütünleşmede önemli rol oynayan mekanlardır (Bakan ve Konuk, 1987).

Bahçe mekanı Gültekin (1991)’e göre; kültür mirasının önemli bir bölümü, insan, doğa ilişkilerinin yansıtıcısı, ideal bir dünyanın tasarlandığı mekan olarak tanımlanmaktadır. Çağlar boyu bahçeler, insanların günlük yaşantılarındaki sıradanlıkları sonucu ortaya çıkan sıkıntılarından kurtularak, doğaya ait varlıklarla bir arada olabilecekleri bir tür sığınak olmuştur. Küçük veya büyük, çevreye açık

veya ie dönük avlu veya bahçeler olsun, hepsi tarihin belli dönemlerinde toplumun yaşama koşullarını, ekonomik ve kültürel düzeyini yansıtan, ülkenin iklim ve arazi özelliklerinin biçimlendirildiği mekanlar olmuştur. Bu açıdan toplumların yapılarındaki değişkenlik ve çeşitlilikler, bahçe sanatına ruhsal ve biçimsel yönden birçok farklılıklar kazandırmıştır (Akdoğan, 1995).

Ancak bahçelerin kullanılan malzeme yönünden zaman içinde kaybolabilecek bitki, tuğla, ahşap gibi daha az kalıcı malzemelerden oluşturulması, bugün eski medeniyetlere ait bahçe örneklerini görmemizi güçleştirmiş hatta imkansız hale getirmiştir. Bu zellikleri nedeniyle, önemli bahçe örneklerinin çoğu, ancak tuvallere, duvarlara, çömleklere işlenmiş resimler, rliyeşler ile bunlar hakkında yazılmış eser ve hitabelerden öğrenilebilmektedir. Ayrıca son yıllarda geliştirilen arkeolojik kazılar, su altı çalışmaları bozulmadan kalabilmiş bahçe örneklerinin bulunmasını sağlayabilmektedir (Gültekin, 1991).

2.8. Konut-Bahçe İlişkisi ve Geçmişten Günümüze Bahçe Anlayışı

Konutların ayrılmaz bir parçası durumundaki bahçe anlayışı, farklı toplumlarda geleneksel yaşam tarzlarını yansıtmaktadır. İnsanlar çok eski zamanlardan beri konutlarının etraflarını çeşitli amaçlar için güzelleştirmeye, ilave bazı pratik işlemlerle kendileri için daha konforlu bir yaşam tarzı yaratmaya çalışmışlardır.

Konut tasarımında olduğu gibi bahçe tasarımında da zamanla bazı farklı uygulamalar oluşmuştur. Bazı dönemlerde dinsel etmenler bahçe düzenlemesinde önemli bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Tarihsel süreç içerisinde bahçe kavramı aşağıda belirtilen dört evrede incelenebilir:

2.8.1. Eski ağ Bahçeleri

Tarihten nceki çağlarda bahçe anlayışının en ileri düzeydeki uygulamalarına Mısır'da rastlanılmıştır. Burada konutların geniş bahçeye sahip olduğu ve bahçelerde hindistan cevizi, hurma, palmiye, yabani incir, akçaağaç, akasya, nar ve limon gibi

ağaçların, leylak, gül, inci çiçeği, peygamber çiçeği, gelincik gibi çiçeklerin de yetiştirildiği görülmektedir (Pamay, 1979).

Aşağı Mezopotamya’da Babil Kenti, insanlığın ilk iddialı bahçe örneğini vermektedir. Dünyanın 7 büyük harikasıdan birisi olan Babil’in Asma Bahçeleri, bir bakıma dam bahçesi şeklinde düzenlenmiştir. Yukarı Mezopotamya’da devlet oluşturan Asurlular ise serin iklimin ve dağlık arazinin verdiği çevre düzenleme avantajlarını iyi kullanmışlar ve sulama sistemi geliştirmişlerdir (Gültekin, 1991).

İran, yüksek dağlık bölgelerin dışında genellikle kurak ve sıcaktır. Burada bahçe, serin gölgeli bir vaha gibi insanları çekmiştir. Bu bakımdan İran uygarlığında bahçenin oldukça önemli bir yeri vardır. Bütün İran hükümdarlarının sarayları güzel bahçelerle süslenmiştir. Hemen hepsinin formal ve birbirini dik kesen iki aksın var olması, ilkçağ İran bahçelerinin karakteristik özelliğini ortaya koymaktadır (Akdoğan, 1974).

Yunan bahçe sanatının şekillenmesinde; ekolojik koşullar, kent dokusu, dinsel inançlar ve halkın sosyal yapısı gibi etkenler önemli olmuştur. Bu bakımdan, eski Yunan’da kentin gymnasium, tapınak, agora gibi bölümlerinde bahçe düzenlemeleri yapılmıştır. Evler, içe dönük bir yaşantıyı simgelemektedir. İç avlu, ev halkının yaşadığı odalarla kaynaşmış evin bir bölümüdür. Bahçe birçok heykel ve çiçek saksısı ile donatılmıştır (Gültekin, 1991).

İbraniler, bahçelerinde meyve ağaçlarının yetiştirilmesine önem vermişler, geniş bağlar kurmuşlar ve sulama tesisleri inşa etmişlerdir. Şehir merkezlerinin dışında da özel bahçeler tesis etmişlerdir. Hatta Kudüs şehrinin etrafının yeşil bahçelerle çevrili olduğu belirtilmektedir (Pamay, 1979).

Hindistan’da Kral sarayları geniş bahçelerle süslenmiştir. Eski Hint kralları ile zengin tüccarlar Budist Rahiplere serin, gölgeli, sulu ve ağaçlı bahçeler hediye etmişlerdir. Hintlilerin kurduğu bahçelerde yer alan koruluklar, suni göller, bahçede dolaşan evcil hayvanlar, evlerdeki dam bahçeleri, Hintlilerin bahçeciliğe verdikleri

önemi açıkça göstermektedir. Hatta bazı ağaçlar kutsal kabul edilerek çocuklara isim olarak verilmiştir (Pamay, 1979).

Eski Roma’da ev, içe dönük odaları, kolonları ve iç avlusuyla Eski Yunan evi ile benzerlik gösterir. Bahçe, bol gölge yapan bina elemanları ile çevrelendiği için ağaçlara yer verilmemiştir. Ayrıca bahçeler toz, rüzgar, gürültü gibi rahatsız edici etkenlerden, evin dışında yer alan ağaçlarla korunmuştur. Bahçede bitkilere yükseltilmiş yastıklarda veya saksılarda yer almış, sarılıcı bitkilere büyük önem verilmiş ve duvarlar bu bitkilerle sardırılmıştır (Gültekin, 1991).

2.8.2. Orta Çağ Bahçeleri

Bahçe, Avrupa’da din adamlarının önemli bir unsuru olarak ortaya çıkmıştır. Kilise bahçeleri dini mütalaa yeri ve dinlenme sahası olarak iyi düzenlenmiştir. Venedik papazları, boş zamanlarında toprak kültürü ile de uğraşmışlar, hatta kendilerince bahçe kanunları yapmışlardır. M.S. 900 yılında yapılmış olan St. Gallen Manastırı’nın bahçe planı, bizzat baş rahip tarafından hazırlanmıştır. Keskin hatlar, dik açılar ve geometrik tanzim edilmiş olan bahçede, tıbbi bitkiler, gül, leylak, sedef otu, adaçayı, glayöl, rozmarin ile elma, kayısı, üvez, muşmula gibi meyve ağaçları ve sebzeler (soğan, pırasa, kereviz, ıspanak, turp vb.) yetiştirilmiştir. Bu devirdeki istifade bahçeciliğinde, süslemeye de yer verilmiş ve sulama tesisleri kurulmuştur. XI. Yüzyıla doğru, ilk defa Floransa’da halk bahçeleri kurulmuş ve buralarda bayram şenlikleri, oyunlar ve günlük eğlenceler tertip edilmiştir (Pamay, 1979).

Bizanslılar bahçelerinde su tesislerine, süslemelerine çok önem vermişlerdir. Özellikle bahçedeki kanal, havuz gibi su tesislerinin içlerini altın ve gümüş gibi değerli madenlerle kaplamışlardır. Bizans saraylarında kıymetli madenlerin bahçe detaylarında kullanılışı ve özellikle değerli taşlarla süslü ağaçların oluşturulmasında Pers etkisi görülmektedir. Bizans kır saraylarının bahçeleri, şehir saraylarından farklı özellikte düzenlenmiştir (Akdoğan, 1974).

Araplar da, çölde kurdukları şehirlerde bahçeli konutlara önem vermişlerdir. Konutlarda ikamet edenler yaşamlarının büyük kısmını bahçede geçirmişlerdir.

Kapalı avlu ve bahçelerde, çiçekli ağaççıkları kullanmışlardır. Teraslar üzerinde meydana getirilmiş muntazam şekilli bahçelerde, çiçek ve ağaççıklar ile birlikte palmye, akasya, servi ve çınar portakal, nar gibi ağaçlardan faydalanmışlardır (Pamay, 1979).

2.8.3. Yeni Çağ (Rönesans) Bahçeleri

Rönesans devrinde Ortaçağın hayal aleminden gerçeğe dönüş yaşanmıştır. Bu yeni anlayış mimarlık ve bahçe sanatında da kendisini göstermiştir. Belli bir düzene bağlı olarak kurulan bahçelerde, muhtelif teraslar ve düzlükler, labirentler, merdivenler ve alleler, pergolalar, çitler, kaskatlar (çağlayanlar), havuzlar ve çeşitli formlarda yetiştirilen bitkiler, bahçe yapı elemanlarını oluşturmuştur. Bu dönemde Almanya’da, Fransa’da, İngiltere’de ve Japonya’da kendilerine özgü bahçe stilleri ortaya çıkmıştır (Pamay, 1979).

2.8.4. İslam Bahçeleri

Müslümanların günlük yaşamında bahçenin ayrı bir önemi vardır. Güzel fikirlerin, bilgilerin ve şiirlerin bir araya getirilmesi ile oluşan kitaplar Gülistan, Bostan, Gülzar, Gülşen, Ravza, Riyaz, Hadika gibi isimlerle anılmışlardır. Klasik doğu edebiyatında buna benzer isimler taşıyan binlerce eser sayılabilir (Ayvazoğlu, 1995).

Ağaçlar ve çiçekler, İslam sanatında değişik anlamlar taşımaktaydı. Al-Makkari İslam yörelerinin bahçelerini; “Tatlı meyveler, kokulu çiçekler, görkemli görüntüler ve türlü şırıltılarla akan sularla dolu yerler” şeklinde tanımlamaktadır. Bahçe; insanın, doğanın en güzeli ile yoldaşlık ettiği, düşünülerini tartma yeridir. Başka bir deyimle, dinin vaat ettiği cennetin kendisidir. Bu bakımdan doğanın, bahçenin, çiçeğin Tanrı ve din ile bağlantısı İslam dünyasında yerleşmiş, Cennet bir bahçe olarak kavranılmıştır. Kur’an’ın 22. cüzünde Cennet’in güzellikleri Tanrının sözünden çıkmayanların onda buldukları rahat ve huzurun, sulak ve yeşil bahçelerde, iyi kişiler arasında sonsuza kadar sürüp gidecek yaşamlarından söz edilir (Altunkasa, 1998).

2.9. Türklerde Bahçe Kavramı

Bahçe kavramı; suyun değerli, verimli toprağın kıt olduğu tüm kurak yöreler halkı gibi Türklerde de önemsenmiş; bahçe, gül, çiçek, su kutsallığı dinde de yer almıştır (Altunkasa, 1998).

Türklerin bahçeye olan ilgileri göçebelik dönemlerinde başlamış olmasına rağmen, bahçeler üzerine eğilimleri ancak yerleşik düzene geçildikten sonra ortaya çıkmıştır. Anadolu'nun kendine özgü iklimi, coğrafi özellikleri, toprak verimliliği ve farklı birçok bitkinin yetişmesine imkan sağlaması, Türk bahçesi stiline oluşumuna katkı sağlamıştır.

Eldem (1977)'e göre Türklerin Anadolu'ya göçebe olarak, korumasız bir yaşamdan gelip yerleşmeleri, doğaya bir saygı oluşmasına neden olmuştur. Bu durum, Anadolu'daki yerleşik düzen yaşamlarındaki bahçe uygulamalarında hissedilmektedir. Türklerin İslam dinini kabul etmeleriyle "Cennet Bahçesi" olgusu bir ideal olarak oluşmuştur.

Aslanoğlu Evyapan (1974) Türk bahçesini, alçak gönüllü ölçülerle yalın, ama kavramca zengin bir bahçe olarak tanımlamıştır. Bahçelerin, bazen bağ, av sahası veya korulukla bitişik, büyük olabildiği gibi, bazen de küçük ölçülerde daima loş, gölgeli ve yazın kavuruculuğundan korunmuş, bir dinlenme yeri şeklinde olduğu ifade edilmektedir.

Ayvazoğlu (1995)'na göre ise Türk bahçeleri, estetik olarak Çin bahçeleriyle Müslüman bahçelerinin göçebe duyarlılığı ile şekillendirilmiş bir sentezidir. Türkler, Orta Asya'da Çinlilerden çok şey öğrenmiş, ancak öğrendiklerini hazmederek işledikleri alanlara kendi güzellik anlayışlarını aşılamayı bilmişlerdir.

Anadolu Selçukluları devresinde Türk-İslam bahçe sanatının niteliği hakkındaki bilgiler resim yasağından dolayı oldukça yetersiz kalmıştır.

Türk bahçesi işlevsellik, yaşama mekanı olması ve düzende yalınlığı ile karakterize edilmektedir. Yapı ile bahçe arasında simetriyi yaratan belirgin bir eksen bulunmamaktadır. Türk bahçesi, gezinti bahçesinden çok oturma bahçesi olduğu için, bahçenin çekici veya uygun yerlerine oturma, dinlenme yerleri yapılmıştır. Oturma yerleri, sade bir taş sofadan başlayarak kameriye, taht ve hatta göz alıcı bir köşk şeklinde de olabilmektedir (Avcı, 2005). Türkler, yaşanabilirlik için gerekli olan yeme, içme, eğlenme, dinlenme, dolaşma, uyuma gibi ihtiyaçlarının hemen hemen tümünü bahçede gerçekleştirmektedirler. Dış mekanda oturma ve yemek yeme alanları ile küçük yapılar, ana yapı ile bütünlüğü sağlamaktadır. Eğimli alanlarda teras bahçeleri oluşturulmakta, teraslardan her biri farklı işlevlerle değerlendirilmektedir. Bu nedenle Türk bahçelerinin en önemli karakteristiği, bahçede yer alan plan elemanlarının simetriye dayalı bir tasarım ortaya koymamasıdır. Bu durum, bahçenin sadece seyredilecek değil aynı zamanda yaşanacak mekanlar olarak yaratılmasına neden olmaktadır. Doğaya olan saygı, doğal form ve düzenden hoşlanma duygusu, bahçe tasarımında izlenmektedir (Öztan, 2004; Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Evyapan (1972)'a göre Türkler, bahçeyi bütün olarak algılamaktan ziyade, her köşesine ayrı bir kullanım yerleştirmeyi tercih etmişlerdir.

Geçmişte ve günümüzde yoksul-varlıklı her konut sahibi, küçük-büyük avlu veya bir bahçeye sahip olmak istemiştir. Avlular genellikle toprak, taş veya çakıllarla döşeli bir zemine, alanda birkaç ağaç, çeşitli çiçek veya saksıların bulunduğu, bahçeler gibi konutun serin ve havadar bir uzantısıdır (Altunkasa, 1998).

Merdoğlu Bilaloğlu (2004)'na göre Türk bahçesinin en önemli özelliği, doğal öğelerin baskın olmasıdır. Bu nedenle bahçelerde genellikle kesin bir aksa rastlanmaz. Aksa dayalı planlar çoğunlukla küçük ölçekli bahçelerde ve çoğunlukla havuz çevresinde görülmektedir.

Topografyanın düz ve manzaranın olmadığı iç bahçelerde genellikle birbirine dik iki aks kullanılmış ve aksların kesiştiği noktada havuzlar inşa edilmiştir. Bu bir köşk

veya çevresi havuzla çevrilmiş bir kameriye olabilir. Bu değişik plan tipi, İslam etkisi ile ortaya çıkmış ve ‘‘Cihanbağ’’ olarak isimlendirilmiştir (Tarhan, 1998).

Oturma birimleri, bahçe duvarları, su elemanları, kapılar, merdivenler, taşlık ve bitkiler, genellikle Türk bahçelerinde bulunan bahçe elemanlarıdır. Bunlar, yapının bulunduğu yerin ekolojik şartlarına, yörenin geleneklerine, yapı sahibinin ekonomik durumuna göre değişmektedir (Avcı, 2005).

Günümüze kadar ulaşan Minyatürlerden ise kameriyeler, havuzlar, serviler, meyve ağaçları, laleler, kuş kafesleri ve bitki tarhlarının çok sık kullanıldığı anlaşılmaktadır. Minyatürlerdeki bahçe tasvirlerinde, bahçeler rengarenk çiçeklerle süslüdür. Lale, gül, sümbül, nergis gibi çiçeklerin yanı sıra bahar çiçekleri, zeminde çeşitli kır çiçeklerinin tasvirleri, o döneme ait bilgileri açık olarak vermektedir (Eldem, 1977).

Yeşil (2003), eski Türk mahallesinde genellikle kentin ortak ağaçlandırma alanının bulunmadığını, fakat ev bahçelerinin, yaşıntının kapalı bir ortamda sürdürülmesi ve doğanın evin içinde yaratılmasından dolayı, değişik ağaç ve çiçeklerle dolu olduğunu belirtmektedir. Şehirlerin çoğunlukla kenar kesimlerinde rast gele ağaç topluluklarının oluşturduğu koruluklar, mesire için önem verilen yeşil alanlardandır. Koruluklar aynı zamanda halka açık parklar şeklinde görev yapmıştır.

Osmanlı devrinde, Türk bahçelerinde genel olarak; dört köşe büyük mermer havuzlar, gölge ve meyve veren ağaçlar, sarmaşıklı ve salkımlı çardaklar, merdivenler, fiskiyeler, çeşmeler, ağızından su akan aslanlar, gülistan, lalezar ve çeşminazlar yer almıştır (Ayvazoğlu, 1995).

Su olgusu, Osmanlıların sahip oldukları düşünce ve inançlar içinde, kutsal bir kavram özelliği kazanmıştır. Bahçeler, su kompozisyonları ile biçimlendirilmiş, değişik şekillerde havuzlar yapılmıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004). Türk İslam bahçelerinde su, özellikle şadırvan ve altıgen havuzlarda kullanılmıştır. Öyle ki, Türk evlerinde çoğunlukla iç avluda (eyvanda) dikdörtgen, kare ve altıgen formlu

havuzlara rastlanılmıştır. Örneğin Şanlıurfa’da camilerin ve eski evlerin taş havuzları bugün dahi kullanılmaktadır (Gültekin, 1991).

Türk bahçelerinde yollar, genelde yeşil alanlardan biraz daha yüksektedir ve bordürle ayrılmıştır. Döşeme tür olarak; büyük doğal taş döşeme, çakıl, Arnavut kaldırımı, beton veya sıkıştırılmış topraktır (Eldem, 1977). Yol kenarlarında yağmur suları için bir su kanalı çoğunlukla yer almış, bazı durumlarda döşeme, havuz çevresinde genişleyerek teras şeklini almıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Türklerin hayvan sevgisi de bahçelerde hissedilmektedir. Bu amaçla bahçelerde hayvanların barındığı çeşitli koranak ve mekanlar oluşturulmuştur. Bu göçebelikten gelme bir alışkanlık olup, hayvanlar yaşama mekanının bir kısmında barındırılmıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

2.9.1. Türk Bahçesinin Bitkisel Düzenleme Özellikleri

Türk konut bahçelerinde bitkisel materyallerin kullanımları incelendiğinde, bitkilerin türü ne olursa olsun bireysel olarak kullanımının yaygın olduğu, bitkilerin birbirlerine çok bitişik dikilmedikleri görülmektedir (Wallace, 2007). Göçebelikten kalma bir alışkanlıkla, genellikle Türk bahçelerinde ağaçların gökyüzünü kapatacak şekilde sık dikilmediği, güneş ışıklarının bahçeye tam ulaşması için gölge vermeyen ağaçları tercih ettikleri belirtilmektedir (Ayvazoğlu, 1995).

Konut bahçelerinde çalı kullanımı yaygın değildir. Bitkilerin bireysel kullanımına bağlı olarak, çoklu öğeler kullanılarak oluşturulmuş kompozisyonlardan kaçınılmış olması bunun nedenleri arasında sayılabilir. Bu nedenle ağaç ve çalının birlikte kullanılmasıyla ortaya çıkan tasarımlara pek rastlanılmamaktadır. Ayrıca çalıların bahçeye görsel bir güzellik dışında başka bir şey katmaması da çalıların fazla kullanılmamasının nedenlerinden birisidir. Çalılar yere yakın olduklarından, bahçede belli bir alan kaplarlar ve belirgin bir meyve üretimleri de yoktur (Wallace, 2007).

Çoğunlukla, gölge yaratmak ve belli mekanlar oluşturmak amacıyla büyük heybetli ağaçlar, hemen her konut bahçesinde görülmektedir. Ayrıca bahçelerde dağınık bir

bitkisel tasarım uygulanmış, bahçe etrafı genellikle kaidelerle çevrilerek, aynı bitkilerden oluşan çit oluşturulmuştur.

Bahçede meyve, sebze ve süs bitkileri bahçenin yeşil dokusunda bir araya getirilmiştir. Bitki kullanımı, günlük gereksinimleri karşılayacak şekildedir. Meyve ağaçlarının işlevi ekonomik yönden görünse de, asıl amaç gölge ve gizlilik yaratmaktır. Bu durum, Türk bahçesinde estetik ve işlevselliğin ortak çözümünü örneklemektedir (Öztan, 2004).

Aslanoğlu Evyapan (1974)'a göre bahçelerde kullanılan bitkiler; gölgesinden, kokusundan ve renginin güzelliğinden faydalanmak için çınar, servi ve meyve veren ağaçlardan seçilmiştir.

Dut, hem gölge yapma özelliği hem de güneş ışığına izin vermesi, aynı zamanda ürettiği meyveleri, yapraklarının ipek böceği yetiştiriciliğinde kullanılması nedeniyle sık kullanılmıştır. Aynı şekilde erik, badem, kayısı, şeftali, kiraz, nar ve yeni dünya hem çiçeklerinin güzellikleri hem de meyveleri için sıkça kullanılmışlardır (Wallace, 2007).

Türklerde eskiden beri iri yapılı ağaçlara önem verilmiş, meşe, çınar, çitlenbik ve karaağaç gibi yapraklı ağaçlar çoğunlukla tercih edilmiştir. Bahçelerde çoğunlukla iri yapılı ağaçların informal bir koruluk halinde bulunmasını istemişlerdir. Türklerde servi de yaygın olarak kullanılmıştır. Özellikle Bursa ve İstanbul çevresinde mezarlıkların uhrevi havasının oluşumunda önemli bir peyzaj elemanı olarak dikilmişlerdir. Gültekin (1991)'e göre, Türk İslam bahçelerinde çınar güçlülüğü, servi göğe yücelişi, gül ise sevgi ve aşkı sembolize etmektedir.

Eski Türk bahçelerinde çınar kullanımı, Orta Asya Türk bahçelerinden gelen bir gelenektir. Çınarlar bahçelerde informal olarak dikilmiş ve sessizlik, aynı zamanda gölgesi için yetiştirilmiştir (Ekmekçi, 1996).

Camilerin ve kahvelerin önlerindeki muhteşem çınar ağaçları, eski Türk şehrinin kendine özgü peyzajında vazgeçilmez bir yere sahipti. Ünlü şehirci ve mimar La Corbusier, gördüğü bu tek ağaç uygulamasını çok beğenmiş ve modern şehircilikte de kullanılabileceğini belirtmiştir. Tek ağaçlar, dini mimaride önemli unsurlar olarak düşünülmüş, büyüdülerinde alacakları muhtemel şekle ve görevlerine göre, en uygun yerlere dikilmişlerdir (Ayvazoğlu, 1995).

Osmanlılar çınar, çitlenbik, meşe, karaağaç, ıhlamur vb. iri yapraklı ağaçlara önem vermiş, bu ağaçları sadece budamışlar fakat şekil oluşturmamışlardır (Aran, 1977). Servi, sedir, defne, mersin, narenciye gibi ağaçlar en çok kullanılan türlerdir (Akdoğan, 1974).

Türk bahçelerinin bitkisel düzenlemelerinde, su kanalı boyunca sıra ağaç kullanımı ile havuzlar etrafında aynı tip bitkinin sıralanması, sık görülen bir özellik olmuştur (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Özellikle *Salix babylonica* (salkım söğüt)'nin bazı yalı ve konaklardaki havuz kenarlarında sık sık kullanıldığı görülmektedir. Yol kenarlarında *Platanus ssp.* (çınar), *Tilia ssp.* (ıhlamur) ve *Cupressus sempervirens* (servi) gibi ağaçlarla sıra ağaç uygulamalarına özellikle İstanbul'da rastlanmaktadır. İslamiyet'in etkisiyle mahremiyet kavramının fazla önem kazanmasının sonucu olarak bahçeler yüksek duvarlarla çevrelenmiş, bazen mahremiyeti sağlamak için bahçe duvarı boyunca yüksek boylu ağaçlar dikilmiştir (Bornovalı, 1999).

Türk bahçelerinde çiçekler, bir mozaik teşkil edecek şekilde, karışık olarak ekilmez, her yastıkta aynı cinsten ve aynı renkten küme küme çiçekler bulunurdu. Bu anlayışın, dağlardaki uçsuz bucaksız papatya ve gelincik tarlalarının hatırasını devam ettirdiği düşünülebilir (Ayvazoğlu, 1995). Çiçeklerin, havuz ve bina çevrelerinde tek tür çiçeklerin tarhlar halinde kullanılmaları dikkat çeken bir özelliktir. Bahçelerde gül, lale, nergis, karanfil, fulya, şebboy, şakayık ve sardunya gibi çiçekler yaygın olarak kullanılmıştır (Merdoğlu Bilaloğlu, 2004).

Yer örtücü bitkilere, özellikle çim yüzeylere Türk konut bahçelerinde fazla rastlanılmamaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi, iklimsel zorluklardır. Maliyeti yüksek olduğundan çim yüzey fazla tercih edilmemiştir. Ayrıca yer örtücülerin bulunduğu bahçe kısımlar, fiziksel baskıya fazla dayanıklı olmadıkları için bu alanlar kullanım dışı kalmakta, bu da bahçe içinde mekan kaybına yol açmaktadır (Wallace, 2007).

Lale ve gülün Türk tarih ve bahçe sanatında özel bir yeri vardır. Lale o kadar sevilmiştir ki, Türk tarihçileri bu eğlence ve zevk devrine “Lale Devri” adını vermişlerdir. Laleler ilkbahardaki cazip görünümleriyle, bahçelerdeki su kenarları ve çiçek tarhlarına büyük gruplar oluşturacak şekilde dikilmiştir. Lalelerin toplu halde yetiştirildiği bahçeler “Lalezar” adı verilmiştir. Çok sayıda ve çeşitli gülün bir arada yetiştirildiği yerlere ise “Gülizar” ya da “Gülistan” denilmiştir (Gültekin, 1991).

Günümüzde de yoğun olarak kullanılan üzüm, hanımeli, yasemin, mor salkım ve sarmaşık gül gibi sarılıcı bitkiler gölge sağlamak amacıyla sıklıkla kullanılmıştır (Tarhan, 1998). Türk bahçelerinde kullanılmış olan bitki türleri Çizelge 2.1 - 2.4.’te belirtilmiştir (Wallace, 2007).

Çizelge 2.1. Türk bahçelerinde kullanılmış olan ağaç ve ağaççıklar

Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Hibiscus syriacus	Ağaç hatmi
Juniperus sp.	Ardıç
Aesculus hippocastanum	At kestanesi
Magnolia grandiflora	Büyük çiçekli manolya
Juglans nigra	Ceviz
Pinus sp.	Çam
Platanus sp.	Çınar
Celtis sp.	Çitlenbik
Laurus nobilis	Defne
Morus alba ve Morus nigra	Dut
Cercis siliquastrum	Erguvan
Prunus domestica	Erik
Albizia julibrissin	Gülibrişim
Tilia sp.	İhlamur
Ficus carica	İncir
Diospyros kaki	Japon elması / Trabzon hurması

Çizelge 2.1. (devam)

Populus sp.	Kavak
Prunus armeniaca	Kayısı
Castanea sativa	Kestane
Prunus avium	Kiraz
Syringa vulgaris	Leylak
Quercus sp.	Meşe
Punica granatum	Nar
Washingtonia sp.	Palmiye
Salix babylonica	Salkım söğüt
Cedrus sp.	Sedir
Cupressus sempervirens	Servi
Prunus persica	Şeftali
Eriobotrya japonica	Yeni dünya
Olea europaea	Zeytin

Çizelge 2.2. Türk bahçelerinde kullanılmış olan çalılar

Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Rubus idaeus	Ahududu
Philadelphus coronarius	Filbahri
Rosa sp.	Gül
Pelargonium citrosum	İtır
Camellia sp.	Kamelya
Ligustrum sp.	Kurtbağrı
Fuchsia sp.	Küpe
Rhododendron ponticum	Ormangülü
Hydrangea macrophylla	Ortanca
Nerium oleander	Zakkum

Çizelge 2.3. Türk bahçelerinde kullanılmış olan sarılıcı ve tırmanıcılar

Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Vitis vinifera	Asma
Physalis alkekengi	Çin Feneri
Jasminum sp.	Yasemin

Çizelge 2.4. Türk bahçelerinde kullanılmış olan mevsimlik bitkiler

Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Colchicum sp.	Acı çiğdem
Salvia forskahlei	Adaçayı
Ornithogalum sp.	Akyıldız
Anemone sp.	Anemon
Antirrhinum sp.	Aslanağzı
Alchemilla mollis	Aslanpençesi
Gypsophila sp.	Bahar yıldızı
Eryngium giganteum	Boğa diki
Lychnis flosculi	Çayır karanfili
Fragaria sp.	Çilek
Nigella damascena	Çörekotu
Primula sp.	Çuha
Ranunculus sp.	Düğün çiçeği
Origanum rotundifolium	Fesleğen
Lotus sp.	Gazalboynuzu
Leucorum sp.	Gölsoğanı
Tagetes sp.	Kadife
Chionodoxa sp.	Kar yıldızı
Dianthus sp.	Karanfil
Galanthus sp.	Kardelen
Chrysanthemum sp.	Kasımpatı
Cucumis melo	Kavun
Eremurus sp.	Kirişotu
Erythronium sp.	Köpekdişi
Fritillaria imperialis ve Fritillaria persica	Kraltacı
Alyssum sp.	Kuduzotu
Lychnis chalcidonica / Silene chalcidonica	Kudüs haçı
Tulipa sp.	Lale
Viola sp.	Menekşe
Verbena sp.	Mine
Lilium sp.	Mis zambağı
Nigella sativa	Mor susam
Mentha sp.	Nane
Narcissus sp.	Nergis
Aubrieta deltoidea	Obrizya
Crocus sp.	Safran
Cucumis sativus	Salatalık
Cyclamen sp.	Sıklamen
Allium sp.	Soğan
Lagenaria vulgaris	Su kabağı
Hyacinthus sp.	Sümbül
Iris susiana	Süsen
Peonia sp.	Şakayık
Mathiola sp.	Şebboy
Lychnis coronaria / Silene coronaria	Taçlı çayır karanfili
Scabiosa caucasica	Uyuzotu
Dahlia sp.	Yıldız
Lilium sp.	Zambak

2.9.2. Türk Bahçelerinin Yurtdışı Örnekleriyle Karşılaştırılması

18. yüzyıldan itibaren Osmanlı devletinde başlayan batıya açılma hareketi, diğer birçok alanda olduğu gibi bahçe anlayışında batılaşma özlemini ve batıdaki uygulamaları taklit etme sonucunu doğurmuştur. Türk yaşam biçimine ve iklim şartlarına uygun olmamasına rağmen gereğinden büyük saray bahçeleri düzenlenmiştir. Bu bahçelerin farklılığı sadece alan olarak değil kavramsal olarak da kendini hissettirmektedir. Zira sarayın hemen yanındaki bakımlı bahçenin düz yüzeyi Fransız bahçesinin özelliğine uygun olacak şekilde bütün genişliğiyle gözler önüne serilmiştir. Ağaçlar ortalıkta rastgele serpiştirilmemiş, tarh aralarından geniş ölçüde çıkarılmış, böylece tümsel algılama kolaylaşmıştır (Altunkasa, 1998).

Geniş batı bahçeleri tek bakışta algılanma kolaylığı sağlarken, çok daha küçük ölçülerdeki Türk bahçeleri tür zenginliğinden dolayı uzun sürede algılanma olanağı vermiştir (Evyapan, 1972).

Türk bahçe yapısının, daha önce çeşitli kereler örnek alınmış Çin bahçelerinden farklı olduğu açık olarak hissedilmektedir. Zira Çin bahçelerinin, dereleri, tepeleri, ormanları, gölleriyle adeta tabiat taklidi olduğu bilinmektedir. Ayrıca Fransızların yaptığı şekilde ağaçları tıraş ederek şekillendirmek gibi, tabiata müdahale anlamında uygulamalar Türk bahçelerinde yoktu. Atalarımız, Çinlilerin gösterişinden, Fransızların da tabiata doğallığa müdahaleden kaçınarak oluşturdukları bahçelerde, sadece güzellik değil, kullanışlılık ve fayda da aramışlardır. Bunun için meyve ağaçları, Türk bahçelerinin vazgeçilmez unsurlarıdır. En azından bahçelerde bir erik ağacı veya kayısı, dut, kiraz, nar ağacı gibi faydalanabilecekleri ağaçları bulundurmuşlardır (Ayvazoğlu, 1995).

Saray bahçelerindeki yabancı nitelikteki uygulamalar zamanla diğer görkemli Türk bahçelerinde de kendini göstermiştir. Her ne kadar Türk özellikleri yavaş yavaş erimiş olsa da, bahçelerdeki Türk stili tamamen kaybolmamıştır. Sonuçta batı ile karışık ve sade Türk stili olmak üzere iki farklı bahçe düzenleme eğilimi yan yana uygulanmıştır (Altunkasa, 1998).

Geniş saray bahçelerinde çiçek bahçeleri ile birlikte bostanlar, meyvelikler, avlanma alanları ve koruluklara yer verilmiştir. Saray bahçelerinde yetişen meyve, sebze ve çiçeklerin fazlası dükkanlarda halka satılmıştır. Türk bahçelerini batı bahçelerinden ayıran en önemli özellik, kullanışlılığa verilen bu ağırlıktır. Edirne saray bahçelerinin, İstanbul'un özellikle ilk bahçelerinin hep avlanılabilen korulukları olduğu bilinir. Bu tür bahçelerde koruluk geniş yer kaplamış; çiçek tarhları binanın yakınında su ögesi ile birleştirilerek az alan kaplayacak biçimde oluşturulmuştur (Altunkasa, 1998).

Batı bahçelerinde akslar algılama olayını bir ana, bazen de yardımcı bir-iki aksta yönlendirirken, salt Türk bahçesinde akslar çok karmaşıktır veya hiç bulunmamaktadır. Algılama olayı genellikle parçalanmış ve dağıtılmış her köşeye pay edilmiştir (Aslanoğlu Evyapan, 1974).

2.10. Konut ve Bahçe Planlaması

Konut bahçelerinin planlamaları, genelde aynı arsa üzerinde yapılması planlanan yaşam alanı (konut) ile birlikte bir bütün olarak yapılmalıdır.

Aydemir vd. (1999)'ne göre farklı kültürel ve ekonomik kalıplara sahip insan gruplarının, değişen yaşam koşullarına karşı tepkileri ve konut tercihleri farklılıklar gösterebilir. Konut alanlarının tasarımı, sadece yapıyı değil aynı zamanda değişik sayı ve katlı yapıların da organizasyonunu örneğin; yapı-yapı, yapı-zemin, yapı-yol ve dış mekan-insan ilişkilerini kapsar. Bu organizasyonun oluşmasına toplumsal, ekolojik, ekonomik ve teknik etmenler etki eder.

Konut alanları, o alanda ikamet eden halkın hayatının büyük bir bölümünü geçirdiği çevre olarak görülebilir. Çok sayıda konutun bir arada bulunmasında iç düzenlemelerin yanında dış etmenler de çok önemlidir. Zira yeterli güneş ve ışıktan faydalanmanın, manzara görünümünün, ulaşım rahatlığının sağlanamadığı bir tasarımda seçilen konut alanından başarılı uygulamalar beklenmemelidir. Genel olarak ailenin eğitim durumu, yaşam biçimi, geliri ve büyüklüğü, konut büyüklüğü ve konut tipini önemli derecede etkiler. Çoğunlukla komşuluk ilişkilerini geliştirecek

ve mahremiyeti sağlayabilecek, değişik istekleri en yüksek oranda sağlayacak konut tipi tercih edilmektedir.

Konut alanlarının seçiminde alanın jeolojik ve topoğrafik yapısı, iklimsel özellikleri, alandaki bitki ve hayvan topluluğu doğal olarak etki etmektedir. İyi nitelikli tarım alanları ile özel ve korunması gereken doğal alanlarda, heyelana ve sel baskınına açık alanlarda yerleşim yapılmamalıdır. İklim uygun yapılaşma enerji tasarrufu açısından önemlidir. Bitki ve hayvan topluluğu, toprak kalitesi gibi etmenler göz önüne alındığında, çevre ile daha uyumlu konut alanları elde etmek mümkündür (Aydemir vd., 2004). Arsanın her şeyden önce jeolojik yapısının bina inşasına, toprak yapısının da bitkilerin yetişmesine uygun olması gerekir. Çok dik yamaçlı alanlar, yekpare kayalıklarla kaplı sahalar, heyelan tehlikesine maruz yamaçlar, tuzlu-yarı bataklık ve kumsal sahalar genel olarak konut ve bahçe yapımına uygun olmayan alanlardır.

İklim faktörü dikkate alınmadan tasarlanan konut alanları, enerji israfına neden olmaktadır. Oysa ki, Anadolu konut mimarisi incelendiğinde binlerce yıldan beri iklime en uygun yapı ve yerleşme tarzlarının geliştirilmiş olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki iklim bölgeleri; soğuk, ılıman, Akdeniz, sıcak-kurak, sıcak-rutubetli iklim bölgeleri olarak belirlenmiştir (Aydemir vd., 1999).

Arka cephesi çok derin, ön bahçesi çok dar olan uzun dikdörtgen şeklindeki parseller veya ön cephesi çok geniş, derinliği çok az olan arsalar bahçe tanzimine uygun değildir. Dörtgen şeklindeki arsaların genişliği ile derinliği arasında uygun bir oran bulunmalıdır. Bu oran, inşa edilecek binanın büyüklüğüne ve şekline bağlı olarak değişmektedir (Tanrıverdi, 2001).

Arsanın büyüklüğü de bahçe inşası için önemlidir. Yeterli büyüklüğe sahip olmayan arsalarda fonksiyonel ve estetik bir bahçe düzenlemesi yapılamaz. Schiller (1959), bahçeli iskan alanlarında parsel büyüklüğün asgari 600 m², normal olarak da 800 m² olmasını tavsiye etmektedir (Tanrıverdi, 2001).

Uygulamalarda, 200 m²'lik arsalar küçük, 200-400 m²'lik arsalar orta, 400-900 m²'lik arsalar büyük, 900-2000 m²'lik arsalar çok büyük 2000-4000 m²'lik arsalarda çiftlik arsaları olarak; ikametgah olarak kullanılan konutlar ise büyüklüklerine göre; 40 m²'lik evler küçük, 40-80 m²'lik evler orta, 80-100 m²'lik evler büyük, 110-200 m²'lik evler ise çok büyük olarak kabul edilmektedir. Ev sahası ile bahçe sahası arasında asgari 1:8 oranının uygulanması tavsiye edilmektedir. Örneğin; 50 m²'lik bir ev için 400 m², 100 m²'lik bir ev için de 800 m² büyüklüğünde arsa hesaplanmaktadır (Tanrıverdi, 2001).

Konut ve bahçe için uygun olan arsa seçildikten sonra, ev sahibinin istek, ihtiyaç ve arzularına uygun olarak konut ve bahçe planlaması yapılmalıdır. Konut sahiplerinin bahçeyi yılın hangi mevsiminde en fazla kullanmak istedikleri, evde yaşayacak insan popülasyonunun özelliği, bahçede hangi tür yapısal ve bitkisel elemanların bulunmasını istedikleri, kullanmak istedikleri bitkisel materyallerin özellikleri, bu iş için ekonomik olanaklarının bilinmesi iyi bir tasarım için gereklidir.

Düşük masraflı ev bahçelerinin düzenlenmesinde, tasarımcının tercihleri ev sahibinin bütçesi ile sınırlıdır. Projelerde bitkilendirme çok yoğun olmamakta, seçilen bitkiler çoğunlukla küçük ve ucuz, özellikle kışın yaprağını döken türlerden oluşmaktadır. Ayrıca bu bitkilerin az bakım isteyen, uzun ömürlü türler arasından seçilmesi ve dayanıklı olması tercih nedenidir. Bunun yanı sıra, bütçe olanaklarının geniş olduğu durumlarda tasarımcı bitkilendirme yaparken, hem estetik hem de fonksiyonel açıdan daha serbesttir. Bütçe olanaklarına bağlı olarak bahçede oturma mekanları oluşturmak, kötü görüntüleri gizlemek, mahremiyeti sağlamak, gürültüyü perdelemek bakımından bitki kitlelerini rahatlıkla kullanmak mümkün olmaktadır (Seçkin, 2003).

Gelenekler, aile, din ve kişisel görüşler gibi sosyo-kültürel faktörler, konutun biçimlenişinde etkili olmuştur. Sosyo-kültürel faktörlerin etkisi ile Türk konutunda oluşan bahçe anlayışı, konutun biçimlenmesinde etkisini göstermiştir. Konutlarda zemin katlar genel olarak bahçeye açık, sokağa kapalıdır. Mahremiyet ile gelen gizlilik olgusu, bahçenin dış ortama, yani sokağa kapalı olmasını gerektirir. Bu da

bahçeyi ve konutu çevreleyen bahçe duvarları ile sağlanır. Bir anlamda, bahçe planlaması konutu, konut planlaması da bahçelerin biçimlenmesine etki eder (Gedikli, 1993).

Modern anlamda bahçe-konut uygulamalarında bahçe ile konut arasındaki sınırlar çok belirgin değildir. Çalı ve çiçekler ile süslenmiş balkonlar, iç avlular bahçeye açılan geniş ve büyük camlı kapı ve pencereler, dış mekanla iç mekan arasında organik bir bağ oluşturabilirler (Tanrıverdi, 1975). Örneğin, oturma odasından arka bahçenin güzel görünüşü rahatça seyredilebilmeli, yemek odasından terasa rahatça geçilebilmeli, gerektiğinde açık havada yemek yeme, çay ve kahve içebilme olanağı bulunmalıdır. Bu bakımdan bahçe planlanması ile yaşam alanı planlaması (konut) birlikte yapılmalıdır. Fakat ülkemizde genellikle konut yapıldıktan sonra bahçeler planlanmaktadır. Bu durum doğal olarak bahçe oluşturulması sırasında oluşabilecek hata ve sorunların çoğu kez giderilememesine neden olmaktadır (Gülez, 1989).

Bahçe mekanı, içeriden dışa dönük bir perspektifle beraber, iç mekan fonksiyonlarının çevreye yayılmasını sağlar. Bu nedenle, arsa üzerine konut planlaması, iç ve dış mekanın her ikisini birden kapsamalıdır. Dikkatli ve amaca uygun yapılan planlamalarla, içinde yaşanılan mekanın, görülen objelerin, mekanda yer alan elemanların kullanışı ve bakımını bütün halinde kontrol altına alınır (Özcan, 1971).

Geleneksel Türk konutunda merkezi bir plan tipi ve konutu çevreleyen bahçe duvarları şeklinde ifade edilebilecek konutun dışa kapalı olması durumu, konutu biçimlendiren, toplum yapısını ifade eden bir etkidir. Bunun yanında doğal, ekonomik ve teknolojik etkenler de konut biçimlenişi üzerinde etkili olmuştur (Avcı, 2005).

Konut yapımı sırasında bazı alanların belirlenmesi ve fonksiyonel olarak tasarlanması önemlidir. Korkut (2002)'a göre bahçe ile birlikte yapılması planlanan konutun kısımları Şekil 1.1. ve Şekil 1.2.'deki şekilde uygulanabilmektedir. Bunlar;

- Ön bahçe alanının (esas giriş alanı) planlaması

- Çalışma ve servis alanının planlanması
- Arka bahçe (genel yaşama alanı) planlaması
- Özel yaşama alanı planlaması

şeklinde sınıflandırılabilir.

Bu düzenleme şeklinin esasını ekolojik koşullara ve bütçeye uygunluk, kullanışlılık ve güzellik oluşturmalıdır (Korkut, 2002).

2.10.1. Ön Bahçe Alanının (Esas Giriş Alanı) Planlanması

Binanın ana giriş kısmının bulunduğu ve genellikle caddeye dönük kısım ön bahçe olarak belirtilmektedir. Bu kısmın yeterli ve uygun büyüklükte olması, başarılı bir planlama için önemlidir.

Eski konutlarda, ön bahçeler genellikle yüksek duvar, çit, demir veya ahşap parmaklıkla dış ortamdan tamamen ayrılırlardı. İç tarafa ise arzu edilen bitkiler dikilir ve tamamen içe dönük bir yaşama mekanı haline getirilirdi. Bu planlama günümüzde ön bahçeyi kuşatan duvar, çit ve parmaklıkların daha alçak yapılması ile değiştirildi ve cadde boyunca sıralanmış yüksek boylu bitkisel materyal ile evlerin ön bahçelerinde uyumlu ve güzel bir görünüş elde edilmiş oldu (Korkut, 2002).

Günümüzde modern şehircilik anlayışına göre konutların ön bahçeleri tamamen caddeye açılmış, ön bahçe ile cadde bir bütün halinde planlanmaya başlamıştır. Bu bahçeler aynı zamanda kent peyzajına olumlu bir etki yapmaktadır (Korkut, 2002).

Ön bahçede herdem yeşil veya güzel görünümlü yaprak döken ağaç-ağaççık ve çalıların soliter ya da küçük gruplar halinde kullanılması bahçeye sade, açık, gevşek dokulu bir görünüm kazandırır. Ağaç ve çalıların, mimari yapının keskin hatlarını kapatacak şekilde, soliter olanların ise tüm görünümelerini ortaya koyacak şekilde yerleştirilmesi uygun olur. Yatay şekilli binalar için yayılıcı formda ağaççık ve çalıların, düşey formlular için ise sütun formu ağaççık ve çalıların kullanılması uygundur (Korkut, 2002).

Ön bahçede iklim özelliklerine göre yapraklı ağaç ve çalılardan soliter olarak; *Betula alba pendula* (Sarkık huş), *Prunus serrulata shidari* sakkura (Japon süs kirazı), *Prunus ceracifera* var. *atropurpurea* (süs eriği), *Albizzia julibrissima* (Gülibrişim), *Acacia dealbata* (Akasya), *Magnolia soulangeana* (Manolya) vb. ağaçlar, bodur bitki olarak; *Viburnum rhytidophyllum* (Kartopu), *Spirea van-houttei* (Keçisakalı), *Euonymus japonica* (Taflan), *Pyracantha coccinea* (Ateş diken) gibi bitkilerin kullanılması tavsiye edilebilir. İğne yapraklı (ibreli) ağaçlardan da *Abies bornmulleriana* (Uludağ göknarı), *Cedrus libani* (Lübnan sediri), *Cedrus atlantica* var. *glauca* (Gümüşi-mavi Atlantik sediri), *Cedrus deodora* (Himalaya sediri), *Picea pungens* var. *glauca* (Gümüşi mavi ladin) kullanılması uygundur (Korkut, 2002).

Ön bahçe, gerek komşu ev ve bahçelerle gerekse evin arka bahçesiyle de uyum içinde olmalıdır.

2.10.2. Çalışma ve Servis Alanının Planlanması

Bu bölüm çeşitli alet ve makineler, depo, kümes, çamaşır kurutma yeri, çocuk oyun alanı meyve-sebze parteri vb. kısımları kapsamaktadır. Estetik olarak hoş görünmeyen bu elemanların ön ve arka bahçeden görünmemesi gerekir. Bu elemanlar genellikle bahçenin yan kısımlarına yerleştirilmelidir. Bunlar yeşil budanmış çit veya informal çalı gruplarıyla çevrilebilir.

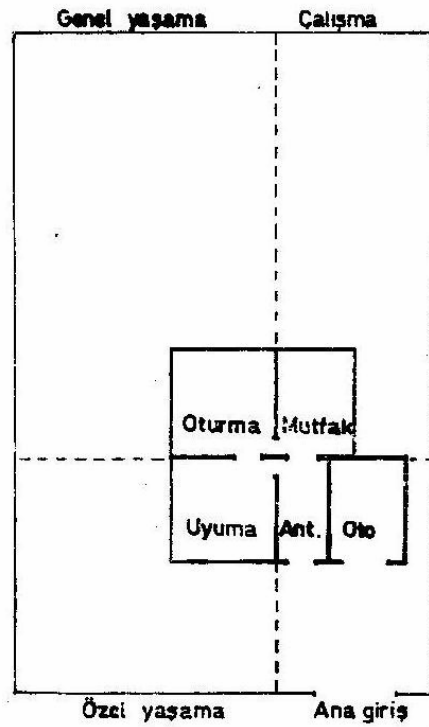
Çocuklar için bu kısımlarda özel oyun alanları da ayrılabilir. Örneğin çocukların yaşlarına uygun kum havuzu, salıncak, basket potaları vb. yerleştirilebilir. Gölgeleme için geniş taçlı ağaçlar kullanılması uygun olur. Gerekirse etrafı çit veya çalı ile çevrilir. Kümes, depo vb. için 5-10 m²'lik ağaç ya da çalı ile çevrilmiş bir alan yeterli olabilir. Çamaşır için bol güneşli küçük bir yeşil alan ayrılabilir (Korkut, 2002).

2.10.3. Arka Bahçe (Genel Yaşama Alanı) Planlanması

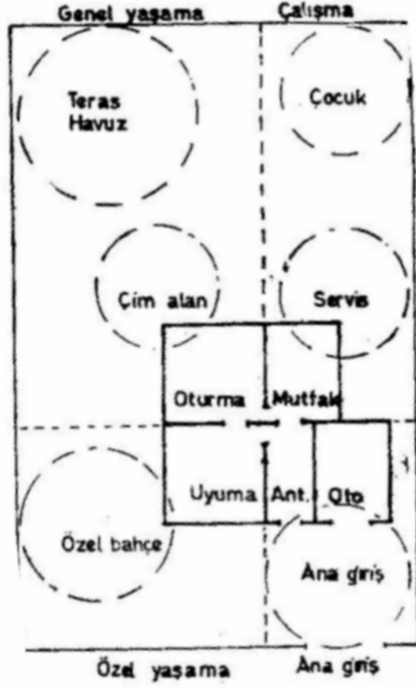
Teras; oturma elemanları, oyun alanı, pergola, havuz gibi elemanları içine alan bu kısım konutun en geniş ve renkli görünüşe sahip olan kısmıdır. Fonksiyonel bir yaşam için iç ve dış yaşam alanları arasında yakın bir ilişki kurulması önemlidir.

Terasın mümkün olduğunca yemek ve oturma odalarına yakın olması ve havuz ile birlikte planlaması yapılmalıdır. Bu durumda çatı saçağı uzatılmak suretiyle pergola görevini üstlenebilir. Bununla birlikte, arka bahçesi çok geniş olan bahçelerde bahçenin uzak köşelerine açık veya kapalı teraslar şeklinde oturma üniteleri planlanabilir. Ağaç ve çalı gruplarının arka bahçede, fon etkisi oluşturacak şekilde kullanılması, orta kısımda soliter bitkilere yer verilmesi uygun olur (Korkut, 2002).

Arka bahçenin, dışarıdaki dağ, göl, vadi gibi manzaralara açık olması, fakat çöplük, vb. kötü görünümlere kapalı olması gerekir. Eğer bazı kötü görünümlü nesneler bulunuyorsa bunlar ağaç, çalı, paravan gibi canlı veya cansız malzemelerle kapatılmalıdır. Dışarıdaki güzel görünümlerin bahçeye kazandırılabilmesi için, bu kısımların görünüşünü engelleyen materyaller çit, duvar gibi elemanlar kullanılabilir.

Şekil 2.1. Ev ve bahçe planlamasında dört ana yaşam fonksiyonu

Şekil 2.2. Ev bahçeleri planlamasında dört ana yaşama fonksiyonuna göre çeşitli kullanımların dağılımı

2.10.4. Özel Yaşama Alanı Planlanması

Banyo, yatak odaları, güneşlenme, gibi özel iç yaşama mekanı evin bahçe görünüşü ile en az ilgisi olan yerinde planlanır. Bu kısım camlı bir kapı ile dış mekana açılabilir.

Bahçe ile yapılması planlanan konutun kısımları kendi aralarında ve bütün halinde planlandığı zaman, içinde yaşanabilir, çok yönlü iç ve dış mekanlar sistemi meydana gelebilir. Bu durum, uygulamalarda çok sık rastlanan, önce yapı sonra da çevrenin ayrı ayrı planlanması halinde ortaya çıkan ve sonradan düzeltilmesi mümkün olmayan bütün problemleri ve hataları önceden elimine eder.

2.11. Konutta İç-Dış Mekan Planlaması

Tanrıverdi (1975)'ye göre, iç mekan ile dış mekan alanları arasında (bahçe) bağlantı kurulurken, elemanlar arasında uygun bir bağlantının sağlanması için bazı genel ilkelerin göz önüne alınması gerekir. Dışarıya karşı görüşü kapatılmış bahçelerde,

dikkati çekecek bazı estetik ana görüş noktası oluşturulmalıdır. Örneğin; bir teras, havuz, güzel görünümlü plastik, soliter veya gruplar halinde ağaç, ağaççık ve çalılar ana görüş noktası olarak düşünülebilir. Bu noktaların oturma ve yemek odalarından görülmesi arzu edilir.

Yollar konut ile bahçe elemanlarını işlevsel olarak birbirine bağlarlar. Fakat, bahçe alanını gerektiğinden fazla bölen yollara yer verilmemeli, meyilli arazilerde ise bağlantılar taş duvar, merdiven ve taş bahçeleri ile gerçekleştirilebilir.

Bitkisel materyaller estetik ve işlevsel özelliklerine bağlı olarak bahçe düzenlemesinde kullanılmalıdır. Örneğin; toz ve gürültüyü azaltmak, gölge temin etmek için bahçe, tek veya gruplar halinde geniş yapraklı ağaç grupları ile kuşatılabilir, duvar, merdiven, yol ve teras kenarlarındaki keskin görüşler çalı grupları ile kapatılabilir. Çim alanlar üzerine estetik görünüşü olan bazı iğne yapraklı ağaç türlerinin tek tek veya ikili, üçlü gruplar halinde yerleştirilmesi uygun olur. Geniş çim alanları üzerine yaprağı, meyvesi veya çiçeği güzel olan süs ağaçları ile ağaççıklar soliter olarak dikilir. Ayrıca, köşelere süs çalıları da soliter olarak serpiştirilir (Güleç, 1989).

Öztan (1971)'a göre konut ve bahçenin birlikte planlanması ile elde edilecek bazı olumlu sonuçlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- İklim arzu edilen bir şekilde kontrol altına alınmış olacaktır,
- Ön bahçe, ev ve caddeyi birbirinden ayıran tampon bir kuşak ve komşu yapı ile bağlantı için yeterli bir alan olacaktır,
- Genel yaşama, en güzel görüş, gölge veya güneş temin eden yerde ve en geniş alanda oluşacaktır,
- Servis alanı, çamaşır kurutma, çöp koyma, dış yaşama hobileri ve diğer servisler için yeterli alan ile yakın ve kolay ilişkileri temin edecek şekilde planlanmış olacaktır,
- Yatak odaları ve banyo kısmı, evin bahçe görünüşüyle en az ilgisi olan yerinde planlanmış olacaktır.

2.12. Ülkemizde Bahçe Düzenlemeyle İlgili Yasal Durum

Ülkemizde 03.05.1985 tarih ve 3194 Sayılı İmar Kanunu'na göre bahçe düzenlemeleri belirlenmiştir. Bahçe mesafeleri ve bahçe duvar yükseklikleri bu kanunun maddeleri ile belirlenmiştir (Yeşil, 2003).

Madde 35: Her ne sebeple olursa olsun, daha önceden ön bahçeleri kaldırım seviyesinden 0.50 m.'den daha aşağıda bulunan binalarla, bu gibi arsaların sahipleri, gelip geçenlerin emniyetini temin etmek üzere, yol kenarına yönetmelikle belirtilen veya çevrenin karakterine göre ilgili idarece tespit edilen şekilde bahçe duvarı veya parmaklık yapmaya ve gereken emniyet tedbirlerini almaya mecburdurlar.

Bahçe Mesafeleri:

Madde 14: Yapılacak yapıların:

- Ön ve yol kenarına rastlayan yan bahçe mesafeleri minimum 5.00 m.'dir.
- Bitişik olmayan yan cepheleri de çelik, kagir ve benzeri yapılarda minimum 3.00 m., diğer yapılarda ise minimum 5.00 m. mesafe bırakılması şarttır.
- Ön bahçesiz bitişik veya blok olan yerlerde, mevcut duruma uygun olarak yapılacak uygulamayı takdire belediye yetkilidir. Ancak blok uygulamalarında blok 40.00m.'yi aşamaz.
- Arka bahçe mesafesi bina yüksekliğinden az olamaz.

Madde 34:

- Bahçe duvarlarının yüksekliği, binaların yol tarafından ve yoldan bina cephe hattına kadar 1.00m'yi, gerisinde ise 1.50 m.'yi geçemez. Bu duvarlar üzerine yüksekliği 1.00 m.'yi aşmayan ve görüşü kapatmayan parmaklık yapılabilir.
- Fazla meyilli yerlerde uygulanacak şekli takdire belediye yetkilidir.
- Okul, hastane, cezaevi, ibadet yerleri, elçilik binaları, açık hava sineması ve benzerleri gibi özellik arz eden bina ve tesislerin bahçe duvarları ile sanayi bölgelerinde yapılacak bahçe ve çevre duvarları 1. fıkra hükmüne tabi değildir.

İmar Kanunu dışında, 02.11.1985 tarihli Büyükşehir Belediyelerinin yönetimi hakkındaki 3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliği'nde de bahçeler ile ilgili çeşitli uygulamalar ve sınırlamalar getirilmiştir (Yeşil, 2003) .

Madde 17: İmar planında gösterilen çeşitli bölgelerde imar planı ile getirilmiş farklı hükümleri yoksa, yapılacak ifrazlarda, elde edilecek yeni parsellerin asgari ölçüleri, arazi eğimi, yol durumu mevcut yapılar vb. gibi mevcut özellikleri ile bu parsellerde yapılması mümkün olan yapıların ölçüleri ve ihtiyaçları da göz önünde tutularak tespit olunur. Şu kadar ki; bu tespit sırasında aşağıdaki şartlar ihlal edilemez.

Parsel Genişlikleri

1) İkamet ve ticaret bölgelerinde:

A) 4 kata kadar (4 kat dahil) inşaata müsait yerlerde:

- a) Bitişik nizamda: 6.00 m.'den
- b) Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi +6.00m.'den az olamaz.
- c) Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı +6.00m.'den az olamaz.

B) 9 kata kadar (9 kat dahil) inşaata müsait yerlerde:

- a) Bitişik nizamda: 9.00 m.'den
- b) Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi +9.00m.'den az olamaz.
- c) Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı +9.00m.'den az olamaz.

C) 10 veya daha fazla katlı inşaata müsait yerlerde:

- a) Bitişik nizamda: 12.00m.'den
- b) Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi +12.00m.'den az olamaz.
- c) Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı +12.00m.'den az olamaz.

Bu ölçülerin tespitinde, köşe başına rastlayan parsellerde yol tarafındaki yan bahçe yerine, o yol için tayin edilmiş ön bahçe mesafesi alınır.

Parsel Derinlikleri:

1. İkamet ve ticaret bölgelerinde:
 - a) Ön bahçesiz nizamda: 13.00m.'den
 - b) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi +13.00m.'den az olamaz.
2. Yalnız 1 katlı dükkan yapılacak ticaret ve küçük sanayi bölgelerinde
 - a) Ön bahçesiz nizamda: 5.00 m.'den,
 - b) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi +5.00m.'den az olamaz.

Madde 18: Bahçe mesafeleri

1. Ön bahçe mesafeleri: İskan alanlarında yapılacak binaların ön bahçe ve yol kenarın rastlayan bahçe mesafeleri en az 5.00m.'dir.
2. Yan bahçe mesafesi: 4 kata kadar (4 kat dahil) olan binalarda yan bahçe mesafeleri en az 3.00 m.'dir. 3 kattan fazla her kat için yan bahçe mesafeleri 0.50 m. arttırılır.
3. Yan bahçe mesafelerinin hesabında dikkate alınacak kat adedi; bina yüksekliğinin 3'e bölünmesi ile bulunacak sayıdır. Bu hesapta, 2.50 m.'yi aşan artık değerler 1 kat adedine tekabül eder. Bina yüksekliği hesabında, arkasında kullanılan hacim oluşturulmamış istinat duvarları yükseklik hesabına dahil edilmez.

Bahçe Duvarları:

Madde 55: Bahçe duvarlarının yüksekliği, binaların yol tarafındaki cephe hatlarının önünde 0.50m.'yi, gerisinde ise 2.00m.'yi geçemez. Ayrıca üzerlerine yükseklikleri 1.00 m. 'yi aşmayan parmaklık yapılabilir.

Fazla eğimli ve tehlike arz eden yerlerde uygulanacak şekli takdire belediye yetkilidir. Okul, hastane, cezaevi, ibadet yerleri, elçilik, sefarethane, açık hava sineması ve benzerleri gibi özellik arz eden bina ve bahçe duvarları ile sanayi bölgelerinde yapılacak bahçe duvarları bu madde hükmüne tabii değildir.

Yapılan incelemeler sonucunda araştırma konusu ve alanı ile ilgili olan yerli ve yabancı kaynaklar tarih sırasına göre özetlenmiştir:

Akdoğan (1974) “Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi” konulu eserinde, peyzaj sanatı tarihini incelemiştir. Eserinde ilköğretimden günümüze kadar olan süre zarfında, insan ve bahçe arasındaki ilişkiler ile toplumların bahçe hakkındaki düşünce, duygu ve eğilimleri ortaya konulmuştur. İlkçağ, ortaçağ, İslam bahçe sanatları, İtalyan Rönesans bahçeleri ile Uzak Doğu bahçe sanatı ve İngiltere natüralistik bahçe sanatı incelenmiştir.

Aran (1977) “Peyzaj Mimarisi ‘Temel Prensipleri’ ” konulu eserinde, doğal peyzaj, insan, ana hatları ile peyzaj türleri, geçmişte insan-peyzaj ilişkileri, ilköğretim, ortaçağ, üslup devirleri ile Osmanlı Türklerinde bahçe sanatı, mekan, peyzaj planlamasında yer seçimi, peyzaj planlamasında ulaşım bağlantısı (sirkülasyon), eksek aks, simetri, denge, ahenk, birlik, kudretli tesir, bölge planlaması yerleşme üniteleri, peyzaj çalışmalarını etkileyen önemli faktörler-materyal, peyzaja şekil vermede rolü olan faktörler ve çevre düzenlemesinde peyzaj mimarisinin rolü bölümlerine yer verilmiştir.

Pamay (1979) “Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi” konulu eserinde, park-bahçe ve peyzaj mimarisine giriş konu başlığı altında peyzaj ve çeşitleri, Peyzaj mimarlığı, park-bahçe sanatının tarihi gelişimi, park ve bahçe stilleri, modern park ve bahçe sanatsı anlayışı konularına, park-bahçe elemanları ve bunların kullanma esasları başlığı altında dizayn elemanları ve kullanma esasları, yeşil yapı elemanları ve kullanma esasları ve bahçe yapıları ve kullanılmaları konularına, genel ve özel park-bahçe ve peyzaj planlama tekniği ve plan uygulama esasları başlığı altında genel planlama esasları, özel planlama esasları, planlama tekniği ile ilgili esaslar ve plan uygulamanın (tesis tekniği) genel esasları konularına değinmiştir.

Gülez (1989) “Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi” konulu eserini; park-bahçe ve peyzaj mimarisinin temel ilkeleri, kentsel peyzaj planlaması ve kırsal peyzaj planlaması olmak üzere üç bölüm halinde düzenlemiştir. Konut bahçelerine kentsel özel peyzaj planlamaları bölümünde yer vermiş, konut bahçelerini ön bahçenin planlanması, çalışma ve servis alanının planlanması, arka bahçenin planlanması ve özel yaşama

alanının planlanması olmak üzere dört kısımda incelemiştir. Ayrıca site ve toplu konut bahçelerinin de ayrı bir bölüm halinde ele almıştır.

Gültekin (1991) “Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi” isimli eserinde, bahçelerin tarihini incelemiştir. Geçmişten günümüze kadarki süreçte bahçelerin çeşitleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bahçeler; ilk bahçeler, ortaçağda Avrupa bahçeleri, Rönesans Bahçeleri, Uzakdoğu bahçeleri, İslam bahçeleri, İngiliz natüralistik bahçelerini anlatan konular incelenmiştir.

Altunkasa (1998) “Peyzaj Mimarlığı” konulu eserinde, Peyzajın tanımı ve türleri hakkında bilgi verdikten sonra tarih boyunca insan ve peyzaj ilişkilerini incelemiş, Türk İslam bahçe sanatı ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Daha sonra peyzaj planlamasının genel karakteri, rekreasyon ve açık ve yeşil alanlar anlatılmış ve son olarak çevresel etki değerlendirmesi irdelemiştir.

Aydemir vd. (1999), “Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı” isimli eserlerinde, konutlarla ilgili olarak; konut alanları, konut açığının ortaya çıkmasındaki nedenler, konut alanlarının planlanması, komşuluk ünitesi için gerekli alan gereksinimi komşuluk ünitesinde gerekli donatılar, konut alanları tasarımını etkileyen etmenler, topografyanın konut alanları düzenlemesine etkileri, konut tipleri ve alan düzenleme, konut alanı düzenlemesinde etkili akımlar, konut alanlarında ulaşım planlaması bölümleri üzerinde detaylı olarak durmuşlardır.

Tutal (2001) “Toplu Konut Alanlarında Biçimsel Yapının Mekan Dizimi Yöntemiyle Değerlendirilmesi Eskişehir Örneği” konulu eseri, tasarlanan çere ile kullanıcı arasındaki ilişkileri ele alarak yaptığı sayısal değerlendirmeler, anketler ve gözlemlerle mekansal problemlerin belirlenmesine ve çözümüne yönelik yeni bir yaklaşım getirmektedir. Eserde barınma, konut ve konut çevresi kapsamında ele alınmaktadır. Günümüze kadar geçirdiği süreç içinde teknolojik gelişmeye paralel olarak farklı evrelerden geçen yerleşme sistemleri ve toplu konut kavramı ortaya konulmaktadır. Türkiye’de tarihsel süreç içinde toplu konut ve konut çevresinin oluşumu ele alınarak değerlendirmesi yapılmaktadır.

Tanrıverdi (2001) “Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları” isimli eserinde, çizim malzemeleri ve çizim tekniği, peyzaj planlamasının temel prensipleri, peyzaj planlarını hazırlama ve uygulama prensipleri, kentsel alanlarda peyzaj tesislerinin planlanması, kırsal alanlarda peyzaj tesislerinin planlanması ve peyzaj tesislerinde dikim, ekim ve bakım tedbirleri gibi konulara değinmiştir. Konut bahçelerine kentsel alanlarda peyzaj tesislerinin planlanması bölümünde yer vermiş ve konut bahçelerini etüd safhası ve planlama safhası olmak üzere iki kısımda anlatmıştır.

Korkut (2002) “Peyzaj Mimarlığı” isimli eserinde peyzaj mimarlığını ve peyzaj planlamasını incelemiştir. Eserde peyzaj mimarlığının tanımı, amacı ve çalışma konuları, peyzaj planlamasının tarihsel gelişimi, temel ilkeleri ve aşamaları açıklanmıştır. Ayrıca, bitki materyali ve bitki örnekleri, inşai ve mimari elemanlar, çizim teknikleri ve kent içi yol ağaçlandırma ilkeleri konuları da incelenmiştir. Konut bahçeleri ile ilgili konular ev bahçeleri planlama ilkeleri başlığı altında irdelenmiştir.

Eyüce (2005) “Geleneksel Yapılar ve Mekanlar” konulu eserini, araştırma yaklaşımları, geleneksel mimarilerde mekan düzenleme ve yapı biçimlendirme süreçleri, geleneksel mimarilerde değışimler ve geleneksel mimarilerin oluşum süreçlerinde belirleyiciler ve etkileyiciler bölümleri halinde düzenlemiştir. Türk konutları üzerine açıklamalara, geleneksel konutun gelişimi kısmında geleneksel Türk evi başlığı altında yer vermiştir.

Aydemir vd. (2004) “Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı” konulu eserlerini, kent, kentleşme ve sorunları, planlama ve planlama türleri, planlama ve planlamanın evrimi, planlama yaklaşımları, kentsel arazi kullanım modelleri ve fiziksel gelişme formları, kentsel donatılar-ulaşım, kentsel donatılar-konut, ticaret ve hizmet merkezleri, kentsel donatılar-eğitim, kentsel donatılar-kültür ve eğlence, kentsel donatılar-sağlık, kentsel açık ve yeşil alanlar ’rekreasyon’, sanayi, yer seçimi ve tasarım ilkeleri, kentsel tasarım ve kent planlama, kentsel dış mekanlar, Türkiye’de imar kanunu ve koruma ve planlama teknikleri konularını ele alan 17 bölüm halinde düzenlemiştir. Konut alanları ve planlanması, konut alanları tasarımını etkileyen

etmenler, konut tipleri ve alan düzenleme, konut alanı düzenlemesinde etkili akımlar ve konut alanlarında ulaşım planlanması bölümlerine yer verilmiştir.

Gedikli (1993) “Trabzon Kenti Geleneksel Konutlarında Konut-Bahçe İlişkileri Üzerine Bir İnceleme” konulu yüksek lisans tez çalışmasında, tarihsel süreç içinde konut-bahçe ilişkisinin gelişimini, biçimlendirme ilkelerini ele almış, yeşil alanların önemi ve konut yerleşimindeki etkisini belirtmiştir. Çalışma alanı olan Trabzon Kenti geleneksel bahçeli konutların bahçelerini esas alarak, doğrudan tespit ağırlıklı incelemiş, bahçeli konutların kendilerine özgü bazı özellikleri üzerinde durmuştur. Konut-bahçe çeşitlerini gruplandırmış, bahçelerdeki yapısal ve bitkisel bütün elemanları konut-bahçe ilişkisi açısından irdelenmiştir. Ayrıca belirlenen bahçeli konutların zemin kat planları da çizilmiştir.

Özmen Yanar (1994) “Konut ve Çevresinde Kullanıcı Tatmininin İrdelenmesi” konulu doktora tez çalışmasında, konut ve konut çevresi-kullanıcı etkileşimi üzerinde araştırma yapmış, insan-çevre etkileşimi, tasarım ve konutsal tatmin kavramı ile ilgili yaklaşımlar üzerinde durmuş, konutsal tatminin değerlendirilmesine ilişkin kuramlar, yaklaşımlar, yöntemler, etkenler ve belirleyiciler konularında açıklamalarda bulunmuş ve sonuçta mimari tasarım alanında ‘kullanıcı tatmini’ verilerinin uygulanma modeli için kuramsal bir yaklaşım önerisinde bulunmuştur.

Demir (1998) “Kentsel Farklılaşma ve Kimlik: Ankara’da Konut Çevreleri Üzerine Bir Araştırma” konulu doktora tez çalışmasında, Ankara’nın konut çevrelerinin fiziksel, sosyoekonomik ve sosyokültürel olarak nasıl ve hangi boyutta farklılaştıklarını açıklamaya çalışmış, çok aşamalı küme örnekleme tekniği kullanarak kentin dokuz ayrı konut çevresinden seçilen 426 kişiden oluşan örnekle görüşme yapılmıştır. Konut çevrelerinden toplanan veriler analiz edilerek karşılaştırılmıştır. Verilerin yardımıyla konut çevreleri sosyoekonomik duruma (SED) göre yeniden kümelendirilmiş ve sosyokültürel özelliklerin SED’le bağlantıları araştırılmaya çalışılmıştır.

Yeşil (2003) “Erzurum Kentinde Konut Bahçelerinin Peyzaj Tasarım İlkelerine Göre İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tez çalışmasında, araştırma alanında mevcut bulunan konutların durumlarını ve sahip oldukları bahçeleri peyzaj planlama ilkelerini göz önünde bulundurarak ele almış ve mevcut durumlarını belirleyerek eksiklerini tespit etmiştir. Ayrıca kentin tarihi evleri de incelenmiş, özellikleri ve günümüzdeki durumları ortaya konulmuştur. Erzurum kentindeki konutların bahçe büyüklükleri belirlenmiş, kişi başına düşen konut bahçesi alanı hesaplanmıştır.

Merdoğlu Bilaloğlu (2004) “Kahramanmaraş’taki Tarihi Konutlarda Türk Bahçe Kimliğinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” konulu doktora tez çalışmasında, Türk bahçesinin planlama ve bitkisel düzenleme özelliklerinin yanı sıra Türk evinin gelişimi ve özelliklerini de ortaya koymaya çalışmıştır. İlk olarak Kahramanmaraş kentindeki tarihi konutların bahçelerinin özelliklerini tespit etmiş, Türk bahçesi planlama kriterlerinin Kahramanmaraş tarihi konutlarında bulunup bulunmadığını irdelenmiş ve sonunda Kahramanmaraş tarihi konutlarında Türk bahçesi kimliğinden söz edilebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Avcı (2005) “Antalya Kenti Geleneksel Türk Konutlarında Bahçe Mekanının Analizi” konulu yüksek lisans tez çalışmasında, Antalya Kenti’nde günümüze ulaşan az sayıdaki geleneksel ev ve konak bahçelerini incelemiştir. Araştırma sonucunda Antalya’nın geleneksel Türk konutlarındaki bahçe tipini saptamaya çalışmıştır. Bu bağlamda, 7 konut bahçesini incelemiş, ayrıca çok sayıda konutun dikkate değer özelliklerini değerlendirmiştir.

Kayalı (2005) “Isparta Kent merkezinde Bulunan Sivil Mimarlık Örneklerinin Günümüzdeki Durumları, Koruma Sorunları ve Değerlendirme Önerileri” konulu yüksek lisans tez çalışmasında, koruma konusu bağlamında Isparta Kenti ve Kent merkezinde bulunan tescilli sivil mimarlık örneklerinden konutlar incelemiştir. Tescilli konutların günümüzdeki durumlarını incelemiş, koruma sorunlarını ortaya koymuş, korumanın önemini vurgulamış ve çözüm önerileri getirmiştir.

Öztan (1971) “Ev Bahçesinin Planlama Prensipleri” konulu eserinde, yapı ve bahçe ilişkilerini incelemiştir. Başlangıçta genel alan kullanımı ve kullanımlar arasındaki bağlantıların birlikte ele alınmasıyla, fonksiyonel, içinde yaşanabilir nitelikte ve rahat bir ev-bahçe mekan bütünlüğüne kavuşmanın mümkün olacağını ifade etmektedir.

Aslanoğlu Evyapan (1974) “Tarih İçinde Formal Bahçenin Gelişimi ve Türk Bahçesinde Etkileri” konulu eserinde, 18. ve 19. yüzyıllarda Türk bahçe sanatında izlenen batı etkileri ve ayrıca formal bahçe gelişiminin Türk bahçesinde etkileri üzerinde durmuş, Türk doğa anlayışında doğu kaynağı ve edin etkileri, salt Türk bahçesinin genel nitelikleri, salt Türk bahçesinin batı örnekleriyle kıyaslanması, Türk bahçesinde batı etkileri ve batı etkisinin Türk bahçesinde bugünkü yeri konularına değinmiştir.

Ayvazoğlu (1995) “Nerde o Eski Bahçeler, O Eski İstanbul?” konulu çalışmasında, İslam bahçelerini hem alan kullanımı hem de bitkisel materyalleri açısından irdelemiş, Türk bahçeleri, Osmanlı bahçeleri ve Lale devrinden sonraki Türk bahçeleri üzerinde durmuş, son olarak da İstanbul bahçeleri hakkında açıklamalarda bulunmuştur.

Wezel ve Bender (2003), “Plant Species Diversity of Homegardens of Cuba and Its Significance for Household Food Supply” isimli çalışmalarında, Küba’nın doğu bölgelerinde, 3 farklı köyde 31 ev bahçesinde yapılan bir çalışmaya göre, her bir ev bahçesinde ortalama 18-24 bitki türünün bulunduğu, toplamda da meyve, sebze, hububat ve tıbbi bitkilerden oluşan 101 farklı bitki türünün yetiştirildiği tespit etmişlerdir. Ayrıca, bahçelerdeki bitkisel materyalin kullanım yoğunluğunu; çok yoğun, orta yoğun ve az yoğun olmak üzere üç şekilde değerlendirmişlerdir. Fakat, konut sakinlerinin bahçeleri için bitkisel materyal seçiminde, bölgenin iklimsel özelliklerinin en önemli etken olduğu bulunmuştur.

Ali (2005), “Homegardens in Smallholder Farming Systems: Examples from Bangladesh, Human Ecology” konulu çalışmasında, Bangladeş genelinde 4 farklı köyde, 32 ev bahçesini fiziksel, biyolojik ve sosyo-ekonomik bakımdan incelemiştir.

Çalışmanın sonucunda, bölgedeki konut bahçelerinde yoğun tarımsal aktivitelerin bulunduğu ve bu aktivitelerin çoğunlukla kadınlar ve çocuklar tarafından gerçekleştirildiği ortaya çıkmıştır.

Soini (2005), “Changing Livelihoods on The Slopes of Mt. Kilimanjaro, Tanzania: Challenges and Opportunities in the Chagga Homegarden Systems, Agroforestry Systems” konulu eserinde, Tanzanya’da Kilimanjaro dağı bölgesindeki halkın sosyo-ekonomik yapısı ile konut bahçesi kullanımı arasındaki ilişkileri araştırması sonucunda; bahçe alanı büyüklüğü ile o alanı kullanan birey yaşları arasındaki ilişkinin önemli olduğunu tespit etmiştir. Özellikle bölgedeki konut bahçelerinde daha önceleri yoğun olarak yetiştirilen kahvenin önemini yitirmesinden dolayı, alanların yeterince ve doğru şekilde değerlendirilemediğini belirlemiştir. Bunun nedenlerinden birisi olarak alternatif bitkisel materyal yetiştirme beklentindeki bölge halkının bilinçlendirilmesi/yeni türlerin tavsiye edilmemesi olarak belirtmiştir.

Kumar ve Nair (2004), “The Enigma of Tropical Homegardens, Agroforestry Systems” başlıklı çalışmalarında, tropikal bölgelerdeki konut bahçelerinin verimlilik ve alan kullanımı açısından araştırılması gereken bir konu olduğunu belirtmiştir. Özellikle tropik ev bahçelerinde agroforestry uygulamalarının mümkün olabileceğini vurgulamışlardır.

Angel-Perez ve Mendoza (2004), “Totonac Homegardens and Natural Resources in Veracruz, Mexico, Agriculture and Human Values” konulu eserlerinde, Meksika’nın Veracruz-bölgesinde geleneksel Totonac ev bahçelerindeki alan kullanımını incelemişlerdir. Bölgede bahçeli konutlarda ikamet eden 40 farklı bireye anket çalışması yapmışlar ve bu bireylerin hayat hikayeleri ile düzenledikleri bahçeler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda, “arka bahçe, ürün yetiştirilen alan, alanlar arasındaki bağlantı yolları ve bu yolların kenarlarındaki çitler” olmak üzere 4 farklı konut bahçe tipini tespit etmişlerdir. Bahçe düzenlenmesinin bölge halkının geleneksel yaşam tarzı ile yakından ilişkili olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca, , bahçelerin ekonomik, ekolojik, ve sosyal yönden Totonac halkı için oldukça büyük anlamı olduğu anlaşılmıştır.

Pyre vd. (2006), “Dynamics of Homegarden Structure and Function in Karela, India, Agroforestry Systems” konulu çalışmalarında, Hindistan’ın Karela bölgesindeki geleneksel konut bahçelerinin toplumun sosyo-ekonomik gelişmelere bağlı olarak değişim gösterdiğini tespit etmişlerdir. Konut bahçelerindeki geleneksel dokunun değişimi ve modern bahçe dönüşümünün göstergesi olarak alanda kullanılan ağaç-çalı oranını temel almışlardır. Bu çalışma sonucuna göre, geleneksel bahçe yapısından modern bahçe anlayışına geçişte 4 gelişme aşamasının bulunduğunu tespit etmişlerdir. Bunlar sırası ile; “ağaç/çalı çeşitlilik oranının azalması, süs bitkileri oranının artması, göreceli olarak bahçe yapısının homojenleşmesi, dış etmenlerin girdisinin çoğalması”dır.

Albuquerque vd. (2005), yaptıkları “Structure and Floristic of Homegardens in Northern Brazil, Journal of Arid Environments” başlıklı çalışmalarında, Kuzey Brezilya bölgesinde 31 konut bahçesini; bitki kompozisyonu, strüktürü ve bitkisel materyal kullanımı yönünden incelemişlerdir. Bu çalışma ile bölgedeki konut bahçelerinde 54 farklı odunsu bitkisel materyalin bulunduğunu, *Prosopis juliflora*’nın ise genellikle hemen hemen tüm bahçelerde bulunduğunu ve bölgenin temel bitkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, kullanılan bitkisel materyalin çoğunlukla bölgeye özgü doğal türler olduğu ve tür seçimi bakımından konut bahçeleri arasında çok büyük farklılıkların bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Dearden (1984), “Factors Influencing Landscape Preferences: An Empirical Investigation” konulu çalışmasında, farklı sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyindeki bireyleri 4 farklı grup altında toplayarak her bir grubun peyzaj tercihlerini araştırmıştır. Her bir grup için 30 tane denek seçilmiş ve bunlara 3 farklı alan kullanımını tanımlayan (yarı kentsel, kırsal ve tamamen doğal) 30’ar adet renkli fotoğraf gösterilmiştir. Sonuç olarak cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim ve medeni durumun peyzaj düzenlemeleri ile yakın ilişki içinde bulunduğu ve peyzaj planlaması ile daha önce ilişki içinde olanların alan kullanımında daha dikkatli oldukları tespit edilmiştir.

Burgess vd. (1988), “People, Parks and Urban Green: A Study of Popular Meanings and Values for Open Spaces in the City” başlıklı eserinde, İngiltere’de kentlerdeki bahçe ve park gibi açık alanların, o bölgede ikamet eden bireyler üzerine olan etkileri incelemişlerdir. Bu çalışmadan, açık alanların bireylerin kentsel yaşam kalitesinin artmasında pozitif etkisi olduğu, ayrıca bu alanların bireylerin sosyalleşmesine ve kültürel çeşitliliğin ortaya çıkmasına önemli etkileri olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, kentlerdeki doğal yeşil alanların ve buralardaki sosyal donatıların yerel alanlarda yapılmasının faydalı olacağı da belirtilmiştir.

Kaplan (1973), “Some Psychological Benefits of Gardening” konulu çalışmasında, konut bahçelerinin bireylerin psikolojik yönden rahatlama ve boş zamanlardaki aktivitelerin değerlendirilmesi üzerine birçok faydasının olduğunu belirtmiştir. Zira bireylerin sanatsal özelliklerinin örneğin; görsel, folklor, roman yazarlığının ortaya çıkmasında faydalı olabilmektedir. Ayrıca bazı açıklanamayan durumlarda bireyler, rahatlama mekanı olarak bahçelerde yürüyüşü veya oturmayı seçmektedir. Tek veya çok katlı konutlarda da balkon ve pencereler daima bahçeye bakacak şekilde planlanmaktadır.

Lewis (1994), “The Evolutionary Importance of People-Plant Relationships” başlıklı çalışmasında, aynı sağlık problemine sahip 2 hastadan, ağaç gören odada ikamet edenin, ağaç görmeyen diğer hastaya göre daha hızlı iyileştiğini belirtmiştir. Buna benzer birçok durumda da bitkisel materyal bakımından zengin yerlerde bulunan insanların kendilerini daha iyi hissettiğini tespit etmişlerdir. Çevre psikolojileri ve coğrafyacılarının yıllar süren çalışmaları sonucunda, bireylerin yaşadıkları mekanlarda yeşilin bulunmasını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Özellikle düşük değerli kent görünümünün, bitkisel materyalin bulunması/yetiştirilmesi ile yükseldiği ifade edilmektedir. Fakat, bitkisel materyalin yetiştirilmesinin; tür seçimi, vejetasyon tercihleri, ekonomik, kültürel ve coğrafik şartlara göre bazı farklılıklar göstermesinin doğal olduğu belirtilmektedir. Genel olarak peyzaj düzenleme tercihleri, bilgiyi kazanmak ve kullanmakla yakından ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Altman ve Wohlwill (1983), “Behavior and the Naturel Environment” isimli çalışmalarında, bir görünüşün insanlar tarafından algılanmasında, doğal veya insan eliyle oluşturulmuş olmasının yakından ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin; Amerikalılar için doğal veya yapay oluşturulmuş manzarada, vejetasyon için suyun bulunmasının çok önemli olduğu anlaşılmıştır.

Kaplan ve Kaplan (1990), “Restorative Experience: The Healing Power of Nearby Nature” başlıklı eserlerinde, Konut bahçeleri düzenlemesinin, meyve ve sebze yetiştirme gibi fayda sağlamanın ötesinde, bireylerin psikolojik yönden rahatlaması üzerine önemli faydaları olduğunu bilinmekte olduğunu ve bu durumun birçok örnekle desteklendiğini belirtmişlerdir. Bahçe aktivitelerinin faydalarının bir çok yönden tanımlanabilir ve belirtilebilir olduğunu ifade etmişlerdir.

Lewis (1990), “Gardening as Healing Process” konulu eserinde, bahçe bitkilerinin, terapi uzmanları tarafından geniş olarak bahçe olmayan yerlerde örneğin; hastaneler, rehabilitasyon merkezleri, hapishaneler, okullar ve kanser merkezlerinde hastaların restorasyon ve terapisinde kullanılabilmekte olduğunu belirtmiştir.

Miller (1988), “Urban Forestry: Planning and Managing Urban Greenspaces” adlı eserinde, yapılan bir çalışmaya göre, psikiyatrik hastanelerde çiçekli bitkilerin bulunması ve yeşil renk yüzdesinin artması hastaların sosyal ilişkisi, gıda tüketimi ve akşam yemeği için geçen zamanın artmasına neden olduğunu tespit edildiğini ifade etmiştir. Günümüzde, kalabalık kent merkezlerinde yaşayan bireylerin çoğu, yaşam çevrelerinin etrafında ağaçların, parkların, bahçelerin, yeşil alanların daha fazla olmasını tercih etmektedir. Zira insanların doğal hayatla ilişki kurma isteği gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle bireyler çevrelerindeki bazı kriterleri örneğin; fonksiyonel, görsel ve çevre kriterini anlayarak işlevsel olarak hangisinin bize faydalı olduğu konusunda karar vermek zorundadırlar.

Özellikle ülkemizde araştırma konumuz üzerine daha önce yapılmış kapsamlı bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu nedenle çalışmada; farklı müstakil konut tiplerinde ikamet eden ve değişik sosyo-kültürel özellikler taşıyan bireylerin, bahçe

düzenlemesindeki eğilimlerinin belirlenmesi, bahçe bakımına verdikleri önem derecesinin tespiti, bahçelerinde kullandıkları bitkisel materyalleri hangi kriterlere veya özelliklere göre seçtikleri, bu materyallerin ekimi, dikimi ve bakımı hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları, aynı zamanda apartman ve toplu konut bahçeleri için de bahçelere ilişkin ilgi ve bakım durumları araştırılmış, farklı mahallelerdeki farklı konut bahçelerinde yer alan ağaç, ağaçcık, çalı, meyve, sebze ve yer örtücü bitkilerin tespiti amaçlanmaktadır. Dolayısıyla çalışma, bu anlamda bir ilk olma niteliğindedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırmada, Isparta kent merkezinde rasgele örnekleme yöntemi ile değişik mahallelerde belirlenmiş konut bahçelerinde kullanılan ağaç, ağaççık, çalı ve yer örtücü bitkiler incelenmiştir. Ayrıca farklı konut tiplerinde ikamet eden ve değişik sosyo-kültürel özellikler taşıyan bireylerin, bahçe düzenlemesindeki eğilimlerinin belirlenmesi, bahçe bakımına verdikleri önem derecesinin tespiti, bahçelerinde kullandıkları bitkisel materyalleri hangi kriterlere veya özelliklerine göre seçtikleri, bu materyallerin ekimi, dikimi ve bakımı hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları araştırılmıştır. Çalışmada kullanılan materyal ve yöntem aşağıda detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Materyal

Bu çalışmanın materyalini Isparta kent merkezinde, farklı mahallelerde bulunan müstakil konut, apartman ve toplu konut bahçeleri ile bu bahçelerin kullanıcıları oluşturmaktadır.

Çalışmanın amaca uygun tasarlanıp uygulanabilmesi ve elde edilen verilerin kendi içinde daha sağlıklı değerlendirilebilmesi için, Isparta'nın genel, iklim ve coğrafi özelliklerinin, nüfus yapısının, sosyo-ekonomik dokusu ile yerleşim özelliklerinin yakından bilinmesi gerekir. Bu amaçla aşağıda kısaca çalışma materyalini oluşturan Isparta kent merkezi ve çevresi özellikleri üzerine elde edilen bilgilerin verilmesi uygun görülmüştür.

3.1.1. Çalışma Alanının Tanıtılması ve Genel Özellikleri

3.1.1.1. Coğrafi Konumu ve İklim Özellikleri

Isparta, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde Göller Bölgesi'nde irili ufaklı onlarca gölün arasında bulunmaktadır. İl, 30° 20' ve 31° 33' doğu boylamları ile 37° 18' ve 38° 30' kuzey enlemleri arasındadır ve 8.933 km²'lik yüzölçüme sahiptir. Isparta ili, kuzey ve kuzeybatıdan Afyon İli'nin Sultandağı, Çay, Şuhut, Dinar ve Dazkırı, batıdan ve güneybatıdan Burdur İli'nin Merkez, Ağlasun ve Bucak, güneyden Antalya İli'nin

Serik ve Manavgat, doğu ve güneydoğudan ise Konya İli'nin Akşehir, Doğanhisar ve Beyşehir ilçeleri ile çevrilmiştir. Şekil 3.1'de Isparta ili ve çevresinin yerleşim şekli verilmiştir (Anonim, 2004). Ayrıca Isparta kent sınırını ve mahalle sınırlarını gösteren plan EK-1'de verilmiştir.

Şekil 3.1. Isparta il haritası ve çevresi (Anonim, 2008)

Isparta kent merkezi yaklaşık 70 km²'lik alana sahip Isparta Ovası üzerine kurulmuştur. Isparta İli genel topoğrafik özelliği itibari ile engebeli bir yapı göstermekte olup, il sınırları içerisinde yüksekliği 3000 m'yi bulan yüksek dağlar bulunmaktadır. Bunlar, Batı Torosların Isparta uzantılarıdır. Antalya Körfezi'nin batısından ve doğusundan kuzeye doğru sokulan bu sıradağlar Isparta İli'nin kuzeyinde daralarak, Karakuş Dağları ve kuzeydoğusunda ise Sultan Dağları ismini alır. Isparta ilinin alanını Afyon İli'nden ayıran Karakuş Dağları'nın güneye bakan yamaçları, Senirkent Ovası'nı kuzeyden kuşatmış, dalgalı düzlük ve tepelerden oluşmuştur. Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında geçiş bölgesinde yer alan Isparta ve çevresinde, her iki iklimin özellikleri de gözlenir. Fakat, Akdeniz kıyılarında görülen sıcaklık ve yağış özellikleri ile karasal iklimin düşük sıcaklık ve düşük yağış özellikleri tam olarak gözlenemez (Anonim, 2004).

Isparta kent merkezinin yıllık sıcaklık ortalamasının 12.4 °C olduğu belirlenmiştir. Yılın en soğuk ayları genellikle Ocak-Aralık ayları, en sıcak aylar ise Temmuz ve Ağustos aylarıdır. 2006 yılında ilde yaşanan en yüksek sıcaklık 37.8 °C, en düşük sıcaklık ise -12.6 °C'dir. Gün içindeki sıcaklık farkları, kış aylarına göre yaz aylarında daha yüksektir. Isparta, genel olarak kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak bir iklime sahiptir. İlin ortalama yıllık yağış toplamı 612.6 kg/m²'dir. Yağışların büyük kısmı bahar ve kış aylarında olmaktadır. Sonbahar ve yaz ayları ise oldukça kurak geçmektedir. Yağışlar genellikle yağmur, kış aylarında zaman zaman kar, yaz ve bahar aylarında sağanak yağışlar şeklindedir. İl içindeki yağış dağılımında ise güneyden kuzeye çıkıldıkça, yıllık yağış toplamı azalmaktadır (Anonim, 2006).

Isparta, coğrafik yapısı nedeniyle dağ-vadi meltemlerinin etkisinde kalmaktadır. Orta Akdeniz üzerinden gelen alçak basınç sistemlerinin önünde güney yönlerden kuvvetli rüzgarlar, zaman zaman fırtınalar görülür. Bahar aylarında görülen orajlı kararsızlık yağışlarıyla birlikte kuvvetli rüzgarlar gözlenir. Ortalama fırtınalı günlerin sayısı 4.9, kuvvetli günlerin sayısı ise 51.2 gündür (Anonim, 2004).

3.1.1.2. Jeolojik Özellikler ve Toprak Yapısı

Isparta İli'nin kuzeydoğu ve güneydoğusundaki dar alanlarda I. zaman, çok geniş bir alanda yayılım gösteren II. zaman ve alanın doğu sınırı dışında il sınırlarına yakın kesimlerde yoğunlaşan III. zamana ait kayalara rastlanmaktadır. Isparta İli'nde Paleotektonik ve Neotektonik döneme ait tektonik etkilerle oluşan tektonik hatlar bulunmaktadır. İklim, topografya, bitki örtüsü etkisi ile zamanla Isparta İli'nde çeşitli büyük toprak grupları oluşmuştur. Büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden ve profil gelişmesinden yoksun, bazı arazi tipleri de görülmektedir. Toprak alanları dışında, Isparta ili toplam alanının yaklaşık %24.2 'si de çıplak kaya ve molozluklar ve su yüzeyleri ile kaplıdır (Anonim, 2003).

3.1.1.3. Nüfus

İl genelinde köylerden şehre göç yoğun olarak görülmektedir. Bunun başlıca nedeni, iş imkanının ve ticaretin şehirde daha fazla olması, ayrıca eğitim olanakları ile sağlık hizmetlerinin şehir merkezinde daha iyi verilmesi şeklinde özetlenebilir. 1927-2000 arası nüfus sayım dönemleri esas alındığında Isparta İli'nin nüfusu devamlı artış göstermiş, 1927 yılında 144.804 olan nüfus, 2000 yılında yapılan son sayımda 513.681 olarak tespit edilmiştir. Isparta'da km²'ye düşen kişi sayısı 1927 yılında 17 kişi olarak belirlenmişken, 2000 yılında 62'ye yükselmiştir. Son 73 yılda Türkiye nüfusu yaklaşık 5 kat artış gösterirken aynı dönemde Isparta İli'nin nüfusu 3.5 kat artmıştır. 1927 yılında nüfusun % 25.3'ü şehirde, %74.7'si de köylerde yaşarken, 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre, nüfusun yaklaşık %58.7'sinin şehir merkezlerinde, %41.3'ünün de köylerde ikamet ettiği tespit edilmiştir (Anonim, 2004).

Sayım dönemleri itibariyle en önemli yerleşim birimi, Isparta şehridir. Kent merkezinin nüfus yoğunluğu, 1980'de 130, 1985'de 151, 1990'da 238, son sayımda ise km²'ye 250 kişi olarak tespit edilmiştir. 1992 yılında kurulan ve bugün 35.000'e ulaşan öğrenci ve öğretim elemanı ile Süleyman Demirel Üniversitesi'nin açılması, Isparta Organize Sanayi Bölgesinin faaliyete geçmesi, 1997 Dinar depremi ile bir

kısım Dinarlıların Isparta'ya yerleşmesi, Isparta il merkezinin son yıllarda nüfusunun çok fazla artmasının başlıca nedenlerini oluşturmaktadır (Anonim, 2004).

Eğirdir yolu üzerindeki 40. Piyade Eğitim Alayının nüfus artışında ve ekonomideki etkisi büyüktür. Şehir merkezinde nüfus artışının en yoğun olduğu bölgeler, Anadolu, Halıkent, Yedişehitler, Fatih, Zafer ve Mavikent gibi yeni kurulan mahalleler oluşturmaktadır (Anonim, 2004).

Isparta kentinin mahallelerindeki nüfus dağılımı Çizelge 3.1'de verilmiştir (Serin, 2004).

Çizelge 3.1. Isparta kenti mahalle bazında 2000 yılı nüfus sayımı sonuçları

Mahalle	Nüfus	Mahalle	Nüfus	Mahalle	Nüfus
Anadolu	5527	Gülevler	1560	Modernevler	2657
Ayazmana	2326	Gülistan	4003	Muzaffer Türkeş	4746
Bağlar	7742	Halıkent	7457	Pirimehmet	1326
Bahçelievler	6302	Halifesultan	4273	Sanayi	1271
Binbirevler	2130	Hızırbey	5345	Sermet	1605
Çelebiler	1019	Hisar	1806	Sidre	931
Çünür	1862	İskender	1054	Sülübey	1375
Davraz	7418	İstiklal	4701	Turan	2523
Dere	1350	Karaağaç	4983	Vatan	2187
Doğancı	1849	Keçeci	1458	Yayla	10532
Emre	3434	Kepeci	2695	Yedişehitler	971
Fatih	6287	Kurtuluş	801	Yenice	4432
Gazikemal	1237	Kutlubey	578	Zafer	2248
Gülcü	2618	Mehmet Töngel	1972	Özel Bölgeler	16817
Batıkent	1500	Işıkkent	1483		
Genel Toplam		150386			

3.1.1.4. Kentsel Yerleşim Özellikleri

Kentin, Paleolitik Dönem'den beri yerleşim yeri olduğu, yapılan arkeolojik kazılardan elde edilen buluntularla belgelenmiştir. Kentin ilk çağlardan beri yerleşim alanı olarak seçilmesinde, kentin iyi ürün alınabilecek verimli topraklara, uygun iklim koşullarına ve en önemlisi de suya sahip olması düşünülebilir. Miladın başlangıcında "Baris" adını taşıyan kentin ilk yerleşim yeri ve tarihi tam olarak

çıkartılamamıştır. Bunun sebebi de çeşitli dönemlerde meydana gelen sel ve deprem felaketleri sonucu yok olan tarihi eserlerdir. Fakat, ilk yerleşim yerinden birisi olarak, su kenarındaki Sülübey Mahallesi kabul edilebilir. Kentin yerleşim sahası; güneyde Belönü Çayı kuzeyde Kutlubey Mahallesi, doğuda Karaağaç Mahallesi arasında gelişmiştir. Konut alanlarının kuzeyinde ise sebze, tahıl gibi ürünlerin yapıldığı tarım alanları yer almaktadır (Kayalı, 2005).

Kentin şu anda da merkezi durumunda olan Kutlubey ve Çelebiler Mahallelerinde de, Osmanlı Dönemine ait camileri, bedesteni, hamamları ile kentsel işlevlerin, örgütlerin ve kurumların merkezi olduğunu gösteren 1561 tarihli Mimar Sinan Camii, 1782 tarihli Kavaklı Camii gibi yapılar mevcuttur. Aynı zamanda bu tarihi yapıların yanında bu bölgenin kent merkezi olduğunu doğrular nitelikte yoğunlukla tescilli konutlara rastlanılmaktadır (Kayalı, 2005).

Şehir merkezi son yıllarda Yedişehitler ve Zafer mahalleleri yönüne doğru gelişmiştir. Bu mahalleler rüzgar alabilen bir konumda, yüksekte olmasına rağmen zemindeki yapılaşma yoğunluğunun yatayda %50'ler seviyesinde olması hava sirkülasyonunu engellemektedir. Bu mahallelerde yataydaki yapılaşmanın azaltılarak düşeye yönlendirilmesi suretiyle, hava sirkülasyonu ve yeşil alan için gerekli olan alanların artması sağlanabilir, bu da planlı, sağlıklı bir kentsel büyümenin, gelişmenin işaretlerinden birisi olacaktır (Anonim, 2004).

Şehir merkezindeki yerleşim alanlarının kısa bir değerlendirmesi olarak; Gülevler - Halıkent mevki toplu konut alanı olarak tamamıyla kullanılmıştır. Kentin güney doğusunda konumlanan yaklaşık 2540 konutluk Halıkent Toplu Konut Alanı kentin bu yönde gelişmesini hızlandıran bir etken olmuştur. Gülistan mahallesi - Gölçük mevki arası yine toplu konut alanı olmuştur. Isparta - Antalya çevre yolu üzerinde konut yapımına izin verilerek iskana açılmıştır. Yine cezaevi mevkii de iskana açılmıştır. İstanbul yolu yönü Süleyman Demirel Üniversitesi'nin kampüs ve gelişme alanları ile çevrili olduğundan ancak Mehmet Töngel mahallesi ile konut alanı sınırlı kalabilmiştir. Aslında kentin ne yöne doğru gelişeceğine çok önemli etüdler sonucunda karar verilmelidir. O bölgenin ulaşım, altyapı, kentsel yapı, sosyal

hizmetler açısından tatmin edici bir özelliğe sahip olması gerekmektedir (Anonim, 2004).

Kent merkezindeki konut yerleşimleri, onaylı imar planları doğrultusunda yapılmaktadır. Ancak eski kent dokusunun tam anlamıyla koruma altına alınmadığı gözlenmektedir. Bu dokunun olduğu bölgede tek bir sokağın (Damgacı Sokağı) yalnızca her iki cephesinin korunmaya çalışıldığı, bunun da başarılı olmadığı görülmektedir. Özellikle eski ticaret merkezi olan Küçük Arasta ve civarının özelliklerinden ödün verilmeden yaşatılarak koruma altına alınması, kentin kimliğinin bozulmadan gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olabilir (Anonim, 2004).

Isparta ilinin iklimsel değerleri de yapılaşmayı etkilemektedir. Hava kirliliğinin önlenmesinde en büyük yardımcı hakim rüzgar yönüdür. Isparta ilinde hakim rüzgarlar (Anonim, 2004);

- Birinci derecede hakim rüzgar yönü batı,
- İkinci derecede hakim rüzgar yönü güneydoğu ve
- Üçüncü derecede hakim rüzgar yönü kuzeydoğudur.

Isparta, topoğrafik yapısı gereği güneyi tamamen kapalı, doğusu kısmen kapalı, kuzeyi açık, batısı ise kısmen açık olan bir şehir görünümündedir. Ayrıca, etrafının sıra dağlarla çevrili bir alanda ve tam ortada daha düşük kotta yerleşim alanlarının bulunması, içi çukur çanak şeklinde bir yapının oluşmasını sağlamaktadır. Bu durum özellikle hava kirliliği açısından sıkıntı oluşturmaktadır.

3.1.1.5. Isparta Yerel Mimari Özellikleri

Isparta'nın yerel mimari özelliğinin oluşmasının daha iyi açıklanabilmesi için tarih boyunca, kuşaktan kuşağa aktarılacak günümüze gelen sivil mimari değerlerin incelenmesi gerekir. Isparta'da yerel mimari özellikler gösteren evler çoğunlukla sit alanı içinde, bazıları ise sit alanı dışındadır. Kepeci, Çelebiler, Gazi Kemal, Sermet, Kurtuluş, Dere, Emre, Doğancı, Keçeci, Yayla, Karaağaç mahallelerinde geleneksel

özellikleri taşıyan bazı Isparta evleri mevcuttur. Isparta ve çevresindeki mevcut konutlar, geçirdikleri evreler ve mimari özellikler bakımından; Türk Evleri, Acem Evleri ve Rum Evleri olmak üzere 3 ayrı grupta incelenebilir (Anonim, 2004).

Isparta'daki Eski Türk Evleri: Isparta'da günümüze kadar ulaşan tarihi Türk evleri halen bazı müstakil konut tasarımında kullanılmaktadır. Bu evler, Ağa Evleri ve Hanaylı Evler olarak iki grup altında incelenebilir.

Ağa Evleri; Tahtani ve Fevkani olmak üzere iki kısımdan oluşur. Ağaya hizmet eden uşak, seyis vb. kişilerin ikamet ettikleri avluya veya bahçeye bakan küçük, tek sıra odalardan oluşan kısım Tahtani olarak isimlendirilir. Fevkani olan kısma ise evin içinden tahta bir merdivenle çıkılır. Buradan geniş bir sofaya geçilir, merdivenin üzerinde bulunan kısım yükseltilmiş olduğundan buraya yüksek hanay denir. Yani büyük sofanın seviyesinden daha yüksektedir. Hanaya açılan odalara genellikle yan yana bulunan kapılardan girilir. Tavandaki ahşap süslemeler ile duvardaki nişler ve dolaplar, odalara ayrı bir hava verirler (Anonim, 2004).

Hanaylı evler de iki kısımdan oluşur. Alt hanayda, üst hanayın alt kısmında ahır ve alt eve açılan kapılar vardır. Üst hanayda ise iç odalara açılan kapılar bulunur. Bu odalar, günlük yaşantının geçtiği yerlerdir. Ortak özellik olarak, odalarda gömme dolaplar, tuzun ve şekerin konulduğu tuzluk ve kahve-çay-şeker nişleri bulunmaktadır. Bu tip evlerde, alt hanayın açıldığı geniş avluda, “aş ocağı” mutlaka bulunur (Anonim, 2004).

Isparta'daki Eski Acem Evleri: 17. yüzyıl sonlarına doğru 300 kadar Ermeni vatandaşın Kafkasya'dan Isparta'ya gelerek yerleşmesiyle, kendilerine öz bir mimariyi de beraberlerinde getirmişlerdir. Bu tür evler, genellikle Çayboyu, Sümerbank ve Kestaneli sokak civarında yer almakta ve en önemli özelliklerinin, Türk Evi özelliğini ve yabancı mimariyi birlikte yansıtmasıdır. Örneğin, evlerin köşelerinde ve kapı girişlerinde bulunan süs mahiyetindeki bağdadi Sütunceler, cumba altlarındaki ahşap (stilize edilmiş) palmak motifler, saçaklardaki aşırı süslemeler bu evlerin en belirgin özellikleridir (Anonim, 2004).

Isparta'daki Eski Rum Evleri: Isparta'da yerleşmiş Rumların yapmış oldukları evler de, Ermeni evlerinden etkilenmiş, kapalı mimariye uygun olarak yeni bir yapı türü ortaya çıkarmışlardır. Bu tür evler, diğerlerinden tamamen farklıdır. Mimarimizle hiç bir ilgisi olmayan süslemeler hemen kendisini göstermektedir. Rum evlerinde, Türk evlerindeki hanayların önü cam ile kapatılarak, bir nevi hanay durumuna getirilmiştir (Anonim, 2004).

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra Rumların Yunanistan'a gitmesi, Yunanistan'dan da Türklerin gelerek yöreye yerleşmesi kültürel yapıda değişmelere yol açmıştır. Yapılarda da bu değişimin izleri görülmektedir (Kayalı, 2005). Şekil 3.2'de Eski Isparta evlerine ait fotoğraflar yer almaktadır.

Şekil 3.2. Eski Isparta evleri (a-b: Türk evleri, c-d: Rum evleri, e-f: Acem evleri)

3.1.1.6. Isparta Kent Merkezindeki Konut ve Bahçeler

Isparta kent merkezindeki yoğun bahçeli müstakil konut yerleşim alanları, son yıllarda giderek azalmaktadır. Bunun başlıca nedeni olarak, teknolojik gelişmelere

bağlı olarak insanların gelişen yeni konut anlayışını benimsemeleri, altyapısı, fiziki durumu daha modern olarak dizayn edilmiş çok katlı bloklardan oluşan toplu konutları tercih etmeye başlaması olarak özetlenebilir.

Şehir merkezinde artık müstakil konut yapımına pek rastlanılmamaktadır. Fakat merkezden şehir dışına doğru uzaklaştıkça ve bazı yeni kurulan mahallelerde örneğin Modernevler, Gülevler, Binbirevler, Mehmet Töngel mahallelerinde bahçeli bir veya iki katlı modern tasarlanmış müstakil konutlara rastlamak mümkündür.

Isparta şehir merkezi kenarında son yıllarda artan bir hızla toplu konut projeleri göze çarpmaktadır. Özellikle Süleyman Demirel Üniversitesinin 1992 yılında Isparta’da kurulması, artan konut talebinin çok katlı blok apartmanlardan oluşan konutlarla karşılanması üzerine etkili olmuştur. Şehir ve çevresi şu anda tam bir şantiye görünümündedir. Kısa zaman öncesine kadar değersiz ve boş arsa-tarla görünümündeki alanlarda şu anda yüzlerce konut özellikle toplu konut yapımı devam etmektedir. Örnek olarak, TOKİ ve Isparta Belediyesi konutları, Mavikent-Belmaş evleri, Davraz Mahallesi çevre yolu civarındaki yapılar ve Halikent Mahallesi’ndeki konut alanları verilebilir.

Isparta belediyesinden elde edilen verilere göre, Isparta kent merkezindeki 41 mahallede toplam konut sayısının yaklaşık 45.000 civarında olduğu ve konut alanlarının yaklaşık 642 hektar (ha) alan kapladığı anlaşılmıştır. Toplam konut sayısının yaklaşık 1/3 ünün (yaklaşık 15.000 konut) toplu konut olarak isimlendirilen çok katlı apartman ve bloklardan oluştuğu varsayılmaktadır (Gül ve Küçük, 2001). Ancak yakın zamanda kent merkezindeki mahalle sayısı 43 olarak belirlenmiştir

Mahallelerin sahip oldukları konut sayıları ve kapladıkları alan bakımından farklılıklar vardır. Örneğin çok katlı apartman ve müstakil konutların birlikte bulunduğu Gülistan Mahallesinde 950 konut vardır ve bunlar yaklaşık 36 ha alan kaplamaktadır. Hem müstakil hem çok katlı blok toplu konut alanlarından oluşan Davraz mahallesinde 27 ha alanda yaklaşık 1050 konut vardır. Fakat konut tiplerinin hemen hemen tamamının çok katlı toplu konutlardan oluşan Anadolu mahallesinde

33 ha alanda 2030 konut, Halıkent mahallesinde ise 46 ha alanda 2600 konut olduğu belirlenmiştir. Çok katlı blok toplu konut veya apartmanın bulunmadığı Mehmet Töngre mahallesinde ise 81 hektarlık bir alanda 885 konut olduğu anlaşılmıştır. Buradan da açık olarak görülmektedir ki Isparta’da ikamet edenler için alternatif konut tipleri değişik mahallelerde mevcuttur.

3.2. Yöntem

Çalışmanın yöntemi; literatür taraması, veri toplama, inceleme ve yerinde gözlem, analiz ve değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Öncelikle araştırma konusu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranarak konunun kavramsal çatısı oluşturulmuş, ayrıca araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılan araştırmalar ve sonuçları bir mantık çerçevesi içerisinde analiz edilmiştir. Daha sonra araştırmanın veri toplama aşaması ile ilgili metod geliştirilmiştir. Belirlenen metod çerçevesinde elde edilen veriler analiz edilmiş, sonuçlar ilgili literatür ile tartışılarak değerlendirilmiştir.

Isparta kent ölçeğinde daha önce mahalle bazında yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamasından dolayı; konu ile ilgili kaynak ve veri sıkıntısı çekilmiştir. Bu amaçla, ülkemizde ve diğer ülkelerde farklı şehirlerde benzer amaçlar için yapılmış bazı çalışmalar değerlendirilerek Isparta kent merkezinde yapılan bu çalışma için özgün bir yöntem geliştirilmiştir. Bu çalışmada Isparta için geliştirilen yaklaşımlar, ileride başka yerlerde yapılacak çalışmalar için bir alt yapı özelliği taşımaktadır.

Isparta kent merkezindeki ön gözlemler, konu ile ilgili olabilecek literatür taramaları ve görüşlerine başvurulmuş bazı araştırmacıların önerileri doğrultusunda, başlangıçta sadece Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri için planlanan çalışmanın, apartman ve toplu konut bahçeleri için de uygulanmasının çalışmada amaçlanan hedeflere ulaşmada daha faydalı olacağı düşünülmüştür. Böylece Isparta kent merkezinde bulunan müstakil konut bahçeleri, apartman bahçeleri ve toplu konut bahçeleri hedef kitle olarak belirlenmiştir.

Isparta kent merkezindeki 43 mahallenin tamamında değişik konut tiplerinden uygun örnekleme yöntemi ile konut bahçeleri seçilmiştir. Bu kapsamda 299 müstakil

konutta, 151 apartmanda ve 23 toplu konutta olmak üzere toplam 473 denek ankete katılmıştır. Elde edilen veriler öncelikle ayrı ayrı ve daha sonra da bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

Bahçeler yerinde ve konut sakinleri ile yüz yüze görüşülerek ayrıntılı olarak incelenmiş, alanda bulunan bitkiler teşhis edilmiş, kullanım amaçları, yoğunlukları ile bitkisel tasarım ve alternatif alan kullanımı yönünden bazı değerlendirilmeler yapılmıştır. Ayrıca ziyaret edilen konut bahçeleri ve kullanılan bitkisel materyalin durumunu yansıtacak fotoğraflar çekilmiştir.

Isparta kent merkezindeki konutlar incelenirken, bahçesiz konutlar araştırma kapsamına alınmamıştır. Bu tür konutlar özellikle kent merkezindeki ve yakın çevresindeki mahallelerde yoğun olarak bulunmaktadır.

Aşağıda tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi ayrıntılı olarak açıklanan, standart anket formları yardımı ile Isparta kent merkezindeki değişik tip konut bahçelerinde kullanılan bitkisel materyalin özellikleri, bahçelerinin fonksiyon şekilleri, bitki tür ve çeşitleri yanında konut sakinlerinin sosyo-ekonomik özelliklerinin bahçelere yansımaları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.2.1. Veri Toplama Yönteminin Seçimi

Isparta kent merkezinde yapılan bu çalışmanın amacına ulaşabilmesi için çok yönlü veri toplama yöntemlerinin kullanılmasıyla gerçekleştirilecek bir anket çalışmasına gereksinim duyulacağı, ayrıca araştırma sonuçlarının güvenilirliğinin sağlanması açısından da niteliksel ve niceliksel data toplama tekniklerinin uygulanmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Niceliksel açıdan, belli sayıdaki anket soruları konut sakinlerine uygulanmış, elde edilen veriler analiz edilerek sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Niteliksel olarak da, konut sakinleri ile yüz yüze görüşmeler yapılarak farklı tipte soruların, örneğin ucu açık, kodlanmış ve ölçekli sorular yardımıyla bireylerin bahçelerine olan eğilimleri daha doğru ve kesin olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Böylece iki farklı verinin

toplanması, bahçelerin yerinde dikkatlice gözden geçirilmesi ve yüz yüze görüşmenin sağladığı avantajların kullanılması elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Genel olarak; posta yolu ile, telefonla görüşme şeklinde ve yüz yüze olmak üzere 3 ana tip anket tekniği günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır (May, 1997). Ayrıca peyzaj alanındaki anket çalışmalarında resimler de kullanılmakla birlikte (Taylor vd., 1987) resimli anket uygulamasının peyzaj araştırmalarında kullanılmasının güvenilirlik açısından bazı riskler oluşturduğu konusunda da görüşler bulunmaktadır (Rohde ve Kendle, 1994).

Posta ve telefon ile yapılan anket çalışmaları; çok fazla bilgiye ihtiyaç duyulduğunda, düşük maliyetle ve en az zaman diliminde veri toplanması gerektiğinde kullanışlı olabilir. Fakat bu iki yöntemde ankete katılım oranı yüz yüze yapılan anketlere göre daha düşüktür. Ayrıca hedef kitlenin amaca uygun olarak belirlenmesi konusunda da güçlükler söz konusudur. Yüz yüze anket uygulamasında diğer anket çalışmalarına göre (telefon, posta, resimli) kişiler birbirlerini görmekte ve daha sağlıklı ve ayrıntılı bilgi toplanması mümkün olabilmekte, ayrıca anket sorularının yanlış anlaşılma ihtimalini de düzeltme imkânı bulunmaktadır. Bu yaklaşımın karşılaşılan en belirgin dezavantajları daha fazla efor, zaman ve maliyet gerektirmesidir (Bentham ve Moseley, 1982). Bu nedenlerden dolayı bu çalışmada anketler rastgele belirlenen örnek alanlarda, müstakil konut sakinleri ile yüz yüze görüşülerek yapılmış ve bu yaklaşımın araştırmanın amaçları açısından en uygun yöntem olduğu kanısına varılmıştır.

3.2.1.1. Anket Tasarımı

Araştırmada kullanılan anket sorularının belirlenmesinde; sorulması düşünülen soruların tipinin seçilmesi (çok şıklı veya açıklamalı), sorularda bulunacak kelimelerin kısa, öz, fakat elde edilmek istenen bilgiyi doğru olarak içermesi, anket uygulanması esnasında dikkat edilecek hususlar, anketlerin hangi ölçekte yapılacağını belirlenmesi, araştırma konusunun sınırlarının çizilmesi ve anketin kapasitesinin analizi gibi birçok faktör gözden geçirilmiştir (Green ve Tull, 1978).

Ankette açık uçlu soruların bulunması bireylerin konu ile ilgili gerçek eğilim ve inanışlarının belirlenmesinde faydalı olacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu tip sorular çalışmanın daha derine inmesini sağlayabilir ve bir zenginlik yaratır (Gardner, 1978). Özellikle yüz yüze görüşmenin başlangıcında açık uçlu soruların sorulması, beklenen verilere ulaşmada faydalı olacağı düşünülmüştür. Böylece daha sonra bahçenin yerinde gözlemlenmesi aşamasında temel altyapı hazırlanmış, daha ayrıntılı bilgilerin toplanması sağlamıştır.

Ancak çok fazla görüşmenin yapıldığı, değişik kategorilerde birçok verilerin elde edilmesine çalışıldığı bu çalışmada, açık uçlu soruların istatistiksel analizi çok zor hatta mümkün olmayabilir. Bu nedenle, kod numarası ile derecelendirilmiş ve ölçeklendirilmiş sorular da aynı anket formu içinde yer almıştır. Kodlanmış soruların istatistiksel analizi daha basit şekilde yapılabilir.

Konut halkının genel ekonomik ve sosyal yapısı ile ilgili sorular, anket ile ilgili çekinceleri azaltmak amacıyla son kısmına bırakılmıştır. Açık uçlu soruların cevaplarının alınmasında dikkatli davranılmış ve konunun planlandığı şekilde yönetilmesi sağlanmıştır. Anket uygulaması; muhtemel cevap karışıklığından kaçınmak, bireylerin sıkılma ve yorulmalarını önlemek için mümkün olduğunca kısa tutulmuştur.

Anketin son kısmında, bahçelerde kullanılan bitkisel materyallerin cins, tür ve familyasına ait ayrıntılı bilgilerle birlikte bitkinin, Türkçe, Latince ve yerel isimlerinin not edileceği çizelgeler yer almaktadır. Ayrıca alan ile ilgili gözlemler, alan kullanımı ve tür seçimindeki doğru ve yanlış olduğu düşünülen uygulamalar da not edilmiştir.

Konu ile ilgili olabileceği düşünülen yerli ve yabancı kaynaklar gözden geçirilerek değerlendirilmiş, ayrıca bu konuda uzman olduğu kabul edilen bazı araştırmacıların düşünceleri alınarak anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anketler pilot olarak 10 adet denek üzerinde uygulanarak muhtemel yanlış anlamaların düzeltilmesi ve

soruların denekler tarafından daha anlaşılır hale getirilmesi için gerekli son düzeltmeler yapılmıştır.

Müstakil Konut Bahçeleri Anketi

Müstakil konut bahçeleri için hazırlanan anket formu aşağıda belirtilen temel konularda bilgi edinmeyi amaçlamaktadır. Bunlar;

- Konut kullanıcılarının kişisel özellikleri nasıldır?
- Konutta ikamet edenler kullandıkları mekânı nasıl tarif ediyorlar?
- Denekler konutlarının bahçelerinde neler hissediyorlar?
- Denekler bahçelerinden bekledikleri faydayı sağlayabiliyorlar mı?
- Deneklerin bahçelerinde kullandıkları bitkisel materyaller ile ilgili düşünceleri nelerdir?

Yukarıda kısaca belirtilen eğilimlerin saptanmasında açık uçlu, kodlu ve ölçekli olarak hazırlanmış farklı soru tipleri, konutta ikamet eden ve bahçeler ile en fazla ilgilenen bireylere sorulmuştur. Müstakil konut Anketi EK-2’de verilmiştir.

Anket formundaki sorular 8 farklı bölümden oluşmaktadır. Her kısımdaki soruların içerikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- I. Bölümde; müstakil konutların özellikleri, yapılış şekli, yaşı vb. konularda bilgi edinilmeye yönelik sorular bulunmaktadır.
- II. Bölüm; bahçelerin düzenlenmesi, bakımı için sarf edilen zaman, yapılan masrafları öğrenmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.
- III. Bölümde; bahçelerin kullanım amaçlarını ve kullanım şeklini ortaya çıkarmaya yönelik sorulara yer verilmiştir.
- IV. Bölümde; ikamet edenlerin bahçeleri üzerine genel tercihlerini ve görüşlerini yansıtacak sorular bulunmaktadır.
- V. Bölümde; bahçelerde kullanılan bitkisel materyalin türleri, bunların kullanım nedenleri, temin edilebilme olanakları ve kişilerin bu bitkisel materyaller üzerine olan bilgilerinin anlaşılmasına yönelik sorulara yer verilmiştir.

- VI. Bölümde; konut sakinlerinin doğal hayat ve ekolojik denge üzerine olan görüşlerini öğrenmeye yönelik sorular bulunmaktadır.
- VII. Bölüm; bahçeli müstakil konutta ikamet edenlerin profilleri, sosyo-ekonomik durumları üzerine bilgi edinmeye yönelik soruları içermektedir
- VIII. Bölüm; çalışma alanında ziyaret edilen bahçelerle ilgili tarafımızca yapılan gözlem ve izlenimler için ayrılmıştır.

Apartman ve Toplu Konut Bahçeleri Anketi

Apartman ve toplu konut bahçeleri için kullanılacak anket sorularının belirlenmesinde, müstakil konut bahçelerinden farklı olarak, açık bitişli soruların bulunmaması gerektiğine karar verilmiştir. Zira açık uçlu soruların istatistiksel analizinin çok zor hatta mümkün olmayabileceği, ayrıca bahçe alanının birden fazla konutun ortak kullanımında olması ve her konut sakininin bahçe için değişik fikirlere sahip olabileceği düşünülerek sadece çok şıklı soruların sorulmasının uygun olacağına karar verilmiştir. Araştırmada hedeflenen sonuca ulaşabilmek için, bahçe ile en fazla ilgilenen veya bahçeye en fazla eğilimi olan konut sakini (çoğunlukla yönetici, orada çalışan kapıcı veya bahçıvan vb.) ile yüz yüze görüşülerek anket uygulaması yapılmıştır.

Apartman ve toplu konut bahçeleri için hazırlanan anket soruları (EK-3 ve EK-4) aşağıda belirtilen temel konularda bilgi edinmek için planlanmıştır. Bunlar;

- Konut kullanıcılarının bahçelere olan eğilimleri nasıldır?
- Ortak kullanıma sahip bahçelerde, bitkisel materyalin seçiminde hangi kriterler dikkate alınmıştır?
- Bahçe düzenlenmesinde hangi araçlardan faydalanılmaktadır?

Apartman bahçeleri için hazırlanan anket soruları aşağıda kısaca belirtilen 7 konuda bilgi edinmek için planlanmıştır. Bunlar;

- I. Konutlar ile ilgili genel bilgiler
- II. Apartman ve toplu konut bahçesi için harcanan zaman ve masraf bilgileri

- III. Ortak kullanıma sahip bahçelerin kullanım amacı ve şekli ile ilgili bilgiler
- IV. Bahçelerdeki bitkilerin tercih edilmesi ve kulamım amacı ile ilgili bilgiler
- V. Bahçelerdeki mevcut bitkisel materyal ile ilgili bilgiler
- VI. Deneklerin doğa ile ilgili görüşleri
- VII. Yerinde inceleme sırasındaki gözlem bilgileri

Toplu konut bahçeleri için hazırlanan anket soruları ise aşağıda kısaca belirtilen 6 konuda bilgi edinmek için planlanmıştır. Bunlar:

- II. Konutlar ile ilgili genel bilgiler
- II. Apartman ve toplu konut bahçesi için harcanan zaman ve masraf bilgileri
- III. Ortak kullanıma sahip bahçelerin kullanım amacı ve şekli ile ilgili bilgiler
- IV. Bahçelerdeki bitkilerin tercih edilmesi ve kulamım amacı ile ilgili bilgiler
- V. Bahçelerdeki mevcut bitkisel materyal ile ilgili bilgiler
- VI. Yerinde inceleme sırasındaki gözlem bilgileri

3.2.1.2. Örneklememe Metodu ve Örnek Büyüklüğü

Yaygın olarak kullanılan çeşitli formlarda örneklememe teknikleri bulunmaktadır. Örnek olarak; rasgele basit örneklememe, sistematik örneklememe, grup örneklememe, çok aşamalı örneklememe yaklaşımları verilebilir (Robson, 1993). En uygun örneklemenin seçilmesi, iyi örnek düzeninin bulunmasına, araştırma ekonomisine, zamana ve istenen düzeydeki güvenilirlik derecesine bağlıdır (De Vaus, 1996). Bazı kaynaklarda örneklememe metodunun seçiminde kullanılan yaklaşımın toplam popülasyonu doğru olarak temsil edip etmediği üzerine farklı görüşlere rastlanılmakla birlikte, kusursuz temsil örneğinin yapılmasının oldukça zor olduğu üzerine görüşler bulunmaktadır (Babbie, 1990).

Verilerin uygun örnek sayısından toplanması, örneklememe hatasının minimize edilmesi ve istatistiksel analiz sonucunun doğruluğu için önemlidir. Genel olarak daha büyük örnek sayısının daha küçük örneklememe hatasına sebep olacağı belirtilmekte ise de, bu konu üzerine tartışmalar bulunmaktadır (Özgüner, 2001). Bazı araştırmacılar kompleks formüller kullanılarak uygun örneklememe büyüklüğünün belirlenebileceğini

belirtmektedir (Kish, 1965). Fakat değişken sayısının ve popölasyondaki alt grupların sayısının örnek büyüklüğünün seçimine etki ettiği üzerine de görüşler bulunmaktadır (Hoinville ve Jowell, 1978).

Ayrıca, örnek büyüklüğünün seçimine karar verilmesi bir kişinin doğruluk tercih nedeni dolayısıyla sonuçlarının hesaplanması ve değerlendirilmesinde etkin olabilir. Genel olarak bilinmeyen spesifik bir popölasyonun istatistik analizinde en düşük örnekleme büyüklüğü olarak 30 durum kabul edilebilir büyüklüğü sağlamaktadır (Gardner, 1978). Fakat birkaç alt popölasyonun bulunması durumunda daha büyük örnek boyutlu tavsiye edilir. Özgüner (2001)'e göre, en küçük alt gruplar en az 50 ile 100 durum içermesi gerekir ki, örnek farklı gruplara ayrılabilin.

Temsil oranı yüksek bir örnekleme yapabilmek için öncelikle Isparta kent merkezinde ikamet eden konut sakinlerinin sosyo-ekonomik yapıları belirlenmiştir. Bu amaçla ilk olarak konu ile direkt veya dolaylı ilgisi olabileceği düşünülen Isparta'daki kamu kuruluşları (Belediye, Valilik, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Turizm İl Müdürlüğü vb.) ziyaret edilerek kentin demografik ve genel dokusu hakkında bilgi edinilmiştir. Daha sonra kent merkezindeki mahalleler yerinde ziyaret edilerek ön gözlemler yapılmış, ayrıca mahalle muhtarları ile yüz yüze görüşülerek o mahalledeki yerleşim yapısının, oturanların sosyo-ekonomik özelliklerinin, bahçeli-bahçesiz konut oranlarının belirlenmesi için bilgiler alınmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek anketlerin uygulanacağı mahalleler seçilmiştir. Anket uygulanacak mahallelerinin belirlenmesinin ardından, örnek popölasyonunun gerçek popölasyonu temsil etmesi için farklı tip olasılıklı, basit rasgele örnekleme metodu kullanılmıştır. Her bir mahalleden örnekler (konutlar) rasgele seçilmiştir.

Müstakil Konut Bahçeleri

Başlangıçta müstakil konut bahçeleri için her mahallede 10 adet düşünülen anket uygulaması, bazı mahallelerde hiç müstakil konut bulunmaması, bazı mahallelerde diğerlerinden belirgin şekilde daha az müstakil konut olması nedeniyle rasgele konut seçimindeki zorluklar ve anket uygulanmasında karşılaşılan bazı sorunlardan dolayı, bazı mahallelerde birkaç adet daha az uygulanmıştır. Bu durumun genel anket

değerlendirilmesinde bir sorun yaratmayacağı düşünülmektedir. 34 mahallede belli büyüklükte bahçeye sahip konutlardan toplam 299 tanesi anket çalışmasına dahil edilmiştir. Çizelge 3.2’de mahalle bazında müstakil konutlara uygulanan anket sayıları verilmiştir. Ayrıca 9 mahallede istenilen niteliklerde ve sayıda müstakil konut bulunmadığı tespit edilmiş ve buralarda toplu konut ve apartman bahçeleri için hazırlanan anket formunun uygulanmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Çizelge 3.2. Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Anket Uygulanan Mahalle İsmi	Anket sayısı (adet)
1	Ayazmana Mahallesi	11
2	Bağlar Mahallesi	9
3	Bahçelievler Mahallesi	10
4	Binbirevler Mahallesi	9
5	Çelebiler Mahallesi	5
6	Çünür Mahallesi	7
7	Davraz Mahallesi	10
8	Dere Mahallesi	6
9	Doğancı Mahallesi	11
10	Emre Mahallesi	6
11	Fatih Mahallesi	9
12	Gazikemal Mahallesi	4
13	Gülcü Mahallesi	11
14	Gülevler Mahallesi	10
15	Gülistan Mahallesi	10
16	Hanifesultan Mahallesi	9
17	Hızırbey Mahallesi	9
18	Hisar Mahallesi	11
19	Karaağaç Mahallesi	9
20	Keçeci Mahallesi	10
21	Kepeci Mahallesi	6
22	Kurtuluş Mahallesi	10
23	Mehmet Töngce Mahallesi	15
24	Modernevler Mahallesi	10
25	Muzaffer Türkeş Mahallesi	10
26	Pirimehmet Mahallesi	8
27	Sermet Mahallesi	8
28	Sidre Mahallesi	11
29	Sülübey Mahallesi	8
30	Turan Mahallesi	4
31	Vatan Mahallesi	11
32	Yedişehitler Mahallesi	10
33	Yenice Mahallesi	10
34	Zafer Mahallesi	4

Apartman Bahçeleri

Bahçeli çok katlı apartmanların genel özellikleri ile buralarda ikamet edenlerin ortak kullanım alanı olan bahçelerin kullanım amaç ve şekillerinin, alandaki bitkisel materyallerin özelliklerinin, bahçe bakımı için sarf edilen zaman ve masraf bilgilerinin belirlenmesi amacıyla hedef kitleyi temsil edebilecek özellikteki mahallelerde bulunan bahçeli apartmanlar incelenmiş ve anket çalışmasının 32 mahallede uygulanmasına karar verilmiştir. Başlangıçta her mahalleden rast gele seçilecek 5 apartmanda yapılması planlanan anketler, yeterli deneğe ulaşılamaması ve diğer bazı güçlüklerden dolayı Zafer mahallesinde 1, Dere mahallesinde 2, Vatan mahallesinde ise 3 adet olarak uygulanmıştır. Özetle, 32 mahallede 151 apartman bahçesinde bahçe ile en çok ilgilenen kişi tespit edilerek yüz yüze anket çalışması gerçekleştirilmiş, ayrıca yerinde incelemeler yapılmış, bahçede kullanılan bitkisel materyaller cins ve tür olarak belirlenmiştir. Çizelge 3.3’de Isparta kent merkezinde anket uygulanan mahalleler ve anket sayıları verilmiştir. Apartmanlarda yapılan anketler; apartman yöneticisi, apartman görevlisi (kapıcı), ev sahipleri vb. gibi bahçeyle en çok ilgilenen kişilere uygulanmıştır. 11 mahalle çok az sayıda veya hiç apartman bulunması, apartmanların istenilen özellikte olmaması veya bunların çok az sayıda bulunması, apartmanda ikamet edenlerin ankete katılmak istememeleri, apartmanlarda bahçeyle ilgilenen kişilerin bulunmaması vb. nedenlerle anket çalışması dışında tutulmuştur.

Çizelge 3.3. Isparta kent merkezindeki apartman bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Anket Uygulanan Mahalle İsmi	Anket sayısı (adet)
1	Anadolu Mahallesi	5
2	Bağlar Mahallesi	5
3	Bahçelievler Mahallesi	5
4	Batıkent Mahallesi	5
5	Binbirevler Mahallesi	5
6	Çelebiler Mahallesi	5
7	Dere Mahallesi	2
8	Doğancı Mahallesi	5
9	Emre Mahallesi	5
10	Fatih Mahallesi	5
11	Gülcü Mahallesi	5

Çizelge 3.3. (devam)

Sıra No	Anket Uygulanan Mahalle İsmi	Anket sayısı (adet)
12	Gülistan Mahallesi	5
13	Hanifesultan Mahallesi	5
14	Hızırbey Mahallesi	5
15	Hisar Mahallesi	5
16	İskender Mahallesi	5
17	İstiklal Mahallesi	5
18	Karaağaç Mahallesi	5
19	Keçeci Mahallesi	5
20	Kepeci Mahallesi	5
21	Kurtuluş Mahallesi	5
22	Modernevler Mahallesi	5
23	Muzaffer Türkeş Mahallesi	5
24	Pirimehmet Mahallesi	5
25	Sermet Mahallesi	5
26	Sidre Mahallesi	5
27	Sülübey Mahallesi	5
28	Turan Mahallesi	5
29	Vatan Mahallesi	3
30	Yedişehitler Mahallesi	5
31	Yenice Mahallesi	5
32	Zafer Mahallesi	1

Toplu Konut Bahçeleri

Toplu konut ve apartmanların örnek popülasyonunun gerçek popülasyonu temsil ettiği düşünülen mahallerde rastgele basit örnekleme metodu kullanılarak konutlar belirlenmiştir. Isparta eski yerleşim merkezi olan ve şu anda tam merkezi oluşturan mahallelerin tamamında, ayrıca bazı kenar mahallelerde çok katlı toplu konut alanlarına hiç rastlanılmamıştır. Bu tip konutlara sadece kentin genişleme yönündeki yeni kurulan bazı mahallelerde rastlanılmıştır. Konut yapısı ve aynı alanda çok fazla konutun bulunması, bu alanlar için örnek büyüklüğünün seçiminde sorunlar oluşturacağı düşünüldükçe 23 mahallede her mahalle için 1 toplu konut bahçesi seçilerek anket uygulanmış ve toplam anket sayısı 23 olarak tespit edilmiştir. Çalışma amacına uygun site bulunmaması, site inşaatlarının henüz yeni bitmiş olması ve çevre düzenleme çalışmalarını yapmamış olmaları gibi nedenlerle diğer 20 mahalle anket çalışmasına dahil edilmemiştir. Çizelge 3.4 de anket uygulanan toplu konut bahçelerinin bulunduğu mahalleler ve anket sayıları verilmiştir.

Çizelge 3.4. Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Anket Uygulanan Mahalle İsmi	Anket sayısı (adet)
1	Anadolu Mahallesi	1
2	Ayazman Mahallesi	1
3	Batıkent Mahallesi	1
4	Binbirevler Mahallesi	1
5	Çünür Mahallesi	1
6	Davraz Mahallesi	1
7	Doğancı Mahallesi	1
8	Fatih Mahallesi	1
9	Gülistan Mahallesi	1
10	Halıkent Mahallesi	1
11	Hızırbey Mahallesi	1
12	İskender Mahallesi	1
13	Işıkkent Mahallesi	1
14	Karaağaç Mahallesi	1
15	Keçeci Mahallesi	1
16	Kurtuluş Mahallesi	1
17	Modernevler Mahallesi	1
18	Muzaffer Türkeş Mahallesi	1
19	Pirimehmet Mahallesi	1
20	Sermet Mahallesi	1
21	Sidre Mahallesi	1
22	Turan Mahallesi	1
23	Vatan Mahallesi	1

3.2.1.3. Anket Çalışmalarının Gerçekleştirilmesi

Anket uygulamaları 2005-2007 yıllarında Mayıs-Eylül ayları arasında, havanın sıcak ve güneşli olduğu zamanlarda yapılmıştır. Anket uygulaması temsil açısından daha kapsamlı olması amacıyla, hafta içi ve hafta sonu sabah erken saatten güneş batımına kadar yapılmıştır. 515 adet konut sakininden 473 tanesi ankete katılmayı kabul ederken, 42 konutta ikamet eden kişiler ankete katılmak istememiştir. Katılım oranı % 91.84 olarak gerçekleşmiş olup bu tür araştırmalar için oldukça yüksek bir oran olarak kabul edilmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler istatistiksel değerlendirmeye tabii tutulmuştur.

Araştırmayı yönlendirmesinde olumlu etkisi olacağı düşünüldüğü için, konutlarda ikamet eden ve bahçeye ilgisi en fazla olan bireylerle görüşülmüştür. Görüşmeden hemen önce bahçe alanı ayrıntılı olarak yerinde incelenmiş, bitkisel materyal ve alan kullanımı üzerine tespitler not edilmiştir. Daha sonra, önceden hazırlanmış standart anket soruları bireylere sorulmuş, alınan cevaplar kaydedilmiştir. Ayrıca bahçe alanı kullanımı ve bitkisel materyal seçimi üzerine yararlı olabilecek bazı kişisel öneriler yapılmıştır.

Çocukların bahçe kullanımı ve bitkisel materyal üzerine görüşleri farklı olacağı düşünüldüğünden bu çalışmada muaf tutulmuştur. Zira küçük yaş sınıfının doğa ve bahçelere olan eğilimlerinin belirlenmesinin farklı bir yaklaşımı gerektireceği düşünülmektedir.

Müstakil Konutlar

Bu çalışmanın belirlenen hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmesi için hazırlanan standart anket çalışması (EK-2) belirlenen müstakil konutlar yerinde ziyaret edilerek konut sakinleri ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Konutlar seçilirken ilk konut rast gele seçilmiş daha sonra sokak veya cadde üzerinde takip eden her 3. konut ankete dahil edilmiştir.

Müstakil konutlarda ikamet edenlerin bahçe kullanımı ve bahçelerine olan eğilimlerinin farklı olmasının beklenmesi doğaldır. Bu amaçla, konutlarda ikamet eden bireyler içinde, bahçe ile ilgili en fazla bilgiye sahip ve bakımı ile ilgilenen 18 yaşından büyük bireylerle anket gerçekleştirilmiştir. Bahçeler ile ilgili doğru ve ilk elden bilgilerin sağlanması, bu çalışmanın başarısı için kritik öneme sahiptir. Zira aynı konutta ikamet eden aile bireylerinin (çocuk, anne, baba) her birisinin bahçeye olan ilgileri, gerçek düşünceleri, beklentileri ve kullanım şekilleri farklı olabilir. Bireylerin soruları doğru anlayıp anlamadığı yüz yüze görüşmenin getirdiği avantajlardan dolayı kontrol edilmiştir. Anket sorularının bitiminde, bireylere ankette geçen konular hakkında genel olarak herhangi bir önerisi, düşüncesi olup olmadığı

sorulmuş ve özgürce konuşması sağlanmıştır. Her bir anket yaklaşık 20-30 dakika arasında cevaplanmıştır.

Müstakil konutların yerinde ziyaret edilmesi/incelenmesi esnasında, standart anket formu imkânlar elverdiğince sadece bahçeyle en fazla ilgilenen kişiyle yapılmaya çalışılmıştır. Bu durumun mümkün olmadığı durumlarda örneğin bahçeyle ilgilenen kişilerin anket yapıldığı sırada izinli veya tatilde olması, rahatsız olması, yakın zamanda vefat etmiş olması vb. nedenlerden dolayı, bahçe düzenlenmesi üzerine yeterli bilgiye sahip, 18 yaşından büyük ve ilgilenen diğer aile bireyleri ile de (eş, çocuklar vb.) anket yapılmıştır. Çizelge 3.5’de toplam 299 müstakil konutta uygulanan ankete cevap verenlerin özelliklerine göre (%) dağılımları verilmiştir.

Bahçeyi aile bireylerinden daha çok anketin uygulandığı kişiler (%49) ve tüm aile bireylerinin (%27) kullandığı göz önüne alındığında, deneklerin büyük çoğunluğunun (%71) bahçe ile ilgilenen kişilerden oluştuğu, dolayısıyla bunun anketin güvenilirliği açısından olumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Çizelge 3.5. Isparta kent merkezindeki müstakil konutlarda ankete katılanların bahçe ile ilgilenme durumları

Değişkenler		n	(%)
Bahçe İle İlgilenen Kişi	Kendisi	237	71
	Eşi	56	17
	Herkes	13	4
	Baba	9	3
	Anne	5	1
	Oğul	4	1
	Komşu	3	1
	Ev sahibi	3	1
	Bahçıvan	2	1
	Kiracı	1	0
	Çocuklar	1	0
	Amca	1	0
	Yenge	1	0

Apartman ve Toplu Konutlar

EK 3'te verilen standart anket çalışması, rastgele örnekleme ile seçilmiş, belirli büyüklükte bahçe alanına sahip apartman ve EK 4'te verilen anket çalışması da çok katlı blok toplu konutlar yerinde ziyaret edilerek yüz yüze görüşme şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Toplu olarak aynı alanı kullananların, bahçe kullanımı ve bahçelerine olan eğilimlerinin farklı olmasının beklenmesi doğaldır. Bu amaçla, birden fazla ailenin ikamet ettiği bu tip yerleşimlerde, bahçe ile ilgili en fazla bilgiye sahip ve bakımı ile ilgilenen 18 yaşından büyük bireylerle anket gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan kişiler çoğunlukla apartman veya site yöneticisi, bahçe düzenlemesi ve bakımı için orada çalışan kişi veya apartman / site görevlisi (kapıcı) dır.

Anket uygulanan kişilerin, soruları doğru anlayıp anlamadığı yüz yüze görüşmenin getirdiği avantajlardan dolayı kontrol edilmiştir. Anket sorularının bitiminde, bireylere genel olarak herhangi farklı bir kişisel önerisi, düşüncesi olup olmadığı sorulmuş ve özgürce konuşması sağlanmıştır. Her bir anketin uygulanması yaklaşık 10-12 dakika sürmüştür.

3.2.1.4. Veri Analizi

Isparta kent merkezindeki müstakil konut, apartman ve toplu konutlardaki bahçelerin kullanım şekillerinin ve bahçelerdeki bitkisel materyallerin belirlenmesi aşamasında uygulanan anketler SPSS 13.0 (Statistical Program for the Social Science) istatistik programının yardımıyla değerlendirilerek, çizelgeler ve grafikler halinde gösterildi. Sonuçta da elde edilen verilere ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

3.2.1.5. Etik Konular

Anket çalışması için çalışma alanına özel araçla gidilmiştir. Öncelikle müstakil konutlarda anketler tamamlanmıştır. Daha sonra apartman ve toplu konutlarda gerçekleştirilecek anketler aynı zamanda belirlendi. Birçok mahallede anket

uygulamak için herhangi bir sorunla karşılaşılmasına rağmen bazı mahallelerde örneğin; Çünür, Mehmet Tönce, Vatan, Yayla vb. mahallelerde müstakil konutlarda ankete katılmak istemeyenlerin sayısı oldukça fazla olmuştur. Ankete başlamadan önce kişilere anketin ne amaçla hazırlandığı, ne kadar süreceği, kişilerin isimlerinin sorulmayacağı vb. konularda bilgi verildi. Ankete katılmak istemeyenler anlayışla karşılandı ve zorlama ve ısrar söz konusu olmadı. Herhangi bir şekilde eve girme söz konusu olmamıştır. Bahçeden fotoğraf çekebilmek için de kişilerden izin alınmıştır. Anket soruları dışında kişilere şahsi sorular yöneltilmemiş ve verilerin akademik çalışma dışında kimseyle paylaşılmayacağının garantisi verilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Isparta Kent Merkezi'ndeki Müstakil Konut Bahçelerine İlişkin Anket Sonuçları

Isparta kent merkezindeki, 34 mahallede toplam 299 adet anket, müstakil konut sakinleri ile yüz yüze ve yerinde ziyaret edilerek sonuçlandırılmıştır. Anket sayılarının mahalle bazında dağılımı Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Mahalle İsmi	Anket Uygulanan Konut Sayısı
1	Mehmet Töngel Mahallesi	15
2	Ayazmana Mahallesi	11
3	Doğancı Mahallesi	11
4	Gülcü Mahallesi	11
5	Hisar Mahallesi	11
6	Sidre Mahallesi	11
7	Vatan Mahallesi	11
8	Bahçelievler Mahallesi	10
9	Davraz Mahallesi	10
10	Gülevler Mahallesi	10
11	Gülistan Mahallesi	10
12	Keçeci Mahallesi	10
13	Kurtuluş Mahallesi	10
14	Modernevler Mahallesi	10
15	Muzaffer Türkeş Mahallesi	10
16	Yedişehitler Mahallesi	10
17	Yenice Mahallesi	10
18	Bağlar Mahallesi	9
19	Binbirevler Mahallesi	9
20	Fatih Mahallesi	9
21	Hanifesultan Mahallesi	9
22	Hızırbey Mahallesi	9
23	Karaağaç Mahallesi	9
24	Pirim Mehmet Mahallesi	8
25	Sermet Mahallesi	8
26	Sülübey Mahallesi	8
27	Çünür Mahallesi	7
28	Dere Mahallesi	6
29	Emre Mahallesi	6
30	Kepeci Mahallesi	6
31	Çelebiler Mahallesi	5
32	Gazikemal Mahallesi	4
33	Turan Mahallesi	4
34	Zafer Mahallesi	4

Isparta kent merkezindeki müstakil konutlar mahalle dokusu içinde incelendiğinde, arazideki yerleştirilme şekillerine göre farklı bahçe-konut türlerini oluşturmaktadır.

Bunlar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Sokak duvarına bitişik konutlar
- Her tarafı bahçeli konutlar,
- Ön ve arka bahçeli konutlar.

Sokak duvarına bitişik olan konutlar da alt sınıflara ayrılabilir. Bunlar:

- Arka bahçeli konutlar,
- Ön bahçeli konutlar,
- Arka ve yan bahçeli konutlar

Isparta kent merkezindeki araştırma yapılan müstakil konutların çoğunluğunu; her tarafı bahçeli konutlar oluşturmaktadır. Sokak duvarına bitişik olan konutlar ise en az sayıda bulunmaktadır. Isparta kent merkezindeki müstakil konutlar; bahçesiz, küçük bahçeli ve büyük bahçeli konutlar şeklinde 3 grup altında toplanabilir. Bahçesiz konutlarda binaya giriş direkt cadde veya sokaktan olmaktadır. Bahçeli konutlarda yapıya girişler bahçeden veya doğrudan caddeden olabilmektedir. Bahçeden girişli yapılarda, bahçe konutun ön tarafında yer almakta, bunun yanı sıra yan ve arka bahçe de bulunmaktadır. Doğrudan cadde veya sokaktan girişli konutlarda ise asıl bahçe binanın arka kısmındadır. Yanlarda ise çok az bahçe alanı yer almaktadır.

Isparta kent merkezindeki müstakil konutların çoğunda önce bahçeye sonra konuta ulaşmakta, ana cephe sokak veya cadde yönünde yer almaktadır. Bazı mahallelerde bina cepheleri sokak veya cadde sınırını oluşturmakta, bazılarında ise sokağın sınırını konut bahçesi oluşturmaktadır. Özellikle her tarafı bahçeli olan konutların bahçelerinin arka kısmında özel düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir. Düzenlemeler çoğunlukla ön bahçede yoğunlaşmakta, yan bahçelere de fazla önem verilmemektedir.

4.1.1. Denek Profili

Isparta kent merkezindeki 34 mahallede, müstakil konutların bahçeleriyle ilgili olarak hazırlanan standart ankete katılan 299 deneğe ait veriler Çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Müstakil konutlarda ikamet edenlerden ankete katılanların genel profili

Değişkenler		n	(%)
Cinsiyet	Bayan	172	58
	Bay	127	42
Yaş	≤ 19	3	1
	20-29	14	5
	30-39	33	11
	40-49	62	21
	50-59	75	25
	≥ 60	112	37
Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	187	63
	İlkokul mezunu	28	9
	Ortaokul mezunu	22	7
	Lise mezunu	30	10
	Yüksekokul/ üniversite mezunu	32	11
Medeni Durumu	Evli	270	90
	Bekar	29	10
Ailedeki Birey Sayısı	1	23	8
	2	140	47
	3	43	14
	4	42	14
	≥ 5	50	17
Meslek	İşçi	15	5
	Serbest meslek sahibi	7	2
	Memur	13	4
	Emekli	108	36
	Ev hanımı	150	51
	Diğer	6	2
Eşlerin Mesleği	Ev hanımı	106	36
	Emekli	84	28
	Diğer	36	12
	İşçi	34	11
	Serbest meslek sahibi	24	8
	Memur	15	5
Yaklaşık Aylık Gelir (YTL)	< 400	40	13
	400-500	131	45
	510-750	55	18
	760-1000	57	19
	> 1000	16	5
Ailede Başka Çalışanın Varlığı	Evet	37	12
	Hayır	262	88
Daha Önceki Yerleşimsel Köken	Kırsal	43	14
	Kentsel	256	86

Ankete 172 (%58) bayan ve 127 (%42) bay olmak üzere toplam 299 kişi katılmıştır. Bayan sayısının nispeten fazla olması konutta gün içinde daha çok ev hanımlarının bulunmasından kaynaklanmıştır. Konutlarda bayanlara daha kolay ulaşıldığı ve bahçeyle bayanların daha fazla ilgilendiği anlaşılmaktadır. Deneklerin çoğunluğun 40 yaş ve üzerinde (%83) olduğu ve ilkokul (eski sistem) mezunlarından (%63) oluştuğu dikkati çekmektedir. Eşi vefat edenlerin de bekar olarak değerlendirildiği göz önüne alındığında deneklerin tamamına yakınının (90%) evli olduğu saptanmıştır. Ailedeki birey sayısına bakıldığında çoğunluğun (%47) 2 kişilik ailelerden oluştuğu görülmektedir. Bunlar yeni evlenmiş, çocukları olmayan erkek ve kadın ile çocukları evlendikleri için sadece eşler kalmış durumda olan ailelerden oluşmaktadır. Deneklerin ve eşlerinin çoğunluğu ev hanımlarından (%51-36) ve emeklilerden (%36-28) oluşmaktadır. Farklı gelir gruplarına rastlanmakla birlikte deneklerin büyük çoğunluğunun (%82) aylık geliri 400-1000 YTL arasında değişmektedir. Ailelerde %12 oranında asıl çalışan kişilerin dışında çalışanların bulunduğu, çok büyük kısmında ise (%88) ailenin geçimini asıl çalışanın üstlendiği anlaşılmıştır.

Kent sakinlerinin yerleşimsel kökenleri, bahçenin kullanımı ve bahçedeki bitkisel materyallerin seçimi konusunda etkilidir. Deneklerin çoğunluğunun (%86) yaşamları boyunca daha çok kentsel alanda yaşamış olduğu saptanmıştır. Yaşamını genellikle kırsal alanda geçirenlerin (%14) daha çok Çünür, Dere, Vatan, Gülcü, Ayazmana mahalleleri gibi daha önceden merkez köy veya kent kenar mahallesi konumunda olan mahalleler olduğu göze çarpmaktadır.

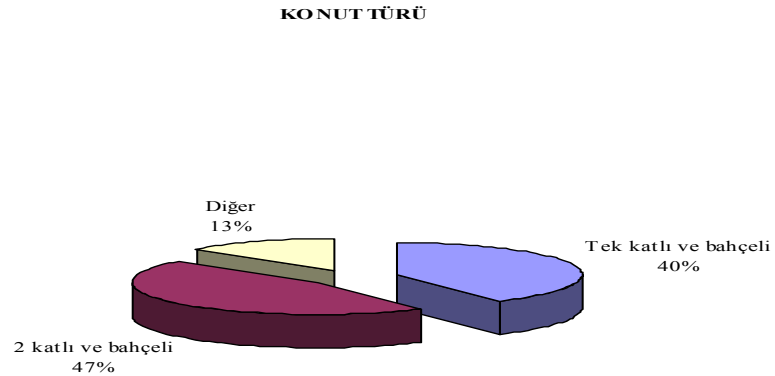
Deneklerin büyük çoğunluğu (%86) boş zamanlarını evlerinde veya evlerinin bahçesinde geçirmektedir. Çizelge 4.3'de müstakil konutlarda ikamet eden deneklerin boş zamanlarında yaptıkları aktiviteler verilmiştir. Deneklerin boş zamanlarında çoğunlukla bahçesiyle ilgilendikleri veya evde zaman geçirmeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Çizelge 4.3. Müstakil konutlarda ikamet edenlerin boş zamanlarındaki aktiviteleri

Faaliyet	Seçilme Sayısı
Bahçeyle ilgilenmek	240
Evde oturmak	157
TV seyretmek	108
Elişi yapmak	59
Parka gitmek	47
Kitap okumak	12
Kahveye gitmek	8
Ev işi yapmak	6
Komşulara/günlere gitmek	6
Gezmek/yürüyüş yapmak	6
Hayvanlarla ilgilenmek	3
Piknik yapmak	3
Çocuk bakmak	3
Gazete okumak	2
Tamirat işleriyle ilgilenmek	2
Bahçede oturmak	2
Bulmaca çözmek	2
Halı dokumak	1
Kermeslere katılmak	1
Radyo dinlemek	1
Okulla ilgili çalışmalarda görev almak	1
Spor yapmak	1
Balık tutmak	1

4.1.2. Konutlar İle İlgili Bilgiler

Anketlerin gerçekleştirildiği müstakil konut türlerinin %40'ının tek katlı ve bahçeli, %47'sinin iki katlı ve bahçeli ve %13'ünün 3 ve daha fazla katlı konutlardan oluştuğu görülmüştür (Şekil 4.1).

Şekil 4.1. Isparta kent merkezindeki müstakil konut türleri

Isparta kent merkezindeki 34 mahallede, müstakil konutların bahçeleriyle ilgili olarak hazırlanan standart ankete katılan 299 kişiye ikamet ettikleri konutun mülkiyet durumu, yapılma türü, yapım yılı, konutta oturma süreleri ve bahçenin etkisini belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiş, elde edilen bulgular Çizelge 4.4'te verilmiştir.

İnsanlar genellikle mülkiyeti kendilerine ait olan konuta ve bahçelerine daha fazla değer vermektedirler. Bu nedenle insanların konut ve bahçelerine verdikleri önem, mülkiyet durumuna göre değişmektedir. Anket yapılan konutların büyük bir kısmının (%88) mülkiyetinin konutta oturanlara ait olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca konutların mimari yapıları güzel ve özenli ise, bunun bahçelerine de yansıdığı görülmektedir. Yapıya gösterilen itina bahçede de görülmektedir. Ev sahibi olan deneklerin %53'ünün konutu kendisinin yaptırdığı, %30'unun konutu satın aldığı ortaya çıkmıştır. Konutların %17'si ise baba ve dededen miras yoluyla kalmıştır. Evlerini kendileri yapan veya yaptıran deneklerin bahçelerini kendi tercihleri doğrultusunda düzenledikleri gözlenmiştir. Anket yapılan bahçelerin çoğunluğuna konut sahiplerinin kendi tercihlerinin yansması, anketin güvenilirliği açısından önemlidir. Satın alınan veya kiralanın konutların çoğunluğunda (%63), evin satın alınmasında veya kiralanmasında bahçenin etkisi olduğu saptanmıştır. Özellikle Gülevler, Modernevler, Gülcü, Muzaffer Türkeş, Vatan, Fatih, Çünür ve Halife Sultan mahallelerindeki konut sakinleri evi satın almaları veya kiralamalarında bahçenin önemli etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Müstakil konutların çoğunluğunun (%91) 10 yıldan daha yaşlı olduğu ve deneklerin büyük çoğunluğunun (%79) konutlarda 9 yıldan fazla süreden beri ikamet etkileri göz önüne alındığında, konut sakinlerinin tercihlerinin mevcut bahçe düzenlemelerine yansıdığı, bu durumun da yine anketin güvenilirliği açısından olumlu bir sonuç olduğunu söylemek mümkündür.

Çizelge 4.4. Müstakil konutlarla ilgili genel bulgular

Değişkenler		n	%
Mülkiyet	Ev sahibi	263	88
	Kiracı	28	9
	Diğer	8	3
Yaptırılma Durumu	Kendi yaptırma	157	53
	Satın alma	91	30
	Diğer	51	17
Satın Alma Veya Kiralamada Bahçenin Etkisi	Evet	189	63
	Hayır	110	37
İkamet Süresi	1-3 yıl	25	8
	4-8 yıl	40	13
	9-15 yıl	40	13
	16-20 yıl	43	14
	20 yıl ve üzeri	151	52
Konutun Yaşı	5 yıldan az	11	4
	5-10 yıl	16	5
	11-20 yıl	71	24
	21-40 yıl	131	44
	40 yıl ve üzeri	70	23

4.1.3. Bahçe Düzenlenmesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri

Isparta kent merkezindeki müstakil konutun bahçeleriyle ilgili olarak harcanan zaman/masraf durumlarını belirlemek amacıyla deneklere bahçe için çevre düzenleme projesi hazırlatma, görüş veya yardım alma, bakım ve yapılan harcamaya ilişkin sorular yöneltilmiştir. Elde edilen sonuçlar Çizelge 4.5’te verilmiştir.

Buna göre deneklerin neredeyse tamamına yakınının (%97) bahçeleri için proje hazırlamadıkları ve bahçelerinin düzenlenmesi konusunda bir uzmandan görüş veya yardım almadıkları görülmüş; benzer şekilde yine deneklerin büyük çoğunluğunun (%87) bu konuda herhangi bir yerden yardım almadıkları tespit edilmiştir. Bu konuda yardım alanlar da (%17) etrafındaki insanlardan (%76) veya kitap ve dergilerden (%24) faydalandıklarını belirtmişlerdir. Deneklerin büyük bir çoğunluğu (%86) bahçelerinde düzenli olarak bakım yaptıklarını belirtmişlerdir. Düzenli bakım yapılan bahçelere ait zaman ve masraf verileri incelendiğinde; deneklerin çoğunluğunun (%70) bahçelerine günde 1 saat veya daha az zaman ayırdıkları ve çoğunluğun (%96) ayrılan zamanı yeterli buldukları görülmüştür. Su faturası, ilaç, gübre ve bahçenin bakımı için çalışan kişiye ödenen ücretler kapsamında

değerlendirilen harcamalar açısından incelendiğinde; deneklerin büyük çoğunluğunun (%86) bahçeleri için yaptıkları yıllık harcamalar 500 YTL'yi geçmemektedir.

Çizelge 4.5. Müstakil konut bahçelerinin düzenlemesinde deneklerin zaman ve masraf bilgileri

Değişkenler		Seçilme Sayısı	Oranı (%)
Çevre Düzenleme Projesi Çizdirilme Durumu	Evet	5	2
	Hayır	294	98
Peyzaj Mimarı / Uzman Görüşü Alınması	Evet	9	3
	Hayır	290	97
Düzenlemede Görüş / Yardım Alma	Evet	52	17
	Hayır	247	83
Yardım Alınan Yer	Kişi	40	76
	Kitap	6	12
	Dergi	6	12
Düzenli Bakım Yapılma Durumu	Evet	256	86
	Hayır	43	14
Günlük Bakım İçin Ayrılan Zaman	< 30 dakika	87	29
	30 dakika – 1 saat	123	41
	1 saat – 2 saat	41	14
	> 2 saat	48	16
Ayrılan Zamanın Yeterli Gelme Durumu	Evet	287	96
	Hayır	12	4
Bahçe İçin Harcama Yapılma Durumu	Evet	278	93
	Hayır	21	7
Bahçe İçin Yaklaşık Harcanan Miktar	< 120 YTL	86	29
	120-300 YTL	117	39
	300-500 YTL	55	18
	500-750 YTL	32	11
	> 750 YTL	9	3

Bahçeyi düzenleme konusunda denekleri etkileyen faktörler ve düzenli bakım yapılamama nedenleri Çizelge 4.6'da verilmiştir. Bunlar önem sırasına göre 'atadan gelen bilgiler', 'aile üyeleri', 'yöresel etkiler', 'komşular' ve 'etraftaki bahçeler' olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda en etkili faktörlerin ebeveyn ve ailedeki bireylerin görüşleri olduğu görülmektedir. Komşular ve etraftaki bahçeler de düzenleme yapılırken etkisinde kalınan unsurlar arasında yer alırken, televizyon ve gazetede görülen uygulamaların bahçe düzenleme üzerinde fazla etkisi olmadığı görülmektedir. Bahçelerinde düzenli bakım yapamadıklarını ifade eden deneklerin

(%14) genellikle ekonomik nedenler ve zaman yetersizliği nedeniyle bahçeleriyle ilgilenemedikleri dikkat çekmektedir.

Çizelge 4.6. Müstakil konut bahçelerinin düzenlemesinde etkiler ve bahçede bakım yapılamama nedenleri

Değişkenler			Seçilme Sayısı
Bahçe düzenlemesinde etkili faktörler	Atadan gelen bilgiler		227
	Aile üyeleri		96
	Yöresel etkiler		43
	Komşular		18
	Etraftaki bahçeler		17
	TV / gazete		1
Bakım yapılamama nedenleri	Maddiyat		18
	Zaman yetersizliği		15
	Hastalık		5
	Toprağın iyi olmaması		4
	Bakım konusundaki bilgisizlik		3
	Yaşlılık		2
	Sürekli ikamet edilmemesi		1
	Bahçe alanının az olması		1
	Müteahhide verilecek olması		1

4.1.4. Bahçenin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler

Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçelerinin kullanım amaç ve şekillerinin belirlenmesi amacıyla 34 mahallede 299 denekten ağıdaki bilgiler sağlanmıştır;

- Bahçenin alan bakımından büyüklüğü,
- Bahçeyi en fazla kullanan kişiler,
- Bahçenin en fazla kullanıldığı mevsim ve
- Bahçenin en fazla kullanıldığı zaman,

Bu kısımda elde edilen bulgular Çizelge 4.7’de verilmiştir.

Isparta kent merkezinde anket uygulanan müstakil konut bahçelerinin, %28’inin 50 m² den az yani oldukça küçük, %23’ünün 51-100 m² arasında, sadece %13’ünün 300 m²’den büyük olduğu saptanmıştır. Çizelge 4.7’de Isparta müstakil konut bahçelerinin alan büyüklüğüne göre dağılımı gösterilmiştir. Buradan görüldüğü üzere, bahçe alanı ilgili olarak, standart bir ölçünün bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Büyük bahçe alanına sahip konutlara daha çok kent merkezinin kenarındaki mahallelerde; örneğin Mehmet Töngü, Gülistan, Ayazmana da rastlanılmış, kent merkezinde ise çoğunlukla daha küçük bahçelerin bulunduğu gözlenmiştir. Buradan, arsa büyüklüğünün ikamet edenlerin ekonomik durumlarıyla ve bahçeye verdikleri önem ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır.

Çizelge 4.7. Müstakil konut bahçelerinin alanları, kullanan kişiler ve kullanım zamanları

Değişkenler		Seçilme Sayısı
Bahçe Alanı	0-50 m ²	83
	51-100 m ²	68
	201-300 m ²	46
	> 300 m ²	40
	151-200 m ²	38
	101-150 m ²	24
Bahçeyi En Fazla Kullanan Kişi	Kendisi	166
	Herkes	94
	Eşi	42
	Çocukları	15
	Anne	9
	Baba	7
	Kullanılmıyor	6
	Torunu	1
	Yaşlılar	1
Bahçenin En Fazla Kullanıldığı Mevsim	Yaz	254
	İlkbahar	84
	Sonbahar	27
	Kış	1
	Her mevsim	19
	Kullanılmıyor	4
Bahçenin En Fazla Kullanıldığı Zaman	Öğleden sonra	226
	Sabah	90
	Akşam	82
	Öğlen	33
	Kullanılmıyor	4

Ayrıca bahçelerin çoğunda; kümes, ahır, mutfak, tuvalet gibi bazı ilave yapıların varlığı da tespit edilmiştir. Bu ilaveler, zaten yetersiz olan bahçe alanının daha da azalmasına neden olmuştur. Bu yapılara daha çok kenar mahallelerde rastlanılmıştır.

Müstakil konut bahçeleri doğal olarak daha çok yaz (%65) ve ilkbahar (%22) aylarında, gün içinde ise daha çok öğleden sonra (%51) kullanılmaktadır.

Şekil 4.2. Bahçede mevcut olan ve kullanılmayan yapılar

Çizelge 4.8’de deneklerin bahçelerini kullanım şekilleri verilmiştir. Buna göre denekler bahçelerini daha çok meyve-sebze yetiştirme, oturma ve dinlenme amaçlı kullanmaktadırlar.

Çizelge 4.8. Müstakil konut bahçelerinin kullanım amaçları

Kullanım Amacı	Seçilme Sayısı
Meyve yetiştirmek için	115
Oturmak – dinlenmek için	77
Yeşilliği için	58
Stresimi azaltması için	43
Sebze yetiştirmek için	37
Güzelliği için	31
Gölgesi için	14
Zaman geçirmek için	12
Hobi olması için	10
Süs bitkisi yetiştirmek için	9
Zevk için	8
Oyun oynamak için	6
Bitki yetiştirmek için	6
Kullanılmıyor	5
Yemek yemek için	3
Sevdiği için	2
Deneme yapmak için	1
Spor yapmak için	1
Sevap kazanmak	1

Deneklerin bahçelerinde gelecekte yapmak istedikleri şeyler Çizelge 4.9’da verilmiştir. Ancak deneklerin büyük çoğunluğunun bahçelerini çok fazla değiştirmek istemediği dikkati çekmektedir. Bunun nedeni sorulduğunda, köklü değişiklik için bahçe alanının dar ve küçük olduğunu, ayrıca ekonomik açıdan buna hazır olmadıklarını ve yeterli zamanlarının bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.9. Müstakil konut bahçelerinde yapılmak istenenler

Gelecekte Bahçe ile ilgili Yapmak İstenenler	Seçilme Sayısı
Hiçbir şey yapmak istemiyorum	184
Yeni bitkiler yetiştirmek istiyor	20
Bahçe düzenlemesi yapmak/yaptırmak istiyor	19
Oturma mekanı yapmak istiyor	14
Yeni ağaçlar dikmek istiyor	13
Havuz – şelale, çeşme yapmak istiyor	13
Müteahhide vermek istiyor	9
Çim ekmek istiyor	8
Kapalı mekan yapmak istiyor	5
Çiçek yetiştirmek istiyor	4
Gül dikmek istiyor	3
Sondaj yapmak istiyor	3
Bahçe alanını genişletmek istiyor	3
Çevreleme elemanı yapmak istiyor	3
Ev yapmak istiyor	3
Teras yapmak istiyor	3
Toprak tahlili yaptırmak istiyor	2
Bitkilerin yerini değiştirmek istiyor	2
Bitkilere farklı form vermek istiyor	2
Oyun ve spor alanı yapmak istiyor	2
Damlama sulama yapmak istiyor	2
Sera yapmak istiyor	2
Çiftlik haline getirmek istiyor	1
Aydınlatma sorunun çözmek istiyor	1
Şadırvan yapmak istiyor	1
İlaçlama yapmak istiyor	1
Her şey yapmak istiyor	1
Evini satmak istiyor	1

Az oranda olmakla birlikte gelecekte bahçelerinde değişiklik yapmak isteyenlerin, bu düşüncelerini şimdiye kadar gerçekleştirememeye nedenleri Çizelge 4.10’da verilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere, bahçe ile ilgili düşüncelerin

uygulanmasını geciktiren en büyük faktörler; masraf, zaman yetersizliği ve bahçe alanının küçüklüğü şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge 4.10. Müstakil konut bahçelerinde yapılmak istenilen değişikliklerin şimdiye kadar gerçekleştirilememe nedenleri

Gerçekleştirilememe nedeniniz	Seçilme Sayısı
Maddi nedenlerle	65
Zamanın olmaması nedeniyle	24
Alanın dar, uygun olmaması nedeniyle	11
Yeni aklına gelmesi/öğrenmesi nedeniyle	4
Sağlık nedeniyle	4
Tecrübesinin olmaması nedeniyle	2
Teşebbüs etmemiş olması nedeniyle	2
Deneme yapıyor olması nedeniyle	2
Ağaçların kurumasını beklemesi nedeniyle	2
Su olmaması nedeniyle	2
Farklı / özel nedenlerden dolayı	2
Kiracı olması nedeniyle	1
Araştırıyor olması nedeniyle	1
Gölge olması nedeniyle	1
Yaşlılık nedeniyle	1
Karasız olması nedeniyle	1
Önceden zaten yapıyor olması nedeniyle	1
Eşi sinirli olduğu için uğraşmak istememesi nedeniyle	1

Her ne kadar bahçelerin kullanım amaçlarında ifade etmeseler de, deneklerin büyük çoğunluğunun (%77) bahçelerinde hayvan besledikleri tespit edilmiştir. Bunlar arasında köpek, tavuk ve kedi yoğun olarak göze çarparken, bazı bahçelerde inek/dana, keçi ve az sayıda da olsa tavşan, hindi, at ve arı bulunduğu gözlenmiştir. Konut bahçelerinin bazılarında (%5) değişik amaçlar için seraların bulunduğu, bunların bahçelerine oldukça değer veren ve masraftan kaçınmayan deneklere ait olduğu gözlenmiştir.

Deneklerin bir kısmı (%38) bahçelerinde alışılmış yaklaşımlardan farklı olarak bazı uygulamalar yaptıklarını, değişik bitkiler yetiştirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bunların çoğunlukla farklı çiçekler, farklı türde geniş yapraklı ağaç veya çalı yetiştirmeye çalıştıkları, bahçelerinde var olan bitkilere aşı yaptıkları ve muz, avokado, limon, portakal, kivi, nar, zeytin gibi Isparta ikliminde doğal olarak

yetişmeyen türleri yetiştirmeye çalıştıkları anlaşılmıştır. Ayrıca, farklı budama teknikleri uyguladıkları, kimyasal ilaçlama ve gübreleme yaptıkları, kitap ve dergilerde gördüklerini uygulamaya çalıştıkları da anlaşılmıştır.

şekil 4.3. Bahçede yapılan uygulamalar (a: muz; b: avokado; c: aşı yapılmış kayısı)

Çizelge 4.11’de bahçelerinde olağan dışı şeyler yaptıklarını beyan ettikleri deneklerin uygulamaları verilmiştir.

Çizelge 4.11. Müstakil konut bahçelerindeki bazı olağan dışı uygulamalar ve olağan dışı yetiştirilen bitkiler

Olağandışı uygulamalar/ Bitkiler	Seçilme Sayısı
Çiçek yetiştirmek	42
Geniş yapraklı ağaç yetiştirmek	18
Çalı yetiştirmek	14
Aşı yapmak	9
Sebze yetiştirmek	6
Muz, avokado, limon, portakal, kivi, zeytin vb. farklı bitkiler yetiştirmek	6
Farklı budama teknikleri uygulamak	4
Kimyasal gübreleme ve ilaçlama yapmak	3
İbrelili ağaç yetiştirmek	3
Kitap ve dergide gördüklerini uygulamak	2
Soğanlı bitki yetiştirmek	2
Damlama sulama yapmak	2
Teras yapmak	1
Sera yapmak	1
Organik gübre kullanmak	1
Ziraat mühendisine danışmak	1

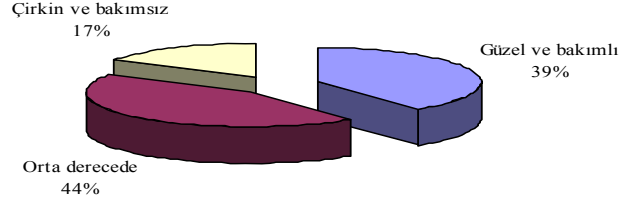
4.1.5. Deneklerin Bahçeleriyle İlgili Algı ve Tercihleri

Müstakil konutlarda ikamet eden deneklerin bahçeleriyle ilgili algı ve tercihleri ve bunların sebepleri ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Deneklerin neredeyse tamamına yakını (%93) insanların bahçelerini beğenmesini önemsemektedir. Yine deneklerin çoğunluğu (%80) bahçelerinin büyüklüğünü yeterli olduğunu düşünmektedirler. Alan bakımından bahçeleri küçük olmasına rağmen bahçelerinin alanını yeterli bulan kişiler, bahçeleriyle yaşlılık, hastalık, ekonomik vb. nedenlerle ilgilenemeyen kişilerdir.

Deneklerin %39'u bahçesini güzel ve bakımlı, % 44'ü orta derecede bakımlı, %17'si ise çirkin ve bakımsız bulmaktadır. Çizelge 4.2'de bahçeli müstakil konutta ikamet edenlerin bahçelerini tanımlama oranları gösterilmiştir.

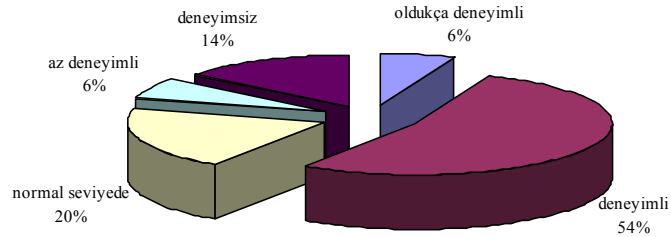
BAHÇENİZİ NASIL TANIMLARSINIZ?

Şekil 4.4. Müstakil konut sakinlerinin kendi bahçelerini tanımlamaları

Deneklerin çoğunluğu bahçe düzenleme ve bitki yetiştirme konusunda kendisini deneyimli (%60) ve normal seviyede deneyimli (%20) olarak tanımlamıştır (Şekil 4.3). Kişilerin kendilerini deneyimli olarak görmelerinin nedenleri arasında, daha önce kırsal alanda yaşamış olmaları, üretim ve yetiştiricilik üzerine çalışmış ya da çalışıyor olmaları gibi nedenler yer almaktadır.

BAHÇE DÜZENLEMESİNDE KENDİNİ TANIMLAMA

Şekil 4.5. Isparta kent merkezindeki müstakil konut sakinlerinin bitki yetiştirme ve bahçe düzenleme konularında kendilerini tanımlamaları

Müstakil konutlarda ikamet edenlerin, bahçelerinde en çok sevdikleri ve sevmedikleri şeyler ile bahçelerinde olmasını istedikleri şeyler Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12. Müstakil konut bahçelerinde ikamet edenlerin bahçelerinde sevdikleri, sevmedikleri ve olmasını istedikleri şeyler

		Seçilme sayısı
Müstakil konut bahçelerinde En fazla sevilenler		
	Meyve ağaçları	81
	Çiçekler	69
	Yeşil olan her şey	45
	Güller	44
	Sebzeler	43
	Kararsızlar	23
	Bahçede oturulması, yenilip içilmesi	22
	Meyve-sebzenin dalından koparılması	11
	Bahçeyle uğraşmak	9
	Asmalar	8
	Güzelliği	6
	İbrelili ağaçlar	5
	Çim	2
	Farklı, ender bulunan bitkiler, tropik ağaçlar	2
	Salıncak	1
	Sessiz, sakin olması	1
	Bahçe çiti	1
Müstakil konut bahçelerinde sevilmeyenler		
	Yabancı otlar	47
	Zararlılar (örümcek,sinek,böcek, yeşil bit)	15
	Toprağın iyi olmaması	6
	Bahçenin şekli	3
	Bitkilerden dökülen meyveler,yapraklar	3
	Kedi,köpek,kaplumbağa,kuş	3
	Topraktaki canlılar	3
	Temizlemesi	3
	Meyvesi olmayan ağaçlar	1
	Bahçeden hırsızlık yapılması	1
	Bitkiler	1
	Isırgan otu	1
	Duvar olmaması	1
	Armut	1
Bahçede olması istenilenler		
	Meyve ağaçları	45
	Havuz / şelale	35
	Sebzeler	32
	Farklı çiçekler	30
	Daha güzel / bakımlı bir bahçe	28
	Süs bitkileri	23
	Oturma mekanı	14
	Çim ekilmesi	12
	Sera / fidanlık	10

Buna göre deneklerin bahçelerinde en çok sevdiği şeyler sırasıyla meyve ağaçları, çiçekler, yeşil olan her şey, güller ve sebzeler yani genel olarak bitkilidir.

Deneklerin büyük çoğunluğu (%73) bahçelerinden memnun olup, sevmediği bir şey olmadığını ifade ederken diğerleri (%27) sırasıyla yabancı otlar, zararlılar, toprağın iyi olmaması, bahçenin şekli, bitkilerden dökülen meyve ve yapraklar ve dışarıdan gelen hayvanlardan hoşlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Burada belirtilen olumsuzlukların çoğu genellikle bahçeye yeterli bakım yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Bahçelerinde başka nelerin olmasını isterdiniz sorusuna deneklerin %47'si hiçbir şey cevabını verirken diğer deneklerin (%53) bahçelerinde daha çok meyve ağacı, havuz/şelale, sebze, farklı çiçekler, daha güzel ve bakımlı bir bahçe ve süs bitkileri bulunmasını istedikleri tespit edilmiştir.

Deneklerin bu isteklerini şimdiye kadar gerçekleştirememelerinin nedenleri arasında sırasıyla maddi nedenler, bahçe alanının dar olması, yeterli zamanının bulunmaması, evde kiracı konumunda bulunmaları, bitki yetiştirme konusunda tecrübesiz olma, yaşlılık, hastalık ve su yetersizliği bulunmaktadır (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. Müstakil konut sakinlerinin bahçelerinde arzularını gerçekleştirememe nedenleri

Neden çeşidi	Seçilme Sayısı
Maddi nedenlerle	89
Bahçe alanının dar olması nedeniyle	38
Zamanının olmaması nedeniyle	18
Kiracı olması nedeniyle	9
Bitki yetiştirmeyi bilmeme nedeniyle	8
Yaşlılık nedeniyle	8
Hastalık nedeniyle	6
Suyun olmaması nedeniyle	6
Bahçenin gölge olması nedeniyle	4
Sürekli oturulmuyor olması nedeniyle	4
Bahçe toprağının iyi olmaması nedeniyle	2
İklim koşulları nedeniyle	2
Eşinin yapmaması nedeniyle	1
Bahçenin durumunun uygun olmaması nedeniyle	1
Hırsızlık olması nedeniyle	1
İstedikleri bitkileri bulamama nedeniyle	1
Belediyenin evlerini yıkacak olması nedeniyle	1
İhmal etmesi nedeniyle	1

4.1.6. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler

Ankete katılan müstakil konut sakinlerinin büyük çoğunluğu (%85) bahçelerindeki bitkileri kendilerinin ekip diktiğini belirtmiş, bu bitkileri tercih nedenleri sorulduğunda da çoğunluk görünüm ve meyvesi için tercih ettiklerini ifade etmişlerdir (Şekil 4.6)

Şekil 4.6. Güzel görüldüğü ve meyvesi olduğu için tercih edilen bitkiler

Bu sonuç bitkilerin daha çok estetik ve ekonomik açıdan tercih edildiğini göstermektedir. Bitkilerin tercih edilme nedenleri Çizelge 4.14’te verilmiştir.

Çizelge 4.14. Müstakil konut sakinlerinin bahçelerindeki bitkileri tercih nedenleri

Tercih nedeni	Seçilme Sayısı
Güzel görünmesi	231
Meyvesinin olması	223
Yeşillik olması	87
Çiçek açması	30
Az bakım istemesi	21
Gölge yapması	11
Hızlı büyümesi	6
Isparta koşullarına uygun olması	4
Şifalı olması	2

Deneklerin çoğunluğu (%58) bahçelerinde kullandıkları bitkileri satın aldıklarını, diğerleri de kendileri ürettiklerini (%24) veya değişik yöntemlerle (%18) temin ettiklerini belirtmişlerdir. Deneklerin büyük çoğunluğu (%78) istedikleri bitkileri bulabilme konusunda bir sorun yaşamamaktadır. Diğerleri (%22) ise istedikleri bazı

bitkileri bulma konusunda sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Temininde güçlük çekilen türler Çizelge 4.15’te verilmiştir.

Çizelge 4.15. Müstakil konut sakinlerinin temin edemediğini belirttikleri bitkiler

Temin Edilemeyen Bitkiler	Seçilme Sayısı
Trabzon hurması	8
Gül	8
Çeşitli çiçekler	7
Begonvil	5
Kiraz	4
Vişne	4
Hünnab	4
Zakkum	3
Lale	3
Meyve ağaçları	3
Zeytin	3
Kivi	2
İbrelî ağaçlar	2
Ortanca	2
İncir	2
Nar	2
Karanfil	2
Çam	2
Salatalık	2
İhlamur	2
Her çeşit bitki	2
Yurt dışında yetişen bitkiler	2
İpekçiçeği	2
Kuzu kulağı	1
Kestane	1
Çilek	1
Tüplü fidan	1
Kartopu	1
Patates çiçeği	1
Orkide	1
Ananas	1
Elma	1
Kayısı	1
Şeftali	1
Patlıcan	1
Domates	1
Bodur ceviz	1
Acur	1
Kavun	1

Konut sakinlerine bahçelerinde daha çok hangi bitkilerin bulunmasını istedikleri sorulduğunda, %56’sı mevcut halinden memnun olduklarını ifade ederken diğer deneklerin çoğunluğu bahçelerinde daha çok Trabzon hurması, begonvil ve güllerin

bulunmasını tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Deneklerin bu konudaki tercihleri Çizelge 4.16’da verilmiştir. Burada sayılan bitkilerin çoğu, yukarıda belirtilen, temin edilmesi güç olarak ifade edilen bitkilerden oluşmaktadır.

Çizelge 4.16. Müstakil konut sakinlerinin bahçelerinde tercih ettikleri bitkiler

Bitki Adı	Seçilme Sayısı	Bitki Adı	Seçilme Sayısı
Trabzon hurması	16	Çeşitli sebzeler	1
Begonvil	15	Cycas	1
Gül	14	Leylak	1
Çeşitli çiçekler	11	Kuşkonmaz	1
Kiraz	9	Mısır çiçeği	1
Portakal	8	Hurma	1
Çeşitli meyve ağaçları	6	Böğürtlen	1
Muz	6	Karpuz	1
İncir	6	Kavun	1
Zeytin	6	Muşmula	1
Yeni dünya	6	Acem borusu	1
Kayısı	5	Avakado	1
Kivi	5	Kestane	1
Nar	5	Biber	1
Mandalina	4	Fasulye	1
Hünnab	4	Herdem yeşil çalılar	1
Zakkum	4	Karadut	1
Asma	4	Acur	1
Ihlamur	4	Çam	1
Lale	3	Orkide	1
Vişne	3	Çay	1
Ortanca	3	Karayemiş	1
Elma	3	Kokulu bitkiler	1
Limon	3	Erguvan	1
Yasemin	2	Sümbül	1
Ceviz	2	Ayçiçeği	1
Palmiye	2	Çilek	1
Zambak	2	Armut	1
Salatalık	2	Kaynana dili	1
Erik	2	Melisa çiçeği	1
Şeftali	2	Japon gülü	1
Domates	2	Kaktüs	1
Begonya	2	Antep fıstığı	1
Gökmar	1		

Deneklere göre Isparta şartlarında yetişebilen bitki türleri Çizelge 4.17’de verilmiştir. Buna göre kiraz, elma, gül, kayısı, erik, vişne ve ceviz ilk sıralarda yer almaktadır.

Çizelge 4.17. Deneklere göre Isparta şartlarında yetişebilen bitkiler

Bitkiler	Seçilme Sayısı	Bitkiler	Seçilme Sayısı
Kiraz	151	Çilek	2
Elma	144	Her türlü sebze	2
Gül	132	Sümbül	2
Kayısı	102	Her tür bitki	2
Erik	100	Patates	2
Vişne	89	Acur	1
Ceviz	71	Sardunya	1
Asma	69	Yıldız çiçeği	1
Şeftali	60	Patates çiçeği	1
Ayva	53	Ladin	1
Domates	46	Aslanağzı	1
Armut	43	Yıldız çiçeği	1
Biber	43	Soğan	1
Dut	22	Pancar	1
Badem	16	Bamya	1
Kestane	16	Pırasa	1
Kabak	15	Tütün çiçeği	1
Fasulye	11	Arpa	1
İncir	8	Buğday	1
Cennet elması	8	Ispanak	1
Patlıcan	7	Nane	1
Salatalık	6	Ekşi kulak	1
Nar	6	Ergen	1
Lahana	6	Ezan çiçeği	1
Marul	5	Börülce	1
Turunçgil dışında her şey	5	Baklagiller	1
Zerdali	4	Sarımsak	1
Zambak	4	Havuç	1
İhlamur	4	Sedir	1
Fındık	4	Ayrık otu	1
Kavak	3	Karahindiba	1
Karadut	3	Fesleğen	1
Karanfil	3	Fındık	1
Muşmula	3	Aslanağzı	1
Ergen	3	Tere	1
Her tür meyve	3	Soğan	1
Çam	3	Hinnap	1
İğde	2	Kekik	1
Petunya	2	Zerdali	1
Lale	2	Yer elması	1
Zeytin	2	Çınar	1
Mısır	2		

Deneklere, bahçelerinde hangi bitkinin (çiçek, meyve ağacı veya sebze) iyi yetiştiğini sorulmuş ve alınan cevaplar Çizelge 4.18’de verilmiştir. Bunlar arasında çoğunluğu meyve ve sebze türleri gelmektedir. Bahçede yapılan gözlemler de bu sonuçları doğrulamaktadır.

Çizelge 4.18. Müstakil konut bahçelerinde en iyi yetiştiği ifade edilen bitkiler

Bitki	Seçilme Sayısı	Bitki	Seçilme Sayısı
Kayısı	68	Dut	2
Asma	59	Ihlamur	2
Domates	50	Patlıcan	2
Erik	49	Bamya	2
Kiraz	43	Nar	2
Biber	36	Patates çiçeği (yıldız)	2
Gül	29	Muşmula	2
Vişne	26	Zambak	1
Her tür çiçek	21	Petunya	1
Ceviz	19	Akşam sefası	1
Ayva	17	Sardunya	1
Şeftali	14	Karadut	1
Dut	13	Ergen	1
Armut	13	Balkabağı	1
Fasulye	10	Kekik	1
Her şey	9	Dahlia	1
Nane	8	Menekşe	1
Hiçbir bitki	8	Pırasa	1
Soğan	6	Şimşir	1
Elma	6	Kaya sarmaşığı	1
Maydanoz	5	Patates	1
Badem	5	Pancar	1
İncir	5	Şebboy	1
Salatalık	5	Japon ayvası	1
Marul	5	Acem borusu	1
Her tür sebze	4	Turp	1
Tere	4	Lahana	1
Hanımeli	4	Ortanca	1
Kabak	4	Gelin mumu	1
Zerdali	4	Kestane	1
Her tür meyve	2	Çağla	1
Kasımpatı	2	Yer elması	1

Anket sırasında deneklerin bahçelerinde görülen ve kaydedilen bitkilerden çoğunluğu meyve ve sebzelerin oluşturduğu, çiçek türlerinin, sarılıcı ve tırmanıcı türlerin, ağaçcık ve çalılar ile iğne yapraklı ağaç türlerinin çok fazla kullanılmadığı tespit edilmiştir. Müstakil konutların bahçelerinde yer alan bitkilerin tam listesi EK-5’te verilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere deneklerin büyük çoğunluğunun bahçelerinde meyve-sebze ağırlıklı bitkiler bulunmaktadır. Ayrıca mahalle bazında yetiştirilen bitkilerin adet olarak bulunma sayıları da EK-6’da verilmiştir.

Çizelge 4.19. Müstakil konut bahçelerinde en fazla yetiştirilen bitkiler

Bitki Türü	Tür Adı	Adı	Rastlanma Adedi	(%)
Meyve	<i>Vitis vinifera</i> L.	Asma	254	84,9
Meyve	<i>Prunus domestica</i> L.	Erik	201	67,2
Süs	<i>Rosa</i> spp.	Gül	191	63,8
Meyve	<i>Prunus armeniaca</i> L.	Kayısı	176	58,8
Sebze	<i>Lycopersicon esculentum</i> L.	Domates	172	57,5
Meyve	<i>Cydonia vulgaris</i> Pers.	Ayva	142	47,4
Sebze	<i>Capsicum annuum</i> L.	Biber	128	42,8
Meyve	<i>Prunus avium</i> L.	Kiraz	119	39,7
Meyve	<i>Prunus persica</i> L.	Şeftali	112	37,4
Meyve	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz, Adi ceviz	110	36,7
Sebze	<i>Mentha piperita</i> L.	Nane	102	34,1
Süs	<i>Lilium canadense</i> L.	Zambak	100	33,4
Süs	<i>Antirrhinum majus</i> L.	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	99	33,1
Meyve	<i>Morus alba</i> L.	Dut, Ak dut	97	32,4
Meyve	<i>Malus communis</i> L.	Elma	93	31,1
Süs	<i>Chrysanthemum coronarium</i> L.	Kasımpatı, Krizantem	91	30,4
Meyve	<i>Prunus cerasus</i> L.	Vişne	89	29,7
Süs	<i>Iris germanica</i> L.	Süsen, zambak, kılıç zambağı, susam, sisam	88	29,4
Süs	<i>Viola tricolor maxima</i>	Menekşe, Adi menekşe, Hercai menekşe	82	27,4
Süs	<i>Lonicera nitida</i> L.	Hanımeli, Parlak hanımeli	76	25,4
Süs	<i>Tagetes erecta</i> L.	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	68	22,7
Meyve	<i>Pyrus communis</i> L.	Armut	65	21,7
Sebze	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	64	21,4
Sebze	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>longifolia</i> L.	Marul	64	21,4
Meyve	<i>Punica granatum</i> L.	Nar	62	20,7
Sebze	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Yerelması	60	20,0
Süs	<i>Mirabilis jalapa</i> L.	Akşam sefası, Gece sefası, Şahane	60	20,6
Meyve	<i>Prunus amygdalus</i> L.	Badem	56	18,7
Sebze	<i>Petroselinum hortense</i> Hoffm	Maydanoz	54	18,06
Süs	<i>Rosa wichuriana</i>	Sarılcı gül	54	18,06
Süs	<i>Cedrus libani</i> A. Rich.	Toros sediri	52	17,3
Meyve	<i>Ficus carica</i> L.	İncir	51	17,0

Müstakil konut bahçelerinde en fazla yetiştirilen bitkilere örnekler de Şekil 4.7’de verilmiştir.

Şekil 4.7. Bahçelerde en fazla yetiştirilen bitkiler

Deneklere bitkileri bir arada kullanma konusundaki tecrübeleri sorulduğunda, çoğunluğun bu konuya dikkat etmediği veya bu konuda bilgisinin olmadığı görülmüştür. Bu konuda dikkatli olduğunu belirtenlerin tecrübeleri Çizelge 4.20’de verilmiştir.

Çizelge 4.20. Deneklerin bitkileri bir arada kullanma konusundaki tecrübeleri

Tecrübeler	Seçilme sayısı	Tecrübeler	Seçilme sayısı
Bilgim yok / Dikkat etmedim	129	Elmanın altında maydanoz yetişir	1
Gölge olursa bitki yetişmiyor	21	Kayısının altında maydanoz yetişir	1
Bitkiler bir arada iyi yetişmiyor	16	Armut altında gül yetişmiyor	1
Çiçekler birbirleriyle iyi anlaşıyor	11	Kırmızı kiraz ile beyaz kiraz beraber iyi anlaşıyor	1
Cevizin altında hiçbir şey olmuyor	10	Erik gölgede yetişir	1
Ağaç altında bitki olmuyor	4	Kayısı gölgede yetişir	1
Ağaç altında çiçek olmuyor	4	Armut gölgede yetişir	1
Ağacın gölgesinde sebze yetişmez	4	İncirin gölgesinde maydanoz yetişmiyor	1
Domates ile biber birlikte oluyor	4	Erik ağacının altında asma oluyor	1
Ağaç altında çiçekler oluyor	4	Elma ağacının altında marul yetişiyor	1
Asmanın altında çiçek yetişiyor	3	Elma nar birlikte oluyor	1
Ağaç altında semiz yetişiyor	2	Erik altında taflan yetişiyor	1
Ağaç altında marul yetişiyor	2	Şeftalinin altında fasulye iyi oluyor	1
Biberi sık dikince iyi verim veriyor	2	Kirazın altında gül oluyor	1
Ağacın altında nane yetişiyor	2	Yonca her şeyin altında yetişir	1
Meyve ağaçlarının altında sebzeler olmuyor	2	Gül ve ortanca beraber olabilir	1
Sebzeler birbirleriyle iyi anlaşıyor	2	Kestanenin altında ergen oluyor	1
Kivi yetiştirirken erkeği ve dişi yan yana olacak	1	Asma bitki aralarında olmaz	1
Biberin arasında kekik iyi gelişir	1	Asmanın altında soğan yetişiyor	1
Biber gölgeyi seviyor	1	Asmanın altında domates oluyor	1
Erik altı domates olmuyor	1	Asmanın altında hiçbirşey olmuyor	1
Çiçekleri sık dikince iyi anlaşıyor	1	Ağaç altında asma yetişir	1
Ortanca gölgeyi seviyor	1	Ağacın altında menekşe yetişir	1
Aslanağzı ve nane iyi anlaşıyor	1	Ağacın altında ağaç oluyor	1
Zambak ile ekşi kulak iyi anlaşıyor	1	Ağaçları türlerine göre dikmek gerekir	1
Petunya ile aslanağzı	1	Ağacın altında domates yetişmiyor	1
İki vişneyi yan yana dikersen birbirini döller	1	Sedirin altında gül olmaz	1
Gökmarla çit bitkileri beraber oluyor	1	Domates ile fasulye bir arada yetişir	1
Çamın altında gül olmaz	1	Domates ile salatalık bir arada iyi yetişir	1
Çamın altında çiçek oluyor	1	Domates ile mısır bir arada yetişiyor	1
Çam, erik, elma yan yana ise elma olmuyor	1	Domates ve patlıcan bir arada oluyor	1
Sebze ve meyveyi yan yana sık dikince yetişmiyor	1	Domates ayrı ayrı dikince daha iyi oluyor	1
Sebzeleri sık dikersen biri büyür biri büyümmez	1	Kiviler yan yana iyi anlaşıyor	1
Nane çoğu bitki ile iyi anlaşır	1	Fıstık ile patates bir arada iyi oluyor	1
Meyve ağaçları ile süs ağaçları bir arada olmamalı	1	Acem borusu, gül, yasemin, hanımeli beraber gelişiyor	1
Meyve ağaçlarının altında semiz otu iyi gelişiyor	1	Soğan her yerde yetişebiliyor	1
Meyve ağaçlarının altında çiçek oluyor	1	Cevizin altında ergen oluyor	1
Elma, ceviz, kestane bir arada yetişir	1	Aynı türler veya aynı cinsler yakın olursa iyi gelişir	1
Kiraz ile vişne birlikte iyi gelişir	1	Pırasa ile patlıcan bir arada gelişir	1
Kirazın altında gül oluyor	1		

Deneklere bahçelerinde bulunmasından hoşlanmadıklarını bitkilerin neler olduğu sorulduğunda çoğunluk (%81) bahçelerindeki bitkilerden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Diğer denekler (%19) ise sırasıyla; yabancı otlar, ayrık, sirken, kavak, süt, dut, çöl gibi bitkilerden hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir (izelge 4.21). Bunların çoğunluğunun kiracılar veya konutu sonradan satın almış olan kişilerden oluşmaktadır.

Çizelge 4.21. Deneklerin bahçelerinde bulunmasından hoşlanmadıkları bitkiler

Bahçedeki Hoşlanılmayan Bitki Türleri	Seçilme Sayısı
Yabancı otlar	28
Ayrık	14
Sirken	3
Kavak	2
Süt	2
Dut	2
Çöl	2
Bütün bitkiler	2
kse otu	1
Pıtırak	1
Papatya	1
Çıtlık	1
Kiraz	1
Kaya sarmaşığı	1
Karahindiba	1
Amme	1
Asma	1
Çiçekler	1
Isırgan otu	1
şeftali	1
Zerdali	1
Ceviz	1
Servi	1
İncir	1

Müstakil konutlarda ikamet edenlerin yarısına yakını (%49) bahçelerinde tıbbi/şıfalı bitkiler yetiştirmektedirler. Bahçelerde yetiştirilen tıbbi bitkiler arasında nane, kekik, ıhlamur, fesleğen, maydanoz, ayva ve ısırgan otu dikkat çekmektedir (izelge 4.22). En fazla yetiştirilen tıbbi bitkilere örnekler şekil 4.8.'de verilmiştir.

Çizelge 4.22. Müstakil konut bahçelerinde yetiştirilen tıbbi/şifalı olarak belirtilen bitkiler

Bahçede Bulunan Şifalı Bitkiler	Seçilme Sayısı
Nane	101
Kekik	31
İhlamur	19
Fesleğen	19
Maydanoz	16
Ayva	15
Isırgan otu	10
Semizotu	6
Gülhatmi çiçeği	5
Lavanta	5
Biberiye	5
Adaçayı	4
Dereotu	3
Dut	2
Ceviz	2
Yerelması	2
Biber	2
Kuzukulağı	2
Turp	1
Lahana	1
Nar	1
Mahonya	1
Kızılıcık	1
Defne	1
Sarımsak	1
Karadut	1
Soğan	1
Pazı	1
Kiraz	1
Elma	1
Hinnap	1

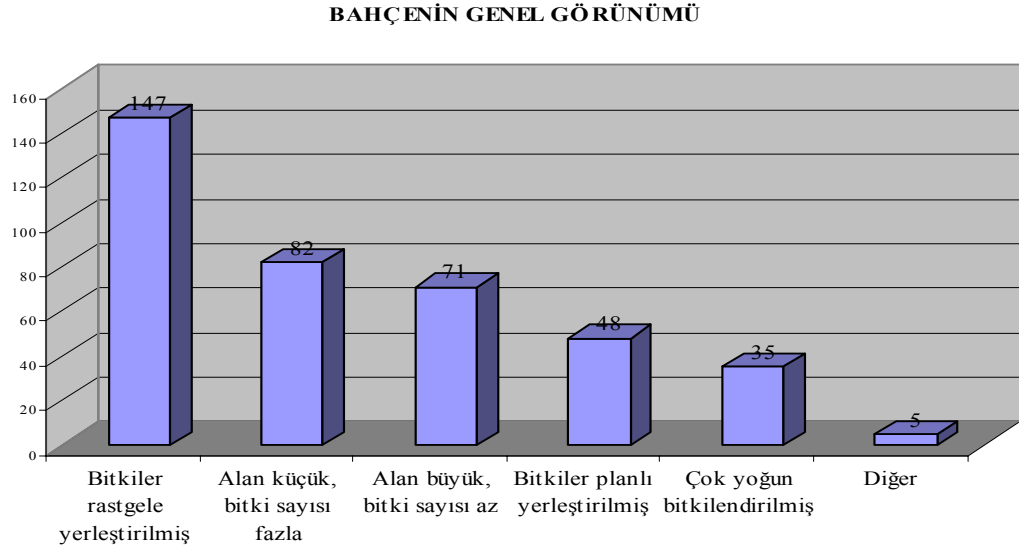

Şekil 4.8. Bahçelerde en fazla yetiştirilen tıbbi bitkiler (a:nane; b: ısırgan otu)

Son zamanlarda görsel ve yazılı basında sık olarak karşımıza çıkan ‘organik tarım’ hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulduğunda, deneklerin çoğunluğunun (%67) bu konuda bilgilerinin olmadığı, bilgisi olduğunu beyan edenlerinde (%33) organik tarımı bahçelerinde uygulamadıkları anlaşılmıştır. Konut sakinlerine, bahçelerinde yetiştirdikleri meyve veya sebzelerden gelir elde edip etmedikleri sorulduğunda deneklerin neredeyse tamamı (%99) bahçelerinden herhangi bir gelir elde etmediklerini ifade etmişlerdir.

4.1.7. Müstakil Konut Bahçeleri İle İlgili Gözlemler

Anket yapılan konutların bahçelerinin genel olarak görünüşleri incelendiğinde; %39’unda bitkilerin rast gele yerleştirilmiş olduğu, %21’inde alanın küçük, bitki sayısının fazla, %18’inde alanın büyük bitki sayısının az, %12’sinde bitkilerin planlı yerleştirildiği, %9’unun çok yoğun bitkilendirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Konut sahiplerinin bahçeleri için çevre düzenleme projesi çizdirmemiş olmaları, bir uzman veya peyzaj mimarından görüş almamaları veya herhangi bir yerden yardım talep etmemiş olmaları göz önüne alındığında, bahçelerin genellikle rastgele bitkilendirilmiş olması beklenen bir sonuçtur. 50 m² ve daha küçük bahçelerin bulunması nedeniyle bahçe alanının dar ve bitki sayısının fazla olması da doğaldır. İnsanlar bahçelerinde bitki yetiştirmek istemekte, ancak bahçe alanları dar olduğu için bahçede hoş olmayan sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Projelendirilmemiş olsa da planlı bir şekilde bitkilerin yerleştirildiği bazı bahçelere de rastlanılmıştır. Şekil 4.4’de müstakil konut bahçelerinin genel görünüm özellikleri grafiksel olarak gösterilmiştir.

Şekil 4.9. Müstakil konut bahçelerinin genel görünümleri

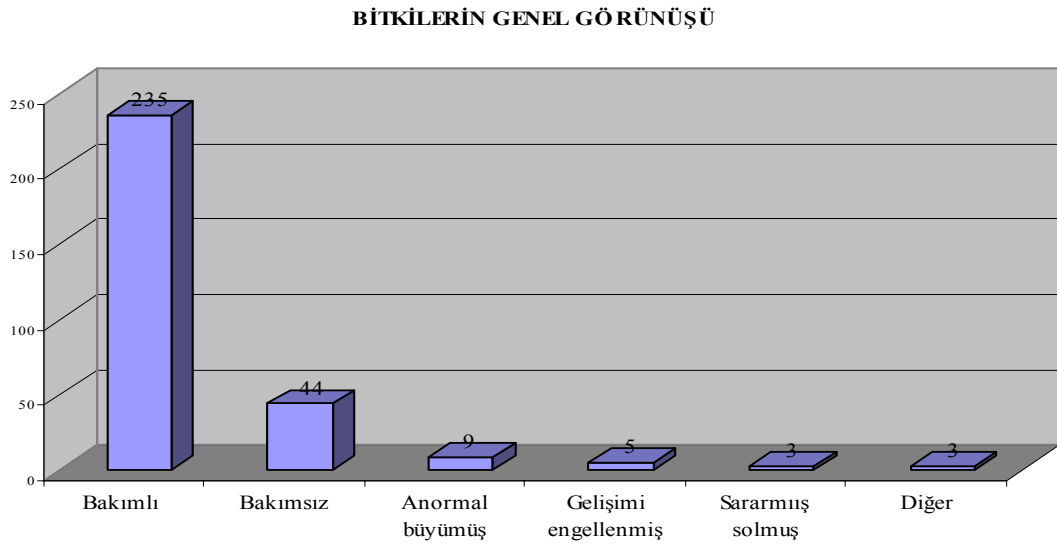
Bahçelerin genel görünümüleriyle ilgili örnekler de Şekil 4.10’da verilmiştir.

Şekil 4.10. Bahçelerin genel görünümleri (a: bahçe alanı dar, bitki sayısı fazla olan bahçe; b: çok yoğun bitkilendirilmiş bahçe)

Anket uygulaması yapılan müstakil konutların bahçelerindeki bitkisel materyalin genel görünüşleri incelendiğinde; %78’inin genel olarak bakımlı, %15’i ise bakımsız olduğu anlaşılmıştır. Bakımsız olarak değerlendirilenler, alt gruplara ayrılarak ayrıntılı değerlendirmeye tabii tutulmuşlardır. Bunlardan , %3’ü anormal büyümüş, %2 gelişimi engellenmiş, %1 sararmış/solmuş ve %1 diğerleri olarak tespit

edilmiştir. Bahçelerinde düzenli bakım yaptıklarını ifade edenlerin oranı %86 bulunmuştu (Çizelge 4.5). Bahçelerdeki bitkilerin genel olarak çoğunluğunun bakımlı olması bu durumu doğrular niteliktedir. Şekil 4.5'te, müstakil konut bahçelerinde bitkilerin genel durumları grafiksel olarak verilmiştir. Söz konusu genel durumları incelenen bütün bitkisel materyallerin mahalle bazında bulunma sayılarının listesi Ek 3'te verilmiştir.

Şekil 4.11. Müstakil konut bahçelerindeki bitkilerin genel görünüşleri

4.1.8. Doğa İle İlgili Bilgiler

Deneklerin büyük çoğunluğu (%97) bahçelerinin streslerini azalttığını, sakin ve huzur verici bir ortam yarattığını ifade etmişlerdir. Bahçede gözlenen hayvanlarla ilgili görüşleri sorulduğunda deneklerin çoğunluğu (%68) bahçelerinde hayvanları gözlemlediğini bildirmiştir. Bahçede en çok gözlenen hayvanlar arasında kedi, köpek, kaplumbağa, kuşlar ve kirpi başta gelmektedir (Çizelge 4.23).

Çizelge 4.23. Anket yapılan konutların bahçelerinde rastlanılan hayvanlar

Hayvanlar	Seçilme Sayısı	Hayvanlar	Seçilme Sayısı
Kedi	178	Böcekler	1
Köpek	74	Saksağan	1
Kaplumbağa	23	İnek	1
Kuş	12	Kurbağa	1
Kirpi	9	Akrep	1
Arı	5	Kırkayak	1
Tavuk	4	Bülbül	1
Karınca	4	Kelebek	1
Gelincik	3	Sincap	1
Sansar	3	Danaburnu	1
Serçe	2	Köstebek	1
Salyangoz	2	Tilki	1
Kertenkele	1	Fare	1
Horoz	1	Keçi	1
Güvercin	1		

Bahçelerinde dışarıdan gelen hayvanların bulunduğunu belirten deneklerin çoğunluğu (%63) bundan rahatsız olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bunlardan rahatsız olan deneklerin (%37) en çok rahatsız oldukları hayvanlar arasında kedi, köpek ve kaplumbağa gelmektedir (Çizelge 4.24). Bu hayvanlardan rahatsız olma nedenlerinin başında ise, hayvanların bitkilere zarar vermesi gelmektedir.

Çizelge 4.24. Müstakil konut bahçelerinde bulunmasından rahatsızlık duyulan hayvanlar

Hayvanlar	Seçilme Sayısı	Hayvanlar	Seçilme Sayısı
Kedi	88	Kurbağa	1
Köpek	48	Akrep	1
Kaplumbağa	15	Kertenkele	1
Kirpi	5	Serçe	1
Karınca	5	Güvercin	1
Kuşlar	4	Danaburnu	1
Sansar	2	Böcekler	1
Tavuk	2	Kırkayak	1
Gelincik	2	Sincap	1
Arı	2	Keçi	1
İnek	1		

4.2. Isparta Kent Merkezindeki Apartman Bahçelerine İlişkin Anket Sonuçları

Isparta kent merkezindeki 32 mahallede toplam 151 adet anket, apartman bahçelerinde yerinde ziyaret edilerek sonuçlandırılmıştır. Anket sayılarının mahalle bazında dağılımı Çizelge 4.25’de verilmiştir.

Çizelge 4.25. Isparta kent merkezindeki apartman bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Mahalle İsmi	Anket Uygulanan Apartman Sayısı
1	Anadolu Mahallesi	5
2	Bağlar Mahallesi	5
3	Bahçelievler Mahallesi	5
4	Batıkent Mahallesi	5
5	Binbirevler Mahallesi	5
6	Çelebiler Mahallesi	5
7	Dere Mahallesi	2
8	Doğancı Mahallesi	5
9	Emre Mahallesi	5
10	Fatih Mahallesi	5
11	Gülcü Mahallesi	5
12	Gülistan Mahallesi	5
13	Hanifesultan Mahallesi	5
14	Hızırbey Mahallesi	5
15	Hisar Mahallesi	5
16	İskender Mahallesi	5
17	İstiklal Mahallesi	5
18	Karaağaç Mahallesi	5
19	Keçeci Mahallesi	5
20	Kepeci Mahallesi	5
21	Kurtuluş Mahallesi	5
22	Modernevler Mahallesi	5
23	Muzaffer Türkeş Mahallesi	5
24	Pirimehmet Mahallesi	5
25	Sermet Mahallesi	5
26	Sidre Mahallesi	5
27	Sülübey Mahallesi	5
28	Turan Mahallesi	5
29	Vatan Mahallesi	3
30	Yedişehitler Mahallesi	5
31	Yenice Mahallesi	5
32	Zafer Mahallesi	1

Isparta kent merkezindeki apartmanlar mahalle dokusu içinde incelendiğinde, arazideki yerleştirilme şekillerine göre farklı bahçe-apartman türlerini oluşturmaktadır. Bunlar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Sokak duvarına bitişik konutlar
- Her tarafı bahçeli konutlar,

Sokak duvarına bitişik olan konutlar da alt sınıflara ayrılabilir. Bunlar:

- Arka bahçeli konutlar,
- Arka ve yan bahçeli konutlar

Isparta kent merkezindeki araştırma yapılan apartmanların çoğunluğu; her tarafı bahçeli konutlardan oluşmaktadır. Sokak duvarına bitişik olan apartmanlar ise en az sayıdadır.

Isparta kent merkezindeki apartmanlar; bahçe yapıları ve büyüklükleri açısından 3 grup altında toplanabilir:

- Bahçesiz,
- Küçük bahçeli ve
- Büyük bahçeli apartmanlar.

Bahçesiz konutlarda binaya giriş direkt cadde veya sokaktan olmaktadır. Küçük ve büyük bahçeli konutlarda yapıya girişler ise, müstakil konutlarda olduğu gibi doğrudan caddeden olmaktadır.

Isparta kent merkezindeki apartmanların çoğunda önce bahçeye sonra eve ulaşılmakta, ana cephe sokak veya cadde yönünde yer almaktadır. Bahçeden girişli apartmanlarda, bahçe konutun ön tarafında yer almakta, bunun yanı sıra yan ve arka bahçe de bulunmaktadır. Bu tür konutların bahçelerinde çoğunlukla ön bahçeye gösterilen özen arka ve yan bahçelerde gösterilmemektedir. Doğrudan cadde veya sokaktan girişli konutlarda ise asıl bahçe binanın arka kısmındadır. Yanlarda ise çok az bahçe yer almaktadır.

Isparta kent merkezindeki apartmanlar incelenirken, bahçesiz olanlar inceleme kapsamına alınmamıştır. Kent merkezindeki ve yakın çevresindeki mahallelerde özellikle bahçesi olmayan apartmanların yoğun şekilde bulunduğu görülmektedir.

Merkeze çok yakın olmayan mahallelerde bahçelerin bulunduğu ve çoğunluğunun özenle düzenlendiği görülmüştür.

Özellikle kent merkezindeki mahallelerdeki apartmanların çok fazla yüksek olmadıkları (en fazla 5 katlı) görülmektedir. Eski yerleşimlerin bulunduğu mahallelerde bu örneklere daha sık rastlanmaktadır. Diğer mahallelerdeki apartmanların bahçelerinde karşılaşılan sorunlardan birisi de bina altlarının işyeri olarak tasarlanmış olmasıdır. Bu nedenle bahçeler küçülmüştür. Özellikle bu tür apartmanların ön bahçeleri bulunmamaktadır. Bahçeler mevcut olsa da işyeri sahibinin istekleri doğrultusunda düzenlenmiştir. Bu da apartman sakinlerinin bahçelerini istedikleri şekilde düzenlemelerine ve kullanmalarına engel olmaktadır. Bazı mahallelerde apartman cepheleri sokak veya cadde sınırını oluşturmakta, bazılarında ise sokağın sınırını apartman bahçesi oluşturmaktadır. Isparta kent merkezindeki apartmanların bazılarında özel olarak düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir.

Isparta kent merkezinde bahçeli apartmanların, Halıkent, Davraz, Ayazmana, Anadolu, Işıkkent gibi toplu konutların yoğun olarak yer aldığı mahalleler; Çünür, Gülevler, Mehmet Töngü gibi müstakil konutların yoğun olarak yer aldığı mahalleler ve kent merkezindeki Gazikemal, Kutlubey, Yayla vb. mahalleler dışındaki mahallelerde fazla sayıda bulunduğu gözlenmiştir. Apartmanların yoğun olarak bulunduğu mahallelerdeki konutlar kat sayısı bakımından da benzerlik göstermemektedir.

Yenice Mahallesi ve Doğancı Mahallesi'nde 3-4 katlı apartmanlar yoğun olarak yer almaktadır. Bu apartmanlarda da çoğunlukla akrabalar ikamet etmektedir. Kızı ve oğlu ile birlikte aileler yaşadıkları için, apartmanın bahçesini istedikleri şekilde kullanmaları da söz konusudur.

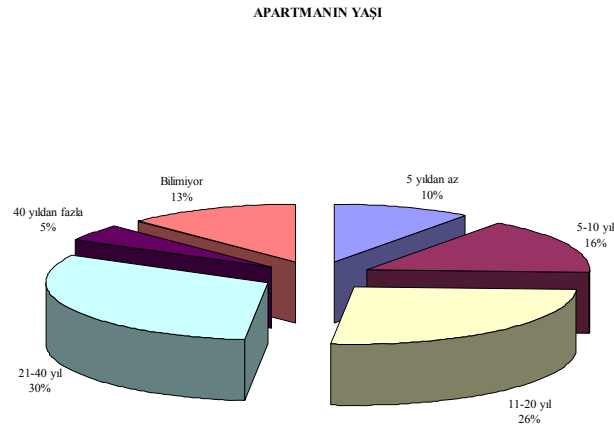
Apartmanların bahçeleri mahalle bazında düşünüldüğünde genel hatlarıyla az da olsa benzerlik göstermektedir. Ancak bazı apartman bahçeleri oldukça özenli ve güzel bir şekilde düzenlenmiş iken, bazılarının oldukça özensiz bir şekilde düzenlendiği,

bitkisel materyallerin bilinçsizce kullanıldığı, hatta bazı konutların bahçelerinin bitkisel materyal açısından yetersiz kaldığı görülmektedir. Apartmanların mimari yapıları güzel ve özenli ise, bunun bahçelerine de yansıdığı görülmektedir. Yapıya gösterilen itina bahçede de göze çarpmaktadır.

Isparta kent merkezinde, belirli bir alana sahip apartman bahçelerinde apartman bahçelerin kullanım amaç ve şekillerinin, alandaki bitkisel materyallerin özelliklerinin, bahçe bakımı için sarf edilen zaman ve masraf bilgilerinin belirlenmesi amacıyla anket çalışması gerçekleştirilmiş, elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

4.2.1. Apartmanlar İle İlgili Bilgiler

Anketlerin gerçekleştirildiği 151 apartmanın yapıldığı yıllar itibariyle durumu Şekil 4.6'da verilmiştir. Buna göre Isparta kent merkezindeki apartmanlaşmanın özellikle son 20-30 yıl içinde geliştiği anlaşılmaktadır. Binaların %13'ünün hangi yıl yapıldığı konusunda ise kesin bilgiler elde edilememiştir.

Şekil 4.12. Isparta kent merkezinde anket yapılan apartmanların yaşları

Anket yapılan apartmanların bahçeleriyle en fazla ilgilenen kişilerin çoğunlukla orada ikamet eden arsa/apartman sahipleri (%37) olduğu anlaşılmıştır. İkinci sırada gelen kiracılar (%35) daha çok ev sahiplerinin ikamet etmediği apartmanlarda bahçeyle ilgilenmektedirler. Daha az oranda olmak üzere diğer apartman sakinleri (%8), apartman yöneticileri, görevli kapıcı/ kalorifercilerin de (%6) bahçeyle

ilgilenenler arasında olduğu gözlenmiştir. Anket yapılan apartman bahçelerinin yaklaşık %11’inde bahçe ile hiç kimsenin ilgilenmediği tespit edilmiştir. %3’ünde ise konu ile ilgili bilgi elde edilememiştir.

4.2.2. Apartman Bahçe Düzenlenmesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri

Isparta kent merkezindeki muhtelif mahallelerde incelenen 151 apartman bahçesinin bakımı/ düzenlenmesi ile ilgili elde edilen bilgiler Çizelge 4.26’da verilmiştir. Buna göre apartman bahçelerinin çok büyük kısmında (%90) herhangi bir çevre düzenleme projesi hazırlanmadığı anlaşılmıştır. Apartmanlarda toplu kullanıma açık düzenlenmelerle en çok ilgilenenlerin ev sahipleri (%40) ve apartman sakinleri (%42) olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.26. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinin bakım/masraf bilgileri

Değişkenler	Oran (%)
Çevre Düzenleme Projesi Çizdirilme Durumu	Evet 1 Hayır 90 Bilinmiyor / Bilgi alınmadı 9
Bahçe Düzenlemesini Yapan Kişi	Apartman görevlisi (Kapıcı) 3 Kalorifer yakan kişi 1 Yönetici 7 Apartman sakinleri 42 Bilinmiyor / Bilgi alınmadı 7 Ev sahibi 40
Bahçede Düzenli Bakım Yapılma Durumu	Evet 61 Hayır 36 Bilinmiyor / Bilgi alınmadı 3
Bahçede Harcama Yapılma Durumu	Evet 42 Hayır 55 Bilinmiyor / Bilgi alınmadı 3

Apartman bahçelerinin büyük bir kısmında (%61) düzenli olarak bakım yapılırken %36’sında ise bakım yapılmadığı anlaşılmış %3’ünden ise bu konuda bilgi alınamamıştır. Düzenli bakım yapılmayan apartman bahçelerinde bunun sebepleri araştırılmış ve elde edilen bilgiler Çizelge 4.27’de gösterilmiştir. Buna göre para ve zaman yetersizliği, düzenli bakım yapılmamasında başta gelen nedenler arasındadır.

Apartman bahçelerinin yaklaşık %42'sinde bakım için belli bir miktar harcama yapıldığı, %55'inde ise bu konuda herhangi bir harcama yapılmadığı belirlenmiştir.

Çizelge 4.27. Apartman bahçelerinde düzenli bakım yapılamamasının nedenleri

Bakım Yapılmama Nedenleri	Seçilme Sayısı
Maddiyat	29
Zaman yetersizliği	16
İlgilenilmiyor olması	6
Kararsız kalınması	3
Bakım konusunda bilgisizlik / Bilinçsizlik	2
Bahçe alanının dar olması	2
Yaşlılık	1

4.2.3. Apartman Bahçelerinin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler

Ankete katılan 151 kişiye bahçenin kullanım amacı ve şeklini belirlemek amacıyla bahçe alanı, bahçeyi en çok kullanan kişiler, kullanım amacı ve bahçede beslenen hayvanlara ilişkin sorular yöneltilmiştir. Apartman bahçelerinin kapladığı alanlara ait bilgiler Çizelge 4.28'de verilmiştir. Buna göre bahçelerin alan bakımından çok değişik büyüklüklerde olduğu anlaşılmıştır.

Çizelge 4.28. Apartman bahçelerinin alanları

Konutların Bahçe Alanları	Seçilme Sayısı	Oranı (%)
0-50 m ²	8	5
51-100 m ²	26	17
101-150 m ²	39	26
151-200 m ²	30	20
201-300 m ²	23	15
> 300 m ²	25	17

Apartman sakinlerinden, bahçeleri daha çok bayanların ve çocukların kullandığı anlaşılmıştır. Yaşlılar ve baylar bahçeyi daha az kullanmaktadırlar. Bahçeyi en az kullananlar ise gençlerdir. Bahçesi hiç kimse tarafından kullanılmayan apartmanların oranı da oldukça yüksektir. Bunun yanı sıra herkes tarafından kullanıldığı belirtilen apartman bahçeleri de mevcuttur. Apartman bahçeleri bu kişilerin rekreasyonel

ihtiyaçlarını kısmen de olsa karşılamaktadır. Çizelge 4.29’da, apartman bahçelerini en fazla kullananlar ve seçilme sayıları verilmiştir.

Çizelge 4.29. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerini en çok kullananlar

Bahçeyi En Fazla Kullananlar	Seçilme Sayısı
Bayanlar	52
Çocuklar	48
Kullanılmıyor	40
Yaşlılar	26
Herkes	14
Baylar	9
Gençler	6
Bilgi alınamadı	4

Apartman bahçelerinin mevsimlere göre ve gün içindeki kullanım yoğunluğuna ait bilgiler Çizelge 4.30’da verilmiştir. Buna göre apartmanların bahçeleri sırasıyla en fazla yaz ve ilkbahar aylarında kullanılmaktadır. Bahçeler özellikle yazın oturma, oyun vb. amaçlarla, ilkbaharda da daha çok bitki yetiştirme ve bakım için kullanılmaktadır. Bahçeler gün içinde daha çok öğleden sonra (%44) ve sabah (%20) saatlerinde kullanılmaktadır.

Çizelge 4.30. Isparta apartman bahçelerinin mevsimlere göre ve gün içindeki kullanımı

Değişkenler	Seçilme Sayısı	
Bahçenin En Fazla Kullanıldığı Mevsim	Yaz	88
	İlkbahar	59
	Kış	5
	Sonbahar	6
	Kullanılmıyor	41
	Bilgi alınamadı	4
Bahçenin Gün İçinde En Fazla Kullanıldığı Zaman	Sabah	42
	Öğle	8
	Öğleden sonra	91
	Akşam	18
	Kullanılmıyor	41
	Bilgi alınamadı	4

Bahçenin genel olarak kullanım amaçları Çizelge 4.31’de verilmiştir. Buna göre apartman bahçeleri en çok; oturma, oyun oynama ve dinlenme amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca apartmanlarda oturan kişilerin bahçelerini otopark olarak

kullanımları da söz konusudur. Bu da zaten yetersiz olan bahçe alanını daha da azaltmaktadır. Bunun yanı sıra eskiden kullanılmış olan ancak günümüzde kullanılmayan kümes, kömürlük vb. yapısal öğelerin bahçede yer alması da bahçe alanını daraltmaktadır. Bahçesi hiçbir amaçla kullanılmayan apartman bahçeleri de mevcuttur.

Çizelge 4.31. Apartman bahçelerinin genel kullanım amaçları

Bahçelerin En Fazla Kullanım Amaçları	Seçilme Sayısı
Oturmak	68
Oyun oynamak	57
Dinlenmek	13
Boş zaman geçirmek	11
Yeşillik yaratmak	5
Bakım yapmak	2
Sebze ihtiyaçlarını karşılamak	2
Yemek yemek	1
Otopark	7
Kullanılmıyor	40

Bahçenin kullanım amacı ve zamanı genel olarak değerlendirildiğinde, en fazla yaz mevsiminde ve öğleden sonra bayanların toplanarak oturmak ve çocukların oyun oynamak için kullandıkları görülmektedir.

Şekil 4.13. Oyun ve otopark amaçlı kullanılan bahçeler

Apartman bahçelerinde hayvan besleme durumu ile ilgili bilgiler Çizelge 4.32’de verilmiştir. Buna göre apartman bahçelerinde genellikle hayvan beslenmediği (%91) anlaşılmıştır. Apartman bahçelerinde daha çok tavuk, dana, keçi, tavşan, inek

beslenmektedir. Kent merkezinde apartman bahçelerinde özellikle dana ve keçi gibi hayvanların beslenmesi ilginçtir.

Çizelge 4.32. Apartman bahçelerinde beslenen hayvanlar

Değişkenler	Seçilme Sayısı
Bahçede Hayvan Beslenme Durumu	Evet 9
	Hayır 138
	Bilgi alınamadı 4
Bahçede Beslenen Hayvanlar	Köpek 3
	Tavuk 2
	Dana 1
	Keçi 1
	Tavşan 1
	İnek 1

Kent merkezinde apartman bahçelerinde özellikle dana, keçi vb. hayvanların beslenmesi ilginç bir durumdur.

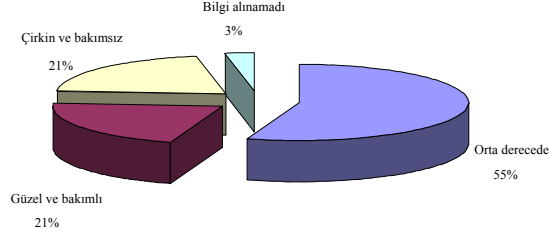

Şekil 4.14. Apartman bahçelerinde beslenen hayvanlar

4.2.4. Apartman Bahçelerinin Algılanması

Anket uygulanan apartmanların bahçeleri ile en fazla ilgilenen kişilere, ortak kullanıma açık apartman bahçesini tanımlaması istendiğinde, %21'i bahçesini güzel ve bakımlı bulurken, %55'i orta derecede bakımlı, %21'i ise bahçesini çirkin ve bakımsız bulduğunu belirtmiştir. Şekil 4.15'te apartman sakinlerinin bahçelerini tanımlaması grafiksel olarak verilmiştir.

BAHÇENİZİ NASIL TANIMLARSINIZ

Şekil 4.15. Isparta kent merkezindeki apartman sakinlerinin bahçelerini tanımlamaları

4.2.5. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler

Yapılan araştırma sonucunda, apartman bahçelerinde yetiştirilen bitkilerden herhangi bir gelir elde edilmediği anlaşılmıştır. Zira, ortak kullanım alanında yetiştirilen bitkilerin tek bir kişi veya kişiler için fayda sağlaması hemen hemen mümkün değildir. Apartman bahçelerinde çok farklı özellikte bitkisel materyallerle karşılaşmıştır. Bunların çoğu, estetik görünüş için yetiştirilen farklı çiçekler, çalılar, ağaççıklardır. Ayrıca bazı meyve türlerine de rastlanılmıştır. Çizelge 4.33’de Isparta kent merkezinde 32 mahallede 151 apartman bahçesinde en fazla görülen bitkisel materyaller ve rastlanma sıklığı verilmiştir. Apartman bahçelerinde yer alan bitkilerin tam listesi Ek 5’te verilmiştir.

Şekil 4.16. Estetik amaçlı bitkilendirilmiş apartman bahçeleri

Çizelge 4.33. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde bulunan bitkisel materyaller ve rastlanma sıklıkları

Bitki Türü	Tür Adı	Adı	Rastlanma Adedi	(%)
Süs	<i>Rosa spp.</i>	Gül	115	76,1
Meyve	<i>Vitis vinifera L.</i>	Asma	109	72,1
Meyve	<i>Prunus armeniaca L.</i>	Kayısı	85	56,2
Meyve	<i>Prunus domestica L.</i>	Erik	72	47,6
Süs	<i>Lilium canadense L.</i>	Zambak	70	46,3
Meyve	<i>Prunus avium L.</i>	Kiraz	67	30,4
Sebze	<i>Allium cepa L.</i>	Soğan	66	43,7
Meyve	<i>Cydonia vulgaris Pers.</i>	Ayva	58	38,4
Sebze	<i>Mentha piperita L.</i>	Nane	58	38,4
Süs	<i>Lonicera nitida L.</i>	Hanımeli, Parlak hanımeli	57	37,7
Meyve	<i>Juglans regia L.</i>	Ceviz, Adi ceviz	49	32,4
Meyve	<i>Prunus cerasus L.</i>	Vişne	44	29,1
Süs	<i>Chrysanthemum coronarium L.</i>	Kasımpatı, Krizantem	43	28,4
Meyve	<i>Prunus persica L.</i>	Şeftali	39	25,8
Süs	<i>Antirrhinum majus L.</i>	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	36	23,8
Sebze	<i>Lycopersicon esculentum L.</i>	Domates	35	23,1
Süs	<i>Cedrus libani A. Rich.</i>	Toros sediri	33	21,8
Süs	<i>Pinus nigra L.</i>	Kara çam	30	19,8
Meyve	<i>Punica granatum L.</i>	Nar	29	19,2
Süs	<i>Biota orientalis (L.) Endl.</i>	Doğu mazısı	29	19,2
Süs	<i>Viola tricolor maxima</i>	Menekşe, Adi menekşe, Hercai menekşe	28	18,5
Süs	<i>Althaea rosea (L.) Cav.</i>	Gülhatma, Gülhatmi, Hatmi, Çiçekhatmi	28	18,5
Süs	<i>Hedera helix L.</i>	Kaya sarmaşığı, Orman sarmaşığı	26	17,2
Meyve	<i>Morus alba L.</i>	Dut, Ak dut, Beyaz dut	25	16,5
Meyve	<i>Prunus amygdalus L.</i>	Badem	25	16,5
Meyve	<i>Pyrus communis L.</i>	Armut	24	15,8
Sebze	<i>Capsicum annum L.</i>	Biber	24	15,8
Süs	<i>Dianthus barbatus L.</i>	Hüsniyusuf, Kılıkaranfil	23	15,2
Süs	<i>Tagetes erecta L.</i>	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	22	14,5
Süs	<i>Anthemis maritima L.</i>	Papatya (beyaz)	22	14,5
Sebze	<i>Lactuca sativa var. longifolia L.</i>	Marul	21	13,9
Süs	<i>Syringa vulgaris L.</i>	Leylak, Adi leylak	21	13,9
Meyve	<i>Malus communis L.</i>	Elma	20	13,2
Sebze	<i>Petroselinum hortense Hoffm</i>	Maydanoz	20	13,2

Isparta kent merkezindeki apartmanların bahçelerindeki bitkisel materyallere bakıldığında en fazla meyvelerden asma ve kayısıya, sebzelerden domates ve bibere,

süs bitkisi olarak gül, zambak ve hanımeline rastlanılmıştır. Apartman bahçelerinde yer alan bitkilere örnekler Şekil 4.17.'de verilmiştir.

Şekil 4.17. Apartman bahçelerinde rastlanılan bitkilere örnekler

Isparta kent merkezindeki apartmanların bahçelerine bakıldığında en fazla sayıda kullanılan bitki türlerinin meyveler olduğu görülmektedir. Bahçelerdeki meyvelerin kullanım yoğunluğuna bakıldığında 151 bahçenin 109 tanesinde asma yetiştirilmekte, bunu 85 adet ile kayısı, 72 adet ile erik, 67 adet ile kiraz ve 58 adet ile ayva izlemektedir. Portakal, Sarı kiraz, fıstık, Zerdali ve limon ise sadece 1'er bahçede yer almaktadır. Bahçelerde bulunan sebzeler ise meyvelere oranla daha az sayıdadır. Bahçelerdeki sebze kullanımı incelendiğinde; 66 adet soğan, 58 adet nane, 35 adet domates, 24 adet biber ve 21 adet de marul yer almaktadır. Dere otu, pırasa, roka, kabak, kara lahana, bakla, kuzu kulağı ve kekik ise sadece 1'er bahçede mevcuttur. En az miktarda kullanılan bitki türü ise geniş yapraklı ağaçlardır. Bunun en büyük nedenlerinden birisi bahçe alanlarının dar olmasıdır. Apartmanların bahçelerinde süs bitkisi olarak kullanılmış olan geniş yapraklı ağaçlara bakıldığında ise; 17 adet ile ıhlamur en yoğun olarak kullanılmıştır. Bunu 9 adet ile akkavak, 6 adet ile cennet ağacı, 4 adet ile salkım söğüt ve 3 adet ile yalancı akasya takip etmektedir. Adi dişbudak, doğu çınarı, sofora, duman ağacı, katalpa ve gümüşü akasya ise sadece 1'er apartman bahçesinde bulunmaktadır. İğne yapraklı ağaçlar geniş yapraklılara oranla daha fazla miktarda kullanılmıştır. İğne yapraklı ağaçlarda ise önceliği 33 adet ile Toros sediri ve 30 adet ile kara çam almaktadır. Daha sonra ise; 29 adet ile doğu mazısı, 18 adet ile adi servi ve yine 18 adet ile sabin ardıcı izlemektedir. Mavi ladin

ise sadece 1 apartman bahçesinde bulunmaktadır. Ağaçcık ve çalılara bakıldığında; 115 adet ile gül, 57 adet ile hanımeli ilk sıraları alırken, 21 adet ile leylak, 18 adet ile taflan ve 11 adet ile sarı alacalı taflan bunları takip etmektedir. Beyaz inci çalısı, sabun çiçeği, ağaç hatmi ve süs kızılcığı ise 1'er adet ile en az sayıda kullanılan bitkilerdir. Sarmaşıklar, sarılcı ve tırmanıcı bitkilerde ise; 26 adet kaya sarmaşığı, 19 adet amerikan sarmaşığı, 18 adet sarılcı gül ve 13 adet morsalkım kullanılmıştır. En az ise 5 adet ile acem borusu ve 2 adet ile hanımeli mevcuttur. Çiçeklere bakıldığında ise; 70 adet zambak, 43 adet kasımpatı, 36 adet aslanağzı, 28 adet hercai menekşe ve yine 28 adet gülhatmi mevcuttur. Gazanya, çin karanfili, yıldız çiçeği, süs lahanası, mine çiçeği, hanım düğmesi, kaktüs ve ful ise sadece 1'er apartmanın bahçesinde yer almaktadır.

Ağaç grupları, fizyonomi açısından uyum ve birlik oluşturan ağaç türlerinin birlikte kullanılması ile elde edilmektedir. Bahçe alanı geniş olan apartmanların bahçelerinde geniş yapraklı ağaçlarla birlikte iğne yapraklı ağaçların birlikte kullanılmasıyla oluşturulan gruplar; estetik görüntüler sunmaktadır. Ancak bahçe alanı dar olan bahçelerde sıkışıklık yaratmakta, bu da hoş olmayan görüntüler ortaya çıkarmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan *Platanus orientalis* (doğu çınarı), *Gleditsia triacanthos* (gladiçya), *Acer pseudoplatanus* (yalancı çınar yapraklı akçaağaç), *Acer platanoides* (çınar yapraklı akçaağaç), *Robinia pseudacacia* (yalancı akasya), *Fraxinus excelsior* L. (adi dişbudak), *Ulmus campestris* (sahra karaağacı) vb. özellikle bahçe alanı dar olan apartman bahçeleri için uygun değildir. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinden 1 tanesinde doğu çınarı ve 3 tanesinde de yalancı akasya yer almaktadır. Fazla geniş alana sahip olmayan apartman bahçeleri için uygun olan türler ise, orta büyüklükteki ağaç ve ağaçcık türleridir. Bunlara da örnek olarak *Eleagnus angustifolia* (iğde), *Acer campestre* (sahra akçaağacı), *Liquidamber orientalis* (sığıla ağacı), *Crataegus monogyna* (alıç), *Sorbus aucuparia* (üvez), *Aesculus carnea* (pembe çiçekli atkestanesi) verilebilir. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde özellikle iğne yapraklı ağaçlar geniş yapraklılara oranla daha fazla sayıda yer almaktadır. İğne yapraklı ağaçlar, sert bir görünüş sundukları ve çok geniş bir yapıya sahip oldukları için alanları dar olan apartman bahçelerinde fazla kullanılmamalıdır. Çalılar da kendi içlerinde grup oluşturacak şekilde

kullanılabilmektedirler. Apartman bahçelerinde *Euonymus japonica* (taflan), *Euonymus japonica "aurea"* (sarı alacalı taflan), *Spiraea vanhouttei* (keçi sakalı), *Cotoneaster horizontalis* (yayılcı dağ muşmulası), *Cornus alba* (süs kızılcağı), *Philadelphus coronarius* (filbahri), *Mahonia aquifolium* (mahonya) vb. duvar kenarlarında, çim alanlarda, yol kenarlarında gruplar halinde kullanıma uygun olan çalılardır. Apartman bahçelerinde kuşatmak, çevrelemek için kullanılan örtü çalılarının en önemli fonksiyonları, gürültü ve tozu önlemek ve mahremiyeti sağlamaktır. Bu amaçlarla kullanılacak olan örtü çalılara örnek olarak; *Spiraea vanhouttei* (keçi sakalı), *Ribes aureum* (Frenk üzümü), *Pyracantha coccinea* (ateş diken), *Symphoricarpos albus* (beyaz inci çalısı), *Cornus alba* (süs kızılcağı), *Syringa vulgaris* (leylak), *Philadelphus coronarius* (filbahri) vb. çalılar verilebilir. Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçelerinde bu çalılara sıkça rastlanmaktadır. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde rastlanılan ibrelî ağaçlardan *Picea pungens 'glauca'* (mavi ladin) çim alanlar üzerinde, soliter olarak kullanıma uygundurlar. Apartman bahçelerinden 1 tanesinde mavi ladin bulunmaktadır. Geniş yapraklı ağaçlardan *Salix alba* (ak söğüt) soliter olarak kullanılabilen bir tür olmasına rağmen konut bahçelerinde kullanılmamalı, daha çok su kenarlarında kullanılmalıdır. Ancak ak söğüt apartman bahçelerinden 4 tanesinde karşımıza çıkmaktadır. *Magnolia grandiflora* (manolya), *Cercis siliquastrum* (erguvan), *Cornus alba* (süs kızılcağı), *Prunus ceracifera* var. *atropurpurea* (kırmızı yapraklı süs eriği) vb. ağaçcıklar ve *Chaenomeles japonica* (Japon ayvası), *Forsythia intermedia* (altın çanak) vb. çalılar apartman bahçelerinde soliter olarak kullanılması uygun olan bitkilerdir.

Apartman bahçelerinde kişilerin daha önceki yaşam şekillerinin ve yerlerinin bahçeye de yansıtıldığı görülmektedir. Sülübey Mahallesi'nde apartmanın bahçesiyle ilgilenen aile Karadenizli olması nedeniyle bahçelerinde kara lahana yetiştirmekte, böylece memleketlerindeki alışkanlıklarını burada da devam ettirmektedirler.

4.2.6. Apartman Bahçeleri İle İlgilenenlerin Doğaya Bakışları

Yerinde ayrıntılı incelemesi yapılan 151 apartman bahçesinde bahçede hayvanları gözlemleyip gözlemlemedikleri sorulduğunda, %43'ü bahçede hayvanları gördüğünü, %54'ü ise görmediğini bildirmiştir. Özellikle çevreleme elemanı

bulunmayan veya yetersiz olan apartmanların bahçelerine dışarıdan çeşitli hayvanların girmesi kaçınılmazdır. Bahçede gözlenen hayvanlar sırasıyla kedi, köpek, kaplumbağa olarak ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra solucan, sümüklü böcek, kirpi, salyangoz, keçi, böcekler ve kertenkelenin de apartman bahçelerinde görülen hayvanlar oldukları belirtilmiştir.

Bahçelerinde dışarıdan gelen hayvanların bulunduğunu belirten 65 apartman sakinine, bahçede görülen hayvanlardan rahatsız olup olmadıkları sorulmuştur. Bunlardan %37'si rahatsız olduğunu, %57'si rahatsız olmadığını bildirmiştir. En çok rahatsız olunan hayvanlar ise sırasıyla kedi, köpek, solucan, kaplumbağa, sümüklü böcek, keçi ve böceklerdir. Bu hayvanlardan rahatsız olma nedenlerinin başında ise, hayvanların bitkilere zarar vermesi gelmektedir. Çizelge 4.34'te bahçelerde görülen hayvanlar ve rahatsız olunan hayvanlar belirtilmiştir.

Çizelge 4.34. Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinde görülen hayvanlar ve rahatsız olunan hayvanlar

Değişkenler		Seçilme Sayısı
Bahçede Görülen Hayvanlar	Kedi	57
	Köpek	34
	Kaplumbağa	9
	Solucan	3
	Sümüklü böcek	2
	Kirpi	1
	Salyangoz	1
	Keçi	1
	Böcekler	1
	Kertenkele	1
	Rahatsız Olunan Hayvanlar	
	Kedi	18
	Köpek	14
	Solucan	3
	Kaplumbağa	2
	Sümüklü böcek	1
	Keçi	1
	Böcekler	1

4.2.7. Apartman Bahçelerinde Gözlem Bilgileri

Yerinde gözlem ve anket uygulaması yapılan 151 apartman bahçesi genel görünümüleri açısından incelendiğinde; bahçelerde rastgele, gelişigüzel bitkilendirmelerin yapıldığı, alanların küçük olduğu, bitki sayılarının fazla olduğu görülmektedir. Az sayıda olsa da, bitkilerin planlı yerleştirildiği apartman bahçelerine rastlanılmıştır. Apartman sakinlerinin çevre düzenleme projesi hazırlatmadan bahçe düzenlemeleri yapmaları bu durumun oluşmasını zaten açıklamaktadır. Ayrıca, apartmanların bahçelerinin kapladığı alanların küçük olması ve ikamet edenlerin bir kısmının aynı anda bitki yetiştirmek istemesi, apartmanda görevli kişilerin kendi oturdukları kısımlarda özellikle sebze bahçesi şeklinde düzenleme eğilimleri birçok apartman bahçesini karmaşık ve yoğun bitkilendirme yapılmış gibi göstermektedir. Daha az oranda olmak üzere, projesi hazırlanmamış bazı apartman bahçelerinde düzenli bitki yetiştirildiği, özenli düzenlemelerin yapıldığı da gözlenmiştir. Çizelge 4.35’de Isparta kent merkezindeki apartman bahçelerinin genel görünümüleri itibari ile durumları verilmiştir. Şekil 4.18’de ise, bahçelerinin genel görünümüleri ile ilgili bazı resimler verilmiştir.

Çizelge 4.35. Apartman bahçelerinin genel görünümüleri

Alanın Genel Görünüşü	Seçilme Sayısı
Rast gele bitkiler yerleştirilmiş	81
Alan küçük, bitki sayısı fazla	53
Tamamen bitkilendirilmiş	25
Alan büyük, bitki sayısı az	21
Bitkiler planlı yerleştirilmiş	14

Şekil 4.18. Isparta kent merkezindeki bazı apartman bahçelerinin genel görünüşleri (a:bahçe alanı geniş, bitki sayısı az apartman bahçesi; b:bahçe alanı dar, bitki sayısı fazla apartman bahçesi; c:planlı yerleştirilmiş bitkisel materyaller; d:tamamen bitkilendirilmiş apartman bahçesi)

Bitkisel materyallerin genel görünüşü açısından 59 bahçenin bakımlı, yine 59 bahçenin bakımsız olduğu, 25 bahçede de bitkisel materyallerin anormal derecede büyümüş olduğu görülmüştür. Şekil 4.19’da ise apartman bahçelerinde yer alan bitkisel materyallerin genel görünümüne örnekler verilmiştir. Çizelge 4.36’da, apartman bahçelerinde gözlenen bitkisel materyallerin genel büyüme durumları verilmiştir.

Çizelge 4.36. Apartman bahçelerindeki bitkisel materyalin genel görünüşleri

Bitkilerin Genel Görünüşü	Seçilme Sayısı
Bakımsız	59
Bakımlı	59
Anormal büyümüş	25
Gelişimi engellenmiş	10
Sarmış / solmuş	4

Şekil 4.19. Apartman bahçesindeki bitkilerin genel görünüşü (a,b:bakımlı bitkisel materyaller; c:bakımsız bitkisel materyal; d:gelişimi engellenmiş bitkisel materyaller)

4.3. Isparta Kent Merkezindeki Toplu Konut Bahçelerine İlişkin Anket Sonuçları

Isparta kent merkezinde çok katlı blok apartmanlardan oluşan toplu yerleşim birimlerinde ikamet edenlerin, ortak kullanım alanındaki bahçeleri ile ilgili görüş ve eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla farklı mahallelerden örnek konutlar üzerine anket çalışması yapılmıştır. Isparta kent merkezindeki 23 mahallede toplam 23 adet anket yapılmıştır. Anket çalışması yapılan mahalleler Çizelge 4.37’de verilmiştir.

Çizelge 4.37. Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçeleri için yapılan anket sayılarının mahalle bazında dağılımı

Sıra No	Mahalle İsmi	Anket Uygulanan Toplu Konut Sayısı
1	Anadolu Mahallesi	1
2	Ayazmana Mahallesi	1
3	Batıkent Mahallesi	1
4	Binbirevler Mahallesi	1
5	Çünür Mahallesi	1
6	Davraz Mahallesi	1
7	Doğancı Mahallesi	1
8	Fatih Mahallesi	1
9	Gülistan Mahallesi	1
10	Halıkent Mahallesi	1
11	Hızırbey Mahallesi	1
12	İskender Mahallesi	1
13	Işıkent Mahallesi	1
14	Karaağaç Mahallesi	1
15	Keçeci Mahallesi	1
16	Kurtuluş Mahallesi	1
17	Modernevler Mahallesi	1
18	Muzaffer Türkeş Mahallesi	1
19	Pirimehmet Mahallesi	1
20	Sermet Mahallesi	1
21	Sidre Mahallesi	1
22	Turan Mahallesi	1
23	Vatan Mahallesi	1

Toplu konut oluşumu Isparta kent merkezi için bazı mahalleler dışında henüz yeni olduğundan bahçe düzenlenmeleri üzerine çok fazla bir benzerlik veya farklılıktan bahsetmek söz konusu değildir. Özellikle son 10 yıl içinde Isparta kent merkezinde yoğun toplu konut yapımı olmuştur ve bu eğilim hala devam etmektedir. Isparta kent

merkezinde yapılan incelemeler ve gözlemler sonucunda, toplu konut olarak inşa edilen konutların 40 yıldan daha yeni olduğu anlaşılmıştır. Bu durum aslında ülkemizin diğer şehirlerinde de görülmektedir. Zira toplu konut fikrinin ülkemizde uygulanmaya başlanması 1950’li yıllardan sonraya rastlamaktadır.

Muzaffer Türkeş, Gülistan, Modernevler, Keçeci, Halıkent, Anadolu mahallelerindeki toplu konutların Isparta’da ilk olarak toplu konut uygulaması yapılan mahalleler olduğu, daha sonraları ise Doğancı, Sidre, Batıkent, Işıkkent, Çünür ve Davraz mahallelerinde toplu konut yapılaşmasının olduğu anlaşılmıştır.

Toplu konutların modern planlama ve tasarım ilkeleri ile inşa edildiklerinden hemen hemen hepsinde belli bir büyüklüğe sahip bahçe alanı tespit edilmiştir. Genellikle orta ve üst gelir grubuna sahip bireylerin ikamet ettiği bu konutların bahçeleriyle çoğunlukla ilgilenen kişilerin olduğu ve bahçede düzenli bakım yapıldığı anlaşılmıştır.

Hızırbey, Sermet, Kurtuluş, Keçeci, Işıkkent ve Çünür mahallelerindeki toplu konut bahçelerinin güzel bir şekilde düzenlenmiş olduğu, peyzaj projelerinin çizildiği, bahçelerde bakımlı ve pahalı bitkisel materyaller kullanıldığı, bitkilerin planlama ilkeleri doğrultusunda kullanıldığı belirlenmiştir. Bu şekilde iyi örneklerle rastlanması, toplu konut sakinlerinin, yöneticilerin ve site görevlilerinin bahçeleri için bizzat ilgilenmelerinden kaynaklanmaktadır.

Toplu konut bahçeleri çoğunlukla diğer konut çeşitlerinden (apartman ve müstakil konut) daha büyük alanlara sahiptirler. Bu bahçelerde fonksiyon, bitkisel materyal ve içerik bakımından farklılıklar görülmektedir. Bu bahçelerin çoğunda ölçü, biçim, doku ve renk açısından bitkisel donatılar ile kompozisyonlar oluşturulmuş, böylece bahçelere hareket kazandırılmış, aynı zamanda bahçeler sakin, huzur verici mekânlar haline dönüştürülmüş durumdadır.

Yapılan anketlerden elde edilen sonuçlar sırasıyla verilmiştir.

4.3.1. Toplu Konut İle İlgili Bilgiler

Isparta kent merkezinde anket yapılan toplu konutların yaş dağılımları Çizelge 4.38’de verilmiştir. Yerinde ziyaret edilen 23 adet toplu konutun çoğunluğunun 5-10 yıllık (%44) veya son 5 yıl içinde yapıldığı (%26), 11 yıllık ve daha eski konutların ise, toplam konutların sadece dörtte birini oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu durum açık olarak modern tasarım ve altyapı hizmetlerinin kullanıldığı konutlaşmanın Isparta kenti için son 10 yıl içerisinde geliştiğini göstermektedir. Özellikle Muzaffer Türkeş, Gülistan, Modernevler, Keçeci, Halıkent, Anadolu mahallelerindeki toplu konutların, Doğancı, Sidre, Batıkent, Işıkkent, Çünür ve Davraz mahallelerindeki toplu konutlardan biraz daha eski olduğu gözlemlenmiştir.

Toplu konutların bahçeleri ile genellikle (%39) sitede çalışan ve çoğunlukla kapıcı olarak adlandırılan, site görevlilerin ilgilendiği anlaşılmıştır. Bu kişiler sitedeki asıl görevleri yanında bahçe bakımı işlerini de gerçekleştirmektedirler. Bahçelerle konutlarda ikamet edenlerin (%22), kalorifer yakmakla görevli kişilerin (%22) ve site yöneticilerinin (%17) de ilgilendiği görülmüştür. Apartman ve müstakil konutlardan farklı olarak, bahçe ile ilgilenilmeyen herhangi bir toplu konuta rastlanılmamıştır. Bahçeler ile ilgilenen kişilerin dağılımı Çizelge 4.38’de verilmiştir.

Çizelge 4.38. Toplu konutların yaşı ve bahçeleri ile ilgilenenler kişiler

Değişkenler		Seçilme Sayısı	Oranı (%)
Yaş Dağılımı	5 yıldan az	6	26
	5-10 yıl	10	44
	11-20 yıl	3	13
	21-40 yıl	3	13
	Bilinmiyor / Bilgi alınamadı	1	4
Bahçe İle İlgilenen Kişi	Site görevlisi (Kapıcı)	9	39
	Kalorifer yakan kişi	5	22
	Toplu konut sakinleri	5	22
	Yönetici	4	17

Toplu konut bahçelerinin büyük çoğunluğunun (%74) 300 m²’den büyük olduğu saptanmıştır (Çizelge 4.39). Bu durum, peyzaj uygulamalarının gerçekleştirilebilmesi açısından oldukça elverişli durum arz etmektedir.

Çizelge 4.39. Toplu konut bahçeleri alan büyüklükleri

Değişkenler	Seçilme Sayısı	Oranı (%)
Toplu Konutların Bahçe Alanları	0-50 m ²	0
	51-100 m ²	0
	101-150 m ²	2
	151-200 m ²	3
	201-300 m ²	1
	> 300 m ²	17
		74

4.3.2. Toplu Konut Bahçe Düzenlenmesi İle İlgili Zaman ve Masraf Bilgileri

Toplu konut bahçelerinde çevre düzenlenmesi ile ilgili elde edilen veriler toplu olarak Çizelge 4.40’da verilmiştir. Buna göre toplu konutların büyük çoğunluğunun (%74) çevre düzenleme projesi bulunmadığı, çevre düzenleme projesi bulunan toplu konutların (%26) ise Hızırbey, Sermet, Kurtuluş, Keçeci, Işıkkent ve Çünür mahallelerinde olduğu tespit edilmiştir. Toplu konutların bahçe düzenlemesini yapan kişilerin, bahçeyle ilgilenen kişilerle benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır. Bahçe düzenlemesi ile daha çok site görevlilerinin (%26) ve konut sakinlerinin (%26) ilgilendikleri anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.40. Toplu konutların genel bahçe düzenlenme durumları

Değişkenler	Seçilme Sayısı	Oranı (%)
Çevre Düzenleme Projesi Çizdirilme Durumu	Evet	6
	Hayır	17
	Bilinmiyor / Bilgi alınamadı	0
Bahçe Düzenlemesini Yapan Kişi	Site görevlisi (Kapıcı)	6
	Kalorifer yakan kişi	2
	Yönetici	2
	Toplu konut sakinleri	6
	Bilinmiyor / Bilgi alınamadı	3
	Peyzaj Mimarı / Peyzaj Şirketi	4
Bahçede Düzenli Bakım Yapılma Durumu	Evet	18
	Hayır	5
	Bilinmiyor / Bilgi alınamadı	0
Bahçede Harcama Yapılma Durumu	Evet	18
	Hayır	5
	Bilinmiyor / Bilgi alınamadı	0

Toplu konut bahçelerini peyzaj mimarlarına veya peyzaj işleri ile ilgilenen şirketlere yaptıranların oranı ise %17 olarak tespit edilmiştir. Toplu konut bahçelerinin büyük çoğunluğunda (%72) düzenli olarak bakım yapıldığı tespit edilmiştir. Toplu konut bahçelerinde düzenli bakım yapılmamasının nedenleri arasında sırasıyla; maddi nedenler, zaman yetersizliği, bahçe alanının dar olması gelmektedir. Toplu konutların büyük çoğunluğunda (%78) bahçe için harcama yapıldığı gözlemlenmiştir.

4.3.3. Toplu Konut Bahçelerinin Kullanım Şekli ve Amacı İle İlgili Bilgiler

Toplu konut bahçelerinden faydalananlar ile, mevsimlere göre ve gün içinde kullanım şekilleri Çizelge 4.41’de toplu olarak gösterilmiştir. Buna göre toplu konut bahçelerini en fazla çocukların, daha sonra bayanların ve gençlerin kullandıkları tespit edilmiştir. Yaşlıların ve bayların ise bahçeyi çok az oranda kullandıkları anlaşılmaktadır. Toplu konutların bahçelerinin müstakil konut ve apartman bahçelerinde olduğu gibi en fazla yaz aylarında, daha sonra sırası ile ilkbahar ve sonbahar aylarında kullanıldığı, kış mevsiminde ise kullanılmadığı anlaşılmıştır. Bahçenin gün içinde en fazla öğleden sonra kullanıldığı, bunu sabah, akşam ve öğlen saatlerinin izlediği tespit edilmiştir.

Çizelge 4.41. Toplu konut bahçelerinin en fazla kulanlar ve kullanım zamanı

Değişkenler	Seçilme Sayısı	
Bahçeyi En Fazla Kullananlar	Yaşlılar	1
	Çocuklar	15
	Gençler	3
	Bayanlar	13
	Baylar	1
	Kullanılmıyor	5
Bahçenin En Fazla Kullanıldığı Mevsim	Yaz	15
	İlkbahar	8
	Kış	0
	Sonbahar	2
	Kullanılmıyor	5
	Bilgi alınamadı	0
Bahçenin Gün İçinde En Fazla Kullanıldığı Zaman	Sabah	4
	Öğle	1
	Öğleden sonra	15
	Akşam	5
	Kullanılmıyor	5
	Bilgi alınamadı	0

Toplu konut bahçelerinin kullanım amaçları Çizelge 4.42’de verilmiştir. Buna göre toplu konut bahçeleri daha çok; oyun oynamak, oturmak, boş zaman geçirmek ve yemek için kullanılmaktadır. Ayrıca toplu konutlarda oturan kişilerin bahçelerini sadece otopark olarak kullanımları da söz konusudur. Bu durum, bazen bitki yetiştirmek için yetersiz olan bahçe alanının daha da azalmasına sebep olmaktadır. Bahçenin kullanım amacı ve zamanı genel olarak değerlendirildiğinde; en fazla yaz mevsiminde ve öğleden sonra bayanlar tarafından toplanarak oturmak ve çocuklar tarafından da oyun oynamak için kullandıkları tespit edilmiştir. Şekil 4.20’de bahçelerin kullanım amaçlarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Toplu konut bahçelerinde, müstakil ve apartman bahçelerinden farklı olarak herhangi bir hayvanın beslendiği görülmemiştir.

Şekil 4.20. Toplu konut bahçesinin kullanım amaçları; oyun ve otopark

Çizelge 4.42. Apartman bahçelerinin genel kullanım amaçları

Değişkenler		Seçilme Sayısı
Bahçelerin En Fazla Kullanım Amaçları	Oturmak	11
	Oyun oynamak	14
	Boş zaman geçirmek	5
	Yemek yemek	1
	Otopark	2
	Kullanılmıyor	5

4.3.4. Toplu Konut Bahçelerindeki Tercihler ve Nedenleri İle İlgili Bilgiler

Toplu konut bahçeleri ile ilgilenen deneklerden, bahçelerini tanımlamaları istendiğinde, yaklaşık yarısı (%48) bahçesini güzel ve bakımlı bulurken, %43'ü orta derecede bakımlı , %9'u ise bahçesini çirkin ve bakımsız bulduğunu bildirmiştir.

4.3.5. Bitkisel Materyal İle İlgili Bilgiler

Yerinde incelemeler sonucu, toplu konut bahçelerinde gözlemlenen odunsu ve otsu bitkilerden en fazla bulunan ve bulunma sayıları Çizelge 4.43'te verilmiştir. Toplu konut bahçelerinde yer alan tüm bitkisel materyalin ayrıntılı listesi Ek 6'da verilmiştir.

Çizelge 4.43. Isparta kent merkezindeki toplu konut bahçelerinde bulunan bitkisel materyaller ve toplam bulunma sayıları

Bitki Türü	Tür Adı	Adı	Rastlanma Adedi	(%)
Süs	<i>Rosa spp.</i>	Gül	22	95,6
Süs	<i>Lilium canadense</i> L.	Zambak	14	60,8
Meyve	<i>Vitis vinifera</i> L.	Asma	13	56,5
Süs	<i>Antirrhinum majus</i> L.	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	13	56,5
Süs	<i>Cedrus libani</i> A. Rich.	Toros sediri	12	52,1
Süs	<i>Cupressus sempervirens</i> L.	Adi servi, mezarlık servisi	12	52,1
Süs	<i>Juniperus sabina</i> L.	Sabin ardıcı	12	52,1
Süs	<i>Biota orientalis</i> (L.) Endl.	Doğu mazısı	12	52,1
Meyve	<i>Prunus armeniaca</i> L.	Kayısı	10	43,4
Süs	<i>Pinus nigra</i> L.	Kara çam	10	43,4
Sebze	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	9	39,1
Sebze	<i>Lycopersicon esculentum</i> L.	Domates	8	34,7
Sebze	<i>Mentha piperita</i> L.	Nane	8	34,7
Süs	<i>Lonicera nitida</i> L.	Hanımeli, Parlak hanımeli	8	34,7
Süs	<i>Syringa vulgaris</i> L.	Leylak, Adi leylak	8	34,7
Süs	<i>Euonymus japonica</i> L.	Taflan	8	34,7
Süs	<i>Hedera helix</i> L.	Kaya sarmaşığı, Orman sarmaşığı	8	34,7
Süs	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> L.	Amerikan sarmaşığı	8	34,7
Süs	<i>Tagetes erecta</i> L.	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	8	34,7

Çizelge 4.43. (devam)

Süs	<i>Viola tricolor maxima</i>	Menekşe, Hercai menekşe	8	34,7
Meyve	<i>Prunus domestica</i> L.	Erik	7	30,4
Meyve	<i>Prunus avium</i> L.	Kiraz	7	30,4
Süs	<i>Tilia argentea</i> Desf.	İhlamur, Gümüşü ihlamur	7	30,4
Süs	<i>Lonicera caprifolium</i> L.	Hanımeli, Keçikulağı	7	30,4
Süs	<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	Biberiye, Kuşdili, Rosmarin	7	30,4
Sebze	<i>Capsicum annum</i> L.	Biber	6	26,0
Süs	<i>Salix babylonica</i> L.	Salkım söğüt	6	26,0
Süs	<i>Euonymus japonica</i> "aureus"	Sarı alacalı taflan	6	26,0
Süs	<i>Cotoneaster horizontalis</i> Decne.	Yatık dağ muşmulası, yayılcı dağ muşmulası	6	26,0
Süs	<i>Wisteria sinensis</i> (Sims.) DC.	Mor salkım	6	26,0
Süs	<i>Chrysanthemum coronarium</i> L.	Kasımpatı, Krizantem	6	26,0
Süs	<i>Calendula officinalis</i>	Portakal nergisi, adi nergis, kandil çiçeği	6	26,0
Meyve	<i>Cydonia vulgaris</i> Pers.	Ayva	5	21,7
Meyve	<i>Fragaria vesca</i> L.	Çilek	5	21,7
Meyve	<i>Prunus persica</i> L.	Şeftali	5	21,7
Süs	<i>Picea abies</i> L.	Avrupa ladini	5	21,7
Süs	<i>Nerium oleander</i> L.	Zakkum	5	21,7
Süs	<i>Cheiranthus cheiri</i> L.	Şebboy, Anakokusu çiçeği	5	21,7
Süs	<i>Althaea rosea</i> (L.) Cav.	Gülfatma, Gülhatmi, Hatmi, Çiçekhatmi	5	21,7
Süs	<i>Bellis perennis</i> L.	Çayır güzeli, koyungözü papatyası, yaz papatyası	5	21,7

Genel olarak bahçelerde süs bitkilerinden en çok gül, zambak, aslanağzı, ağaçlardan da sedir, servi, ardıç, karaçam, meyve olarak da asma ve kayısıya rastlanılmıştır. Bahçelerde yer alan bitkisel materyallere örnekler Şekil 4.21’de verilmiştir. Müstakil konut bahçelerinden farklı olarak, ortak kullanıma açık bu alanlarda yetiştirilen bitkilerden herhangi bir gelir elde edilmediği anlaşılmıştır. Bu durum beklenen bir sonuçtur, zira yetiştirilen bitkiler tek bir kişi veya aile için değil toplu konutlarda yaşayan çok sayıda insanın ortak kullanımına açıktır.

Şekil 4.21. Bahçelerde rastlanılan bitkisel materyaller

Isparta kent merkezindeki toplu konutların bahçelerine bakıldığında en fazla sayıda kullanılan bitki türlerinden birisinin meyveler olduğu görülmektedir. Bahçelerdeki meyvelerin kullanım yoğunluğuna bakıldığında 23 bahçenin 13 tanesinde asma yetiştirilmekte, bunu 10 adet ile kayısı, 7 adet ile erik ve kiraz, 5 adet ile ayva, çilek ve şeftali ve 4 adet ile badem, ceviz ve incir izlemektedir. Elma, vişne, zeytin ve Trabzon hurması ise sadece 1'er bahçede yer almaktadır. Bahçelerde bulunan sebzeler ise meyvelere oranla daha az sayıdadır. Bahçelerdeki sebze kullanımı incelendiğinde; 9 adet soğan, 8 adet domates ve nane, 6 adet biber ve 4 adet de fasulye yer almaktadır. Kabak ve kuzu kulağı ise sadece 1'er bahçede mevcuttur. En az miktarda kullanılan bitki türü ise geniş yapraklı ağaçlardır. Toplu konutların bahçelerinde süs bitkisi olarak kullanılmış olan geniş yapraklı ağaçlara bakıldığında ise; 7 adet ile ıhlamur en yoğun olarak kullanılmıştır. Bunu 6 adet ile salkım söğüt, 3 adet ile akkavak ve doğu çınarı, 2 adet ile cennet ağacı, yalancı akasya ve dişbudak yapraklı akçaağaç takip etmektedir. Akdeniz defnesi, adi dişbudak ve katalpa ise sadece 1'er toplu konut bahçesinde bulunmaktadır. İğne yapraklı ağaçlar geniş yapraklılara oranla daha fazla miktarda kullanılmıştır. İğne yapraklı ağaçlarda ise önceliği 12 adet ile Toros sediri, adi servi, sabin ardıcı ve doğu mazısı almaktadır. Daha sonra ise; 10 adet ile kara çam, 5 adet ile Avrupa ladini 4 adet ile limoni servi ve 2 adet ile porsuk izlemektedir. Ağaçcık ve çalılara bakıldığında; 22 adet ile gül, 8 adet ile hanımeli, leylak ve hanımeli ilk sıraları alırken, 6 adet ile sarı alacalı taflan ve yayılcı dağ muşmulası, 5 adet ile zakkum bunları takip etmektedir. Sarı çiçekli yasemin, mahonya, kelebek çalısı, beyaz çiçekli yasemin ve kırmızı yapraklı kadıntuzluğu ise 1'er adet ile en az sayıda kullanılan bitkilerdir. Sarmaşıklar, sarılcı ve tırmanıcı bitkilerde ise; 8 adet kaya sarmaşığı ve amerikan sarmaşığı, 7 adet hanımeli ve 6 adet morsalkım kullanılmıştır. En az ise 4 adet sarılcı gül ve 1 adet ile acem borusu mevcuttur. Çiçeklere bakıldığında ise; 14 adet zambak, 13 adet aslanağzı, 8 adet hercai menekşe ve kadife çiçeği, 7 adet biberiye, 6 adet kasımpatı ve portakal nergisi ve 5 adet şebboy, gül hatmi ve İstanbul papatyası mevcuttur. İpek çiçeği, Cezayir menekşesi, papatya (sarı), kağıt çiçeği, bahçe karanfili, gazanya, mine çiçeği, kirli hanım çiçeği, begonya ve kanna ise sadece 1'er toplu konut bahçesinde yer almaktadır.

Bazı mahallelerde toplu konut bahçelerinde kullanılan bitkisel materyaller benzerlik gösterirken bazılarında ise farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin gül anket çalışması yapılan toplu konutların 1 tanesi dışında bütün toplu konut bahçelerinde bulunmaktadır. Yine zambak da 14 toplu konut bahçesinde bulunurken, 8 toplu konut bahçesinde yer almamaktadır.

Toplu konut bahçelerinde, Isparta koşullarında yetişebilen asma, kayısı, erik, kiraz, ayva, çilek gibi meyvelere sıkça rastlanılmaktadır. Soğan, domates, nane, biber ve fasulye de en fazla kullanılan sebzelerdir. Ihlamur, aksöğüt, akkavak, cennet ağacı ve yalancı akasya da bahçelerde en fazla yer alan geniş yapraklı ağaçlardır. Bunların yanı sıra toplu konut bahçelerinde iğne yapraklı ağaçlar da bulunmaktadır. Özellikle Toros sediri, kara çam, doğu mazısı, adi servi ve sabin ardıcı en sık kullanılanlardır. Gül, hanımeli, leylak, taflan ve zakkum da sıkça kullanılmış olan çalılardır. Binalara, çevreleme elemanlarına ve oturma mekanlarına en fazla kaya sarmaşığı, amerikan sarmaşığı, hanımeli, mor salkım ve sarılcı gül sardırılmaktadır.

Doğancı, Hızırbey, Sidre, Karaağaç, Sermet, Fatih, Kurtuluş, Turan, Keçeci, Anadolu, Vatan, Ayazmana, Halıkent ve Çünür mahallelerinde olmak üzere toplam 14 toplu konut bahçesinde çim alan mevcuttur.

4.3.6. Toplu Konut Bahçelerinde Gözlem Bilgileri

Anket uygulaması ve yerinde ayrıntılı gözden geçirilmesi sonucunda 23 toplu konutun bahçelerinin genel görünüşleri incelendiğinde; müstakil ve apartman bahçelerindeki duruma benzer sonuçlarla karşılaşılmıştır. Zira bahçelerin çoğunda bitkilerin gelişi güzel yerleştirildiği, bazılarında alanın küçük fakat bitki sayısının fazla olduğu, bazılarında ise çok yoğun bitkilendirme yapıldığı anlaşılmıştır. Büyük bahçe alanında az sayıda fakat bitkilerin planlı yerleştirildiği bahçelerin sayısı oldukça azdır. Çizelge 4.44 ve Şekil 4.22’de toplu konut bahçelerinin genel görünüşleri verilmiştir.

Çizelge 4.44. Toplu konut bahçelerinin bitkisel materyalin genel durumu

Alanın Genel Görünüşü	Seçilme Sayısı
Tamamen bitkilendirilmiş	3
Rast gele bitkiler yerleştirilmiş	6
Alan küçük, bitki sayısı fazla	4
Alan büyük, bitki sayısı az	8
Bitkiler planlı yerleştirilmiş	6

Toplu konut bahçelerindeki bitkisel materyalin genel görünüşleri incelendiğinde ise, hemen hemen birbirine yakın oranlarda olmak üzere üçte birine yakın kısmının bakımlı (%37), yaklaşık bir o kadarının da bakımsız (%38) olduğu anlaşılmıştır. Bakımsız bitkilerin çoğunlukla anormal büyümüş, gelişimi engellenmiş veya sararmış/solmuş olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4.22. Isparta kent merkezindeki bazı toplu konut bahçelerinin genel görünüşleri (a:bahçe alanı geniş, bitki sayısı az toplu konut bahçesi; b:planlı yerleştirilmiş bitkisel materyaller; c:tamamen bitkilendirilmiş toplu konut bahçesi)

Çok katlı apartman bloklardan oluşan toplu konut bahçelerinin bazılarının her bir blok için ayrı ayrı düzenlenmekle beraber büyük çoğunluğunda bahçelerin bir bütün olarak düzenlendiği gözlemlenmiştir. Örnekleri Şekil 4.23’te verilmiştir.

Şekil 4.23. Bloklar şeklinde (a) ve bütün olarak (b) düzenlenmiş toplu konut bahçeleri

4.4. Isparta Kent Merkezi'ndeki Müstakil Konut, Apartman ve Toplu Konut Bahçelerinin Bitkisel Tasarım Açısından Değerlendirmesi

Isparta kent merkezinde ekonomik ve sosyokültürel açıdan özelliği olan müstakil konutlar üst gelir grubu konutlar-villalar ve alt gelir grubu konutlar-düşük nitelikli konutlar olmak üzere iki bölüm halinde incelenebilir. Mahalle bazında çok kesin sınırlar çizmek mümkün olmamakla birlikte, az da olsa genelleme yapılması mümkün durumlar gözlemlenmiştir. Örneğin kent merkezine eşit uzaklıkta bulunan Çünür ve Mehmet Töngge mahallelerinde yapılaşma ve konut şekilleri oldukça farklıdır. Zira, Çünür Mahallesi köy niteliğinde olup bu mahalledeki konutlar da düşük nitelikli konut özelliğindedir. Mehmet Töngge Mahallesi'ndeki konutlar ise daha modern tasarım ve planlama ilkeleri ile inşa edilmiş villa niteliğindedir.

Üst gelir grubu konutları oluşturan villalar, konut ve bahçelerinin alanı açısından diğer konut çeşitlerinden daha büyük alanlara sahiptirler. Bu tür konutların bahçeleri; bahçelerdeki fonksiyon, bitkisel materyal ve içerik bakımından farklılık göstermektedir. Bu tür bahçelerin düzenlenmesinde gösterilen özen bakım aşamasında da gösterilmekte, bu durum da bahçelerin güzelliklerinin sürekliliklerini sağlamaktadır. Bu bahçelerde ölçü, biçim, doku ve renk açısından bitkisel donatılar ile kompozisyonlar oluşturulmuş, böylece bahçelere hareket kazandırılmış ve aynı zamanda bahçeler sakin, huzur verici mekanlar hale dönüştürülmüştür. Özellikle son yıllarda yapılan müstakil konutların çoğunluğu villa grubuna girmekte ve konutlarda ve bahçelerde estetiğe verilen önem artmış, bahçelerde bitkisel tasarım açısından daha bilinçli düzenlemeler yapılmıştır.

Kentleşme sonucunda, kentlerin geleneksel, eski konut dokusu olarak tanımlanabilen konut alanları yetersiz kalmış, bunun sonucunda yeni konut alanlarının oluşturulması kaçınılmaz duruma gelmiştir. Gerçekleşen hızlı kentleşme, Isparta'da da gerçekleşmiştir. Kırdan kente göçle kentlerin nüfusu hızla artmaya başlamıştır. Kırdan kente göç edenler kentin içindeki konut stokunun yetersiz ve pahalı olması nedeniyle, kentin kenarlarına yerleşerek düşük nitelikli konut yerleşim alanlarını oluşturmuşlardır.

Kentlerde imar yönetmeliklerinde verilen bahçe büyüklüklerine fazla uyulmadığı ya da bahçe alanı içinde depo, garaj vb. kullanım alanlarının bulunduğu gözlenmektedir. 3194 sayılı imar kanununda yer alan bahçe mesafeleri 5 m. olmasına rağmen ( n ve yol kenarına rastlayan yan bahçe mesafeleri), bazı konutlarda bahçe kavramının göz ardı edildiği görülmektedir.

Zengin bir bitkisel tasarıma sahip olan villa bahçelerde yoğun bir yeğil etki söz konusudur. Kullanılan bitkiler ise çoğunlukla geniğ yapraklı ağaçlar, iğne yapraklı ağaçlar, ağaçcık ve çalılar, sarılıcı-tırmanıcı bitkiler ve ieklerdir. Meyve ağaçlarına ve sebzelere fazla yer verilmemiğtir. D ğ k nitelikli konutların bahçelerinde bitkilerin yan yana gelme biçimleri ve mimari    erle olan iliğkileri temel tasar ilkeleri ( l , biçim, renk, doku, denge, vurgu vb.) göz önünde bulundurulmaksızın oluğturulmuğtur. Bu tür bahçelerde ise çoğunlukla meyve ve sebzelere yer verilmiğ, s s bitkilerine fazla yer verilmemiğtir.

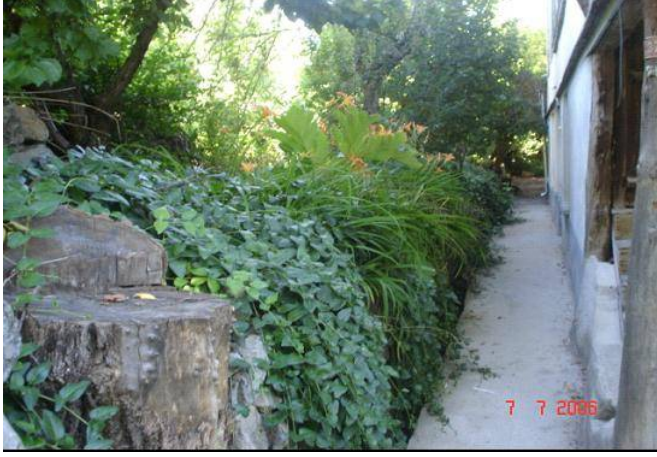
Kent merkezindeki bazı apartman ve toplu konutların bahçeleri, müstakil konut bahçelerinden daha büyük alanlara sahiptirler. Bu bahçeler, alan bakımından farklı olduğundan, bahçedeki fonksiyon, bitkisel materyal ve içerik bakımından da farklılık göstermektedir. Bu tür bahçelerin düzenlenmesinde gösterilen  zen, bakımda da gösterilmekte, bu bahçelerin güzelliklerinin s rekli ikleri sağlanmaktadır. Bahçelerde  l , biçim, doku ve renk açısından bitkisel donatılar ile kompozisyonlar oluğturulmuğ, böylece bahçelere hareket kazandırılmığ, aynı zamanda bahçeler sakin, huzur verici mekanlar haline d n ğt r lm ğ haldedir.

Apartman ve toplu konut bahçeleri zengin bir bitkisel tasarıma sahiptirler. Bu tür bahçelerde villa bahçelerinde olduğu gibi yoğun bir yeğil etki söz konusudur. Kullanılan bitkiler ise çoğunlukla geniğ yapraklı ağaçlar, iğne yapraklı ağaçlar, ağaçcık ve çalılar, sarılıcı, tırmanıcı bitkiler ve ieklerdir. Apartman bahçelerinde meyve ağaçlarına ve sebzelere fazla yer verilmemiğ, yine toplu konut bahçelerinde de sebzelere fazla yer verilmemiğtir.

Genel olarak Isparta kent merkezinde yer alan müstakil konutların, apartmanların ve toplu konutların bahçelerinin çoğunda öncelik mahremiyetin sağlanmasıdır. Bu amaçla kullanılmış olan çevreleme elemanları ve aynı zamanda kot farkı olan konut bahçelerinde yer alan merdivenlerin kenarlarında, yapısal malzemelerin, özellikle taş ve betonun yarattığı soğuk görüntüyü ve mimari etkiyi giderici (*Hedera helix* L., *Parthenocissus quinquefolia* L., *Wisteria sinensis* (Sims.) DC., *Campsis radicans* (L.) Seem., *Lonicera caprifolium* L. vb.) bitkilere yer verilmiştir. Böylece mimari yapı ile yeşil doku arasında denge sağlanmaya çalışılmış, birlik oluşturulmuş, aynı zamanda mekana canlılık kazandırılmıştır. Bunların yanı sıra özellikle apartman ve toplu konut bahçelerinde yüksek olarak inşa edilmiş ve herhangi bir bitkisel materyallerle sardırılmamış çevreleme elemanlarına da rastlamak da mümkündür. Söz konusu sarılıcı ve tırmanıcı bitkiler bir destek olmadan yükselemez, yüzeyde yatay olarak yayılırlar. Dayanıklı, uyumlu ve peyzajda kullanımları ancak kişinin hayal gücü ile sınırlı olabilen bu bitkilerin seçimi ve kullanımında, yaprak, çiçek ve meyve renkleri, gölgeye, soğuğa, kurağa dayanıklılıkları, herdemyeşil olmaları, sonbahar renklenmelerinin olması, otsu veya odunsu olmaları dikkate alınmalıdır. Hem fonksiyonel hem de estetik özellikleri olduğu için müstakil konut bahçelerinde sıkça kullanılan sarılıcı ve tırmanıcı bitkiler aynı zamanda oturma mekanlarını sararak gölge de oluştururlar.

Şekil 4.24. Bitkilerle sardırılmış müstakil konut çevreleme elemanı

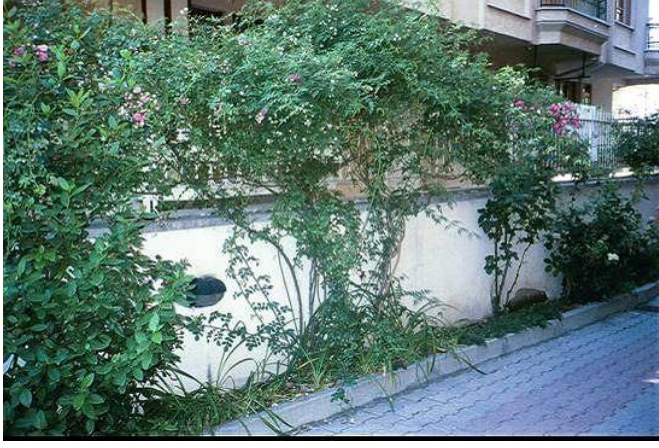
Şekil 4.25. Müstakil konut bahçesinde bitkilendirilmiş çevreleme elemanı

Şekil 4.26. Çevreleme elemanı bitkilerle sarılmış müstakil konut bahçesi

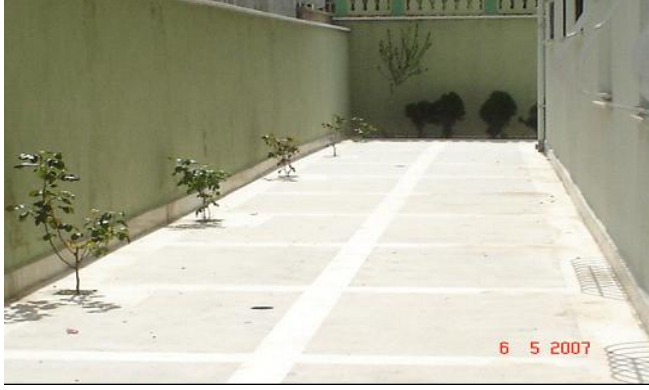
Şekil 4.27. Müstakil konut bahçesinde basamak korkuluğuna sardırılmış bitkiler

Şekil 4.28. Apartman bahçesinde bitkilerle sardırılmış çevreleme elemanı

Şekil 4.29. Soğuk görüntü sunan, bitkilendirilmemiş apartman bahçesi çevreleme elemanı

Şekil 4.30. Soğuk görüntü sunan ve bitkilerle sardırılmamış toplu konut bahçesi çevreleme elemanı

Müstakil konutlar, apartmanlar ve toplu konutlar bahçelerinde, mekana farklılık kazandırmak amacıyla kaba ve hafif doku bitkiler, kontrast yaratacak biçimde birlikte kullanılmışlardır. Bitkiler gövde ve dal renkleri (*Cornus mas* L., *Berberis thunbergii* var. *atropurpurea*), sonbahar renkleri (*Mahonia aquifolium* Nutt. vb.), çiçek renkleri (*Lagerstroemia indica* L., *Cercis siliquastrum* L. vb.), gri (gümüşi) renkleri (*Olea europea* L., *Eleagnus angustifolia* L. vb.) özellikleri için seçilmişlerdir.

Şekil 4.31. Müstakil konut bahçesinde yapraklarının renk etkisi nedeniyle kullanılmış zeytin bitkisi

Şekil 4.32. Apartman bahçesinde yapraklarının renk etkisi nedeniyle kullanılmış zeytin bitkisi

Müstakil konutlar, apartman ve toplu konut bahçelerinde, bahçe içinde mekanları ayırmak için yapısal elemanların yerine bitkisel materyaller de kullanılmıştır. Bu amaçla çit bitkisi olarak kullanılan türlerin tercih edilmiştir.

Şekil 4.33. Müstakil konut bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı

Şekil 4.34. Apartman bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı

Şekil 4.35. Toplu konut bahçesinde çit bitkisi olarak çalı kullanımı

Basit anlamda bitkilendirme, bir bitkinin soliter olarak kullanılmasıyla da gerçekleştirilir. Soliter bitki, o türü temsil eden örnek bitkidir. Bitkisel tasarımda dikkat çekmek için kullanılır. Kırmızı, sarı mavi, gümüşü renkli bitkiler, güzel çiçekli bitkileri, salkım, sütun, küre, yatık, piramit vb. formlu ağaç, ağaçcık ve çalılar tek başına kullanıldıkları zaman daha etili olurlar. Çim alanda tek başına veya bir çalı kitlesi içinde ilgi çekmek amacıyla kullanılan obje olabilir. Soliter bitkinin yer aldığı kısım Vinca minor, Hedera helix ya da çim gibi yer örtücülerle de belirlenebilir.

Soliter bitkiler daima tek başına kullanılan bitkilerdir. Onunla rekabet edecek bir başka bitkinin yakınında olmaması gerekir. Soliter ağacı seçerken, estetik açıdan

dekoratif ve ilgi çekici olmasına dikkat edilmelidir. Teras ve merdiven kenarlarında, duvar önlerinde kullanılmaları uygundur.

Şekil 4.36. Müstakil konut bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir bitki (yukka)

Şekil 4.37. Müstakil konut bahçesinde soliter olarak kullanılmış ibreli ağaç

Şekil 4.38. Apartman bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir bitki; leylak

Şekil 4.39. Apartman bahçesinde soliter olarak kullanılmış bir meyve ağacı

Müstakil Tek bireyden 3, 5 veya 7 bitkiden oluşan kompozisyonlar yaratılabilir. Bu tür kompozisyonlara da “grup bitkilendirmesi” denir.

Şekil 4.40. Müstakil konut bahçesinde güllerle yapılan grup bitkilendimesi

Bahçelerde bir bitki tek başına iyi bir gelişim gösterebilirken, diğer bitkilerle grup oluşturduğunda iyi bir gelişme gösteremeyebilir. Grup bitkilendirmelerinde nem, besin maddeleri, ışık ve hava için bitkilerin kendi aralarında rekabet vardır. Bunlardan birinin eksik olması halinde, bunun bitkisel tasarım üzerinde arzulanmayan etkisi olabilir.

Şekil 4.41. Apartman bahçesinde gelişimleri engellenmiş bitkisel materyaller

Konut bahçelerindeki geniş ve yüksek tepe çapı yapan ağaçlar mekan yaratırlar. Bu tür ağaçlar gölge, barınak sağlar, duygusal ve fiziksel güven hissi verir. Bir nirengi noktası veya dikey bir sembol olarak kullanılabilir. Bu özelliğinden dolayı peyzajda herhangi bir yerin tanınmasına hizmet eder. Sert ve monoton bir görünüm sergileseler de iğne yapraklı ağaçlar da konut bahçelerinde sıkça kullanılmıştır.

Şekil 4.42. Müstakil konut bahçesinde gölge etkisi yapan bir ağaç

Şekil 4.43. Müstakil konut bahçesindeki iğne yapraklı ağaçlar

Şekil 4.44. Apartman bahçesinde gölge etkisi yapan bir ağaç

Bahçelerdeki bitkisel tasarımlarda aēaların mekan yaratma ve kuşatma gibi estetik ve mimari fonksiyonları vardır. Kullanılan aēa gölgelik alan, güneşten korunma gibi görevleri yerine getirerek ve etrafı çevreleyerek mekan oluşturabilir. Gölge için kullanılan aēaların ya da geniş çim alanlardaki aēaların altları boş bırakılır. Kuşatma elemanı olarak kullanılan aēalar kademeli olarak yükselir. En n sırada çiçekler, sonra çalılar, aēacıklar ve en son sırada da aēalar kullanılır. Tam kuşatmada dışarısı gözükmez. Yarım kuşatmada ise aēaların arasından görünüm ve geçiş saēlanır.

şekil 4.45. Müstakil konut bahçesinde aēalarla oluşturulmuş yarım kuşatma

şekil 4.46. Apartman bahçesinde aēalarla oluşturulmuş yarım kuşatma

Anket yapılan müstakil konutlarda ikamet eden kişiler bahçelerini düzenlerken, bitkileri yetiştirirken bildikleri yöntemleri uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bunun sonucunda da kullanılan bitkilerde nceliēi geçmişten günümüze kadar Isparta

bahçelerinde yetiştirilmiş olan türler almaktadır. Bu türlerden birisi de g ld r. Rosa sp. (g l) kendilerine özgün, harikulade güzel çiçekleri ile yüzyıllardır bahçelerin g zdesidirler. G l iekleri tek tek ya da değişik sayıda demetler halinde bir arada açarlar.

şekil 4.47. Birçok müstakil konut bahçesinde süs bitkisi olarak kullanılan g l bitkisi

Bitkisel tasarımda, kent ölçeğinde geçmişte varolup günümüze çok az kalabilen, bölgenin iklim şartlarına uygun bitki türleri belirlenerek, günümüz mekanlarında da yeniden kullanılabilir hale getirilebilir. Bunun sonucunda da kullanılan bitkilerde önceliği geçmişten günümüze kadar Isparta bahçelerinde yetiştirilmiş olan türler almaktadır. Bununla birlikte anket yapılan apartman bahçelerinde Isparta gülü olarak adlandırılan bitki sadece 2 bahçede yetiştirilmekte olup, Hisar mahallesi'ndeki apartman bahçesindeki bitki de üzerine aşı yapılmıştır.

şekil 4.48. Apartman bahçesinde yer alan, aşı yapılmış Isparta gülü

Bazı müstakil konutların ve apartmanların bahçelerinin bir tarafı muntazam bir şekilde düzenlenmişken (özellikle ön bahçe), diğer tarafı (özellikle arka bahçe) terkedilmişliğe bırakılmış ya da gelişigüzel bir bitkilendirme yapılmış, özel bir düzenleme yapılmamış olduğu, hatta depo olarak kullanıldığı görülmektedir. Ön bahçelerde, estetik ağırlıklı bitkiler, özellikle güzel çiçekli çalılar tercih edilmiştir. Yan ve arka bahçeler ise daha çok fayda bahçesi olarak ayrılmış olup genellikle meyvesinden yararlanan ağaçların dikildiği ve ağaç altlarında ihtiyaca göre çeşitli sebzelerin yetiştirildiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra arka bahçelerde süs bitkilerine de rastlamak mümkündür.

Şekil 4.49. Özenilmemiş müstakil konut arka bahçesi

Şekil 4.50. Müstakil konut bahçesinde meyve ağaçları ve altlarında sebzeler

Şekil 4.51. Özenilmemiş apartman arka bahçesi örneği

Şekil 4.52. Sebze bahçesi şeklinde düzenlenmiş apartman arka bahçesi

Bahçelere renk, hareket ve koku veren bitkisel materyaller olan çiçekler, tek çeşit halinde ya da karışık gruplar halinde kullanılmaktadır. Renk zenginliğiyle hem göze hem de ruha hitap ederler. Bahçe girişlerinde, duvar önlerinde, ön yan veya arka bahçelerde parter veya yastıklarda kullanılan çiçekler renkleriyle bahçelere hareketlilik yaratmaktadırlar.

Şekil 4.53. Müstakil konut bahçesinde süs bitkileriyle yaratılmış mekan

Şekil 4.54. Müstakil konut yan bahçesindeki çiçekler

Şekil 4.55. Apartman arka bahçesindeki süs havuzuna yerleştirilmiş çiçekler

Şekil 4.56. Müstakil konut bahçesinin girişindeki çiçekler

Hızırbey Mahallesi, Muzaffer Türkeş Mahallesi ve Gülevler Mahallesi'nde bazı müstakil konut bahçelerinin güzel bir şekilde düzenlenmiş ve bahçelerde bakımlı ve pahalı bitkisel materyaller kullanıldığı görülmektedir. Bazı bahçelerde de bitkilerin planlama ilkeleri doğrultusunda kullanıldığı belirlenmiştir. Bu şekilde iyi örneklerle rastlanılması, kişilerin bahçeleri için çevre düzenleme projesi çizdirmiş olmaları, peyzaj mimarı veya uzmandan görüş almaları ya da kişilerin kendilerinin bitkisel materyal ile ilgili bir mesleklerinin, işlerinin olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 4.57. Düzenli ve bakımlı bir konut bahçesi örneği

Muzaffer Türkeş, Vatan, Ayazmana, Modernevler, Doğancı, Mehmet Töngü, Halife Sultan, Zafer, Binbirevler mahallelerinde müstakil konutların bahçelerinde estetik özelliğe sahip materyal çeşitliliği fazla yoktur. Kişilerin ihtiyaçlarını karşılaması için meyve ve özellikle sebzelere yoğun olarak yer verilmiştir. Süs bitkilerinin kullanımı ise kolay temin edilebilen belirli bazı çiçekler dışında söz konusu değildir.

Şekil 4.58. Aynı müstakil konutun bahçesinde yetiştirilen bitkiler

Müstakil konutların, apartmanların ve toplu konutların çoğunda çevre düzenleme projesi çizdirilmediği için elde edilen her bitki dikilmiş, bu da bahçede karmaşaya neden olmuştur. Konutların geneline bakıldığında, çoğunda bitkilerin rasgele dikildiği, belirli bir plan dahilinde gerçekleştirilmediği görülmektedir. Çoğunda bitkilerin birbiriyle karışacak şekilde dikildiği; sebzelerin, meyve ağaçlarının ve süs bitkilerinin birbirine karışmış halde olduğu görülmektedir.

Şekil 4.59. Bitkilendirilmiş apartman bahçesi

Villa türü müstakil konut bahçelerinde genellikle çevre ile de uyumlu olabilecek bitkisel materyallere yer verilmiştir. Bahçelerde bakımların gerektiği şekilde yapılıyor olması, bahçelerin tasarımındaki detayların korunmasını da sağlamaktadır.

Şekil 4.60. Düzenlenmiş villa bahçesi

Alt gelir grubu konut bahçelerini oluşturan düşük nitelikli konut bahçeleri; estetikten uzak, daha çok fonksiyonellik düşünülerek oluşturulmuş bahçelerdir. Ancak düşük nitelikli konutların çoğunluğu, bölgedeki parsellerin değerli olması ve fiyatlarının yüksek olması nedeniyle küçük alanlarda ve çoğunluğu bahçesiz bir şekilde oluşturulmuştur. Bu nedenle rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirileceği mekan kavramından uzaktırlar. Bahçeli olanlarda ise bahçe, çoğunlukla konut içinde gerçekleştirilemeyen tuvalet, kömürlük, depo gibi işlevler için kullanılmaktadır.

Düşük nitelikli konutların hatta bazı apartmanların ve toplu konutların yapım aşamasında bahçedeki yeşil alanlar düşünülmemiştir. Daha sonra gündeme gelen yeşil alanların düzenlenmesinde de bitki kompozisyonu açısından bakıldığında, bitkilerin biçim, ölçü, doku ve renk açısından bir uyum olmadığı görülmektedir. Bu bahçeler aynı zamanda bitkisel materyal açısından yetersizdir. Bu müstakil konut bahçelerde çoğunlukla meyve ağaçlarına ve sebzelere yer verilirken, süs bitkilerine fazla yer verilmemiştir. Ayrıca, mimari doku ile uyum da söz konusu değildir. Bu tür apartman bahçelerinde ise çoğunlukla çalılara ve çiçeklere yer verilmiştir.

Özellikle kırsal nitelikteki halkın yoğun olarak bulunduğu veya ekonomik açıdan daha alt düzeydeki kişilerin ikamet ettiği mahalleler Çünür Mahallesi, Dere

Mahallesi, Vatan Mahallesi vb. mahallelerdir. Bu mahallelerdeki konutlar düşük nitelikli konutlardır. Bu konutların bahçeleri yazın yeşil görünseler de, kent estetiğini bozacak düzeyde çirkin görüntüler oluşturduğu ve evlerin çevresine temin edilebilen her tür bitkinin dikildiği görülmüştür.

Şekil 4.61. Düşük nitelikli konut bahçesi bitkilendirmesi

Şekil 4.62. Estetikten uzak apartman bahçesi

Apartman bahçelerinin çoğunluğu bakımsız bahçelerden oluşmaktadır. Bazı bahçelerde yapı içinde gerçekleştirilemeyen kömürlük, kümes, ahır vb. işlevler için ayrılmış alanlar mevcuttur.

Şekil 4.63. Bakımlı bir apartman bahçesi Şekil 4.64. Apartman bahçesinde kümes

Isparta kent merkezindeki müstakil konutların ve apartmanların birkaç tanesinin bahçelerinde rastlanılan ve özellikle Antalya'dan kent sakinlerinin getirdikleri *Actinidia chinensis* (kivi), *Citrus limonum* (limon), *Citrus sinensis* (portakal), *Washingtonia filifera* (palmiye), *Persea americana* (avakado) vb. bitkiler, sıcak iklim bölgesinden geldiği için dış mekanda Isparta ilinin kışlarının sert geçmesi nedeniyle dayanamamakta, zaman zaman ölmektedir. Bu da halkın bitkiler konusunda fazla bilinçli, bilgili olmadığını göstermektedir.

Apartman ve toplu konut bahçelerinde çalılara daha fazla yer verilmiştir. Bölümleme, ayırma, kapatıcı etki yaratma için estetik şekilde yapılan düzenlemeler olan çalı kitlesi uygulamalarına, araştırma yapılan apartman ve toplu konut bahçelerinde rastlanmıştır.

Çalılardan *Rosa sp.* (gül) kendilerine özgün, harikulade güzel çiçekleri ile yüzyıllardır bahçelerin gözdesidirler. Gül çiçekleri tek tek ya da değişik sayıda demetler halinde bir arada açarlar.

Şekil 4.65. Apartman bahçesinde çalı kitlesi

Şekil 4.66. Isparta koşullarında nadir yetişen bitkilere örnek; toplu konut ön bahçesi

Biota orientalis (doğu mazısı) gerek ağaç gerekse çalı boyutlarında olsun, sütunvari, piramidal, dağınık ya da kompakt formlarda ve çok değişken renklerde. *Biota orientalis* (doğu mazısı) güzel vurgu bitkisidir. Tek ya da grup kullanılır.

Euonymus japonica (taflan) herdem yeşil bir çalıdır. Yoğun ve sık formludur. Parlak, koyu-yeşil yapraklar kışa kadar aynı kalır. Yaprakları alacalı olanlar da mekana renk katmaktadır. İyi vurgu ve çit bitkisi olurlar.

Şekil 4.67. Saksıda doğu mazısı bitkisi

Şekil 4.68. Çit olarak kullanılmış taflan

Buxus sempervirens (şimşir), çit için çok uygun bitkilerdir. Çim alanda da çok hoş bir görünüm verirler.

Şekil 4.69. Apartman bahçesinde diğer çalılar ve çiçeklerle şimşirin birlikte kullanılması

Bazı toplu konut bahçelerinde her bir blok ayrı olarak düzenlenmiş durumdayken, bazılarında ise bütün olarak düzenleme yapılmıştır.

Toplu konut bahçelerinde de süs bitkileriyle birlikte meyve ve sebzelere de yer verilmiştir. Bu meyve ve sebzelerden özellikle toplu konutlarda ikamet eden site görevlisi yararlanmakta, bunun yanı sıra toplu konutlarda ikamet eden kişiler de yararlanmaktadır.

Şekil 4.70. Sebze bahçesi şeklinde düzenlenmiş toplu konut bahçesi örneği

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Tezde, kentsel yeşil alanların en küçük birimini oluşturan müstakil konutların, apartmanların ve toplu konutların bahçelerinin günümüzdeki durumları tespit edilmiş, bahçelerindeki kullanımlar ve bitkisel materyal çeşitlilikleri incelenmiştir. Çalışmanın yöntemini; literatür taraması, veri toplama, inceleme ve yerinde gözlem, analiz ve değerlendirme aşamaları oluşturmuştur. Öncelikle araştırma konusu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranarak konunun kavramsal çatısı oluşturulmuştur. Daha sonra araştırmanın veri toplama aşaması ile ilgili metot geliştirilmiştir. Isparta kent merkezindeki 43 mahallenin tamamında değişik konut tiplerinden uygun örnekleme yöntemi ile konut bahçeleri seçilmiştir. Bu kapsamda 299 müstakil konutta, 151 apartmanda ve 23 toplu konutta olmak üzere toplam 473 denek ankete katılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler öncelikle ayrı ayrı ve daha sonra da bir bütün olarak, belirlenen metot çerçevesinde analiz edilmiş, sonuçlar ilgili literatür ile tartışılarak değerlendirilmiştir.

Genel olarak Isparta kent merkezindeki konut bahçelerinde başta erik, kayısı, ayva ve kiraz gibi meyve ağaçları ve asma olmakla birlikte, domates, biber, nane, soğan ve marul gibi sebzeler, Toros sediri, adi servi, karaçam ve Toros göknarı gibi ibreli ağaçlar ve cennet ağacı, ihlamur, akkavak, akçaağaç, defne ve dişbudak gibi geniş yapraklı ağaçlar kullanılmıştır. Bu sonuçlara göre bahçe düzenlemesinde ekonomik faydalanma düşüncesinin ön plana çıktığı ve bunun bir gelenek haline geldiği söylenebilir.

Isparta kent ölçeğinde daha önce mahalle bazında yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamasından dolayı; konu ile ilgili kaynak ve veri sıkıntısı çekilmiştir. Bu amaçla, ülkemizde ve diğer ülkelerde farklı şehirlerde benzer amaçlar için yapılmış bazı çalışmalar değerlendirilerek Isparta kent merkezinde yapılan bu çalışma için özgün bir yöntem geliştirilmiştir. Bu çalışmada Isparta için geliştirilen yaklaşımlar, ileride başka yerlerde yapılacak çalışmalar için bir alt yapı özelliği taşımaktadır. Tezin, çevre düzenleme çalışmaları yapan peyzaj mimarlarına, konut bahçeleri ile ilgili çalışma yapan kişilere, bitkisel üretim yapan özel firmalara, Isparta Belediyesi

Park ve Bahçeler Müdürlüğü personeline, bilimsel çalışmalar için ışık tutan ve yararlanılacak olan bir kaynak olması hedeflenmiştir.

Konut, çevresinden kopuk bir yapı, barınak olarak ele alınmamalıdır. Zira konut çevresi, konutu olduğu kadar komşuluk ve toplumsal çevreyi de içine alan geniş bir kavramdır. Aynı zamanda, insanın çevresindeki karmaşık dünyası ile sosyal ve fiziksel ilişkisini de kapsamaktadır. Bu nedenle konut ve çevresi, o alanda ikamet edenlerin ihtiyaçlarının karşılanması ve tatmin olması açısından temel bir yaşam bölgesidir. Nitelikli bir konutun çevresi; güvenli, sağlıklı, konforlu, kullanışlı, bakımlı ve anlamlı, aynı zamanda çevreye duyarlı olmalıdır. Kişilerin yaşam koşullarıyla ilgili beklentilerin arttığı günümüzde, yaşam çevresiyle ilgili standartların da hızla yükseldiği görülmektedir.

Isparta kent merkezinde, konut stokunun yetersiz kalması ve kente yeni gelenler için pahalı olması, kentin kenarlarında, düşük gelir seviyelerine sahip bireylerin ikamet ettiği konutların oluşmasına neden olmuştur. Bunun en güzel örnekleri Davras, Vatan, Çünür, Hızırbey mahallelerindedir. Demir (1998) de, kentsel farklılaşma ve kimliğin Ankara’da konut çevreleri üzerine etkisini incelediği çalışmada, birçok şehirde rastlanılan kırsal bölgelerden şehir merkezlerine göç sonucu kentin geleneksel, eski konut alanlarının yetersiz kaldığını, bunun sonucunda yeni konut alanlarının oluşturulmasının kaçınılmaz hale geldiğini belirtmiştir.

Kentsel yaşamın getirdiği stres sonucunda kişilerin rekreasyon ihtiyaçları artmakta, bunun sonucunda kentlerde yaşayanların rahatlayabilecekleri, ruhsal ve bedensel açıdan yenilenebilecekleri, canlılık kazanabilecekleri mekanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu mekanların en önemlileri de park ve bahçelerdir. Bu bağlamda incelendiğinde, konutların çevresindeki yeşil alanlar, çevre kalitesi yanında insanların boş zamanlarını değerlendirdiği bir mekan olması açısından da önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Konut sakinlerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri açısından yapılan bahçe düzenlemeleri, kişilerin memnuniyetini arttırmaktadır. Bu düzenlenmelerin uygulanması esnasında özellikle bahçelerde bitkisel materyalin kullanılmasının önemli etkileri olduğu da bilinmektedir. Şahin (2000) çalışmada

ise, dış mekanları düzenlenmemiş ya da eksik bırakılmış konut yerleşmelerinin, insancıl bir çevre oluşumunu engelleyerek sosyal yaşantıyı olumsuz etkilediğini, bu içe dönük yaşam şeklinin yaygınlaşmasını engellemek için tasarımcının, konut yerleşmesini bir bütün olarak ele alması ve insanların bir araya gelebilecekleri küçük ölçekli ortak dış mekanların tasarlanması gerektiğini ifade etmektedir. Avcı (2005) da yaptığı çalışmada, günümüzde giderek yok olmaya başlayan bahçe kavramının gerek konut kullanıcılarına ve gerekse konut dışı kullanıcılara sağladığı yararların göz ardı edilemeyeceğini, konutların tarih boyunca bahçeleriyle birlikte şekillendiğini ifade etmiştir.

Günümüzde Isparta kentinde çeşitli sosyal ve ekonomik faktörler nedeniyle, müstakil konutlar üst gelir grubu konutlar-villalar ve alt gelir grubu konutlar-gecekondu olmak üzere iki bölüm halinde incelenebilir. Mahalle bazında çok kesin sınırlar çizmek mümkün olmamakla birlikte, yerinde inceleme ve gözlemlerden elde edilen bilgiler ışığında bazı genellemelerin yapılması mümkündür. Bazı mahallelerde, çoğunlukla alt gelir grubuna mensup bireylerin ikamet ettiği müstakil konutların (gecekondu) bahçeleri estetikten uzak, daha çok tarımsal üretim ve faydalanma düşünülerek oluşturulmuş bahçelerdir. Bu tür bahçeler alan bakımından da diğer bahçelerden daha küçük alanlara sahiptirler. Ayrıca bu tip konutların bahçelerinde, yaşama alanında gerçekleştirilemeyen tuvalet, kömürlük, depo gibi mekan elamanlarına rastlanılmakta, zaten yetersiz olan bahçe alanının daha da daraldığı görülmektedir. Bu tür bahçelerin çoğu rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirileceği mekan kavramından uzaktırlar. Halbuki, orta ve üst gelir grubuna sahip bireylerin ikamet ettiği villalar, bahçelerinin alanı açısından daha büyük alanlara sahiptirler. Ayrıca, bahçelerdeki fonksiyon, bitkisel materyal ve içerik bakımından da önemli farklılıklar vardır. Bahçelerde çoğunlukla ölçü, biçim, doku ve renk açısından bazı bitkisel kompozisyonlar oluşturulmuş ve bahçeler daha çok sakin, huzur verici mekanlar haline dönüştürülmüştür. Bu konutların bahçelerinde genellikle bitkisel tasarım açısından daha bilinçli düzenlemeler yapılmış ve tarımsal üretim minimum tutulmuştur. Öztan (2004) eserinde, Türk bahçelerinde bitki kullanımının günlük yaşantının gereksinimlerini karşılayacak şekilde olduğunu belirterek, meyve, sebze ve süs bitkilerinin bahçenin yeşil dokusunda bir araya getirildiğini ifade etmiştir.

Konutların tipi ve şeklinin çoğunlukla bahçe düzenlenmesinde önemli etken olduğu anlaşılmıştır. Müstakil konutların bahçelerinde tamamen konut sahibinin, bahçesi için istek ve beklentileri ön plana çıkmaktadır. Konutta yaşayan ailenin ekonomik durumuyla orantılı olarak bahçeye verilen önem ve bitkisel materyal seçimindeki özen de değişmektedir. Genel olarak bakımlı, modern görünümlü konutların bahçelerinin daha muntazam ve estetik düzenlendiği tespit edilmiştir.

Müstakil konutların çoğunda çevre düzenleme projesi çizdirilmediğinden, genellikle elde edilen her bitki rasgele alana dikilmiş, bu durum bahçelerde karmaşaya neden olmuştur. Bir çok bahçede sebze, meyve ve süs bitkilerinin birbirine karışmış halde olduğu tespit edilmiştir. Modern konut tasarımı ve mekan kullanımının uygulanmadığı bölgelerde bu durum, bahçelerin yazın yeşil görünmesine katkı sağlamakta, fakat modern bahçe düzenlemesi açısından olumsuz görüntülerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Isparta kent merkezinde farklı tipte ve yükseklikte konutların bir arada bulunduğu mahalleler fazla değildir. Bazı mahalleler yoğun şekilde müstakil konutlardan oluşurken, bazılarında apartman ve toplu konutlar kümelenmiş olarak bulunmaktadır. Müstakil konutların çoğunlukla bulunduğu mahallelerdeki konut ve çevrelerinin çoğunun planının birbirine benzemekte ve etrafı bahçe alanı olarak ayrılmış, arsanın ortasında yaşama alanından (konut) oluşmaktadır. Böylece, bahçeden mümkün olan en yüksek seviyede faydanın sağlanabileceği düşünülmüştür. Daha az oranda olmak üzere konutun sadece ön veya arkasında bahçe bulunan ve sokak duvarına bitişik müstakil konutlara da rastlanılmıştır. Genellikle eğim yönüne çok fazla dikkat edilmeden rasgele planlanmış olan bu konutların çoğunda başarılı bir mekan organizasyonunun yapıldığı söylenemez. Zira mikroklima açısından, güneşe bakan kısımlarda gölgeler daha kısa olduğundan, kuzeye bakan kısımlardan çok daha fazla ışık ve güneş alabilir. Bu durum başarılı bahçe düzenlenmesi ve bitkisel materyal yetiştirilmesi açısından olumlu katkılar sağlamaktadır.

Kent merkezindeki özellikle apartman ve toplu konut bahçeleri, müstakil konut bahçelerinden daha büyük alana sahip olduklarından, bahçelerdeki fonksiyon ve

bitkisel materyal açısından farklılık göstermektedir. Apartman ve toplu konutların yoğun olduğu mahallelerde kişilerin rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamak, aynı zamanda komşuluk ilişkilerini pekiştirmek için ortak kullanım alanları çoğunlukla bu amaca uygun olarak düzenlenmiş, ölçü, biçim, doku ve renk açısından bitkisel donatılar ile kompozisyonlar oluşturularak bahçelere hareket kazandırılmış, böylece bahçeler sakin, huzur verici mekanlar haline dönüştürülmüştür.

Müstakil konutlarda özellikle Isparta'nın yerlisi olan kişilerin yaşadığı bahçelerinde düzenleme ve kullanım açısından benzerlikler saptanmıştır. Fakat, alanda seçilen ve kullanılan bitkisel materyal bakımından belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Apartman ve toplu konutlarda ikamet eden Isparta dışından gelen kişiler ise, bu alanlara bir dinamizm kazandırmıştır. Bu bahçelerde kullanılan bitkisel materyallerde de çeşit yönünden sınır bulunmamakta, farklı konutlarda farklı bitkisel materyaller bulunmaktadır. Ayrıca, özellikle müstakil konutlarda ikamet eden kişilerin çevrelerindeki konutların bahçeleri ve bahçelerindeki bitkisel materyaller hakkında bilgi sahibi olduklarından, konut sakinlerinin başkalarının bahçe düzenlemesi ve bahçedeki bitki materyallerinden etkilenmemeleri söz konusu değildir. Bu durum özellikle mahalle bazında benzer bahçe düzenlemeleri ve benzer bitki kullanımlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Müstakil konutların ve apartmanların bahçe kullanımlarıyla ilgili bir genelleme yapılırsa, çoğunlukla ön bahçelerde, estetik ağırlıklı bitkilerin, özellikle güzel çiçekli çalıların tercih edildiği, yan ve arka bahçelerin ise daha çok fayda bahçesi olarak ayrıldığı ve buralarda genellikle meyvesinden yararlanılan ağaçların dikildiği ve ağaç altlarında ihtiyaca göre çeşitli sebzelerin yetiştirildiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra bazı konutların arka bahçelerinde süs bitkilerine de rastlamak mümkündür. Ayrıca arka bahçelerin herhangi bir şekilde kullanımlarının söz konusu olmadığı, terkedilmişliğe bırakıldığı, gelişigüzel bitkilendirme yapıldığı hatta depo olarak kullanıldığı durumda olan bahçelere de rastlanılmaktadır.

Apartman bahçelerinde kişilerin daha önceki yaşam şekillerinin ve yerlerinin bahçeye de yansıtıldığı görülmektedir. Sülübey Mahallesi'nde apartmanın bahçesiyle

ilgilenen aile Karadenizli olması nedeniyle bahçelerinde kara lahana yetiştirmekte, böylece memleketlerindeki alışkanlıklarını burada da devam ettirmektedirler.

Toplu konut oluşumu Isparta kent merkezi için bazı mahalleler dışında henüz yeni olduğundan kullanımlarında çok fazla bir benzerlik veya farklılıktan söz etmek mümkün değildir. Isparta kent merkezinde toplu konut yerleşimleri yeni olarak yapılmaya başlanmıştır. Özellikle son 10 yıl içinde artış göstermiştir. Toplu konut bahçeleri mahalle bazında düşünüldüğünde genel hatlarıyla da olsa fazla benzerlik göstermemektedir. Bunun en büyük nedeni, toplu konut oluşumunun her mahallede söz konusu olmaması, olan mahallelerde de yeni yeni yapılaşmalardan dolayı, özellikle bitkisel materyal açısından yetersiz olmalarıdır. Kent merkezi çevresindeki mahallelerde toplu konutların olmadığı saptanmıştır. Ayrıca yeni inşa edilen toplu konutlarda da bahçelerin henüz düzenlenmediği, sınırlarının tam olarak belirlenmediği görülmüştür.

Isparta kent merkezindeki özellikle müstakil konut bahçelerinde, bitkilere şekil vererek budamak yerine, çoğunlukla bitkilerin dağınık olarak kullanılmaları tercih edilmiştir. Merdoğlu Bilaloğlu (2004) Kahramanmaraş tarihi konut bahçelerini incelediği çalışmasında da, araştırma yaptığı konutlardaki bitkilere müdahale edilmediğini, bitkilerin doğal formlarıyla korunduğunu saptamıştır.

Yüzyıllarca Anadolu topraklarında, bu toprakların kültürel çeşitliliği ile zenginleşen konut bahçesi kültürünü yaratan Türkler, iletişime geçtikleri toplumlardan gözleyip öğrendiklerini bir süzgeçten geçirmiş ve bu senteze kendi karakteristiklerini de katarak hem estetik hem de fonksiyonel bir tarz yaratmışlardır (Wallace, 2007). Ancak, bahçeler dinamik bir yapıda olduklarından, özellikleri sürekli değişmekte, bu doğrultuda Türk bahçeleri de zaman içinde değişmektedir. Bu doğrultuda Türk stilini yansıtan bahçelerin de yavaş yavaş özelliklerini yitirmekte oldukları, yeni eklemeler ve mevcut olan bazı öğelerin ortadan kaldırılmasıyla da bahçelerin tamamen yeni bir çehreye bürünmelerinin söz konusu olduğu muhakkaktır (Tarhan, 1998). Aynı durum Isparta kent merkezindeki konut bahçelerinde de ortaya çıkmaktadır. Modernleşme sürecinde birçok konuda olan değişikliklere, konut bahçelerinde de rastlanılmaktadır.

Günümüze ayak uydurabilmek için bahçelerde eskiden kullanılan bazı mekanlar ve kullanımların artık bahçelerde yer almadığı ya da yer alsa da kullanılmadıkları görülmektedir.

Isparta kent merkezindeki konutlarda görülen avlular, çardaklar bahçe içinde kullanılmakta, oturma, yemek yeme, dinlenme vb. amaçlara yönelik olarak tasarlanmaktadır. Kayakent (1999), yaptığı çalışmasında, eski Türk bahçelerinden günümüze değişmeyen en önemli özelliklerinden birisinin, her zaman sadece seyredilen değil, aynı zamanda içinde yaşanan bahçelerin yer aldığı uygulamalar olduğunu belirtmektedir.

Isparta kent merkezindeki müstakil konut bahçeleri en fazla, meyve ve sebze yetiştirmek, iklimin elverdiği ölçüde yaklaşık 6-7 ay süre ile ilkbahar ve yaz aylarında oturmak-dinlenmek ve ailenin varsa çocukları için oyun alanı oluşturmak amacı ile kullanılmaktadır. Bahçelerinden fayda sağlamak için sebze ve meyve yetiştirenlerin sayısının fazla olması, özellikle kırsal kesimden gelen ailelerin, eski alışkanlıklarını kent merkezindeki müstakil konutlarda da sürdürme eğilimlerinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra ekonomik açıdan yetersizlikleri de kişileri, bahçelerini meyve bahçesi ya da sebze bahçesi olarak kullanmalarına yol açmaktadır. Merdoğlu Bilaloğlu (2004) Kahramanmaraş'taki konutlarla ilgili olarak yaptığı çalışmada inceleme yaptığı konutların bahçelerinin oturmak, sebze-meyve kurutmak, yemek yemek amacıyla kullanılmakta olduğunu ifade etmiştir. Bölgesel olarak Kahramanmaraş ile Isparta kentleri arasında yetiştirilen ürünler arasında farklılıklar olduğu için, kullanım açısından da farklılıklar ortaya çıkması doğaldır. Benzer şekilde, Yeşil (2003), Erzurum'daki konut bahçeleri ile ilgili olarak yaptığı çalışmada ise, kullanıcıların konutlarının bahçelerini oturma ve dolaşma, halı yıkama ve seyir amaçlı olarak kullandıklarını ifade etmiştir. Kişilerin bölgesel olarak alışkanlıkları, yaptıkları uygulamalar da değişiklik göstermekte, bu da bahçeyi kullanım amaçlarına yansımaktadır.

Günümüzde birçok şehirde olduğu gibi Isparta'da da, konut yapımında önce konut inşa edilmekte, bahçe ise sonradan düzenlenmektedir. Bahçe arazisi seçiminde

kişilerin fazla alternatifleri bulunmadığı için seçim kriterleri göz ardı edilmektedir. Aydın (1993) çalışmasında, Türk bahçelerinde bahçe arazisinin çoğunlukla eşsiz manzara, şifalı su, temiz hava, av olanakları gibi doğal potansiyel dikkate alınarak seçildiğini ve öncelikle bahçenin ardından yapının yapıldığını ifade etmiştir.

Özellikle apartman ve toplu konutlarda binaların altlarında ticaret merkezi bulunan konutlar, bahçelerin konutta ikamet eden kişiler tarafından kullanılmasını kısıtlamaktadır. Bu da kentsel alanlarda yeşil dokunun giderek azalmasına neden olmaktadır. Bu tür konutlarda kişiler artık bitkileri bahçelerinde değil, balkonlarda, iç mekanlarda yetiştirmektedirler.

Kentlerde imar yönetmeliklerinde verilen bahçe büyüklüklerine fazla uyulmadığı ya da bahçe alanı içinde depo, garaj vb. kullanım alanlarının bulunduğu gözlenmektedir. 3194 sayılı imar kanununda yer alan bahçe mesafeleri 5 m. olmasına rağmen (ön ve yol kenarına rastlayan yan bahçe mesafeleri), bazı konutlarda bahçe kavramının göz ardı edildiği görülmektedir.

5.1. Öneriler

Özellikle son yıllarda kırsal alandan kentsel alana yoğun göç nedeniyle Isparta kent merkezindeki bina ve birey sayısı çok fazla artmıştır. Böylece kent merkezinde kentsel açık ve yeşil alanlar ile kişi başına düşen yeşil alan miktarı azalmıştır. Fakat konut sakinlerinin bilinçlendirilmesiyle, bahçelerinin daha düzenli planlanması, bitki türlerinin seçiminde daha doğru uygulamalar yapılmasıyla, bitkilerin fonksiyonel ve estetik özelliklerinin ön plana çıkarılması ile, bahçeli konutlarda ikamet edenlerin doğaya olan özlemleri azaltılabilir. Bu durum beraberinde kent içi yeşil alanların artmasını da sağlayacaktır.

Öztürk (2005), yaptığı çalışmasında, yapılacak konut ve çevrelerinin, insanların gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayabilmesi gerektiğini, bu nedenle geleneksel konut ve çevrelerini oluşturan mekansal bileşen ve öğelerinin iyi şekilde incelenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda konutun bulunduğu yerin ekolojik koşullarının önemli olduğunun göz ardı edilmemesi gerektiğini, aynı zamanda

yapılacak konut ve çevrelerinin değişen iklim koşullarına göre, insanların farklı gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Isparta kent merkezinde de konutların ve bahçelerinin planlanmasında çeşitli ekolojik faktörler ele alınmalıdır. Ekolojik faktörlerden özellikle iklim koşullarına dikkat edilerek, bu doğrultuda materyal seçimi yapılırsa, ileride istenmeyen sonuçlarla karşılaşılmamış olur. Bu da kişilerin malzeme konusundaki bilgilerinin artmasıyla, bilgilendirilmeleriyle mümkün olacaktır.

Bitkisel materyal temininde, kamu ve özel şahıslara ait fidanlıklar artan talep karşısında yetersiz kalmakta, bunun sonucunda kişiler ilçelerden veya yakın şehirlerden (zellikle Antalya) ziyaretleri sırasında çeşitli bitkiler getirmektedirler. Özellikle maddi durumu iyi olan kişiler tarafından getirilen pahalı, gösterişli olan bu bitkiler sıcak iklim bölgelerinde yetiştikleri için Isparta'nın sert geçen kış koşullarına dış mekanda fazla dayanamamakta, bölge ekolojisine uygun olmayan bitki türlerinin kullanımı, yanlış tür seçimi nedeniyle bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle kent içi ve yakın çevresinde bulunan fidanlıkların sayısının, kalitesinin ve bitki çeşitliliğinin arttırılması gerekmektedir. Aynı zamanda bölge karakterine uygun bitkisel materyaller, yerel yönetimler tarafından halka uygun maliyetlerde sağlanmalı, böylece kişilerin bahçelerini düzenlemeleri için farklı yerlerden bitki getirmeleri sorunu ortadan kaldırılmalı, sonuçta halkın bitki konusundaki bilgisi arttırılmalıdır. Bununla birlikte, yakın zamanda inşa edilen ya da bahçesi yeni düzenlenen konutların bahçelerinde bitki çeşitliliğinin daha fazla olduğu da ortaya çıkmıştır.

Özellikle apartman ve toplu konut bahçelerinin gece kullanımları da düşünülerek, terkedilmişlik yaratmayacak, bazı suların işlenmesine engel olacak şekilde tasarlanmaları, böylece kullanıcıların güvenlik unsurunu zedeleyecek uygulamalardan kaçınılması gerekir. Toplu konutlar tasarlanırken, görsel rahatsızlıklar ve gürültüden uzak, mahremiyete zarar verilmeyecek şekilde dşnlmelidir.

Bitkisel tasarımda, kent ölçeğinde geçmişte varolup günümüzde fazla kullanılmayan, bölgenin iklim koşullarına uygun olan bitki türlerinin belirlenerek, kent içi konut bahçelerinde kullanılmaları sağlanmalıdır. Bu konuda özellikle Isparta'nın simgesi olması bakımında özel bir öneme sahip, Isparta ile özdeşleşen ve her fırsatta Isparta'nın tanıtımında yoğun olarak kullanılan Isparta gülünün, bahçelerde kullanılmadığının anlaşılması şaşırtıcı bir sonuçtur. Bu durumun başlıca nedeni olarak Isparta Belediyesi ile diğer kamu birimlerinin bu konuya ilgisiz kalmaları gösterilebilir. Süs bitkisi olarak pek kullanıma uygun olmasa da, Isparta iklimine uygun, yöresel simge durumundaki bu bitkinin sadece müstakil konut bahçelerinde değil aynı zamanda diğer konut bahçeleri ile topluma açık alanlarda (park, bahçe vb.) kullanımının artırılması gerekir. Ayrıca Isparta bölgesindeki doğal bitki türleri üzerine araştırmalar arttırılmalı, bu bitkilerden kentsel alanlarda yararlanma olanakları araştırılmalıdır. Bitki çeşitliliğini arttırmaya yönelik olarak adaptasyon çalışmaları özellikle Süleyman Demirel Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde yapılabilir.

Konutların düzenlenmesi konusunda, peyzaj mimarlığı meslek disiplinine gereken özen gösterilmeli, hatta bu konuda Belediyelerde İmar planları hazırlanırken Peyzaj Mimarı bulunması zorunlu kılınmalıdır. Aynı zamanda Isparta Belediyesi'nde daha fazla peyzaj mimarı bulunmalıdır.

Yerel yönetimler tarafından hem müstakil konutlar hem de apartman ve toplu konutlar için en güzel bahçe seçilip ödüllendirilerek kent halkının, bahçesini düzenlemeye teşvik edildiği yarışmalar geleneksel hale getirilmeli, kişiler bu tür etkinliklere yönlendirilmelidir.

Modern çağın bir gereği olarak Belediye sınırları içindeki konut alanlarının inşaat ruhsatı verilmeden önce onaylı çevre düzenleme projesi (peyzaj projesi) de zorunlu kılınmalıdır.

Kent merkezlerindeki yeşil alanlar ve doğal güzellikler bilinçsizce kullanılmamalı, monoton cansız mekanlar yeşille canlandırılmalıdır. Yeni oluşturulan mekanlarda

yeşil alan düzenlemeleri estetik ve fonksiyonel nedenlerle, aynı zamanda insanların çevreye uyumu için unutulmamalı ve gereken önem verilmelidir. Çünkü insanın kendisine olan saygısı, doğaya olan saygı ile somutlaşır. Bu açıdan yeni yapılacak konut ve bahçeleri ile eskiden yapılmış fakat bahçesinde uygun bir düzenleme yapılmamış olan konutların çevreleri düzenlenirken gereken önem verilmelidir.

Konut ve çevresindeki yaşam koşulları insanın psikolojik ve sosyal gelişimini etkilediğinden, sağlıklı toplumlar oluşturabilmek için kullanıcıların gereksinimlerini karşılayan, nitelikli ve sağlıklı yaşam çevreleri oluşturulmalıdır.

Bu bağlamda, konut bahçelerinin düzenlenmesinde, bitkilerin görsel özelliklerinin kullanılması ve fonksiyonel kullanımların düzenlenmesinde, mühendislik bilgileri ile donatılmış kişilerin yanı sıra insan psikolojisi ile de ilgilenen farklı meslek disiplinlerinin peyzaj mimarlığını desteklemesi, söz konusu mekanların hem prestij hem de işlevsellik bakımından değer kazanmasını sağlayacaktır.

6. KAYNAKLAR

- Akdoğan, G., 1974. Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi, Ankara Üniversitesi Basımevi, 290s, Ankara.
- Akdoğan, G., 1995. Düünden Bugüne Bahçe Kültürümüz. Yapı Kredi Yayınları, Sanat Dünyamız, 3 Aylık Kültür Dergisi, Sayı:58, 7-13, İstanbul.
- Albuquerque, U.P., Andrade, L.H.C., Caballero, J., 2005. Structure and Floristic of Homegardens in Northern Brazil, Journal of Arid Environments, 62 (3): 491-506.
- Ali, A.M.S., 2005. Homegardens in Smallholder Farming Systems: Examples from Bangladesh, Human Ecology. 33 (2): 245-270.
- Altunkasa, M.F., 1998. Peyzaj Mimarlığı. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yardımcı Ders Kitabı No: D-19, 60s, Adana.
- Angel-Perez, A.L.D., Mendoza B, M.A., 2004. Totonac Homegardens and Natural Resources in Veracruz, Mexico, Agriculture and Human Values, 21: 329-346.
- Anonim, 1988., Temel Britannica Temel Eğitim ve Kültür Ansiklopedisi. Ana Yayıncılık A.Ş, Cilt 2; 334s, İstanbul.
- Anonim, 2003. Isparta 2003. T.C. Isparta Valiliği, Isparta İl Özel İdare Müdürlüğü, Bizim Büro Basımevi, 560s, Ankara.
- Anonim, 2004. Isparta Çevre Durum Raporu. T.C. Isparta Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Yayını, Isparta.
- Anonim, 2006. Isparta Çevre Durum Raporu. T.C. Isparta Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Yayını, 450s, Isparta.
- Anonim, 2008. <http://www.isparta.gov.tr/jandarma>. Erişim Tarihi: Mayıs 2008.
- Aran, S., 1977. Peyzaj Mimarisi “Temel Prensipleri”. Ankara Üniversitesi Basımevi, 386s, Ankara.
- Arcan, E.F., Evci, F., 1992. Mimari Tasarıma Yaklaşım. Mimarlık Kitapları Dizisi:1, 2K Yayınları, 30-36, İstanbul.
- Armağan, B., 1997. Toplu Konutlarda Yüksek Konut Bina Uygulamalarında Psiko Sosyal Gereksinimler Açısından Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 85s, İstanbul.

- Aslanoğlu Evyapan, G., 1974. Tarih İçinde Formel Bahçenin Gelişimi ve Türk Bahçesinde Etkileri. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Yayın No: 21, 15-50, Ankara.
- Atasoy, A., 1973. Değişen İhtiyaçlar Karşısında Konut Tasarlamasının Mevcut Konutların Değerlendirilmesi Yolu ile Geliştirilmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi, 44, İstanbul.
- Avcı, Ü., 2005. Antalya Kenti Geleneksel Türk Konutlarında Bahçe Mekanının Analizi. Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 124s, Antalya.
- Aydemir, Ş., Aydemir, S.E., Ökten, N., Öksüz, A.M., Sancar, C., Özyaba, M., 1999. Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Ders Notları No:54, 166-198, Trabzon.
- Aydemir, Ş., Erkonak Aydemir, S., Şen Beyazlı, D., Ökten, N., Öksüz, A.M., Sancar, C., Özyaba, M., Aydın Türk, Y., 2004. Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı. Akademi Kitabevi, İBER Matbaacılık, 557s, Trabzon.
- Aydın, R.F., 1993. Tarihi Türk Bahçeleri İstanbul Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 148s, İstanbul.
- Aydınlı, S., 1993. Toplu Konutlarda Kalite Kavramının Fenomenolojik Bir Yaklaşımla Değerlendirilmesi. Konut 1993 Konut Araştırmaları Sempozyumu, s:2, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.
- Ayvazoğlu, B., 1995. Nerde O Eski Bahçeler, O Eski İstanbul?. Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti., Sanat Dünyamız, Üç Aylık Kültür Dergisi. Yıl:20, Kış 1995, Sayı:58, 85-101, İstanbul.
- Babbie, E. R., 1990. Survey Research Methods, 2nd Edition, Wadsworth Publishing Company, 432s, California.
- Bakan, K., Konuk, G., 1987. Türkiye’de Kentsel Dış Mekanların Düzenlenmesi. Tübitak Yapı Araştırma Enstitüsü, 106s, Ankara.
- Başkaya, A., 1996. Spatial Organisation and Shared Privacy in Vernacular Housing Gaziantep-Turkey and Ortigia-Sicily, Doktora Tezi, Manchester University School of Architecture, 35-37, UK.
- Bentham, C.G., Moseley, M.J., 1982. Social surveys. In R. Haynes (Ed), Environmental Science Methods, Chapman and Hall, London, 348-371.
- Bornovalı, S., 1999. İslam Dünyasında Bahçe ve Evren Anlatımı. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans Tezi, 95s, İstanbul.

- Bölen, F., 1997. Toplu Konutların Dünü ve Yarını, Kent Gündemi, TMMOB, Şehir Plancıları Odası Yayını, İstanbul.
- Burgess, J., Harrison, C.M., Limb, M., 1988. People, Parks and Urban Green: A Study of Popular Meanings and Values for Open Spaces in the City, Urban Studies, 25, 455-473.
- Coleman, A., 1985. Utopia on Trial, Vision and Reality in Planned Housing. Hillary Shipman Ltd., London.
- Dearden, P., 1984., Factors Influencing Landscape Preferences: An Empirical Investigation, Landscape planning, 11, 293-306.
- Demir, E., 1998. Kentsel Farklılaşma ve Kimlik: Ankara'da Konut Çevreleri Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı Kent ve Çevre Bilimleri Dalı, Doktora Tezi, 195s, Ankara.
- De-Vaus, D. A., 1996. Surveys in Social Research, 4th Edition, University College London Press, 379s, London.
- Ekmekçi, İ., 1996. XVI-XVIII. Yüzyıl Osmanlı Minyatürlerinde Bahçe Teması. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 209s, İstanbul.
- Eldem, S.H., 1977. Türk Bahçeleri, Kültür Bakanlığı Türk Sanat Eserleri:1, İstanbul.
- Erata, K., 1998. Toplu Konutlarda Kullanıcı İsteklerini Sistemize Eden Bir Tasarım Rehberi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 200s, Edirne.
- Evyapan, G., 1972. Eski Türk Bahçeleri ve Özellikleri Eski İstanbul Bahçeleri, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Yayın No:20, 162s, Ankara.
- Eyüce, A., 2005. Geleneksel Yapılar ve Mekanlar. Birsan Yayınevi, 116 s, İstanbul.
- Fırat, F., 2001. Konya Merkez ve Çevresindeki Konut Alanlarının İrdelenmesi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 177s, Ankara.
- Gardner, G., 1978. Social Surveys for Social Planners, Open University Press, 176s, Milton Keynes.
- Gedikli, R., 1993. Trabzon Kenti Geleneksel Konutlarında Konut-Bahçe İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 182s, Trabzon.
- Green, P.E., Tull, D.S., 1978. Research for Market Decisions, 4th Edition, 673s, Prentice Hall.

- Gül, A., Küçük, V., 2001. Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Ser:A, Sayı:2, 27-48, Isparta.
- Güleç, S., 1989. Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Ders Teksirleri Serisi:29, Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi, Trabzon.
- Gültekin, E., 1991. Bahçe ve Sanat Tarihi. PM-101. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı No:94, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Ofset ve Teksir Atölyesi, Adana.
- Gür, Ş.Ö., 1996. Mekan Örgütlenmesi. Gür Yayıncılık, 280s, Trabzon.
- Hasol, D., 1993. Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 269.s, İstanbul.
- Hayward, G., 1975. Home as an environmental and psychological concept, Landscape, 20.
- Hoinville, G., Jowell, R., 1978. Survey Research Practice, Heinemann, 228s, London.
- İmamoğlu, V., 1995. İnsan, Evi ve Çevresi Araştırma Projesi: Mimari Bazı Gözlemler. Konut Araştırmaları Sempozyumu.T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Konut Araştırmaları Dizisi:1, ODTÜ Basım İşbirliği, 339-355s, Ankara.
- Kaplan, R., 1973. Some Psychological Benefits of Gardening. Environmental and Behavior, 5(2), 145-152.
- Kaplan, R., Kaplan S., 1990. Restorative Experience: The Healing Power of Nearby Nature, In The Meaning of Gardens, Idea, Place and Action, Francis, M. and Hester, R. T. (Editors), The MIT Press, Cambridge, 238-243.
- Kayakent, T., 1999. Tarih İçinde Bahçe Olgusu ve Eski Türk Bahçelerinin Günümüz Bahçelerine Dönüşüm Süreci. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 139s, İstanbul.
- Kayalı, B., 2005. Isparta Kent Merkezinde Bulunan Sivil Mimarlık Örneklerinin Günümüzdeki Durumları, Koruma Sorunları ve Değerlendirme Önerileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 110s, Isparta.
- Keleş, 1980. Kentbilim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları:474, 196s, Ankara.
- Kish, L., 1965. Survey Sampling, John Wiley & Sons, 643s, New York.

- Korkut, A.B., 2002. Peyzaj Mimarlığı. Hasad Yayıncılık Ltd. Şti., 167s, İstanbul.
- Kumar, B.M., Nair, P.K.R. 2004, The Enigma of Tropical Homegardens, Agroforestry Systems, 61: 135-152.
- Küçükerman, Ö., 1973. Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekan Organizasyonu Açısından Odalar. Apa Ofset Basımevi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 157s, İstanbul.
- Lang, J., 1994. Urban Design, The Amerikan Experience, Van Nostrand Reinhold, New York.
- Lewis, C.A., 1990. Gardening as Healing Process. In M. Francis and R.T. Hester (Eds), The Meaning of Gardens: Idea, Place, and Action, The MIT Pres, Cambridge, 244-251.
- Lewis, C.A., 1994. The Evolutionary Importance of People-Plant Relationships. In J. Flager and R. P. Poincelot (Eds), People-Plant Relationships: Setting Research Priorities, Food Products Press, 239-254. New York.
- Maslow, A.H., 1987. Motivation and Personality, 293s, New York: Harper and Row.
- May, T., 1997. Social Research: Issues, Methods and Process, Open University Press, 227s, Buckingham.
- Merdoğlu Bilaloğlu, G.A., 2004. Kahramanmaraş'taki Tarihi Konutlarda Türk Bahçe Kimliğinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 295s, Ankara.
- Miller, R. W., 1988. Urban Forestry: Planning and Managing Urban Greenspaces, Prentice-Hall Inc., New Jersey, 404s, USA.
- Özgüner, H., 2001. Public and Propessional Attitudes to Naturalistic Landscapes in Urban Areas. The University of Reading, Department. of Horticulture and Landscape, Ph.D. Theses, 293s, Reading-England.
- Özmen Yanar, B., 1994. Konut ve Çevresinde Kullanıcı Tatmininin İrdelenmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 147s, İstanbul.
- Öztan, Y., 1971. Peyzaj Mimarlığı, Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Organı, Cilt:2 Sayı:1 1971-1. Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarisi Bölümü, Ankara.
- Öztan, Y., 2004. Yaşadığımız Çevre ve Peyzaj Mimarlığı, Tisamat Basım Sanayi, 304s, Ankara.

- Öztürk, I., 2005. Ekolojik Faktörlerden İklimin Geleneksel Konutlar ve Çevrelerinde İrdelenmesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 68s, Trabzon.
- Pamay, B., 1979. Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi Kürsüsü, İ.Ü. Yayın No:2486, O.F. Yayın No:264, 208s, İstanbul.
- Rapoport, A., 1980. Culture, Site-layout and Housing. Architectural Association Quarterly, 12.1, 4-7.
- Pyre, A., Guidal, A., Wiersum, K.F., Bongers, F., 2006. Dynamics of Homegarden Structure and Function in Karela, India, Agroforestry Systems, 66:101-115.
- Robson, C., 1993. Real World Research: A resource for Social Scientists and Practitioner Researchers, Blackwell, 512s, Massachusetts.
- Rohde, C. L. E., Kendle, A. D., 1994. Human Well Being, Natural Landscapes and Wildlife in Urban Areas. English Nature Science, No: 22, English Nature, Peterborough.
- Seçkin, E., 2003. Planlama Süreci İçinde Mahalle Olgusu ve Üsküdar Örneğinde İrdeme. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 123s, İstanbul.
- Serin, N., 2004. Kent Ormancılığı Kavramı ve Isparta Kent içi Ölçeğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 160s., Isparta.
- Soini, E., 2005. Changing Livelihoods on The Slopes of Mt. Kilimanjaro, Tanzania: Challenges and Opportunities in the Chagga Homegarden Systems, Agroforestry Systems, 64: 157-167.
- Şahin, 2000. Konut Dış Mekanları ve Bu Mekanların Peyzaj Tasarımı Yönünden Değerlendirilmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 143s, İstanbul.
- Tanrıverdi , F., 1975. Peyzaj Mimarisi (Bahçe Sanatının Temel Prensipleri ve Uygulama Metodları). Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:196, 367s. Erzurum.
- Tanrıverdi, F., 2001. Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri Ve Uygulama Metodları. İkinci Baskı. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ofset Tesisi, Atatürk Üniversitesi Yayınları No:643, Ziraat Fakültesi Yayınları no:291, Ders Kitapları Seri No:49, 311s, Erzurum.

- Tarhan, B., 1998. Dolmabahçe Sarayının ve Aynalıkavak Kasrı'nın Türk Bahçe Sanatındaki Önemi ve Yeri. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s:54. Ankara.
- Taylor, J.G., Zube, E.H., Sell, J. L., 1987. Landscape Assessment and Perception Research Methods. In R. B. Bechtel, R. W. Marans and W. M. Michelson (Eds), Methods in Environmental and Behavioural Research, Van Nostrand Reinhold Company Inc. 361-393, New York.
- Teymur, N., 1996. Diğer Olarak Konut, Diğerleri'nin Konut Sorunu, TMMOB Mimarlar Odası Yayını, Ankara.
- Tutal, O., 2001. Toplu Konut Alanlarında Biçimsel Yapının Mekan Dizimi Yöntemiyle Değerlendirilmesi Eskişehir Örneği. Anadolu Üniversitesi Yayınlar; No:1262. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Yayınları; No:3, 140s, Eskişehir.
- Wallace, M., 2007. Geçmişten Günümüze Türk Kültüründe “Ev Bahçesi” Anlayışı Üzerine Araştırmalar. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 258s, İzmir.
- Wezel, A., Bender, S., 2003. Plant Species Diversity of Homegardens of Cuba and Its Significance for Household Food Supply. Agroforestry Systems, 57:39-49.
- Wohlwill, J., 1983. The concept of nature: a psychologist's view, In Altman, I. and Wohlwill, J. F. (Eds), Behaviour and the Natural Environment, Volume:6, Plenum Press, 5-38s, New York.
- Yeşil, M., 2003. Erzurum Kentinde Konut Bahçelerinin Peyzaj Tasarım İlkelerine Göre İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 123s, Erzurum.

EKLER

EK-2. ISPARTA KENT MERKEZİ MÜSTAKİL KONUTLARINDA BAHÇE DÜZENLEMESİ, EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ VE MEVCUT BİTKİSEL MATERYALLERİN TESPİTİ İÇİN HAZIRLANAN ANKET FORMU

ANKET FORMU (MÜSTAKİL KONUT)

Bu anket Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi’nde yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Adınız ve soyadınız sorulmayacaktır. Sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Anket No:

Anketin Yapıldığı Tarih:

Anketin Yapıldığı Yer:

1. Konut İle İlgili Bilgiler

1. Konutun mülkiyet durumu nedir?

☐ Ev sahibi ☐ Kiracı ☐ Diğer (aile büyüklerine ait)

2. Konutunuz size ait ise, kendiniz mi yaptırdınız, satın mı aldınız?

☐ Kendim yaptırdım ☐ Satın aldım ☐ Diğer (miras, kiracı vb.)

3. Konutunuzu satın almanızda / kiralamanızda bahçeli olmasının bir etkisi oldu mu?

☐ Evet ☐ Hayır

4. Ne kadar zamandır bu evde ikamet ediyordunuz?

☐ 1-3 yıl ☐ 4-8 yıl ☐ 9-15 yıl ☐ 15-20 yıl ☐ 20 yıldan fazla

5. Konutunuz yaklaşık kaç yıllık?

☐ 5 yıldan az ☐ 5-10 ☐ 11-20 ☐ 21-40 ☐ 40 yıldan fazla

6. Konutunuzun bahçesiyle daha çok kim ilgileniyor?

2. Bahçe İle İlgili Harcanan Zaman / Masraf Bilgileri

1. Bahçeniz için çevre düzenleme projesi çizdirdiniz mi?

☐ Evet ☐ Hayır

2. Bahçeniz için Peyzaj Mimarı veya uzmandan görüş aldınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

3. Bahçenizin düzenlenmesinde herhangi bir yerden yardım aldınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 4. soruyu cevaplandırınız.)

4. Bahçenizin düzenlenmesinde nereden/kimden yardım aldınız?

☐ Kitaplar ☐ Dergiler ☐ Kişiler ☐ TV

5. Bahçenizi düzenlerken en fazla kim / ne etkili oluyor?

☐ Aile üyeleri ☐ Komşular ☐ Çevre bahçeler
☐ Yöresel etkiler ☐ Atadan gelen bilgiler ☐ TV-gazete-dergi

6. Bahçenizde düzenli bakım yapıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız hayır ise 7. soruyu cevaplandırınız.)

7. Bahçenizde düzenli bakım neden yapmıyorsunuz?

8. Bahçenizin bakımı için günde yaklaşık ne kadar zaman harcıyorsunuz?

☐ Yarım saatten az ☐ Yarım saat-1 saat ☐ 1 saat - 2 saat ☐ 2 saatten fazla

9. Bu zaman sizce yeterli mi?

☐ Evet ☐ Hayır

10. Bahçenizde kimyasal gübre ve ilaç kullanıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

11. Bahçenizde sulama yapıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 12. soruyu cevaplandırınız.)

12. Bahçenizde sulamayı nasıl yapıyorsunuz?

13. Bahçeniz için harcama yapıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 14. soruyu cevaplandırınız.)

14. Bahçeniz için yılda yaklaşık ne kadar harcama yapıyorsunuz?

3. Bahçenin Kullanım Amacı / Şekli İle İlgili Bilgiler

1. Bahçenizin alanı yaklaşık kaç m²'dir?

☐ ≤50 m² ☐ 51-100 m² ☐ 101-150 m²
☐ 151-200 m² ☐ 201-300 m² ☐ >300 m²

2. Bahçenizi aile bireylerinden en fazla kim kullanıyor?

3. Bahçenizi en çok yılın hangi mevsimi kullanıyorsunuz?

☐ Yaz ☐ İlkbahar ☐ Sonbahar ☐ Kış
☐ Her mevsim kullanılıyor ☐ Kullanılmıyor

4. Bahçenizden en çok günün hangi zamanı kullanıyorsunuz?

☐ Sabah ☐ Öğlen ☐ Öğleden sonra ☐ Akşam ☐ Kullanılmıyor

5. Bahçenizi çoğunlukla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

6. Gelecekte bahçeniz ile ilgili yapmak istediğiniz uygulamalar, düşünceler var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 7. soruyu cevaplandırınız.)

7. Gelecekte bahçeniz ile ilgili neler yapmak istiyorsunuz?
8. Neden bu isteklerinizi şimdiye kadar gerçekleştiremediniz?
9. Bahçenizde hayvan besliyor musunuz?
☐ Evet ☐ Hayır
(Eğer cevabınız evet ise 10. soruyu cevaplandırınız.)
10. Bahçenizde hangi hayvanları besliyorsunuz?
11. Bahçenizde seranız var mı?
☐ Evet ☐ Hayır
(Eğer cevabınız evet ise 12. soruyu cevaplandırınız.)
12. Bahçenizdeki seranızın alanı yaklaşık kaç m²'dir?
☐ ≤10m² ☐ 11m² -20m² ☐ 21 m² -30 m²
☐ 31 m²-40 m² ☐ >40 m²
13. Bahçenizde olağan dışı bitki yetiştiriyor veya yeni fikirler uyguluyor musunuz?
☐ Evet ☐ Hayır
(Eğer cevabınız evet ise 14. soruyu cevaplandırınız.)
14. Bahçenizde yetiştirdiğiniz olağan dışı bitkiler veya uyguladığınız yeni fikirler nelerdir?

4. Tercihler ve Nedenleri ile İlgili Bilgiler

1. İnsanların bahçenizi beğenmesi sizin için önemli mi?
☐ Evet ☐ Hayır
2. Bahçenizin büyüklüğü sizin için yeterli mi?
☐ Evet ☐ Hayır
3. Bahçenizi nasıl tanımlarsınız?
☐ Güzel / bakımlı ☐ Orta derecede ☐ Çirkin / bakımsız
4. Bahçe düzenlenmesi ve bitki yetiştiriciliği konusunda kendinizi nasıl tanımlarsınız?
☐ Oldukça deneyimli ☐ Deneyimli ☐ Normal seviyede
☐ Az deneyimli ☐ Deneyimsiz
5. Bahçenizde en çok sevdiğiniz şeyler nelerdir?
6. Bahçenizde sevmediğiniz şeyler var mı?
☐ Evet ☐ Hayır
(Eğer cevabınız evet ise 7. soruyu cevaplandırınız.)
7. Bahçenizde olan sevmediğiniz şeyler nelerdir?
8. Bahçenizde olmasını istediğiniz fakat yapamadığınız şeyler var mı?
☐ Evet ☐ Hayır
(Eğer cevabınız evet ise 9. hayır ise 11. soruyu cevaplandırınız.)
9. Bahçenizde olmasını istediğiniz fakat yapamadığınız şeyler nelerdir?

10. Bunları yapamamış olmanızın nedenleri nelerdir?

11. Bahçenizden kaybolması/ortadan kalkması durumunda en çok özleyeceğiniz/üzüleceğiniz şey nedir?

5. Bitkisel Materyal ile İlgili Bilgiler

1. Bahçenizdeki bitkileri siz mi diktiniz/ektiniz?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 2. soruyu, hayır ise 3. soruyu cevaplandırınız.)

2. Hangi özelliklerinden dolayı bu bitkileri seçtiniz?

3. Siz ekecek/dikecek olsaydınız hangi özelliklerinden dolayı bitkileri seçerdiniz?

4. Bahçenizdeki bitkileri nasıl temin ettiniz?

☐ Satın aldım

☐ Kendim ürettim

☐ Başkasından/komşudan aldım

☐ Diğer

5. Temin edemediğiniz bitkiler var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 6. soruyu cevaplandırınız.)

6. Temin edemediğiniz bitkiler hangileridir?

7. Çok hoşlandığınız ve bahçenizde olmasını istediğiniz bitki türü var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 8. soruyu cevaplandırınız.)

8. Çok hoşlandığınız ve bahçenizde olmasını istediğiniz bitki türlerini nelerdir?

9. Isparta şartlarında yetişebilen bitkileri tanıyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 10. soruyu cevaplandırınız.)

10. Isparta şartlarında yetişebilen bitki türlerinden bildikleriniz hangileri?

11. Bahçeniz meyve / sebze yetiştirmek için uygun mu?

☐ Evet

☐ Hayır

12. Bahçenizde sebze / meyve yetiştiriyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 13. soruyu cevaplandırınız.)

13. Bahçenizde hangi meyve / sebze türlerini yetiştiriyorsunuz?

14. Tecrübelerinize göre hangi bitki türleri sizin bahçenizde en iyi sonucu veriyor?

15. Tecrübelerinize göre bahçenizde birlikte kullanılabilecek bitki türleri hangileridir?

16. Hoşlanmadığınız, ev bahçenizde olmasını istemediğiniz bitki türü var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 17. soruyu cevaplandırınız.)

17. Hoşlanmadığınız/evinizin bahçesinde olmasını istemediğiniz bitki türleri hangileridir?

18. Bahçenizde tıbbi, şifa amaçlı bitki yetiştiriyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 19. soruyu cevaplandırınız.)

19. Bahçenizde bulunan tıbbi/şifa amaçlı bitkiler hangileridir?

20. Organik tarım hakkında bilginiz var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

21. Bahçenizde yetiştirdiğiniz bitkilerden gelir elde ediyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

6. Doğa İle İlgili Bilgiler

1. Bahçeniz stresinizi azaltmanıza yardımcı oluyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

2. Bahçeniz sakin ve huzur verici mi?

☐ Evet ☐ Hayır

3. Bahçenize dışarıdan hayvanlar geliyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 4. soruyu cevaplandırınız.)

4. Bahçenizde hangi hayvanları görüyorsunuz?

5. Bahçenizde gördüğünüz hayvanlardan rahatsız oluyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız evet ise 6. soruyu cevaplandırınız.)

6. Bahçenizde görmekten rahatsız olduğunuz hayvanlar hangileridir?

7. Kişisel Bilgiler

1. Mesleğiniz:

☐ İşçi ☐ Serbest meslek sahibi ☐ Çiftçi
☐ Memur ☐ Emekli ☐ Ev hanımı ☐ Diğer

2. Eşinizin Mesleği:

☐ İşçi ☐ Serbest meslek sahibi ☐ Çiftçi
☐ Memur ☐ Emekli ☐ Ev hanımı ☐ Diğer

3. Ailede başka çalışan var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

4. ☐ Bay ☐ Bayan

5. Yaşınız:

☐ ≤19 ☐ 20-29 ☐ 30-39
☐ 40-49 ☐ 50-59 ☐ ≥60

6. Medeni Durumunuz:

☐ Evli ☐ Bekar

7. Eğitim Durumunuz:

☐ Okur-yazar değil ☐ İlkokul mezunu ☐ Ortaokul mezunu
☐ Lise mezunu ☐ Yüksekokul/Üniversite mezunu

8. Ailedeki birey sayısı kaçtır?

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ ≥ 5

9. Yaşam boyunca daha çok kırsal alanda mı kentsel alanda mı yaşadınız?

☐ Kırsal ☐ Kentsel

10. Ailenin yaklaşık aylık geliri ne kadar?

☐ <400 YTL ☐ 400 YTL-500 YTL ☐ 510 YTL-750 YTL
☐ 760 YTL-1000 YTL ☐ >1000 YTL

11. Boş zamanınızı daha çok nerede geçirirsiniz?

☐ Ev ve bahçede ☐ Dışarıda

12. Boş zamanlarınızda ne yapmaktan hoşlanırsınız?

☐ Evde oturmak ☐ TV seyretmek ☐ Kahveye gitmek
☐ Parka gitmek/Piknik yapmak ☐ Eşi yapmak ☐ Bahçemle ilgilenmek

8. Gözlem Bilgileri

1. Konutun türü nedir?

☐ Tek katlı ve bahçeli konut ☐ 2 katlı ve bahçeli konut ☐ Diğer

2. Alanın genel görünüşü nasıl?

☐ Tamamen bitkilendirilmiş ☐ Rast gele bitkiler yerleştirilmiş
☐ Alan küçük, bitki sayısı fazla ☐ Alan büyük, bitki sayısı az
☐ Bitkiler planlı yerleştirilmiş ☐ Diğer

3. Alandaki bitkilerin genel görünüşü nasıl?

☐ Anormal büyümüş ☐ Gelişimi engellenmiş ☐ Sararmış/Solmuş
☐ Bakılmamış ☐ Bakımlı ☐ Diğer

4. Bahçenizden fotoğraf çekmemize izin verir misiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

ANKET BİTTİ. TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK-3. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ APARTMANLARDA BAHÇE DÜZENLEMESİ, EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ VE MEVCUT BİTKİSEL MATERYALLERİN TESPİTİ İÇİN HAZIRLANAN ANKET FORMU

ANKET FORMU (APARTMAN)

Bu anket Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Adınız ve soyadınız sorulmayacaktır. Sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Anket No:

Anketin Yapıldığı Tarih:

Anketin Yapıldığı Yer:

1. Apartman İle İlgili Bilgiler

1. Apartman yaklaşık kaç yıllık?

☐ 5 yıldan az ☐ 5-10 ☐ 11-20 ☐ 21-40 ☐ 40 yıldan fazla

2. Apartmanın bahçesiyle en çok kim ilgileniyor?

☐ Apartman görevlisi (Kapıcı) ☐ Kalorifer yakan kişi ☐ Yönetici
☐ Apartman sakinleri ☐ Ev sahibi ☐ Kimse ilgilenmiyor
☐ Bilgi alınamadı

2. Bahçe İle İlgili Harcanan Zaman / Masraf Bilgileri

1. Bahçeniz için çevre düzenleme projesi çizdirildi mi?

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilinmiyor / Bilgi alınamadı

2. Bahçe düzenlemesini kim yaptı?

☐ Apartman görevlisi (Kapıcı) ☐ Kalorifer yakan kişi ☐ Yönetici
☐ Apartman sakinleri ☐ Ev sahibi ☐ Bilinmiyor / Bilgi alınamadı

3. Bahçede düzenli bakım yapılıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız hayır ise 4. soruyu cevaplandırınız.)

4. Bahçede düzenli bakım neden yapılmıyor?

5. Bahçe için harcama yapılıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

3. Bahçenin Kullanım Amacı / Şekli İle İlgili Bilgiler

1. Bahçenin alanı yaklaşık kaç m²'dir?

☐ ≤50 m² ☐ 51-100 m² ☐ 101-150 m²
☐ 151-200 m² ☐ 201-300 m² ☐ >300 m²

2. Bahçeyi apartman sakinlerinden en fazla kim kullanıyor?

- ☐ Yaşlılar ☐ Çocuklar ☐ Gençler ☐ Bayanlar
☐ Baylar ☐ Bilgi alınamadı ☐ Kullanılmıyor

3. Bahçe en çok yılın hangi mevsimi kullanılıyor?

- ☐ Yaz ☐ İlkbahar ☐ Kış
☐ Sonbahar ☐ Kullanılmıyor ☐ Bilgi alınamadı

4. Bahçeden en çok günün hangi zamanı faydalanılıyor?

- ☐ Sabah ☐ Öğle ☐ Öğleden sonra
☐ Akşam ☐ Kullanılmıyor ☐ Bilgi alınamadı

5. Bahçe çoğunlukla hangi amaçla kullanılıyor?

6. Bahçede hayvan besleniyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı
(Eğer cevabınız evet ise 7. soruyu cevaplandırınız.)

7. Bahçede hangi hayvanlar besleniyor?

4. Tercihler ve Nedenleri ile İlgili Bilgiler

1. Bahçenizi nasıl tanımlarsınız?

- ☐ Güzel / bakımlı ☐ Orta derecede ☐ Çirkin / bakımsız
☐ Bilgi alınamadı

5. Bitkisel Materyal ile İlgili Bilgiler

1. Bahçede yetiştirilen bitkilerden gelir elde ediliyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı

6. Doğa İle İlgili Bilgiler

1. Bahçenize dışarıdan hayvanlar geliyor mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı
(Eğer cevabınız evet ise 2. soruyu cevaplandırınız.)

2. Bahçede hangi hayvanları görüyorsunuz?

3. Bahçede gördüğünüz hayvanlardan rahatsız oluyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı
(Eğer cevabınız evet ise 4. soruyu cevaplandırınız.)

4. Bahçede görmekten rahatsız olduğunuz hayvanlar hangileridir?

7. Gözlem Bilgileri

1. Alanın genel görünüşü nasıl?

- ☐ Tamamen bitkilendirilmiş ☐ Rast gele bitkiler yerleştirilmiş
☐ Alan küçük, bitki sayısı fazla ☐ Alan büyük, bitki sayısı az
☐ Bitkiler planlı yerleştirilmiş ☐ Diğer

2. Alandaki bitkilerin genel görünüşü nasıl?

☐ Anormal büyümüş

☐ Gelişimi engellenmiş

☐ Sararmış / Solmuş

☐ Bakılmamış

☐ Bakımlı

☐ Diğer

3. Bahçenizden fotoğraf çekmemize izin verir misiniz?

☐ Evet

☐ Hayır

☐ Bilgi alınamadı

ANKET BİTTİ. TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK-4. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ TOPLU KONUTLARDA BAHÇE DÜZENLEMESİ, EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ VE MEVCUT BİTKİSEL MATERYALLERİN TESPİTİ İÇİN HAZIRLANAN ANKET FORMU

ANKET FORMU (TOPLU KONUT)

Bu anket Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Adınız ve soyadınız sorulmayacaktır. Sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Anket No:

Anketin Yapıldığı Tarih:

Anketin Yapıldığı Yer:

1. Toplu Konut İle İlgili Bilgiler

1. Toplu konut yaklaşık kaç yıllık?

☐ 5 yıldan az ☐ 5-10 ☐ 11-20 ☐ 21-40 ☐ 40 yıldan fazla

2. Toplu konutun bahçeyle en çok kim ilgileniyor?

☐ Site görevlisi (Kapıcı) ☐ Kalorifer yakan kişi ☐ Yönetici
☐ Site sakinleri ☐ Kimse ilgilenmiyor ☐ Bilgi alınamadı

2. Bahçe İle İlgili Harcanan Zaman / Masraf Bilgileri

1. Bahçeniz için çevre düzenleme projesi çizdirildi mi?

☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilinmiyor / Bilgi alınamadı

2. Bahçe düzenlemesini kim yaptı?

☐ Site görevlisi (Kapıcı) ☐ Kalorifer yakan kişi ☐ Yönetici
☐ Site sakinleri ☐ Bilinmiyor / Bilgi alınamadı

3. Bahçede düzenli bakım yapılıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

(Eğer cevabınız hayır ise 4. soruyu cevaplandırınız.)

4. Bahçede düzenli bakım neden yapılmıyor?

5. Bahçe için harcama yapılıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

3. Bahçenin Kullanım Amacı / Şekli İle İlgili Bilgiler

1. Bahçenin alanı yaklaşık kaç m²'dir?

☐ ≤50 m² ☐ 51-100 m² ☐ 101-150 m²
☐ 151-200 m² ☐ 201-300 m² ☐ >300 m²

2. Bahçeyi site sakinlerinden en fazla kim kullanıyor?
☐ Yaşlılar ☐ Çocuklar ☐ Gençler ☐ Bayanlar
☐ Baylar ☐ Bilgi alınamadı ☐ Kullanılmıyor
3. Bahçe en çok yılın hangi mevsimi kullanılıyor?
☐ Yaz ☐ İlkbahar ☐ Kış
☐ Sonbahar ☐ Kullanılmıyor ☐ Bilgi alınamadı
4. Bahçeden en çok günün hangi zamanı faydalanılıyor?
☐ Sabah ☐ Öğle ☐ Öğleden sonra
☐ Akşam ☐ Kullanılmıyor ☐ Bilgi alınamadı
5. Bahçe çoğunlukla hangi amaçla kullanılıyor?
6. Bahçede hayvan besleniyor mu?
☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı
(Eğer cevabınız evet ise 7. soruyu cevaplandırınız.)
7. Bahçede hangi hayvanlar besleniyor?

4. Tercihler ve Nedenleri ile İlgili Bilgiler

1. Bahçenizi nasıl tanımlarsınız?
☐ Güzel / bakımlı ☐ Orta derecede ☐ Çirkin / bakımsız
☐ Bilgi alınamadı

5. Bitkisel Materyal ile İlgili Bilgiler

1. Bahçede yetiştirilen bitkilerden gelir elde ediliyor mu?
☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı

6. Gözlem Bilgileri

1. Alanın genel görünüşü nasıl?
☐ Tamamen bitkilendirilmiş ☐ Rast gele bitkiler yerleştirilmiş
☐ Alan küçük, bitki sayısı fazla ☐ Alan büyük, bitki sayısı az
☐ Bitkiler planlı yerleştirilmiş ☐ Diğer
2. Alandaki bitkilerin genel görünüşü nasıl?
☐ Anormal büyümüş ☐ Gelişimi engellenmiş ☐ Sararmış / Solmuş
☐ Bakılmamış ☐ Bakımlı ☐ Diğer
3. Bahçenizden fotoğraf çekmemize izin verir misiniz?
☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilgi alınamadı

ANKET BİTTİ. TEŞEKKÜR EDERİZ.

EK-5. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ MÜSTAKİL KONUTLARIN BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALLER

MEYVELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Vitaceae	Vitis vinifera L.	---	Asma	Omca	254
Rosaceae	Prunus domestica L.	---	Erik	---	201
Rosaceae	Prunus armeniaca L.	Armeniaca vulgaris Lam.	Kayısı	Zerdali	176
Rosaceae	Cydonia vulgaris Pers.	---	Ayva	---	142
Rosaceae	Prunus avium L.	---	Kiraz	---	119
Rosaceae	Prunus persica L.	---	Şeftali	Şefteli	112
Juglandaceae	Juglans regia L.	---	Ceviz, Adi ceviz	---	110
Moraceae	Morus alba L.	---	Dut, Ak dut	---	97
Rosaceae	Malus communis L.	---	Elma	---	93
Rosaceae	Prunus cerasus L.	---	Vişne	Fişne	89
Rosaceae	Pyrus communis L.	---	Armut	---	65
Punicaceae	Punica granatum L.	---	Nar	---	62
Rosaceae	Prunus amygdalus L.	---	Badem	Payam	56
Moraceae	Ficus carica L.	Erysimum cheiri (L.) Crantz	İncir	Yemiş	51
Betulaceae	Corylus avellana L.	---	Fındık, fındık	---	37
Rosaceae	Fragaria vesca L.	---	Çilek	---	35
Cornaceae	Cornus mas L.	---	Ergen, Kızılcık	Eren	33
Eleagnaceae	Eleagnus angustifolia L.	---	İğde	---	29
Rosaceae	Mespilus germanica L.	---	Muşmula, Döngel	Beşbıyık	19
Rhamnaceae	Zizyphus vulgaris L.	---	Ünnap, Hünnap,	İnnap, İnnabiye, Hinnap	19
Rosaceae	Prunus armeniaca	---	Zerdali	Kayısı	13
Oleaceae	Olea europea L.	---	Zeytin	Zetin	13
Rosaceae	Rubus fruticosus L.	---	Böğürtlen	---	7
Rosaceae	Diospyros kaki L.	---	Trabzon hurması	Cennet elması, Amma, Amme	7
Berberidaceae	Berberis thunbergii var. atropurpurea	---	Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu, Berberis	---	6
Rosaceae	Rubus idaeus L.	---	Ahududu, Kırmızı ahududu	---	4
Rosaceae	Rosa canina L.	---	Kuşburnu	---	3
Moraceae	Morus nigra L.	---	Kara dut	---	2
Actinidiaceae	Actinidia chinensis Planch.	---	Kivi	---	2
Rutaceae	Citrus limonum L.	---	Limon	---	2
Rutaceae	Citrus sinensis L.	---	Portakal	Potukal	2

EK-5 (MEYVELER) (devam)

Cucurbitaceae	Cucurbita moshata Duch.	---	Balkabağı	Su kabağı	2
Anacardiaceae	Pistacia terebinthus L.	---	Melengiç	Çıtlık ağacı, Çıtlık, Çöğre ağacı	2
Rosaceae	Ribes aureum Pursh.	---	Frenk üzümü	---	2
Rosaceae.	Prunus laurocerasus L.	Laurocerasus officinalis	Kara yemiş, Laz kirazı	---	1
Fagaceae	Castanea sativa Miller	---	Kestane, Anadolu keşanesi	Kestene	1
Leguminosae	Ceratonia siliqua	---	Keçi boynuzu, Harnup	---	1

SEBZELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Solanaceae	Lycopersicon esculentum L.	---	Domates	Domat, Domadiz	172
Solanaceae	Capsicum annuum L.	---	Biber	---	128
Labiata	Mentha piperita L.	---	Nane	---	102
Alliaceae	Allium cepa L.	---	Soğan	---	64
Compositae	Lactuca sativa var. longifolia L.	---	Marul	---	64
Compositae	Helianthus tuberosus L.	---	Yerelması	---	60
Umbelliferae	Petroselinum hortense Hoffm	---	Maydanoz	Maydinoz	54
Cucurbitaceae	Cucurbita pepo L.	---	Kabak	gabak	44
Leguminosae	Phaseolus vulgaris L.	---	Fasulye	Fasille	43
Portulacaceae	Portulaca oleracea L.	---	Semizotu	Temizlek, Tövmeken, Temizlik	39
Cucurbitaceae	Cucumis sativus L.	---	Hıyar	Salatalık	38
Lamiaceae	Ocimum basilicum L.	---	Fesleğen	Feslikan, Fesligan	36
Gramineae	Zea mays L.	---	Mısır	---	33
Alliaceae	Allium porrum L.	---	Pırasa	Pırsa	23
Cruciferae	Brassica oleracea var. capitata L.	---	Lahana, Baş lahana	İlahna, İlana	21
Asteraceae	Helianthus annuus L.	---	Ayçiçeği, Güne dönen, Bahçe güneşi	Günaşık, Günebakan	20
Solanaceae	Solanum melongena L.	---	Patlıcan	Badılcın	18
Umbelliferae	Anethum graveolens L.	---	Dere otu	---	18

EK-5 (SEBZELER) (devam)

Polygonaceae	Rumex acetosa L.	---	Kuzu kulağı	Ekşi kulak	18
Chenopodiaceae	Spinacia oleracea L.	---	Ispanak	İsbınak, Ismanak	11
Labiatae	Thymus serpyllum L.	---	Kekik	---	11
Chenopodiaceae	Beta vulgaris L.	---	Pancar, Şeker pancarı	Mancar	9
Solanaceae	Solanum tuberosum L.	---	Patates	Patike, Kumpir	9
Cruciferae	Raphanus sativus L.	---	Turp	---	9
Labiatae	Melissa officinalis L.	---	Oğulotu	---	8
Cucurbitaceae	Citrullus lanatus	---	Karpuz	Garpuz, Garpız	7
Cruciferae	Lepidium sativum L.	---	Tere otu, Bahçe teresi	---	6
Urticaceae	Urtica dioica L.	---	Isırgan otu	---	6
Malvaceae	Hibiscus esculentus L.	---	Bamya	Bamiye	4
Alliaceae	Allium sativum L.	---	Sarmısak	---	4
Compositeae	Cichorium endivia L.	---	Kıvırcık yapraklı hindiba	---	4
Cucurbitaceae	Cucumis flexuosus L.	---	Acur	---	4
Chenopodiaceae	Beta vulgaris var. cicla L.	---	Pazı	---	3
Fabaceae	Cicer arietinum L.	---	Nohut	---	3
Cucurbitaceae	Cucumis melo L.	---	Kavun	Bostan	3
Leguminosae	Vigna sinensis L.	---	Börülce, Böğrülce	Fasulye	2
Cruciferae	Eruca sativa L.	---	Roka	---	2
Brassicaceae	Brassica oleracea L. var. acephala	---	Kara lahana	---	2
Labiatae	Mentha aquatica L.	---	Su nanesi	---	2
Compositeae	Cynara scolymus L.	---	Enginar	---	1
Umbelliferae	Apium graveolens L.	---	Kereviz	---	1
Papaveraceae	Papaver Somniferum L.	---	Haşhaş	Haşgeş, Afiyan	1
Labiatae	Salvia officinalis L.	---	Adi adaçayı, Adaçayı, Tıbbi adaçayı	Ot çayı	1

GENİŞ YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Simoribaceae	Ailanthus altissima L.	Ailanthus glandulosa	Cennet ağacı	---	46
Tiliaceae	Tilia argentea Desf.	---	İhlamur, Gümüşü ihlamur	---	37
Salicaceae	Populus alba L.	---	Akkavak	Gavak	9
Aceraceae	Acer negundo L.	---	Dişbudak yapraklı akçaağaç	---	4
Lauraceae	Laurus nobilis L.	---	Akdeniz defnesi	---	4
Oleaceae	Fraxinus excelsior L.	---	Adi dişbudak, Boylu dişbudak	---	4
Salicaceae	Salix alba L.	---	Aksöğüt, Köy söğüdü	---	3
Rosaceae	Prunus ceracifera Ehrh.	---	Süs eriği	---	2
Leguminosae	Robinia pseudacacia L.	---	Yalancı akasya, Beyaz çiçekli yalancı akasya	---	2
Arecaceae	Washingtonia filifera (L. Linden)	---	Palmiye	---	2
Salicaceae	Populus nigra L.	---	Kara kavak	---	2
Rosaceae	Prunus mahaleb L.	---	Mahlep, İdris	---	1
Fabaceae	Acacia cyanophylla Lindl.	---	Gümüşü akasya	---	1
Leguminosae	Albizia julibrissin Durazz.	---	Gülübrişim	---	1
Bignoniaceae	Catalpa bignonioides Walt	---	Büyük yapraklı katalpa, Katalpa	---	1
Lauraceae	Persea americana Mill.	---	Avakado	---	1
Salicaceae	Populus canadensis Moen.	---	Kanada kavağı	---	1

İĞNE YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Pinaceae	Cedrus libani A. Rich.	---	Toros sediri	---	52
Cupressaceae	Cupressus sempervirens L.	---	Adi servi, mezarlık servisi	---	34
Pinaceae	Pinus nigra L.	---	Kara çam	İşam	31
Pinaceae	Abies cilicica Carr.	---	Toros göknarı	Köknar	28

EK-5 (İĞNE YAPRAKLI AĞAÇLAR) (devam)

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Cupressaceae	Biota orientalis (L.) Endl.	Thuja orientalis L.	Doğu mazısı	---	26
Pinaceae	Picea abies L.	---	Avrupa ladini	---	6
Pinaceae	Pinus pinea L.	---	Fıstık çamı	---	5
Cupressaceae	Cupressus macrocarpa 'Gold Crest'	---	Limoni servi	---	4
Pinaceae	Picea pungens Engelm.	---	Mavi ladin	---	3
Pinaceae	Pinus brutia Ten.	---	Kızılçam	---	2
Cupressaceae	Cupressus sempervirens L. var. pyramidalis	---	Piramidal servi	---	1
Cupressaceae	Juniperus sabina L.	---	Sabin ardıcı	---	1
Cupressaceae	Cupressus arizonica	---	Arizona servisi	---	1

AĞAÇCIKLAR VE ÇALILAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Rosaceae	Rosa spp.	---	Gül	---	191
Caprifoliaceae	Lonicera nitida L.	---	Hanımeli, Parlak hanımeli	---	76
Oleaceae	Syringa vulgaris L.	---	Leylak, Adi leylak	---	48
Rosaceae	Chaenomeles japonica Lindl.	Cydonia japonica	Japon ayvası, Süs ayvası, Yalancı ayva	Bahar dalı	35
Hydrangeaceae	Hydrangea arborescens L.	---	Ortanca	---	29
Buxaceae	Buxus sempervirens L.	---	Şimşir, Adi şimşir	---	19
Celastraceae	Euonymus japonica "aurea"	---	Sarı alacalı taflan	---	18
Celastraceae	Euonymus japonica L.	---	Taflan	---	14
Rosaceae	Pyracantha coccinea Roem.	---	Ateş dikenini	---	14
Malvaceae	Hibiscus syriacus L.	---	Ağaç hatmi	---	13
Oleaceae	Jasminum fruticans L.	---	Yasemin, Sarı çiçekli yasemin, Sarı yasemin	---	12
Caryophyllaceae	Saponaria officinalis L.	---	Sabun çiçeği, çöğen, sabun otu. Karga sabunu, köpürge	---	12

EK-5 (AĞAÇCIK VE ÇALILAR) (devam)

Rosaceae	Cotoneaster horizontalis Decne.	---	Yatık dağ muşmulası, yayılcı dağ muşmulası	---	10
Apocynaceae	Nerium oleander L.	---	Zakkum	---	10
Hydrangeaceae	Philadelphus coronarius L.	---	Filbahri	---	10
Agavaceae	Yucca filamentosa L.	Yucca gloriosa	Yukka, Avize ağacı	---	10
Caprifoliaceae	Symphoricarpos albus Blake.	S.albus var. laevigatus	Beyaz inci, beyaz inci çalısı	---	8
Caprifoliaceae	Viburnum opulus L.	---	Kartopu, Adi kartopu	---	7
Oleaceae	Ligustrum vulgare L.	---	Adi kurtbağrı	---	7
Lythraceae	Lagerstroemia indica L.	---	Oya ağacı	---	6
Theaceae	Camelia japonica L.	---	Japon gülü, Çaygülü, Kamelya	---	5
Caprifoliaceae	Weigela florida L.	---	Vangelya	---	4
Berberidaceae	Mahonia aquifolium Nutt.	---	Mahonya, sarıboya	---	4
Rosaceae	Spiraea x vanhouttei (Briot) Zabel	---	Keçi sakalı, Şahane şipir	---	2
Leguminosae	Cercis siliquastrum L.	---	Erguvan	---	2
Magnoliaceae	Magnolia grandiflora L.	---	Manolya, Büyük çiçekli manolya	---	2
Rosaceae	Rosa damascena Mill.	---	Isparta gülü, Pembe yağ gülü, Yağ gülü	---	1
Euphorbiaceae	Ricinus communis L.	---	Hint yağı bitkisi	---	1
Oleaceae	Forsythia x intermedia Zab.	---	Altın çanak, Altın çanı	---	1
Anacardiaceae	Rhus coriaria L.	---	Gerçek sumak, Dericı sumağı, Sumak	---	1
Cornaceae	Cornus alba L.	---	Süs kızılcağı, Kızılcaık, Adi kızılcaık, Sarı çiçekli kızılcaık	---	1
Buddlejaceae	Buddleia davidii Franch.	---	Kelebek çalısı	---	1

SARILICI VE TIRMANICI BİTKİLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Rosaceae	Rosa wichuriana	---	Sarılici gül	---	54
Araliaceae	Hedera helix L.	---	Kaya sarmaşığı, Orman sarmaşığı	---	36
Vitaceae	Parthenocissus quinquefolia L.	Amphelopsis quinquefolia L.	Amerikan sarmaşığı	Sarmaşık	33
Bignoniaceae	Campsis radicans (L.) Seem.	Bignonia radicans/ Tecoma radicans	Acem borusu, Borazan, Trompet çiçeği	Acem borazanı	27
Caprifoliaceae	Lonicera caprifolium L.	---	Hanimeli, Keçikulağı	---	16
Leguminosae	Wisteria sinensis (Sims.) DC.	Wisteria chinensis	Mor salkım	---	14
Nyctaginaceae	Bougainvillea glabra Choisy	---	Begonvil, Gelin duvağı, Konsolos çiçeği	---	6

TEK, İKİ VE ÇOK YILLIK ÇİÇEKLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Liliaceae	Lilium canadense L.	---	Zambak	---	100
Scrophulariaceae	Antirrhinum majus L.	---	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	---	99
Compositae	Chrysanthemum coronarium L.	---	Kasımpatı, Krizantem	---	91
Iridaceae	Iris germanica L.	---	Süsen, Zambak, Kılıç zambağı, Susam, Sisam	---	88
Violaceae	Viola tricolor maxima	---	Menekşe, Adi menekşe, Hercai menekşe	---	82
Asteraceae	Tagetes erecta L.	---	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	---	68
Nyctaginaceae	Mirabilis jalapa L.	---	Akşam sefası, Gece sefası, Şahane	---	60
Malvaceae	Althaea rosea (L.) Cav.	---	Gülfatma, Gülhatmi, Hatmi, Çiçekhatmi	---	48
Asteraceae	Dahlia variabilis Desf.	---	Yıldız çiçeği	---	41

EK-5 (ÇİÇEKLER) (devam)

Brassicaceae	Cheiranthus cheiri L.	---	Şebboy, Anakokusu çiçeği	---	38
Onagraceae	Oenothera perennis L.	---	Ezan çiçeği	---	31
Geraniaceae	Pelarganium zonale L.	---	Sardunya, Turnagagası, Dönbaba	Çanak çiçeği	26
Caryophyllaceae	Dianthus caryophyllus L.	---	Bahçe karanfili, Karanfil	---	25
Asteraceae	Anthemis tinctoria L.	---	Papatya (sarı)	---	24
Solanaceae	Petunia x hybrida Vilm.	---	Petunya, Betunya	---	24
Iridaceae	Gladiolus grandiflorus L.	---	Glayöl, Kuzgun kılıcı, Kılıç zambağı, Zafer kılıcı	---	20
Portulacaceae	Portulaca grandiflora L.	---	İpekçiçeği, Kedi tırnağı, İpekotu	---	23
Convolvulaceae	Ipomoea purpurea (L.) Roth	---	Kahkaha çiçeği	---	17
Caryophyllaceae	Dianthus barbatus L.	---	Hüsnüyusuf Kıllıkaranfil	---	16
Asteraceae	Anthemis maritima L.	---	Papatya (beyaz)	---	15
Amaranthaceae	Celosia plumosa L.	Celosia argentea	Gümüşi horozibiği, Horozibiği	---	13
Lamiaceae	Rosmarinus officinalis L.	---	Biberiye, Kuşdili, Rosmarin	Çay çiçeği	12
Lamiaceae	Lavandula officinalis L.	---	Lavanta	---	11
Lamiaceae	Salvia splendens L.	---	Ateş çiçeği	---	11
Caryophyllaceae	Dianthus chinensis L.	---	Çin karanfili	---	11
Ranunculaceae	Aquilegia hybrida	---	Haseki küpesi	---	11
Asteraceae	Rudbeckia hirta L.	---	Güneş şapkası, Rudbekya	---	11
Asteraceae	Zinnia elegans L.	---	Kirli hanım çiçeği, Zinya	---	9
Chenopodiaceae	Kochia scoparia L. Schrader	---	Süpürge otu, Süpürke, Yaz- servisi	Patates süpürgesi	7
Brassicaceae	"Alyssum maritimum L."	Lobularia maritima	Alissum, Deliotu, Kuduzotu	---	6
Liliaceae	Tulipa	---	Lale	---	6
Onagraceae	Fuchsia hybrida	---	Küpe, küpe çiçeği	Küpeli	5
Cannaceae	Canna indica L.	---	Kana, Kanna, Tesbih çiçeği,	---	5
Solanaceae	Nicotiana affinis T.	Nicotiana alata	Tütün çiçeği	---	4
Begoniaceae	Begonia semperflorens L.	---	Begonya, Bahçe begonyası, Yalınkat çiçekli begonya	---	3

EK-5 (ÇİÇEKLER) (devam)

Paoniaceae	<i>Paonia lactiflora</i> L.	<i>Paenoia moutan/ Paenoia suffruticosa</i>	Şakayık, Ayı gülü, Eşekgülü	---	3
Asteraceae	<i>Gazania rigens</i> L.	---	Gazanya, koyungözü papatyası, Koyun gözü, hazine çiçeği, define çiçeği	---	3
Liliaceae	<i>Hyacinthus orientalis</i> L.	---	Sümbül	---	3
Commelinaceae	<i>Tradescantia. Pallida</i> L.	---	Telgraf çiçeği	---	3
Asteraceae	<i>Bellis perennis</i> L.	---	Çayır güzeli, koyungözü papatyası, yaz papatyası, İstanbul papatyası	---	3
Brassicaceae	<i>Brassica oleracea</i>	---	Süs lahanası	---	2
Myrtaceae	<i>Myrtus communis</i> L.	---	Mersin	---	2
Asteraceae	<i>Helichrysum bracteatum</i> L.	---	Kağıt çiçeği, Eğri tabak	---	2
Amaryllidaceae	<i>Galanthus elwesii</i> L.	---	Kardelen	---	2
Campanulaceae	<i>Campanula medium</i> L.	---	Çan çiçeği, Çingirakotu	---	2
Polygonaceae	<i>Rumex crispus</i> L.	---	Labada otu, Evelik	İlabada	2
Amaryllidaceae	<i>Narcissus pseudonarcissus</i> L.	---	Nergis, fulya, zerrin	Nergiz	2
Verbenaceae	<i>Verbena hybrida</i> L.	---	Mine çiçeği, yer minesi	---	2
Asteraceae	<i>Aster alpinus</i> L.	---	Aster, yıldız papatyası, saray patı, yaz yıldızı	---	2
Amaranthaceae	<i>Gomphrena globosa</i> L.	---	Medine çiçeği, Hanım düğmesi	---	1
Primulaceae	<i>Primula vulgaris</i> L.	---	Çuha çiçeği, Onbiray çiçeği	---	1
Leguminosae	<i>Spartium junceum</i> L.	---	Katır tırnağı, Katır kuyruğu	---	1
Rubiaceae	<i>Gardenia jasminoides</i> L.	---	Ful, Gardenya	---	1
Cactaceae	<i>Opuntia ficus-indica</i> (L.) Miller	---	Kaynana dili	---	1
Polemoniaceae	<i>Phlox paniculata</i> L.	---	Floks, Alev çiçeği	---	1
Cactaceae	<i>Cactus sp.</i>	---	Kaktüs	---	1
Balsaminaceae	<i>Impatiens balsamina</i> L.	---	Kına çiçeği	---	1
Aizoaceae	<i>Mesembryanthemum criniflorum</i> L.	---	Kazayağı, öğle çiçeği, buz çiçeği	---	1

EK-6. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ MÜSTAKİL KONUTLARIN BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALLERİN MAHALLELERDE BULUNMA SAYILARI

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI																	
	Gülistan	Muzaffer Türkeş	Gülevler	Vatan	Fatih	Ayazmana	Gazikemal	Çelebiler	Turan	Emre	Dere	Zafer	Sülübey	Çünür	Modernevler	Yedi şehitler	Bağlar	Doğancı
Kiraz	5	8	4	2	3	6	--	2	1	3	--	2	7	5	6	1	3	5
Elma	3	6	1	3	2	8	--	2	2	3	1	3	2	3	6	1	2	4
Gül	4	8	8	6	10	5	3	4	3	5	4	--	6	5	8	7	6	6
Kayısı	7	8	8	6	6	7	2	5	2	2	4	3	3	6	6	5	9	7
Sardunya	--	4	6	3	--	--	1	--	--	1	--	--	2	--	1	--	--	1
Hüsnüyusuf	--	2	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	1
Avrupa ladini	--	1	1	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kardelen	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Gülhatmi	--	1	2	1	1	1	--	--	1	1	--	--	5	1	1	2	--	1
Biberiye	--	3	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	1	--
Kekik	--	1	--	--	2	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	1	--	1
Ortanca	--	3	4	--	2	--	--	1	--	3	--	1	2	--	2	--	2	1
Semizotu	--	3	-	3	1	1	--	--	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1
Ateş dikenli	--	1	2	--	1	--	--	1	--	1	1	--	--	--	2	--	--	--
Kadın tuzluğu	--	1	2	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Keçi sakalı	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Yayılcı dağ muşmulası	--	1	--	--	2	--	--	1	--	--	1	--	1	--	1	--	1	1

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Kartopu	--	1	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--
Amerikan sarmaşığı	--	3	1	2	4	--	--	--	1	1	--	1	--	1	3	1	2	1
Doğu mazısı	--	1	1	1	3	--	--	2	--	--	--	--	1	--	1	--	--	3
Petunya	--	4	3	--	2	--	--	1	--	--	--	--	1	--	2	1	1	2
Begonvil	--	3	--	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kuzu kulağı	--	1	--	3	2	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	1	--
Ahududu	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--
Zambak	--	7	5	3	1	1	--	3	2	4	3	--	4	2	7	1	4	2
Pırasa	1	--	3	2	--	3	--	--	1	--	--	2	2	--	--	1	--	--
Nar	1	1	4	4	3	1	2	--	1	--	--	2	1	--	6	2	--	4
Toros göknarı	1	1	--	1	1	--	--	2	--	2	--	1	--	--	2	--	1	--
Kızılcık	1	--	2	3	--	1	1	1	1	1	1	1	3	--	--	--	2	--
Dereotu	1	--	1	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	2	2
Armut	1	1	5	1	1	3	1	--	1	--	--	--	3	1	6	2	1	3
Maydanoz	1	2	1	3	2	1	--	--	3	--	--	--	4	1	2	1	6	2
Hanımeli	1	7	3	3	6	1	1	--	1	4	1	3	5	1	4	3	2	4
Yıldız çiçeği	--	7	5	1	1	--	1	1	1	1	--	1	3	--	2	1	--	2
Ateş çiçeği	--	1	2	--	2	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1
İpek çiçeği	--	5	3	--	2	--	--	--	1	1	--	--	--	--	1	--	1	--
Acem borusu	--	1	3	--	1	--	1	--	--	1	1	--	--	--	2	--	--	1
Japon ayvası	--	1	6	--	3	--	--	--	2	1	1	1	3	--	3	--	--	1
Sarı alacalı taflan	--	1	2	--	2	1	--	2	--	1	--	--	--	--	1	--	2	--
Gazanya	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Çin karanfili	--	2	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Aslanagzı	1	7	5	3	4	--	1	3	--	4	2	2	2	2	5	2	4	5
Kasım patı	3	5	8	4	3	--	1	--	1	4	2	1	1	--	5	1	3	4
Leylak	1	1	3	1	3	--	1	--	2	1	2	1	1	1	3	1	1	--
Süsen	5	2	1	4	1	2	1	2	1	2	2	1	3	1	3	6	4	4
Şebboy	2	2	4	--	3	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	3	4
İncir	2	1	3	3	1	1	--	1	2	1	--	--	--	2	2	1	2	1
Papatya (sarı)	1	4	5	1	2	--	--	1	1	2	--	1	1	--	1	--	--	3
Soğan	1	1	2	1	--	--	--	--	1	--	2	1	1	1	1	4	4	5
Kadife çiçeği	2	5	7	4	3	--	--	--	1	4	2	1	4	1	5	2	2	2
Şeftali	3	5	4	5	3	10	--	2	2	2	1	4	2	2	5	2	--	2
Vişne	2	6	--	3	3	5	1	2	--	1	4	2	2	1	2	1	2	6
Toros sediri	3	3	5	3	1	--	--	1	1	2	1	1	3	1	1	2	--	3
Fındık	1	1	1	1	--	1	1	--	1	3	--	2	3	1	3	--	--	--
Lahana	1	1	1	1	--	2	--	--	--	--	--	1	1	--	2	--	--	--
Sarılcı gül	1	4	1	--	2	2	--	--	1	2	--	1	2	1	1	2	3	2
Ayçiçeği	1	1	--	1	2	1	--	1	--	--	1	1	--	--	1	2	--	--
Mısır	2	2	1	4	--	3	1	--	--	--	2	1	1	--	--	2	2	1
Ünnap	1	2	3	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	2	1
Nane	1	5	5	6	4	3	--	1	3	3	1	2	6	3	4	3	4	2
Çilek	2	--	2	2	1	1	--	1	2	--	1	2	1	1	--	--	2	1
Erik	6	3	9	9	7	9	2	4	4	3	6	2	7	4	8	6	6	8
Domates	9	7	6	9	4	9	1	1	3	3	4	3	5	6	5	5	5	8
Karaçam	2	--	4	4	--	--	--	--	--	--	--	--	4	1	1	2	2	1
Marul	4	--	2	--	1	2	--	--	1	--	--	--	2	1	1	2	1	2
Biber	6	9	8	9	4	9	1	1	3	3	1	4	4	4	7	4	5	5
Ezan çiçeği	2	--	1	--	--	--	--	--	1	2	1	--	1	--	--	2	2	1
Asma	9	10	10	10	9	8	4	3	4	5	6	4	6	4	8	9	8	10

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Hıyar	2	1	2	1	--	2	--	1	3	1	--	--	1	2	--	--	2	--
Fasulye	4	--	--	6	--	5	--	--	1	2	1	2	--	1	1	4	--	1
Cennet ağacı	2	1	2	--	--	1	1	3	1	1	--	--	1	--	2	3	--	2
Kaya sarmaşığı	3	3	3	1	1	--	--	3	1	2	--	--	3	--	1	2	1	1
Mezarlık servisi	2	2	4	2	2	1	--	1	--	--	--	2	1	--	--	1	--	2
Ceviz	4	3	4	6	4	8	1	1	2	--	6	3	2	3	6	4	7	2
Horozibiği	1	--	3	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	1	--	--
Menekşe	3	5	2	1	5	1	--	2	2	2	1	--	4	--	7	3	1	5
Akşamsefası	3	5	6	3	3	1	2	1	--	2	2	1	2	--	2	1	--	1
Glayöl	1	--	4	1	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	2
Ayva	4	5	5	5	4	6	2	2	2	4	3	2	3	4	4	2	2	5
İğde	1	3	2	2	--	--	--	--	--	1	--	1	--	2	1	1	1	1
Dut	5	--	1	6	3	2	1	1	3	1	2	2	3	2	4	2	7	4
Karanfil	1	4	3	1	1	--	--	--	--	1	1	--	1	--	3	--	--	--
Güneş şapkası	--	--	--	--	2	--	--	--	--	1	--	1	--	--	3	--	--	--
Sabun çiçeği	--	--	--	1	1	--	--	--	--	2	--	--	--	1	3	1	--	--
Zerdali	--	--	--	1	1	--	1	1	1	--	--	--	1	--	1	--	1	--
Yerelması	--	--	2	3	3	1	--	--	2	2	2	2	2	--	1	1	3	2
Bamya	--	--	1	--	1	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İspanak	--	--	1	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--
Zeytin	--	--	2	1	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	--
Turp	--	--	1	1	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Börülce	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şimşir	--	--	4	--	2	--	--	--	--	3	--	--	1	--	3	--	--	1
Muşmula	--	--	3	1	1	2	--	--	--	1	1	--	--	--	2	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Ağaç hatmi	--	--	2	2	--	--	--	2	--	1	--	--	1	--	2	--	--	1
Patlıcan	--	1	1	2	--	5	--	--	1	--	--	--	--	2	--	1	--	--
İhlamur	--	1	2	1	2	1	2	--	1	1	--	1	1	--	2	--	2	2
Kahkaha çiçeği	--	2	3	2	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2	--	--	--
Böğürtlen	--	2	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	1	--	--
Kabak	--	2	2	4	3	5	1	2	4	2	1	1	1	--	2	3	--	--
Badem	--	3	5	8	2	7	--	--	1	--	--	1	--	2	4	--	--	2
Kivi	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Sümbül	--	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Zakkum	--	1	1	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	--
Fesleğen	--	3	3	4	1	2	--	--	1	2	--	2	--	--	2	2	1	--
Yukka	--	1	--	2	2	--	--	1	--	--	--	--	--	--	2	--	1	--
Mor salkım	--	1	--	1	2	--	--	1	--	1	--	--	1	--	--	--	--	1
Süpürge otu	--	3	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kirli hanım çiçağı	--	4	4	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Portakal	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sumak	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Japon gülü	--	--	--	--	1	--	--	1	--	1	--	--	--	--	2	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Piramidal servi	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Akdeniz defnesi	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Adi kurtbağrı	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Karpuz	--	--	--	1	1	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Lavanta	--	--	--	1	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	1	--	1
Labada otu	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Yalancı akasya	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Oğul otu	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Roka	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Pancar	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--
Alp gülü	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limoni servi	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Aster	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kına çiçeği	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Haseki küpesi	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--
Manolya	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Palmiye	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Balkabağı	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Enginar	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çıtlık ağacı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Tütün çiçeği	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Küpe çiçeği	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Tere otu	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1
Mersin	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kuşburnu	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kereviz	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patates	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	1	--
Pazı	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hindiba	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	2	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Filbahri	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	3	--	--	--	--	1

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Taflan	--	--	1	--	4	--	--	--	--	--	1	1	1	--	--	--	--	--
Haşhaş	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Begonya	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Lale	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--
Adaçayı	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Gülibrişim	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şakayık	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kanna	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--
Çan çiçeği	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Oğulotu	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Nohut	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Karadut	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mavi ladin	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Fıstık çamı	--	--	1	--	1	--	--	--	1	1	--	1	--	--	--	--	--	--
Beyaz inci çalısı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	2	--	--	1	--	1	--	--	--
Dişbudak yapraklı akçaağaç	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kızılçam	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Sabin ardıcı	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aksöğüt	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi dişbudak	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Arizona servisi	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Avokado	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Trabzon hurması	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Kanada kavağı	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limon	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs kızılıcığı	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kelebek çalısi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Erguvan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	--	--
Telgraf çiçeğı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--
Yasemin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	2	--	1	2
Kazayağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kestane	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	--
Sarmısak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Nergis	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--
Süs eriğı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
İpek çiçeğı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Akkavak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--
İsparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Karakavak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--
Hint yağı bitkisi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Frenk üzümü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Katır tırnağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Isırgan otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	--
Çuha çiçeğı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

İstanbul papatyası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Mine çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Vangelya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ful	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kaynana dili	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Altın çanak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahlep	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kavun	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Laz kirazı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Gümtüşi akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımeli (sarılıcı)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kızılcık	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Su nanesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Floks	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Keçi boynuzu	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI															
	Kurtuluş	Pirimehmet	Hanife Sultan	Karaağaç	Sermet	Keçeci	Davraz	Bahçelievler	Yenice	Hızırbey	Kepeci	Gülcü	Sidre	Mehmet Töngre	Bibbir evler	Hisar
Kiraz	4	--	2	3	2	4	4	3	5	1	2	5	3	12	--	6
Elma	3	1	--	--	2	3	--	3	1	2	2	1	3	13	3	4
Gül	8	4	7	3	7	8	3	3	5	7	4	9	4	13	--	8
Kayısı	3	2	6	4	4	5	6	6	4	4	2	7	3	13	5	6
Sardunya	--	--	1	--	--	1	--	--	1	--	1	--	--	1	1	1
Hüsni yusuf	--	--	1	--	2	2	--	--	--	--	1	1	1	1	--	--
Avrupa ladini	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--
Kardelen	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Gülhatmi	2	1	2	1	--	1	2	5	1	--	3	3	3	2	1	3
Biberiye	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	2	--	--
Kekik	--	--	2	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Ortanca	1	1	1	--	--	--	--	--	--	2	--	2	--	--	--	1
Semizotu	2	--	2	1	1	--	--	1	1	2	1	--	3	3	1	--
Ateş dikenı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	2	--	2
Hanım tuzluğu	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Keçi sakalı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yayılıcı dağ muşmulası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Kartopu	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Amerikan sarmaşığı	--	3	1	--	--	1	--	1	1	--	2	--	--	2	--	1
Doğu mazısı	--	2	2	--	1	1	--	--	1	1	--	--	--	3	2	--
Petunya	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Begonvil	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Kuzu kulağı	2	--	--	3	1	--	--	--	--	--	1	2	--	--	--	--
Ahududu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Zambak	4	7	2	3	2	4	5	5	--	3	2	2	--	2	4	6
Pırasa	--	1	1	1	1	--	1	1	--	--	--	1	--	1	--	--
Nar	1	2	2	2	1	1	2	--	4	--	1	2	3	5	3	1
Toros göknarı	--	1	1	1	1	2	--	2	2	1	2	1	--	1	1	--
Kızılcık	--	1	--	1	--	1	1	--	--	2	--	--	2	4	1	1
Dereotu	--	--	1	--	--	3	--	--	3	1	--	--	1	--	--	1
Armut	1	1	4	4	3	2	2	1	--	--	2	4	1	6	1	3
Maydonoz	2	1	3	3	--	2	1	--	1	2	--	2	3	3	2	--
Hanımelı	2	2	3	1	2	5	1	1	1	5	1	--	1	1	--	--
Yıldız çiçeği	5	--	--	--	1	2	1	1	1	--	--	1	--	1	--	1
Ateş çiçeği	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
İpek çiçeği	1	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Acem borusu	1	1	--	--	--	1	--	--	--	--	1	2	--	6	1	3
Japon ayvası	2	1	--	--	1	1	--	--	--	--	1	1	--	1	1	4
Sarı alacalı taflan	--	1	--	1	--	--	--	--	--	2	--	--	--	1	--	1
Gazanya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin karanfili	1	2	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Aslanağzı	3	1	4	2	3	4	1	1	2	4	3	5	--	7	2	5
Kasım patı	6	2	3	1	1	4	3	6	2	3	1	2	2	4	1	4
Leylak	1	2	--	--	--	3	2	2	2	1	--	3	1	4	--	4
Süsen	4	2	--	2	3	4	4	2	--	2	1	3	2	6	4	4
Şebboy	1	2	1	1	1	2	--	3	--	--	2	2	--	1	1	1
İncir	1	--	--	3	3	2	1	2	1	2	1	3	1	3	1	4
Papatya(sarı)	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Soğan	3	1	2	4	6	4	3	2	3	2	1	1	3	2	2	--
Kadife çiçeği	1	--	2	1	--	2	1	--	1	1	2	2	1	5	2	2
Şeftali	5	--	2	4	5	3	1	1	3	1	2	4	5	12	4	6
Vişne	2	--	2	2	2	3	3	--	--	3	--	5	5	12	4	3
Toros sediri	2	1	--	--	1	1	--	--	--	3	2	3	1	4	--	3
Fındık	--	--	1	1	2	--	2	--	1	--	--	2	--	7	1	1
Lahana	--	--	2	2	--	--	1	--	--	--	--	1	4	1	--	--
Sarılcı gül	2	3	1	2	2	3	--	1	3	2	--	1	--	3	2	4
Ayçiçeği	--	--	1	--	--	--	--	1	1	1	--	--	--	1	--	3
Mısır	1	--	1	--	1	1	--	--	--	--	--	1	2	3	--	1
Ünnap	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	3	--	--
Nane	4	--	4	4	2	4	1	2	3	2	3	4	2	6	3	2
Çilek	2	1	1	--	2	2	--	1	--	--	--	--	2	3	1	1
Erik	6	4	6	9	4	8	9	7	5	6	2	6	7	8	5	6
Domates	3	2	6	3	3	3	4	7	4	5	3	4	7	12	8	4
Karaçam	--	2	1	1	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1	1	2
Marul	1	2	3	2	3	3	3	2	4	2	--	6	7	1	4	2
Biber	3	1	3	2	3	3	3	4	1	4	--	3	2	7	--	2
Ezan çiçeği	1	--	1	--	2	2	1	2	1	1	--	1	--	4	1	1
Asma	7	8	9	9	8	8	7	8	8	6	5	8	8	12	6	10
Hıyar	--	--	1	--	4	--	3	1	--	2	--	2	2	2	2	1
Fasulye	--	--	2	1	1	1	2	--	1	--	--	1	3	2	--	1
Cennet ağacı	--	1	--	2	1	3	1	1	--	2	4	1	2	4	1	3
Kaya sarmaşığı	1	--	--	1	--	--	--	1	--	4	1	1	--	1	1	--
Ceviz	3	2	5	5	4	4	1	2	5	2	2	4	6	6	6	5

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Mezarlık servisi	--	1	--	2	2	1	--	--	--	2	1	2	--	1	1	1
Horozibiği	2	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--
Menekşe	6	4	3	--	--	5	--	1	1	2	3	3	1	5	1	1
Akşamsefası	2	--	4	1	--	1	1	3	--	3	3	3	1	1	--	2
Glâyöl	--	--	1	--	--	2	--	--	--	--	1	1	--	3	1	--
Ayva	5	3	7	5	4	5	3	4	3	3	2	3	5	13	7	6
İğde	--	--	1	3	1	--	1	--	--	--	--	3	--	3	--	1
Dut	2	2	2	3	5	3	2	4	3	2	--	2	6	4	1	7
Karanfil	--	--	2	--	--	1	--	--	--	1	--	--	1	1	3	--
Güneş şapkası	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	2	--
Sabun çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	1	--	--	--	--
Zerdali	--	--	1	--	--	2	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1
Yerelması	1	1	1	2	2	3	4	1	1	3	2	4	4	4	--	1
Bamya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İspanak	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1	2	1
Zeytin	--	--	2	1	--	--	1	--	--	--	--	--	2	--	--	1
Turp	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	--
Börülce	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şimşir	1	--	--	--	--	1	--	--	--	3	--	--	--	--	1	--
Muşmula	--	--	1	--	--	--	--	--	--	2	--	--	3	2	--	--
Ağaç hatmi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--
Patlıcan	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	--	1
İhlamur	--	1	2	--	2	--	2	--	1	1	1	3	1	1	2	1
Kahkaha çiçeği	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	2	--	--	1	--
Böğürtlen	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Kabak	--	--	1	2	--	--	1	--	2	--	--	2	1	1	--	--
Badem	--	--	2	--	2	--	1	--	4	--	--	4	4	3	1	--
Kivi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sümbül	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zakkum	--	--	--	1	--	--	--	3	--	--	--	--	--	--	--	--
Fesleğen	--	--	3	--	--	--	--	1	1	--	2	--	3	2	1	--
Yukka	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mor salkım	1	--	--	1	--	1	--	1	--	--	1	--	--	1	--	--
Süpürge otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	--	--	--
Kirli hanım çiçeği	--	1	--	1	--	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--
Portakal	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-	--	--
Sumak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--
Japon gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Piramidal servi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Akdeniz defnesi	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi kurtbağrı	--	1	--	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Karpuz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--
Lavanta	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	2	--	--
Labada otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yalancı akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oğul otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Roka	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Pancar	--	--	1	2	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	1	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Alp gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limoni servi	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aster	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kına çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Haseki küpesi	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	1	--	3	2	--
Manolya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Palmye	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Balkabağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Enginar	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çıtlık ağacı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Tütün çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--
Küpe çiçeği	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Tere otu	--	--	--	1	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mersin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kuşburnu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Kereviz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patates	--	1	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--
Pazı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Hindiba	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Filbahri	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	2
Taflan	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	1	--	--	1	2	--
Haşhaş	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Begonya	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Lale	--	1	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Adaçayı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Gülibrişim	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şakayık	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Kana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Çan çiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oğulotu	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Nohut	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	--
Karadut	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Mavi ladin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Fıstık çamı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Beyaz inci çalısı	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--
Dişbudak yapraklı Akçaağaç	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	1	--	--
Kızılçam	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sabin ardıcı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aksöğüt	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Adi dişbudak	--	1	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Arizona servisi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Trabzon hurması	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	1	1	--	--	--
Avokado	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kanada kavağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limon	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Süs kızılcağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kelebek çalı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Erguvan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Telgraf çiçeği	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yasemin	--	--	--	--	--	2	--	--	--	1	1	--	--	--	--	1
Kazayağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kestane	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Sarmısak	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Nergis	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs eriği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--
İpek çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	1	--	--	--	--
Akkavak	--	--	1	1	1	--	1	--	--	1	--	--	1	--	--	2
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--
Isparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Karakavak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hint yağı bitkisi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Frenk üzümü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Katır tırnağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Isırgan otu	1	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çuha çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İstanbul papatyası	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mine çiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Vangelya	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	1	1	--	--	--	--

EK-6 (MÜSTAKİL) (devam)

Ful	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	--	2	1	--	1	2	2	--	1	--	--	1	--	3	1	1
Kaynana dili	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Altın çanak	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahlep	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kavun	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Laz kirazı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Gümüşi akasya	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımel (Sarılıcı)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	3	--	4	4	4
Kızılcık	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Su nanesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--
Floks	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Keçi boynuzu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-7. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ APARTMANLARIN BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALLER

MEYVELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Vitaceae	Vitis vinifera L.	---	Asma	Omca	109
Rosaceae	Prunus armeniaca L.	Armeniaca vulgaris Lam.	Kayısı	Zerdali	85
Rosaceae	Prunus domestica L.	---	Erik	---	72
Rosaceae	Prunus avium L.	---	Kiraz	---	67
Rosaceae	Cydonia vulgaris Pers.	---	Ayva	---	58
Juglandaceae	Juglans regia L.	---	Ceviz, Adi ceviz	---	49
Rosaceae	Prunus cerasus L.	---	Vişne	Fişne	44
Rosaceae	Prunus persica L.	---	Şeftali	Şefteli	39
Punicaceae	Punica granatum L.	---	Nar	---	29
Moraceae	Morus alba L.	---	Dut, Ak dut, Beyaz dut	---	25
Rosaceae	Prunus amygdalus L.	---	Badem	Payam	25
Rosaceae	Pyrus communis L.	---	Armut	---	24
Rosaceae	Malus communis L.	---	Elma	---	20
Moraceae	Ficus carica L.	Erysimum cheiri (L.) Crantz	İncir	Yemiş	17
Eleagnaceae	Eleagnus angustifolia L.	---	İğde	---	14
Rosaceae	Ribes aureum Pursh.	---	Frenk üzümü	---	14
Rosaceae	Eriobotrya japonica L.	---	Yeni dünya, Malta eriği	Dünya	14
Rosaceae	Fragaria vesca L.	---	Çilek	---	12
Cornaceae	Cornus mas L.	---	Ergen, Kızılcık	Eren	12
Betulaceae	Corylus avellana L.	---	Fındık, Adi fındık	---	11
Rosaceae	Diospyros kaki L.	---	Trabzon hurması	Amma, Amme Cennet İması	9
Oleaceae	Olea europea L.	---	Zeytin	Zetin	7
Caprifoliaceae	Sambucus nigra L.	---	Siyah mürver, Ağaç/odunsu mürver, Mürver yemişi	---	7
Berberidaceae	Berberis thunbergii var. atropurpurea	---	Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu, Berberis	---	3
Rhamnaceae	Zizyphus vulgaris L.	---	Ünnap, Hünnap,	İnnap, İnnabiye, Hinnap	2
Rosaceae	Prunus domestica L.	---	Erik	Mürdüm eriği	2
Moraceae	Morus nigra L.	---	Kara dut, Siyah dut	---	2
Rosaceae	Rubus fruticosus L.	---	Böğürtlen	---	2
Rutaceae	Citrus sinensis L.	---	Portakal	Potukal	1
Rosaceae	Prunus avium l.	---	Sarı kiraz	---	1
Anacardiaceae	Pistacia vera L.	---	Fıstık, Antep fıstığı	---	1
Rosaceae	Prunus armeniaca	---	Zerdali	Kayısı	1
Rutaceae	Citrus limonum L.	---	Limon	---	1

SEBZELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Alliaceae	Allium cepa L.	---	Soğan	---	66
Labiata	Mentha piperita L.	---	Nane	---	58
Solanaceae	Lycopersicon esculentum L.	---	Domates	Domat, Domadiz	35
Solanaceae	Capsicum annum L.	---	Biber	---	24
Compositeae	Lactuca sativa var. longifolia L.	---	Marul	---	21
Umbelliferae	Petroselinum hortense Hoffm	---	Maydanoz	Maydınöz	20
Compositeae	Helianthus tuberosus L.	---	Yerelması	---	11
Cruciferae	Lepidium sativum L.	---	Tere otu, Bahçe teresi	---	8
Urticaceae	Urtica dioica L.	---	Isırgan otu	---	8
Alliaceae	Allium sativum L.	---	Sarmısak	---	7
Chenopodiaceae	Spinacia oleracea L.	---	Ispanak	İsbınak, İsmanak	6
Solanaceae	Solanum melongena L.	---	Patlıcan	Badılcan	5
Leguminosae	Phaseolus vulgaris L.	---	Fasulye	Fasille	5
Asteraceae	Helianthus annuus L.	---	Ayçiçeği, Güne dönen, Bahçe güneşi	Günaşık, Günebakan	4
Cucurbitaceae	Cucumis sativus L.	---	Hıyar	Salatalık	3
Solanaceae	Solanum tuberosum L.	---	Patates	Patike, Kumpir	3
Cucurbitaceae	Cucumis flexuosus L.	---	Acur	---	2
Portulacaceae	Portulaca oleracea L.	---	Semizotu	Temizlek, Tövmeken, Temizlik	2
Lamiaceae	Ocimum basilicum L.	---	Fesleğen	Feslikan, Fesligan	2
Gramineae	Zea mays L.	---	Mısır	---	2
Umbelliferae	Anethum graveolens L.	---	Dere otu	---	1
Alliaceae	Allium porrum L.	---	Pırasa	Pırsa	1
Cruciferae	Eruca sativa L.	---	Roka	---	1
Cucurbitaceae	Cucurbita pepo L.	---	Kabak	gabak	1
Brassicaceae	Brassica oleracea L. var. acephala	---	Kara lahana	---	1
Leguminosae	Vicia faba var. major L.	---	Bakla	---	1
Polygononaceae	Rumex acetosa L.	---	Kuzu kulağı	Ekşi kulak	1
Labiata	Thymus serpyllum L.	---	Kekik	---	1

GENİŞ YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Tiliaceae	Tilia argentea Desf.	---	İhlamur, Gümüş ihlamur	---	17
Salicaceae	Populus alba L.	---	Akkavak	Gavak	9
Simoribaceae	Ailanthus altissima L.	Ailanthus glandulosa	Cennet ağacı	---	6
Salicaceae	Salix babylonica L.	---	Salkım söğüt	---	4
Leguminosae	Robinia pseudacacia L.	---	Yalancı akasya, Beyaz çiçekli yalancı akasya	---	3
Aceraceae	Acer negundo L.	---	Dişbudak yapraklı akçaağaç	---	2
Lauraceae	Laurus nobilis L.	---	Akdeniz defnesi	---	2
Oleaceae	Fraxinus excelsior L.	---	Adi dişbudak, Boylu dişbudak	---	1
Platanaceae	Platanus orientalis L.	---	Doğu çınarı	---	1
Leguminosae	Sophora japonica L.	---	Sofora	---	1
Anacardiaceae	Cotinus cogyrea	---	Duman ağacı	---	1
Bignoniaceae	Catalpa bignonioides Walt	---	Büyük yapraklı katalpa, Katalpa	---	1
Fabaceae	Acacia cyanophylla Lindl.	---	Gümüş akasya	---	1

İĞNE YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Pinaceae	Cedrus libani A. Rich.	---	Toros sediri	---	33
Pinaceae	Pinus nigra L.	---	Kara çam	İşam	30
Cupressaceae	Biota orientalis (L.) Endl.	Thuja orientalis L.	Doğu mazısı	---	29
Cupressaceae	Cupressus sempervirens L.	---	Adi servi, mezarlık servisi	---	18
Cupressaceae	Juniperus sabina L.	---	Sabin ardıcı	---	18
Pinaceae	Picea abies L.	---	Avrupa ladini	---	13
Cupressaceae	Cupressus macrocarpa 'Gold Crest'	---	Limoni servi	---	9
Pinaceae	Abies cilicica Carr.	---	Toros göknarı	Köknar	4
Taxaceae	Taxus baccata L.	---	Porsuk, Adi porsuk	---	2
Pinaceae	Picea pungens Engelm.	---	Mavi ladin	---	1

AĞAÇCIKLAR VE ÇALILAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Rosaceae	Rosa spp.	---	Gül	---	115
Caprifoliaceae	Lonicera nitida L.	---	Hanımeli, Parlak hanımeli	---	57
Oleaceae	Syringa vulgaris L.	---	Leylak, Adi leylak	---	21
Celastraceae	Euonymus japonica L.	---	Taflan	---	18
Celastraceae	Euonymus japonica "aureus"	---	Sarı alacalı taflan	---	11
Rosaceae	Pyracantha coccinea Roem.	---	Ateş diken	---	11
Buxaceae	Buxus sempervirens L.	---	Şimşir, Adi şimşir	---	10
Apocynaceae	Nerium oleander L.	---	Zakkum	---	9
Caprifoliaceae	Viburnum opulus L.	---	Kartopu, Adi kartopu	---	9
Oleaceae	Jasminum fruticans L.	---	Yasemin, Sarı çiçekli yasemin, Sarı yasemin	---	9
Oleaceae	Ligustrum vulgare L.	---	Adi kurtbağrı	---	4
Hydrangeaceae	Hydrangea arborescens L.	---	Ortanca	---	3
Agavaceae	Yucca filamentosa L.	Yucca gloriosa	Yukka, Avize ağacı	---	2
Rosaceae	Rosa damascena Mill.	---	Isparta gülü, Pembe yağ gülü, Yağ gülü	---	2
Rosaceae	Cotoneaster horizontalis Decne.	---	Yatık dağ muşmulası, yayılcı dağ muşmulası	---	2
Lythraceae	Lagerstroemia indica L.	---	Oya ağacı	---	2
Berberidaceae	Mahonia aquifolium Nutt.	---	Mahonya, sarıboya	---	2
Caprifoliaceae	Viburnum tinus L.	---	Kartopu, Herdemyeşil kartopu, Tüylü kartopu	---	2
Caprifoliaceae	Symphoricarpos albus Blake.	S.albus var. laevigatus	Beyaz inci, beyaz inci çalısı	---	1
Caryophyllaceae	Saponaria officinalis L.	---	Sabun çiçeği, çöğen, sabun otu. Karga sabunu, köpürge	---	1
Malvaceae	Hibiscus syriacus L.	---	Ağaç hatmi	---	1
Cornaceae	Cornus alba L.	---	Süs kızılçığı, Kızılçık, Adi kızılçık, Sarı çiçekli kızılçık	---	1

SARILICI VE TIRMANICI BİTKİLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Araliaceae	Hedera helix L.	---	Kaya sarmaşığı, Orman sarmaşığı	---	26
Vitaceae	Parthenocissus quinquefolia L.	Amphelopsis quinquefolia L.	Amerikan sarmaşığı	Sarmaşık	19
Rosaceae	Rosa wichuriana	---	Sarılcı gül	---	18
Leguminosae	Wisteria sinensis (Sims.) DC.	Wisteria chinensis	Mor salkım	---	13
Bignoniaceae	Campsis radicans (L.) Seem.	Bignonia radicans/ Tecoma radicans	Acem borusu, Borazan, Trompet çiçeği	Acem borazanı	5
Caprifoliaceae	Lonicera caprifolium L.	---	Hanımeli, Keçikulağı	---	2

TEK, İKİ VE ÇOK YILLIK ÇİÇEKLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Liliaceae	Lilium canadense L.	---	Zambak	---	70
Compositae	Chrysanthemum coronarium L.	---	Kasımpatı, Krizantem	---	43
Scrophulariaceae	Antirrhinum majus L.	---	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	---	36
Violaceae	Viola tricolor maxima	---	Menekşe, Adi menekşe, Hercai menekşe	---	28
Malvaceae	Althaea rosea (L.) Cav.	---	Gülfatma, Gülhatmi, Hatmi, Çiçekhatmi	---	28
Caryophyllaceae	Dianthus barbatus L.	---	Hüsniyusuf, Kılıkaranfil	---	23
Asteraceae	Tagetes erecta L.	---	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	---	22
Asteraceae	Anthemis maritima L.	---	Papatya (beyaz)	---	22
Brassicaceae	Cheiranthus cheiri L.	---	Şebboy, Anakokusu çiçeği	---	16
Lamiaceae	Rosmarinus officinalis L.	---	Biberiye, Kuşdili, Rosmarin	Çay çiçeği	15
Asteraceae	Calendula officinalis	---	Portakal nergisi, aynısafa çiçeği, adi nergis, kandilçiçeği	---	14

EK-7 (ÇİÇEKLER) (devam)

Liliaceae	Hyacinthus orientalis L.	---	Sümbül	---	12
Apocynaceae	Vinca major L.	---	Cezayir menekşesi	---	11
Amaranthaceae	Celosia plumosa L.	Celosia argentea	Gümüşi horozibîği, Horozibîği	---	9
Solanaceae	Petunia x hybrida Vilm.	---	Petunya, Betunya	---	8
Asteraceae	Helichrysum bracteatum L.	---	Kağıt çiçeği, Eğri tabak	---	7
Araceae	Zantedeschia aethiopica (L.) Spreng	---	Kala	---	6
Caryophyllaceae	Dianthus caryophyllus L.	---	Bahçe karanfili, Karanfil	---	6
Asteraceae	Bellis perennis L.	---	Çayır güzeli, koyungözü papatyası, yaz papatyası, İstanbul papatyası	---	5
Geraniaceae	Pelarganium zonale L.	---	Sardunya, Turnagagası, Dönbaba	Çanak çiçeği	5
Portulacaceae	Portulaca grandiflora L.	---	İpekçiçeği, Kedi tırnağı, İpekotu	---	5
Primulaceae	Primula vulgaris L.	---	Çuha çiçeği, Onbiray çiçeği	---	5
Amaryllidaceae	Narcissus pseudonarcissus L.	---	Nergis, fulya, zerrin	Nergiz	4
Nyctaginaceae	Mirabilis jalapa L.	---	Akşam sefası, Gece sefası, Şahane	---	3
Asteraceae	Anthemis tinctoria L.	---	Papatya (sarı)	---	3
Lamiaceae	Salvia splendens L.	---	Ateş çiçeği	---	3
Onagraceae	Oenothera perennis L.	---	Ezan çiçeği	---	2
Lamiaceae	Lavandula officinalis L.	---	Lavanta	---	2
Ranunculaceae	Aquilegia hybrida	---	Haseki küpesi	---	2
Iridaceae	Iris germanica L.	---	Süsen, zambak, kılıç zambağı, susam, sisam	---	2
Liliaceae	Tulipa	---	Lale	---	2
Onagraceae	Fuchsia x hybrida	---	Küpe, küpe çiçeği	Küpelili	2
Convolvulaceae	Ipomoea purpurea (L.) Roth	---	Kahkaha çiçeği	---	2
Polemoniaceae	Phlox paniculata L.	---	Floks, Alev çiçeği	---	2
Pittosporaceae	Pittosporum tobira	---	Çin pitosporumu	---	2
Papaveraceae	Papaver nudicaule L.	---	Gelincik	---	2
Papaveraceae	Eschscholtzia californica	---	Acemlalesi, Güneştopu	---	2
Brassicaceae	Brassica oleracea	---	Süs lahanası	---	1

EK-7 (ÇİÇEKLER) (devam)

Asteraceae	Gazania rigens L.	---	Gazanya, koyungözü papatyası, Koyun gözü, hazine çiçeği, define çiçeği	---	1
Caryophyllaceae	Dianthus chinensis L.	---	Çin karanfili	---	1
Asteraceae	Dahlia variabilis Desf.	---	Yıldız çiçeği	---	1
Verbenaceae	Verbena hybrida L.	---	Mine çiçeği, yer minesi	---	1
Amaranthaceae	Gomphrena globosa L.	---	Medine çiçeği, Hanım düğmesi	---	1
Cactaceae	Cactus sp.	---	Kaktüs	---	1
Rubiaceae	Gardenia jasminoides L.	---	Ful, Gardenya	---	1

EK-8. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ APARTMANLARIN BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALLERİN MAHALLELERDE BULUNMA SAYILARI

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI																
	Gülistan	Muzaffer Türkeş	Vatan	Fatih	Anadolu	Çelebiler	Turan	Emre	Dere	Zafer	Sülübey	Modernevler	Yedişehitler	Bağlar	Doğancı	Bahçelievler	Yenice
Kiraz	1	5	2	3	--	1	1	2	1	1	3	4	3	--	1	2	3
Elma	--	1	--	3	--	1	--	--	1	--	1	1	--	--	--	--	2
Gül	2	3	3	2	4	5	5	4	1	1	4	4	5	4	3	2	3
Kayısı	1	4	1	3	2	2	1	3	1	1	2	4	4	2	4	4	3
Sardunya	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	2	--	--	1	--	--	--
Hüsnüyusuf	2	2	--	--	--	--	--	4	--	--	1	1	2	--	1	2	--
Avrupa ladini	--	--	--	1	--	1	1	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--
Gülhatmi	--	--	--	--	2	--	--	3	--	--	1	1	2	1	1	3	--
Biberiye	2	1	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Kekik	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ortanca	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--
Semizotu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ateş dikenı	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Kadın tuzluğu	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Yayılıcı dağ muşmulası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kartopu	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Amerikan sarmaşığı	1	--	--	--	3	2	2	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Doğu mazısı	1	--	--	--	4	--	1	2	--	--	1	--	--	--	1	2	--
Petunya	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Kuzu kulağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zambak	2	4	1	2	4	1	1	3	--	--	1	2	5	1	3	3	1
Pırasa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Nar	1	2	1	--	--	1	--	1	--	--	--	2	2	1	1	--	1
Toros göknarı	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Ergen / Kızılıcık	--	--	--	1	--	1	--	3	--	--	--	--	--	--	1	--	2
Dere otu	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Armut	--	3	1	4	--	2	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--
Maydanoz	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	2	1	--	--	--	--	--
Hanımeli	1	1	--	2	--	3	3	2	1	--	1	2	1	4	3	--	--
Yıldız çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Ateş çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İpekçiçeği	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Acem borusu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Sarı alacalı taflan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	1	1	--	--
Gazanya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin karanfili	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aslanağzı	2	1	--	--	--	--	1	2	1	--	3	--	1	--	3	--	1
Kasımpatı	3	2	--	3	--	1	--	1	--	--	1	1	2	--	2	3	3
Leylak	1	--	--	--	--	1	2	1	--	--	--	3	1	--	--	1	1
Süsen	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şebboy	2	2	--	--	--	1	--	1	--	--	--	1	1	--	--	1	1
İncir	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	1	2	--
Papatya(sarı)	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Soğan	3	2	3	1	--	--	1	3	2	--	4	2	1	2	3	3	3

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Kadife çiçeği	1	1	--	--	--	--	1	1	1	--	1	--	--	--	1	--	1
Şeftali	--	1	2	1	--	1	2	1	--	1	2	2	1	1	2	--	2
Vişne	--	3	--	5	--	1	1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	--
Toros sediri	--	--	1	1	4	2	1	3	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Fındık	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	2	2	--	--	--	--
Sarılcı gül	--	--	1	--	--	1	--	2	--	--	--	--	--	--	--	3	--
Ayçiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--
Mısır	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ünnap	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nane	2	3	--	2	--	2	2	3	2	--	2	2	1	1	2	1	3
Çilek	--	--	--	--	--	--	1	2	--	--	1	1	--	--	--	--	--
Erik	3	4	2	5	--	3	1	2	1	--	3	1	4	1	2	3	4
Domates	--	1	3	1	--	1	1	3	1	1	2	--	1	--	1	--	1
Kara çam	2	--	--	--	2	2	--	1	--	--	2	3	--	1	1	2	--
Marul	2	1	--	--	--	--	--	1	--	--	3	--	--	1	1	--	1
Biber	2	1	2	--	--	--	--	1	--	--	3	--	--	--	1	1	--
Ezan çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Asma	4	4	1	4	--	2	4	4	2	1	3	4	4	3	3	5	5
Hıyar	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Fasulye	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Cennet ağacı	--	--	--	--	--	1	1	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--
Kaya sarmaşığı	1	--	1	--	1	1	3	--	--	--	1	--	1	2	1	1	--
Adi servisi	2	--	--	--	2	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	1
Ceviz	1	2	2	2	1	1	2	--	2	--	--	2	3	1	3	1	2
Horozibiği	1	3	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2	--	--	--	--
Menekşe	2	--	--	--	2	--	--	3	1	--	1	--	--	--	2	1	2

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Akşamsefası	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Ayva	1	5	--	1	--	2	1	1	2	1	2	2	4	1	4	3	2
İğde	--	2	1	--	--	--	--	1	--	--	--	2	1	--	--	--	1
Dut	2	2	--	1	--	--	1	2	--	--	--	--	1	2	2	1	1
Karanfil	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	--
Sabun çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zerdali	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Yerelması	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1
Ispanak	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Zeytin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--
Şimşir	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	1	1	--	--
Ağaç hatmi	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patlıcan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İhlamur	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	2	--
Böğürtlen	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kabak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Badem	1	3	1	2	--	--	--	1	1	--	1	--	1	--	--	--	--
Sümbül	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	2	--	2	--
Zakkum	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Fesleğen	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Yukka	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mor salkım	1	1	--	1	--	1	1	1	1	--	1	--	1	--	1	--	--
Portakal	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Akdeniz defnesi	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Adi kurtbağrı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Lavanta	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yalancı akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Roka	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limoni servi	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Haseki küpesi	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Küpe çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Tere	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	1	--	--	--	--
Patates	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Taflan	--	1	--	--	1	--	--	1	--	--	1	--	1	2	1	--	--
Lale	--	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1
Kara dut	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mavi ladin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İnci çalısı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Disbudak yapraklı akçaağaç	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sabin ardıcı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--
Aksöğüt	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi dişbudak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Trabzon hurması	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1
Limon	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs kızılçığı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Sarı çiçekli yasemin	2	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	2	1	--	--
Sarmısak	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	1
Nergis	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Akkavak	--	--	2	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	1	--
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Isparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Frenk üzümü	1	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	1	--	--	1	--
Isırgan otu	1	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çuha çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İstanbul papatyası	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mine çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Ful	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	1	--	--	--	1	--	2	--	--	--	2	3	2	--	--	--	--
Gümüş akasya	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımeli (sarılcı)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kala	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Portakal nergisi	1	2	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--
Gelincik	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Cezayir menekşesi	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	1	1	--
Yeni dünya	--	--	--	1	--	1	1	--	--	--	--	1	--	1	--	--	1

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Siyah mürver	--	--	--	--	--	2	1	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--
Floks	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Herdem yeşil kartopu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Doğu çınarı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Porsuk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Erik (mürdüm)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Fıstık	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sophora	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duman ağacı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarı kiraz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kahkaha çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin pitosporumu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Bakla	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Acem lalesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI														
	Kurtuluş	Primehmet	Halife Sultan	Karaağaç	Sermet	Keçeci	İstiklal	Hızırbey	Kepeci	Gülcü	Sidre	İskender	Bibbirevler	Hisar	Batıkent
Kiraz	2	3	2	4	2	2	--	3	1	4	3	1	3	3	1
Elma	1	--	1	2	2	--	--	2	--	1	1	--	--	--	--
Gül	4	3	4	3	5	4	4	4	5	5	2	4	4	4	5
Kayısı	1	4	4	4	4	3	--	4	--	4	4	2	3	5	1
Sardunya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Hüsnüyusuf	--	--	--	--	2	--	--	1	--	1	1	2	1	--	--
Avrupa ladini	--	--	--	--	--	2	1	2	1	--	--	--	1	--	--
Gülhatmi	--	1	2	--	1	--	1	1	2	1	1	--	1	1	2
Biberiye	2	--	1	--	--	--	--	1	--	1	--	2	1	--	1
Kekik	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ortanca	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Semizotu	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Ateş dikenı	1	1	--	--	1	--	2	--	--	--	--	2	1	--	--
Kadın tuzluğu	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yayılıcı dağ muşmulası	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kartopu	1	--	--	--	--	--	2	--	--	1	--	--	1	1	--
Amerikan sarmaşığı	2	1	--	1	--	1	3	--	1	--	--	--	--	--	--
Doğu mazısı	1	1	--	--	1	--	1	2	3	2	2	3	1	--	--
Petunya	1	--	1	--	--	2	--	1	1	1	--	--	--	--	--
Kuzu kulağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Zambak	3	3	1	1	4	1	2	2	3	4	1	2	1	3	5
Pırasa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nar	--	--	1	2	2	--	2	4	--	3	--	--	1	1	--
Toros göknarı	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ergen / Kızılılık	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	1
Dere otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Armut	--	1	3	--	--	1	--	--	1	--	1	--	1	2	1
Maydanoz	1	--	--	--	--	1	--	5	--	1	3	1	--	3	--
Hanımelı	1	2	3	3	2	1	1	2	4	1	--	3	3	3	4
Yıldız çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ateş çiçeği	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	--	1
İpekçiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Acem borusu	--	--	--	--	--	--	3	--	1	--	--	--	--	--	--
Sarı alacalı taflan	1	--	--	--	1	--	1	1	--	--	--	2	--	--	1
Gazanya	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin karanfili	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aslanağzı	1	1	1	--	1	--	--	1	2	2	1	2	3	1	5
Kasımpatı	2	2	2	1	2	2	--	3	1	--	--	--	1	2	3
Leylak	1	1	1	1	--	--	--	1	--	2	--	1	1	--	1
Süsen	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Şebboy	--	1	--	1	--	--	--	--	--	2	--	--	--	1	1
İncir	--	--	1	--	1	--	--	1	1	1	--	--	1	3	1
Papatya(sarı)	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Soğan	2	2	3	2	2	1	--	4	--	5	4	1	3	3	1
Kadife çiçeği	1	--	--	--	--	2	1	--	2	--	1	3	1	1	2

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Şeftali	1	3	1	3	1	1	--	1	--	1	1	--	3	3	1
Vişne	--	1	2	1	--	2	1	2	--	2	--	--	4	2	2
Toros sediri	--	2	1	1	1	1	2	1	3	1	1	2	1	1	2
Fındık	--	--	--	1	--	--	--	1	--	3	--	--	--	--	--
Sarılcı gül	1	1	--	1	--	--	1	--	--	2	1	--	1	2	1
Ayçiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Mısır	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ünnap	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Nane	2	2	2	1	2	2	--	2	1	4	2	2	1	2	5
Çilek	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	2	--	--	1	2
Erik	1	3	2	3	3	2	--	3	1	5	3	1	2	2	2
Domates	2	--	3	--	1	2	--	3	2	--	--	1	2	1	1
Kara çam	1	1	1	1	--	--	2	2	--	1	1	1	--	--	3
Marul	--	--	1	1	2	1	--	2	1	--	1	--	--	1	1
Biber	1	--	4	--	--	--	--	1	1	--	--	2	1	--	3
Ezan çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Asma	1	4	3	5	4	5	3	4	2	5	5	2	3	5	5
Hıyar	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1
Fasulye	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--
Cennet ağacı	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Kaya sarmaşığı	1	--	1	--	1	1	2	--	1	--	1	1	1	--	3
Adi servisi		1	1	--	2	--	2	--	--	--	--	1	--	--	4
Ceviz	--	--	--	2	1	1	1	4	1	2	4	--	2	3	3
Horozibıği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--
Menekşe	1	1	2	--	1	--	--	1	2	1	--	3	--	--	2
Akşamsefası	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Ayva	1	2	2	1	3	--	--	3	1	3	3	1	3	3	--
İğde	--	--	1	--	--	--	--	--	1	2	--	--	--	1	1
Dut	--	2	--	--	--	2	--	--	--	1	--	1	--	2	2
Karanfil	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	1	--	--	--
Sabun çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zerdali	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yerelması	1	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	1	1	2	1
Ispanak	--	--	1	--	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--	1
Zeytin	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	1	1	--	1	--
Şimşir	1	--	1	--	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	--
Ağaç hatmi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patlıcan	2	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--
İhlamur	1	1	1	1	--	2	--	2	--	--	--	1	--	--	2
Böğürtlen	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kabak	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Badem	--	--	1	--	--	--	1	2	--	3	2	--	2	1	2
Sümbül	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--
Zakkum	--	--	--	--	2	--	--	1	--	1	1	--	1	--	--
Fesleğen	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yukka	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mor salkım	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Portakal	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Akdeniz defnesi	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi kurtbağrı	--	--	1	--	--	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Lavanta	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Yalancı akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1
Roka	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Limoni servi	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	1	--	--
Haseki küpesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Küpe çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Tere	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	1	--	1	1	--
Patates	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Taflan	2	--	2	--	2	--	1	--	--	--	--	1	2	--	--
Lale	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	1
Kara dut	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Mavi ladin	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
İnci çalısı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Dişbudak yapraklı Akçaağaç	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Sabin ardıcı	1	2	--	1	2	1	2	--	--	--	1	1	--	--	4
Aksöğüt	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2
Dişbudak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Trabzon hurması	--	--	2	--	--	1	--	--	--	1	1	--	--	--	--
Limon	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs kıztılığı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarmısak	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Sarı çiçekli yasemin	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--
Nergis	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	--
Akkavak	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Isparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Frenk üzümü	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2	1	2	1	1
Isırgan otu	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	1
Çuha çiçeği	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	1
İstanbul papatyası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	2
Mine çiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ful	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	--	1	2	1	1	--	--	1	2	1	1	--	--	1	--
Gümüşi akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımeli (sarılıcı)	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kala	1	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	1	--	--	--
Portakal nergisi	--	1	--	1	1	--	--	--	1	1	1	--	--	--	2
Gelincik	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Cezayir menekşesi	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	--
Yeni dünya	1	--	2	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	1	2
Siyah mürver	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-8 (APARTMAN) (devam)

Floks	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Herdemyeşil kartopu	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Doğu çınarı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Porsuk	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Erik (mürdürüm)	--			--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Fıstık	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sophora	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duman ağacı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarı kiraz	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kahkaha çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--
Çin pitosporumu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Bakla	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Acem lalesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--

**EK-9. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ TOPLU KONUTLARIN
BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALLER**

MEYVELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Vitaceae	Vitis vinifera L.	---	Asma	Omca	13
Rosaceae	Prunus armeniaca L.	Armeniaca vulgaris Lam.	Kayısı	Zerdali	10
Rosaceae	Prunus domestica L.	---	Erik	---	7
Rosaceae	Prunus avium L.	---	Kiraz	---	7
Rosaceae	Cydonia vulgaris Pers.	---	Ayva	---	5
Rosaceae	Fragaria vesca L.	---	Çilek	---	5
Rosaceae	Prunus persica L.	---	Şeftali	Şefteli	5
Rosaceae	Amygdalus communis L.	---	Badem	payam	4
Juglandaceae	Juglans regia L.	---	Ceviz, Adi ceviz	---	4
Moraceae	Ficus carica L.	Erysimum cheiri (L.) Crantz	İncir	Yemiş	4
Rosaceae	Ribes aureum Pursh.	---	Frenk üzümü	---	3
Moraceae	Morus alba L.	---	Dut, Ak dut, Beyaz dut	---	3
Eleagnaceae	Eleagnus angustifolia L.	---	İğde	---	3
Betulaceae	Corylus avellana L.	---	Fındık, Adi fındık	---	3
Rosaceae	Eriobotrya japonica L.	---	Yeni dünya, Malta eriği	Dünya	2
Cornaceae	Cornus mas L.	---	Ergen, Kızılcık	Eren	2
Punicaceae	Punica granatum L.	---	Nar	---	2
Rosaceae	Pyrus communis L.	---	Armut	---	2
Rosaceae	Malus communis L.	---	Elma	---	1
Rosaceae	Prunus cerasus L.	---	Vişne	Fişne	1
Oleaceae	Olea europea L.	---	Zeytin	Zetin	1
Rosaceae	Diospyros kaki L.	---	Trabzon hurması	Cennet elması, Amma, Amme	1

SEBZELER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Alliaceae	Allium cepa L.	---	Soğan	---	9
Solanaceae	Lycopersicon esculentum L.	---	Domates	Domat, Domadiz	8
Labiata	Mentha piperita L.	---	Nane	---	8
Solanaceae	Capsicum annum L.	---	Biber	---	6
Leguminosae	Phaseolus vulgaris L.	---	Fasulye	Fasille	4
Compositeae	Lactuca sativa var. longifolia L.	---	Marul	---	2
Umbelliferae	Petroselinum hortense Hoffm	---	Maydanoz	Maydinoz	2
Compositeae	Helianthus tuberosus L.	---	Yerelması	---	2
Cruciferae	Lepidium sativum L.	---	Tere otu, Bahçe teresi	---	2
Alliaceae	Allium sativum L.	---	Sarmısak	---	2
Portulacaceae	Portulaca oleraceae L.	---	Semizotu	Temizlek, Tövmeken, Temizlik	2
Papaveraceae	Papaver Somniferum L.	---	Haşhaş	Haşgeş, Afiyan	2
Alliaceae	Allium porrum L.	---	Pırasa	Pırsa	2
Polygononaceae	Rumex acetosa L.	---	Kuzu kulağı	Ekşi kulak	1
Cucurbitaceae	Cucurbita pepo L.	---	Kabak	gabak	1

GENİŞ YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Tiliaceae	Tilia argentea Desf.	---	İhlamur, Gümüşü ihlamur	---	7
Salicaceae	Salix babylonica L.	---	Salkım söğüt	---	6
Salicaceae	Populus alba L.	---	Akkavak	Gavak	3
Platanaceae	Platanus orientalis L.	---	Doğu çınarı	---	3
Simoribaceae	Ailanthus altissima L.	Ailanthus glandulosa	Cennet ağacı	---	2
Leguminosae	Robinia pseudacacia L.	---	Yalancı akasya, Beyaz çiçekli yalancı akasya	---	2
Aceraceae	Acer negundo L.	---	Dişbudak yapraklı akçağaç	---	2
Lauraceae	Laurus nobilis L.	---	Akdeniz defnesi	---	1
Oleaceae	Fraxinus excelsior L.	---	Adi dişbudak, Boylu dişbudak	---	1
Bignoniaceae	Catalpa bignonioides Walt	---	Büyük yapraklı katalpa, Katalpa	---	1

İĞNE YAPRAKLI AĞAÇLAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Pinaceae	Cedrus libani A. Rich.	---	Toros sediri	---	12
Cupressaceae	Cupressus sempervirens L.	---	Adi servi, mezarlık servisi	---	12
Cupressaceae	Juniperus sabina L.	---	Sabin ardıcı	---	12
Cupressaceae	Biota orientalis (L.) Endl.	Thuja orientalis L.	Doğu mazısı	---	12
Pinaceae	Pinus nigra L.	---	Kara çam	İşam	10
Pinaceae	Picea abies L.	---	Avrupa ladini	---	5
Cupressaceae	Cupressus macrocarpa 'Gold Crest'	---	Limoni servi	---	4
Taxaceae	Taxus baccata L.	---	Porsuk, Adi porsuk	---	2

AĞAÇCIKLAR VE ÇALILAR

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Rosaceae	Rosa spp.	---	Gül	---	22
Caprifoliaceae	Lonicera nitida L.	---	Hanımeli, Parlak hanımeli	---	8
Oleaceae	Syringa vulgaris L.	---	Leylak, Adi leylak	---	8
Celastraceae	Euonymus japonica L.	---	Taflan	---	8
Celastraceae	Euonymus japonica "aureus"	---	Sarı alacalı taflan	---	6
Rosaceae	Cotoneaster horizontalis Decne.	---	Yatık muşmulası, yayılcı dağ muşmulası	---	6
Apocynaceae	Nerium oleander L.	---	Zakkum	---	5
Rosaceae	Pyracantha coccinea Roem.	---	Ateş dikenini	---	4
Oleaceae	Ligustrum vulgare L.	---	Adi kurtbağrı	---	3
Buxaceae	Buxus sempervirens L.	---	Şimşir, Adi şimşir	---	3

EK-9 (AĞAÇCIKLAR VE ÇALILAR) (devam)

Caprifoliaceae	Viburnum opulus L.	---	Kartopu, Adi kartopu	---	2
Hydrangeaceae	Hydrangea arborescens L.	---	Ortanca	---	2
Malvaceae	Hibiscus syriacus L.	---	Ağaç hatmi	---	2
Myrtaceae	Callistemon citrinus L.	---	Fırça çalısı	---	2
Buddlejaceae	Buddleia davidii Franch.	---	Kelebek çalısı	---	1
Oleaceae	Jasminum fruticans L.	---	Yasemin, Sarı çiçekli yasemin, Sarı yasemin	---	1
Berberidaceae	Mahonia aquifolium Nutt.	---	Mahonya, sarıboya	---	1
Oleaceae	Jasminum officinale L.	---	Beyaz çiçekli yasemin	---	1
Berberidaceae	Berberis thunbergii var. atropurpurea	---	Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu, Berberis	---	1

SARILICI VE TIRMANICI BİTKİLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Araliaceae	Hedera helix L.	---	Kaya sarmaşığı, Orman sarmaşığı	---	8
Vitaceae	Parthenocissus quinquefolia L.	Amphelopsis quinquefolia L.	Amerikan sarmaşığı	Sarmaşık	8
Caprifoliaceae	Lonicera caprifolium L.	---	Hanımeli, Keçikulağı	---	7
Leguminosae	Wisteria sinensis (Sims.) DC.	Wisteria chinensis	Mor salkım	---	6
Rosaceae	Rosa wickuriana	---	Sarılcı gül	---	4
Bignoniaceae	Campsis radicans (L.) Seem.	Bignonia radicans/ Tecoma radicans	Acem borusu, Borazan, Trompet çiçeği	Acem borazanı	1

TEK, İKİ VE ÇOK YILLIK ÇİÇEKLER

FAMİLYA ADI	LATİNCE ADI	SYNONİM ADI	TÜRKÇE ADI	YEREL/ YÖRESEL ADI	BULUNMA ADEDİ
Liliaceae	Lilium canadense L.	---	Zambak	---	14
Scrophulariaceae	Antirrhinum majus L.	---	Aslanağzı, Kurtağzı, Köpekağzı	---	13
Violaceae	Viola tricolor maxima	---	Menekşe, Adi menekşe, Hercai menekşe	---	8
Asteraceae	Tagetes erecta L.	---	Kadife çiçeği, Hint karanfili, Hint gülü	---	8
Lamiaceae	Rosmarinus officinalis L.	---	Biberiye, Kuşdili, Rosmarin	Çay çiçeği	7
Compositae	Chrysanthemum coronarium L.	---	Kasımpatı, Krizantem	---	6
Asteraceae	Calendula officinalis	---	Portakal nergisi, aynısafa çiçeği, adi nergis, kandilçiçeği	---	6
Asteraceae	Bellis perennis L.	---	Çayır güzeli, koyungözü papatyası, yaz papatyası, İstanbul papatyası	---	5
Brassicaceae	Cheiranthus cheiri L.	---	Şebboy, Anakokusu çiçeği	---	5
Malvaceae	Althaea rosea (L.) Cav.	---	Gülfatma, Gülhatmi, Hatmi, Çiçekhatmi	---	5
Solanaceae	Petunia x hybrida Vilm.	---	Petunya, Betunya	---	4
Campanulaceae	Campanula medium L.	---	Çan çiçeği, Çingirakotu	---	3
Polemoniaceae	Phlox paniculata L.	---	Floks, Alev çiçeği	---	3
Asteraceae	Anthemis maritima L.	---	Papatya (beyaz)	---	3
Lamiaceae	Salvia splendens L.	---	Ateş çiçeği	---	3
Lamiaceae	Lavandula officinalis L.	---	Lavanta	---	3
Nyctaginaceae	Mirabilis jalapa L.	---	Akşam sefası, Gece sefası, Şahane	---	3
Primulaceae	Primula vulgaris L.	---	Çuha çiçeği, Onbiray çiçeği	---	2
Liliaceae	Hyacinthus orientalis L.	---	Sümbül	---	2

EK-9 (AĞAÇCIK VE ÇALILAR) (devam)

Caryophyllaceae	Dianthus barbatus L.	---	Hüsnüyusuf, Kılıkaranfil	---	2
Amaranthaceae	Celosia plumosa L.	Celosia argentea	Gümüşi horozibiği, Horozibiği	---	2
Iridaceae	Iris germanica L.	---	Süsen, zambak, kılıç zambağı, susam	---	2
Portulacaceae	Portulaca grandiflora L.	---	İpekçiçeği, Kedi tırnağı, İpekotu	---	1
Apocynaceae	Vinca major L.	---	Cezayir menekşesi	---	1
Asteraceae	Anthemis tinctoria L.	---	Papatya (sarı)	---	1
Asteraceae	Helichrysum bracteatum L.	---	Kağıt çiçeği, Eğri tabak	---	1
Caryophyllaceae	Dianthus caryophyllus L.	---	Bahçe karanfili, Karanfil	---	1
Asteraceae	Gazania rigens L.	---	Gazanya, koyungözü papatyası, Koyun gözü, hazine çiçeği, define çiçeği	---	1
Verbenaceae	Verbena hybrida L.	---	Mine çiçeği, yer minesi	---	1
Asteraceae	Zinnia elegans L.	---	Kirli hanım çiçeği, Zinya	---	1
Begoniaceae	Begonia semperflorens L.	---	Begonya, Bahçe begonyası, Yalınkat çiçekli begonya	---	1
Cannaceae	Canna indica L.	---	Kana, Kanna, Tesbih çiçeği,	---	1

EK-10. ISPARTA KENT MERKEZİNDEKİ TOPLU KONUTLARIN BAHÇELERİNDE MEVCUT OLAN BİTKİSEL MATERYALİN MAHALELERDE BULUNMA SAYILARI

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI																
	Gülistan	Muzaffer Türkeş	Vatan	Fatih	Anadolu	Çelebiler	Turan	Emre	Dere	Zafer	Sülübey	Modernevler	Yedişhitler	Bağlar	Doğancı	Bahçelievler	Yenice
Kiraz	1	5	2	3	--	1	1	2	1	1	3	4	3	--	1	2	3
Elma	--	1	--	3	--	1	--	--	1	--	1	1	--	--	--	--	2
Gül	2	3	3	2	4	5	5	4	1	1	4	4	5	4	3	2	3
Kayısı	1	4	1	3	2	2	1	3	1	1	2	4	4	2	4	4	3
Sardunya	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	2	--	--	1	--	--	--
Hüsnüyusuf	2	2	--	--	--	--	--	4	--	--	1	1	2	--	1	2	--
Avrupa ladini	--	--	--	1	--	1	1	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--
Gülhatmi	--	--	--	--	2	--	--	3	--	--	1	1	2	1	1	3	--
Biberiye	2	1	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Kekik	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ortanca	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--
Semizotu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ateş dikenii	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Kadın tuzluğu	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Yayılıcı dağ muşmulası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kartopu	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Amerikan sarmaşığı	1	--	--	--	3	2	2	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Doğu mazısı	1	--	--	--	4	--	1	2	--	--	1	--	--	--	1	2	--
Petunya	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Kuzu kulağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zambak	2	4	1	2	4	1	1	3	--	--	1	2	5	1	3	3	1
Pırasa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Nar	1	2	1	--	--	1	--	1	--	--	--	2	2	1	1	--	1
Toros göknarı	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Ergen / Kızılıcık	--	--	--	1	--	1	--	3	--	--	--	--	--	--	1	--	2
Dere otu	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Armut	--	3	1	4	--	2	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--
Maydanoz	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	2	1	--	--	--	--	--
Hanımeli	1	1	--	2	--	3	3	2	1	--	1	2	1	4	3	--	--
Yıldız çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Ateş çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İpekçiçeği	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Acem borusu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Sarı alacalı taflan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	1	1	--	--
Gazanya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin karanfili	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aslanağzı	2	1	--	--	--	--	1	2	1	--	3	--	1	--	3	--	1
Kasımpatı	3	2	--	3	--	1	--	1	--	--	1	1	2	--	2	3	3
Leylak	1	--	--	--	--	1	2	1	--	--	--	3	1	--	--	1	1
Süsen	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Şebboy	2	2	--	--	--	1	--	1	--	--	--	1	1	--	--	1	1
İncir	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	1	2	--
Papatya(sarı)	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Soğan	3	2	3	1	--	--	1	3	2	--	4	2	1	2	3	3	3

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Kadife çiçeği	1	1	--	--	--	--	1	1	1	--	1	--	--	--	1	--	1
Şeftali	--	1	2	1	--	1	2	1	--	1	2	2	1	1	2	--	2
Vişne	--	3	--	5	--	1	1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	--
Toros sediri	--	--	1	1	4	2	1	3	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Fındık	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	2	2	--	--	--	--
Sarılcı gül	--	--	1	--	--	1	--	2	--	--	--	--	--	--	--	3	--
Ayçiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--
Mısır	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ünnap	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nane	2	3	--	2	--	2	2	3	2	--	2	2	1	1	2	1	3
Çilek	--	--	--	--	--	--	1	2	--	--	1	1	--	--	--	--	--
Erik	3	4	2	5	--	3	1	2	1	--	3	1	4	1	2	3	4
Domates	--	1	3	1	--	1	1	3	1	1	2	--	1	--	1	--	1
Kara çam	2	--	--	--	2	2	--	1	--	--	2	3	--	1	1	2	--
Marul	2	1	--	--	--	--	--	1	--	--	3	--	--	1	1	--	1
Biber	2	1	2	--	--	--	--	1	--	--	3	--	--	--	1	1	--
Ezan çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Asma	4	4	1	4	--	2	4	4	2	1	3	4	4	3	3	5	5
Hıyar	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Fasulye	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Cennet ağacı	--	--	--	--	--	1	1	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--
Kaya sarmaşığı	1	--	1	--	1	1	3	--	--	--	1	--	1	2	1	1	--
Adi servisi	2	--	--	--	2	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	1
Ceviz	1	2	2	2	1	1	2	--	2	--	--	2	3	1	3	1	2
Horozibiği	1	3	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Menekşe	2	--	--	--	2	--	--	3	1	--	1	--	--	--	2	1	2
Akşamsefası	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Ayva	1	5	--	1	--	2	1	1	2	1	2	2	4	1	4	3	2
İğde	--	2	1	--	--	--	--	1	--	--	--	2	1	--	--	--	1
Dut	2	2	--	1	--	--	1	2	--	--	--	--	1	2	2	1	1
Karanfil	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	--
Sabun çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zerdali	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Yerelması	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1
Ispanak	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Zeytin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--
Şimşir	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	--	1	1	--	--
Ağaç hatmi	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patlıcan	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ihlamur	--	2	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	2	--
Böğürtlen	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Kabak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Badem	1	3	1	2	--	--	--	1	1	--	1	--	1	--	--	--	--
Sümbül	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	2	--	2	--
Zakkum	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Fesleğen	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Yukka	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mor salkım	1	1	--	1	--	1	1	1	1	--	1	--	1	--	1	--	--
Portakal	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi kurtbağrı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Akdeniz defnesi	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Lavanta	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yalancı akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Roka	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Limoni servi	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Haseki küpesi	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Küpe çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Tere	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	1	--	--	--	--
Patates	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Taflan	--	1	--	--	1	--	--	1	--	--	1	--	1	2	1	--	--
Lale	--	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1
Kara dut	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mavi ladin	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İnci çalısı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Disbudak yapraklı akçaağaç	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sabin ardıcı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--
Aksöğüt	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi dişbudak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Trabzon hurmaası	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	1
Limon	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Süs kıvılcığı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Sarı çiçekli yasemin	2	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	2	1	--	--
Sarmısak	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--	--	--	1
Nergis	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Akkavak	--	--	2	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	1	--
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Isparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Frenk üzümü	1	1	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	1	--	--	1	--
Isırgan otu	1	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çuha çiçeği	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
İstanbul papatyası	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mine çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Ful	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	1	--	--	--	1	--	2	--	--	--	2	3	2	--	--	--	--
Gümüşü akasya	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımeli (sarılıcı)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kala	1	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Portakal nergisi	1	2	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--
Gelincik	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Cezayir menekşesi	--	1	--	1	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	1	1	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Yeni dünya	--	--	--	1	--	1	1	--	--	--	--	1	--	1	--	--	1
Siyah mürver	--	--	--	--	--	2	1	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--
Floks	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Herdem yeşil kartopu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--
Doğu çınarı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Porsuk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Erik (mürdüm)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Fıstık	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sophora	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duman ağacı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarı kiraz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kahkaha çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin pitosporumu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Bakla	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Acem lalesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

BİTKİ ADI	MAHALLE ADI														
	Kurtuluş	Primehmet	Halife Sultan	Karaağaç	Sermet	Keçeci	İstiklal	Hızırbey	Kepeci	Gülcü	Sidre	İskender	Bibbirevler	Hisar	Batıkent
Kiraz	2	3	2	4	2	2	--	3	1	4	3	1	3	3	1
Elma	1	--	1	2	2	--	--	2	--	1	1	--	--	--	--
Gül	4	3	4	3	5	4	4	4	5	5	2	4	4	4	5
Kayısı	1	4	4	4	4	3	--	4	--	4	4	2	3	5	1
Sardunya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Hüsnüyusuf	--	--	--	--	2	--	--	1	--	1	1	2	1	--	--
Avrupa ladini	--	--	--	--	--	2	1	2	1	--	--	--	1	--	--
Gülhatmi	--	1	2	--	1	--	1	1	2	1	1	--	1	1	2
Biberiye	2	--	1	--	--	--	--	1	--	1	--	2	1	--	1
Kekik	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ortanca	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Semizotu	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--
Ateş dikenı	1	1	--	--	1	--	2	--	--	--	--	2	1	--	--
Kadın tuzluğu	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yayılıcı dağ muşmulası	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kartopu	1	--	--	--	--	--	2	--	--	1	--	--	1	1	--
Amerikan sarmaşığı	2	1	--	1	--	1	3	--	1	--	--	--	--	--	--
Doğu mazısı	1	1	--	--	1	--	1	2	3	2	2	3	1	--	--
Petunya	1	--	1	--	--	2	--	1	1	1	--	--	--	--	--
Kuzu kulağı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Zambak	3	3	1	1	4	1	2	2	3	4	1	2	1	3	5
Pırasa	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Nar	--	--	1	2	2	--	2	4	--	3	--	--	1	1	--
Toros göknarı	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ergen / Kızılıcak	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	1
Dere otu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Armut	--	1	3	--	--	1	--	--	1	--	1	--	1	2	1
Maydanoz	1	--	--	--	--	1	--	5	--	1	3	1	--	3	--
Hanımelı	1	2	3	3	2	1	1	2	4	1	--	3	3	3	4
Yıldız çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ateş çiçeği	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	--	1
İpekçiçeği	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Acem borusu	--	--	--	--	--	--	3	--	1	--	--	--	--	--	--
Sarı alacalı taflan	1	--	--	--	1	--	1	1	--	--	--	2	--	--	1
Gazanya	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Çin karanfili	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Aslanağzı	1	1	1	--	1	--	--	1	2	2	1	2	3	1	5
Kasımpatı	2	2	2	1	2	2	--	3	1	--	--	--	1	2	3
Leylak	1	1	1	1	--	--	--	1	--	2	--	1	1	--	1
Süsen	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Şebboy	--	1	--	1	--	--	--	--	--	2	--	--	--	1	1
İncir	--	--	1	--	1	--	--	1	1	1	--	--	1	3	1
Papatya(sarı)	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Soğan	2	2	3	2	2	1	--	4	--	5	4	1	3	3	1
Kadife çiçeği	1	--	--	--	--	2	1	--	2	--	1	3	1	1	2

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Şeftali	1	3	1	3	1	1	--	1	--	1	1	--	3	3	1
Vişne	--	1	2	1	--	2	1	2	--	2	--	--	4	2	2
Toros sediri	--	2	1	1	1	1	2	1	3	1	1	2	1	1	2
Fındık	--	--	--	1	--	--	--	1	--	3	--	--	--	--	--
Sarılcı gül	1	1	--	1	--	--	1	--	--	2	1	--	1	2	1
Ayçiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--
Mısır	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ünnap	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Nane	2	2	2	1	2	2	--	2	1	4	2	2	1	2	5
Çilek	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	2	--	--	1	2
Erik	1	3	2	3	3	2	--	3	1	5	3	1	2	2	2
Domates	2	--	3	--	1	2	--	3	2	--	--	1	2	1	1
Kara çam	1	1	1	1	--	--	2	2	--	1	1	1	--	--	3
Marul	--	--	1	1	2	1	--	2	1	--	1	--	--	1	1
Biber	1	--	4	--	--	--	--	1	1	--	--	2	1	--	3
Ezan çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Asma	1	4	3	5	4	5	3	4	2	5	5	2	3	5	5
Hıyar	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1
Fasulye	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--
Cennet ağacı	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Kaya sarmaşığı	1	--	1	--	1	1	2	--	1	--	1	1	1	--	3
Adi servisi		1	1	--	2	--	2	--	--	--	--	1	--	--	4
Ceviz	--	--	--	2	1	1	1	4	1	2	4	--	2	3	3
Horozibıği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--
Menekşe	1	1	2	--	1	--	--	1	2	1	--	3	--	--	2
Akşamsefası	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Ayva	1	2	2	1	3	--	--	3	1	3	3	1	3	3	--
İğde	--	--	1	--	--	--	--	--	1	2	--	--	--	1	1
Dut	--	2	--	--	--	2	--	--	--	1	--	1	--	2	2
Karanfil	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	1	--	--	--
Sabun çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Zerdali	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yerelması	1	--	--	--	--	1	1	--	--	--	--	1	1	2	1
Ispanak	--	--	1	--	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--	1
Zeytin	--	--	1	1	--	--	--	--	--	--	1	1	--	1	--
Şimşir	1	--	1	--	--	1	1	--	--	--	--	1	--	--	--
Ağaç hatmi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Patlıcan	2	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--
İhlamur	1	1	1	1	--	2	--	2	--	--	--	1	--	--	2
Böğürtlen	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kabak	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Badem	--	--	1	--	--	--	1	2	--	3	2	--	2	1	2
Sümbül	1	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--
Zakkum	--	--	--	--	2	--	--	1	--	1	1	--	1	--	--
Fesleğen	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Yukka	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mor salkım	2	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Portakal	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Mahonya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Katalpa	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Akdeniz defnesi	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Adi kurtbağrı	--	--	1	--	--	--	2	--	--	--	--	1	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Lavanta	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Yalancı akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1
Roka	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Limoni servi	1	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	1	--	--
Haseki küpesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Küpe çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Tere	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	1	--	1	1	--
Patates	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oya ağacı	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
Taflan	2	--	2	--	2	--	1	--	--	--	--	1	2	--	--
Lale	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Süs lahanası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kağıt çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	1	1
Kara dut	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Mavi ladin	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--
İnci çalısı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Dişbudak yapraklı akçaağaç	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Sabin ardıcı	1	2	--	1	2	1	2	--	--	--	1	1	--	--	4
Aksöğüt	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2
Dişbudak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--
Trabzon hurması	--	--	2	--	--	1	--	--	--	1	1	--	--	--	--
Limon	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarı çiçekli yasemin	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Süs kızılcığı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarımsak	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--
Nergis	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	--
Akkavak	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	--	1
Acur	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
İsparta gülü	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--
Frenk üzümü	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2	1	2	1	1
Isırgan otu	--	--	1	--	--	1	--	--	--	--	1	--	--	1	1
Çuha çiçeği	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	1
İstanbul papatyası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	2
Mine çiçeği	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kara lahana	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kaktüs	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Ful	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Papatya(beyaz)	--	1	2	1	1	--	--	1	2	1	1	--	--	1	--
Gümüşü akasya	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Hanımeli (sarılıcı)	--	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kala	1	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	1	--	--	--
Portakal nergisi	--	1	--	1	1	--	--	--	1	1	1	--	--	--	2
Gelincik	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Cezayir menekşesi	--	1	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	2	--	--
Yeni dünya	1	--	2	--	--	--	2	--	--	--	--	--	--	1	2
Siyah mürver	--	1	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EK-10 (TOPLU KONUT) (devam)

Floks	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Hanım düğmesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Herdemyeşil kartopu	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Doğu çınarı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Porsuk	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Erik (mürdürüm)	--			--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--
Fıstık	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sophora	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duman ağacı	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Sarı kiraz	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kahkaha çiçeği	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	--	--	--
Çin pitosporumu	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	--	--	--
Bakla	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--
Acem lalesi	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	--	--

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Candan KUŞ ŞAHİN

Doğum Yeri ve Yılı : Elazığ 1975

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl):

Lise : Alparslan Lisesi (Ankara) - 1992

Lisans : Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü - 1996

Yüksek Lisans : Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı – 2001

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl:

1996-2000 : ADS Peyzaj Mimarlığı İnş. San. Tic. Ltd. Şti. ANKARA
Tel: 0 312 441 65 56 Fax: 0 312 441 64 46

2001-..... : Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Meslek Yüksekokulu ISPARTA
Tel :0 246 311 66 61 Fax : 0 246 311 63 94

Yayınları (SCI ve diğer makaleler)

- Ulusal Toplantıda Sunularak Tam Metin Olarak Yayımlanan Bildiri
1. SERİN, N., ŞAHİN, C., 2004. Isparta Kent Ölçeğinde Kullanılan Bitkisel Materyaller. V. Ulusal Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi, Trabzon.
 2. KESİCİ, E., ŞAHİN, C., SERİN, N., 2005. Çevresel Faktörlerin Kovada Gölü Sulak Alanı Üzerine Etkileri. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, Isparta.
 3. ŞAHİN, C., Kentsel Donatı Elemanları; Eğirdir Örneği, 15. Yıl Mühendislik Mimarlık Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 14-16 Kasım 2007, Isparta.

4. **ŞAHİN, C.**, SERİN, N. Peyzaj Mimarlığında Bitkisel Tasarım Kriterleri, 15. Yıl Mühendislik Mimarlık Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 14-16 Kasım 2007, Isparta.
5. **ŞAHİN, C.**, SERİN, N. Çevreye Duyarlı Turizm Bağlamında Ekoturizm ve Eğirdir Gölü Örneği", Göller Kongresi, Göller Yöresi, İç Anadolu Gölleri ve Sorunları, Süleyman Demirel Üniversitesi, 9-10 Haziran 2007, Isparta.